

DIAGNOZA SPOŁECZNO-
GOSPODARCZO-PRZESTRZENNA
MIEJSKIEGO OBSZARU
FUNKCJONALNEGO MIASTA
PÓŁNOCY

Utila sp. z o.o. & Eu-Consult sp. z o.o.

WARSZAWA | 2022

Zamawiający

Gmina Skarżysko-Kamienna

ul. Sikorskiego 18

26-110 Skarżysko-Kamienna

Gmina Skarżysko-Kamienna działający jako Lider zgodnie z Porozumieniem Międzygminnym z dnia 24.05.2021 r. pomiędzy: Gminą Ostrowiec Świętokrzyski, Gminą Ćmielów, Gminą Bałtów, Gminą Bodzechów, Gminą Waśniów, Gminą Kunów, Gminą Starachowice, Gminą Brody, Gminą Pawłów, Gminą Wąchock, Gminą Mirzec, Gminą Skarżysko Kościelne, Gminą Bliżyn, Gminą Suchedniów, Gminą Końskie, Gminą Stąporków

Wykonawca

Utila sp. z o.o.

ul. Targowa 42

03-733 Warszawa

EU-CONSULT sp. z o.o.

ul. Toruńska 18C, lokal D

80-747 Gdańsk

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	5
2. Ogólny schemat procesu badawczego.....	7
3. Demografia.....	9
4. Edukacja.....	16
4.1. Przedszkola.....	16
4.2. Szkoły podstawowe.....	18
Kompleksowe plany rozwoju szkół.....	23
4.3. Szkoły ponadpodstawowe.....	32
4.4. Kształcenie zawodowe.....	37
Zawody oferowane przez technika oraz szkoły branżowe w odniesieniu do zawodów deficytowych i nadwyżkowych.....	38
4.5. Uczelnie wyższe.....	40
4.6. Dostęp do placówek oświaty.....	41
5. Ochrona zdrowia.....	44
5.1. Personel medyczny.....	44
5.2. Przychodnie.....	45
Najważniejsze programy zdrowotne na terenie gmin „MOF Miasta Północy”.....	47
5.3. Dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej i szpitali.....	47
6. Włączenie i integracja społeczna.....	50
6.1. Pomoc społeczna.....	50
6.2. Zaangażowanie społeczne.....	54
7. Kultura, dziedzictwo narodowe i zabytki.....	59
7.1. Centra, domy i ośrodki kultury.....	59
7.2. Biblioteki.....	60
7.3. Muzea.....	62
7.4. Zabytki.....	63
7.5. Dostęp do instytucji kultury.....	64
8. Turystyka, sport i rekreacja.....	67
8.1. Turystyczne obiekty noclegowe.....	68
Liczba i charakter obiektów noclegowych.....	68
Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych.....	71
8.2. Obiekty sportowe.....	80
9. Rynek pracy.....	86
10. Innowacyjna gospodarka i cyfryzacja.....	89
10.1. Przedsiębiorstwa działające na terenie „MOF Miasta Północy”.....	89
10.2. Instytucje otoczenia biznesu (w tym potencjał badawczo-rozwojowy, organizacje klastrowe)..	93
10.3. Tereny inwestycyjne.....	93
11. Środowisko naturalne.....	96
11.1. Jakość powietrza.....	96

11.2. Bioróżnorodność i obszary chronione	102
12. Gospodarka odpadami	107
13. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	108
13.1. Struktura użytkowania gruntów	108
13.2. Kierunki zagospodarowania przestrzennego.....	112
13.3. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	126
13.4. Obszary problemowe (obszary zdegradowane i rewitalizacji)	129
13.5. Obszary peryferyjne (białe plamy)	146
14. Transport	153
14.1. Powiązania transportowe – sieć drogowa.....	153
14.2. Powiązania transportowe – transport publiczny.....	156
15. Infrastruktura sieciowa	160
15.1. Sieć elektroenergetyczna	160
15.2. Sieć ciepłownicza	160
15.3. Sieć gazowa	161
15.4. Sieć wodno-kanalizacyjna.....	162
16. Analiza SWOT	166
17. Wykaz skrótów	169
18. Spis wykresów.....	170
19. Spis Tabel	171
20. Spis map.....	174

1. WPROWADZENIE

Diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna „MOF Miasta Północy” stanowi pierwszy etap prac nad Strategią Terytorialną Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy.

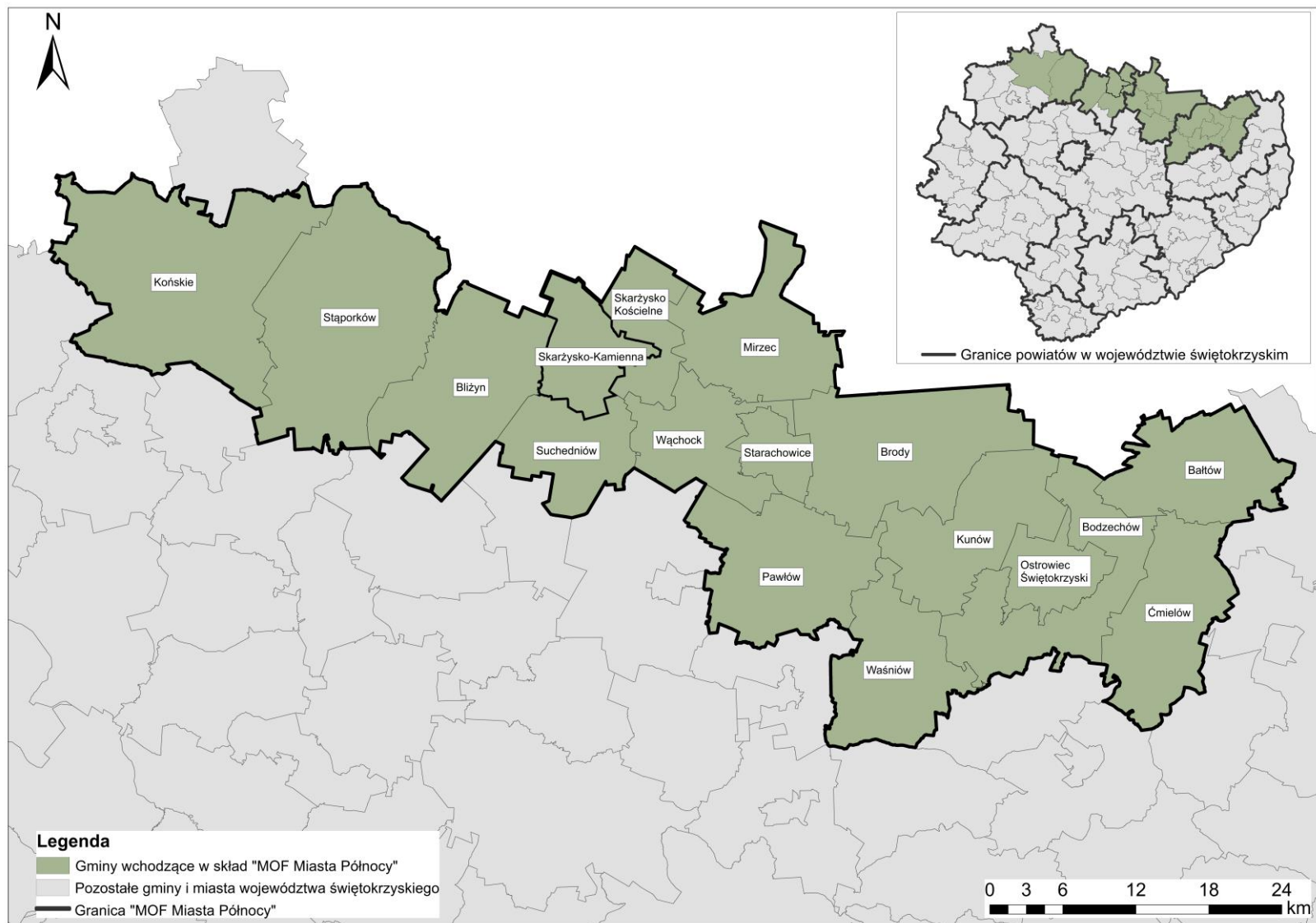
Obszar Funkcjonalny Miasta Północy tworzy 17 samorządów, które 24.05.2021 r. podpisały Porozumienie Międzygminne. Zobowiązały się w nim do opracowania dokumentu strategicznego określającego wzajemne powiązania i komplementarne cele, kierunki rozwoju oraz zasady współpracy jako miasta i obszary tracące swoje dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. W skład „MOF Miasta Północy” wchodzi następujące jednostki:

- 3 gminy miejskie: Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice;
- 6 gmin miejsko-wiejskich: Ćmielów, Kunów, Wąchock, Suchedniów, Końskie, Stąporków;
- 8 gmin wiejskich: Bałtów, Bodzechów, Waśniów, Brody, Pawłów, Mirzec, Skarżysko Kościelne, Bliżyn (Mapa 1).

Współpraca między gminami kształtuje się od lat. Gminy „MOF Miasta Północy” prowadzą systematyczną współpracę z jednostkami sąsiadującymi, najczęściej w granicach powiatów. Współpraca głównych ośrodków „MOF Miasta Północy” zawiązana została również z gminami, które w przeszłości znajdowały się w granicach Centralnego Okręgu Przemysłowego. Na terenie „MOF Miasta Północy” działa również porozumienie 5 gmin o nazwie Srebrna Dolina Kamienna.

Jednostki „MOF Miasta Północy” w ramach prowadzonej współpracy współpracowały między sobą przy opracowywaniu dokumentów, zawiązywały stowarzyszenia, realizowały zadania inwestycyjne lub projekty. Najczęstszym powodem współpracy wskazywanym przez gminy była wspólna organizacja wydarzeń patriotycznych. Obszary Strategicznej Interwencji wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego były kolejnym przypadkiem współpracy partnerskiej pomiędzy gminami. Budowa infrastruktury technicznej i drogowej, organizacja komunikacji publicznej, promocja turystyczna, gospodarcza, efektywne wykorzystanie energii i obniżenie jej kosztów, inwestycje w odnawialne źródła energii, przemysł metalowo-odlewniczy, regulacje prawna nieruchomości oraz pozyskiwanie funduszy zewnętrznych to kolejne dziedziny w których realizowano wspólne działania.

Mapa 1. Lokalizacja MOF Miasta Północy na tle województwa świętokrzyskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k i PRG.

2. OGÓLNY SCHEMAT PROCESU BADAWCZEGO

Opracowanie Diagnozy jest pierwszym etapem prac nad Strategią. Poniższy schemat przedstawia proces badawczy tworzenia dokumentu strategicznego (Rysunek 1).

Rysunek 1. Schemat procesu badawczego

Źródło: Opracowanie własne.

Przy opracowaniu Diagnozy społeczno-gospodarczo-przestrzennej zostaną użyte następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych,
- badanie CAWI,
- warsztaty diagnostyczne.

Pierwsza metoda badawcza bazowała na analizie danych zastanych (*desk research*), która umożliwiła pozyskanie informacji dotyczących jednostek „MOF Miasta Północy”. Analiza danych zastanych obejmowała dokumenty strategiczne i planistyczne, bazę danych GUS, dane przestrzenne oraz dane przekazane przez gminy. Analiza desk research stanowiła dobrą podstawę do dalszych działań.

Badanie CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*) polegało na stworzeniu ankiety internetowej, na potrzeby uzyskania informacji, które nie są ogólnodostępne, a istotne z punktu diagnostycznego. Zostało ono przeprowadzone z przedstawicielami gmin „MOF Miasta Północy” w celu określenia współpracy i jej dziedziny między jednostkami, rozwoju obszaru funkcjonalnego oraz planowanych inwestycji komunikacyjnych i technicznych. Podjęto również próbę przeprowadzenia badania z organizacjami klastrowymi oraz przedstawicielami szkół i jednostek badawczo-rozwojowych.

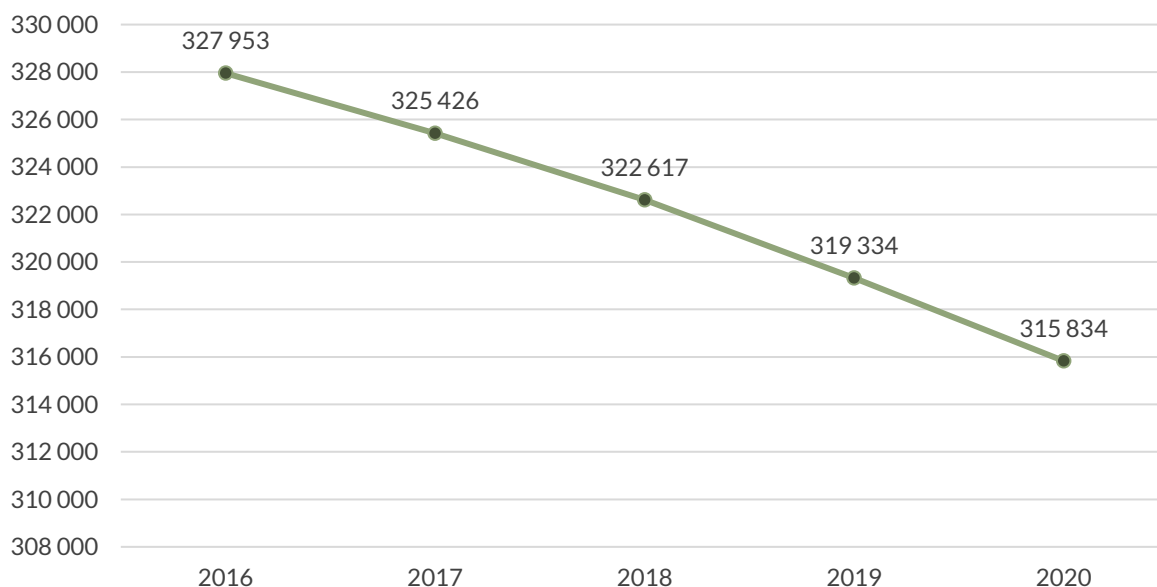
Warsztaty diagnostyczne zostaną przeprowadzone w ostatnim etapie prac nad Diagnozą. Składać się będą z 3 spotkań, podczas których wspólnie z przedstawicielami gmin „MOF Miasta Północy” uszczegółowione i doprecyzowane zostaną najważniejsze kwestie problemowe oraz potencjały stanowiące podstawę do planowanie rozwoju obszaru funkcjonalnego.

Diagnoza obejmowała okres pięciu lat wstecz, a dane pozyskano dla lat 2016-2020 lub 2016-2021, w zależności od dostępności. Przyjęto formę przedstawienia danych na poziomie gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego, chyba że były one dostępne wyłącznie dla wyższego szczebla.

3. DEMOGRAFIA

W 2020 roku w całym obszarze „MOF Miasta Północy” mieszkało 315 834 osób. Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba ludności tego obszaru malała z roku na rok. Sytuację tę obrazuje **Wykres 1**. Liczba ludności zmniejszyła się o ponad 10 000 osób (o 3,7%) w ciągu 4 lat. **Tabela 1** zawiera dane z poszczególnych gmin, pokazuje ona, że w każdej gminie liczba ludności spadała.

Wykres 1. Liczba ludności „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych gminach oraz w „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	3 519	3 513	3 484	3 410	3 349
Bliżyn	8 226	8 189	8 135	8 037	7 995
Bodzechów	13 535	13 518	13 467	13 326	13 177
Brody	11 030	10 950	10 963	10 870	10 760
Ćmielów	7 481	7 411	7 361	7 330	7 284
Końskie	35 917	35 665	35 422	35 112	34 857
Kunów	9 958	9 913	9 871	9 779	9 731
Mirzec	8 321	8 293	8 335	8 260	8 225
Ostrowiec Świętokrzyski	70 554	69 852	69 051	68 338	67 404
Pawłów	15 251	15 272	15 305	15 240	15 187
Skarżysko Kościelne	6 180	6 132	6 072	5 988	5 951
Skarżysko-Kamienna	46 449	45 953	45 358	44 848	44 260
Starachowice	49 939	49 513	48 965	48 395	47 638
Stąporków	17 369	17 185	16 935	16 699	16 475
Suchedniów	10 379	10 303	10 191	10 110	10 036
Waśniów	6 937	6 904	6 893	6 781	6 766
Wąchock	6 908	6 860	6 809	6 811	6 739
„MOF Miasta Północy”	327 953	325 426	322 617	319 334	315 834

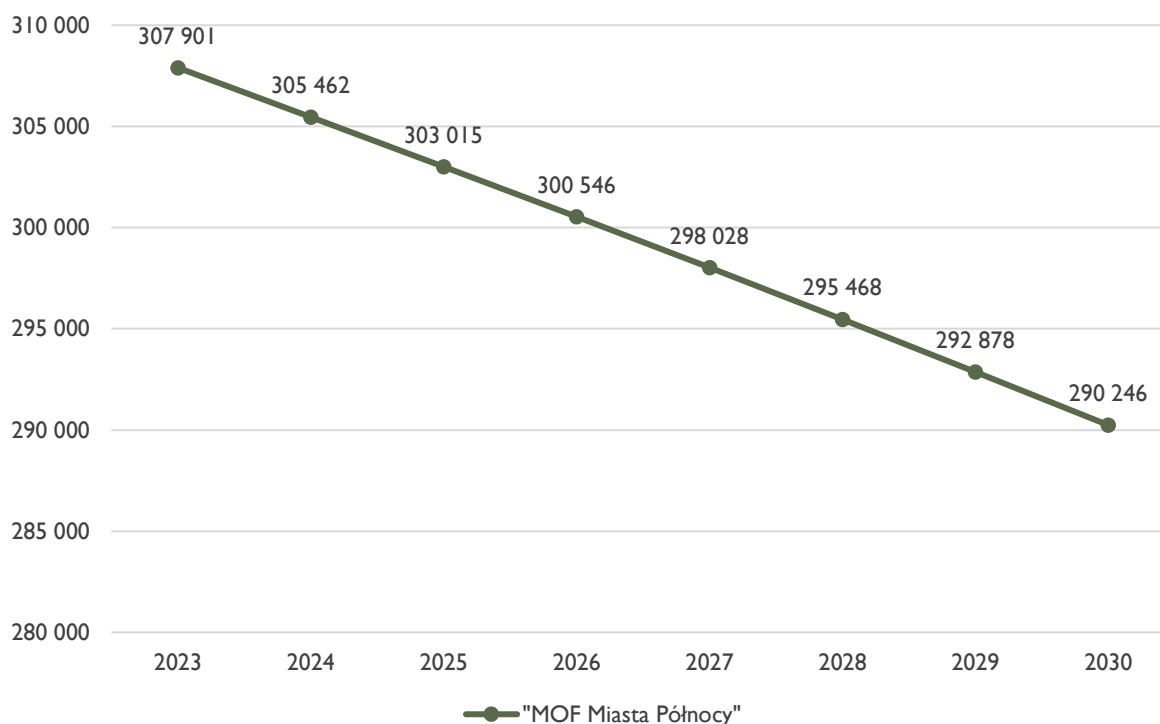
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Prognoza ludności do roku 2030 sugeruje duży spadek liczby ludności na terenie „MOF Miasta Północy” (**Wykres 2**). Zgodnie z *Prognozą ludności gmin na lata 2017-2030 – opracowanie eksperymentalne*¹ liczba

¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html>

ludności w roku 2030 zmniejszy się do 290 000 mieszkańców. Oznacza to spadek o 8,1% w stosunku do roku 2020. Największy spadek prognozowany jest dla gmin Skarżysko-Kamienna oraz Starachowice (-11%).

Wykres 2. Prognoza ludności do 2030 roku dla „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba ludności ma wpływ na zagęszczenie ludności danego obszaru. Dla jednakowych powierzchni większa liczba ludności oznacza większą gęstość zaludnienia. Na terenie „MOF Miasta Północy” gęstość zaludnienia wynosiła w 2020 roku 284 osoby na 1 km². Najwyższy wskaźnik posiadały gminy miejskie takie jak: Ostrowiec Świętokrzyski (1452), Starachowice (1497) oraz Skarżysko-Kamienna (687). Pozostałe gminy posiadają gęstość zaludnienia na poziomie niższym niż średnia dla „MOF Miasta Północy” (Tabela 2). Na obszarze „MOF Miasta Północy” gęstość zaludnienia była wyższa (284) niż w województwie świętokrzyskim (105) oraz dla Polski (122). Rozkład przestrzenny gęstości zaludnienia przedstawia Mapa 2. Najmniejsze wartości gęstości zaludnienia posiadały gminy: Bałtów (32), Bliżyn (57), Waśniów (61), które są gminami wiejskimi.

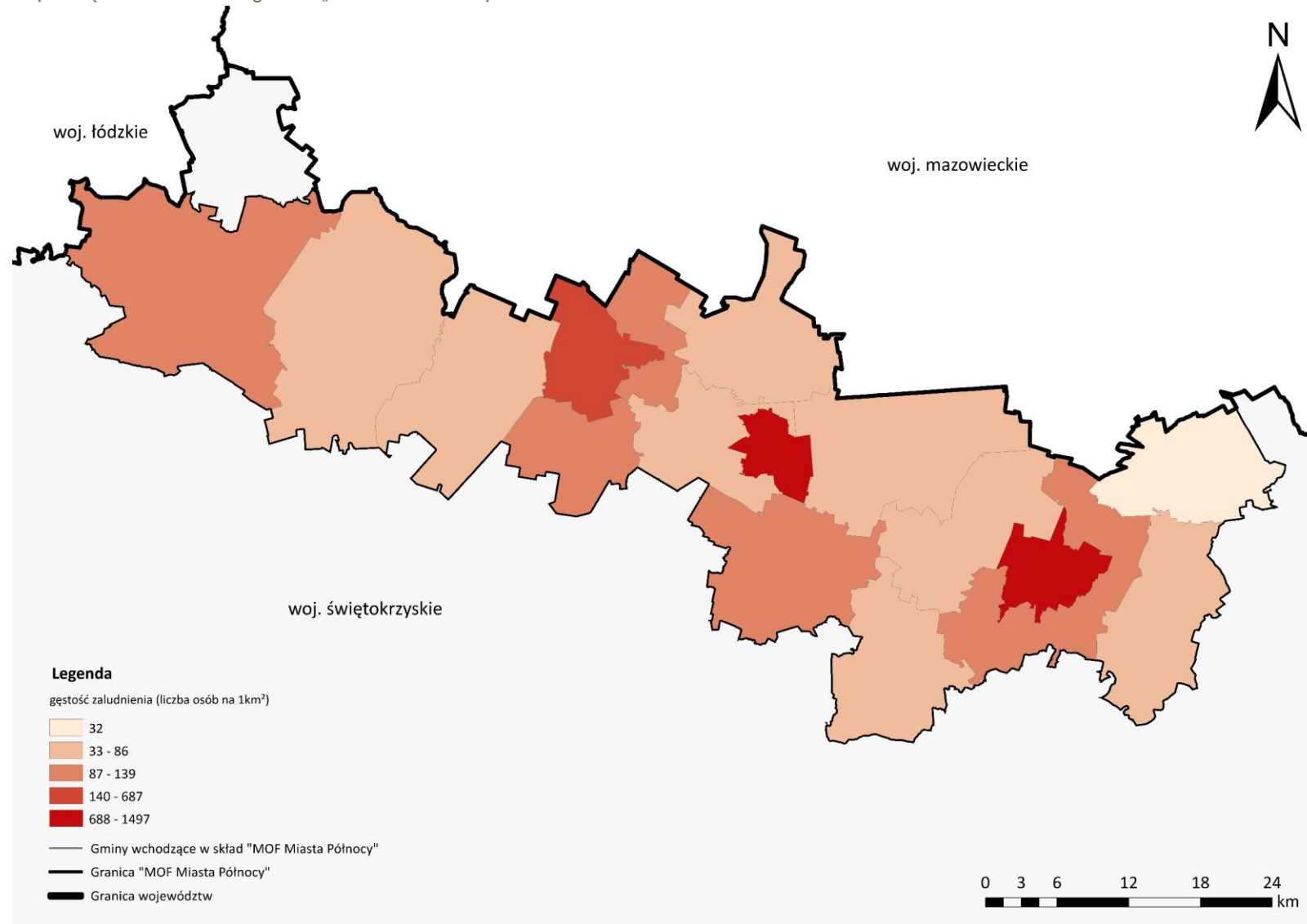
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w liczbie ludności przypadającej na 1 km²

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	33	33	33	32	32
Bliżyn	58	58	58	57	57
Bodzechów	111	111	110	109	108
Brody	68	68	68	67	67
Ćmielów	63	63	62	62	62
Końskie	144	143	142	140	139
Kunów	88	87	87	86	86
Mirzec	75	75	75	74	74
Ostrowiec Świętokrzyski	1 520	1 504	1 487	1 472	1 452
Pawłów	111	111	111	111	111
Skarżysko Kościelne	116	115	114	112	112
Skarżysko-Kamienna	721	714	704	697	687
Starachowice	1 569	1 556	1 539	1 521	1 497
Stąporków	75	74	73	72	71

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Suchedniów	138	137	136	135	134
Waśniów	62	62	62	61	61
Wąchock	84	84	83	83	82
„MOF Miasta Północy”	296	294	291	288	284
Województwo świętokrzyskie	107	107	106	105	105
Polska	123	123	123	123	122

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Mapa 2. Gęstość zaludnienia w gminach „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS oraz BDOT10k.

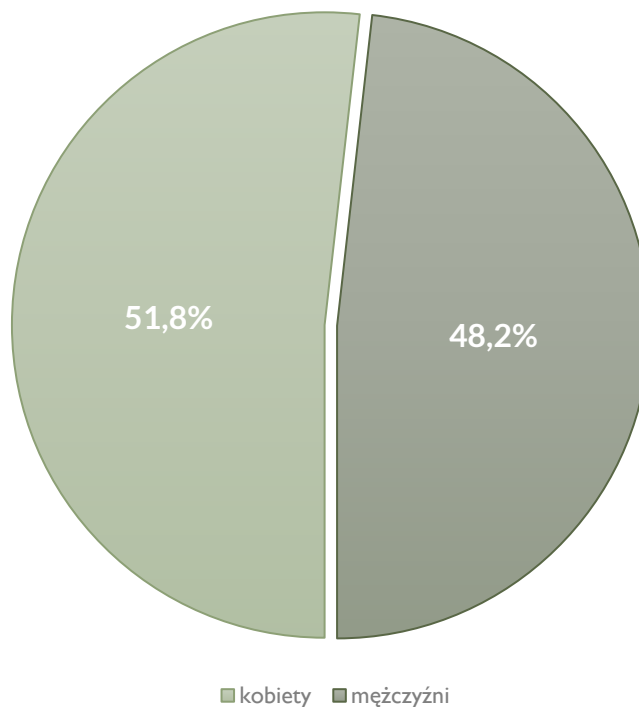
W latach 2016-2020 w społeczeństwie gmin wchodzących w skład „MOF Miasta Północy” widoczna była przewaga udziału kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców (Tabela 3). W 2020 roku kobiety stanowiły 51,8% ogółu populacji MOF-u (Wykres 3).

Tabela 3. Liczba kobiet oraz mężczyzn w obszarze „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
kobiety	169 784	168 459	167 058	165 322	163 585
mężczyźni	158 169	156 967	155 559	154 012	152 249

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

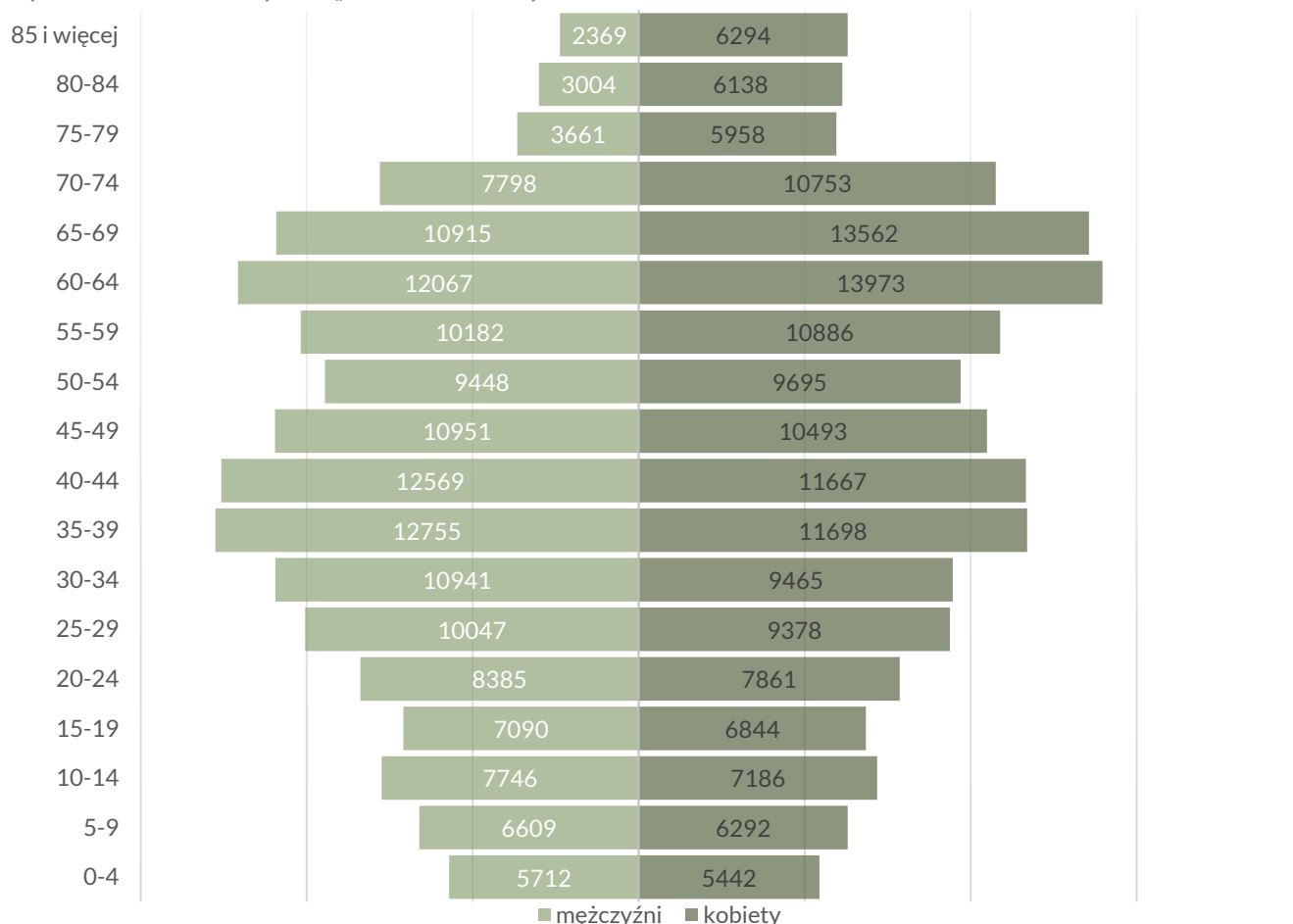
Wykres 3. Procentowy udział kobiet i mężczyzn w ogóle mieszkańców „MOF Miasta Północy” w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Informacje dotyczące liczby kobiet oraz mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych przedstawione są w formie piramidy wieku i płci. Wykres 4 przedstawia dane z 2020 roku. Kobiety stanowiły większość w grupach wiekowych powyżej 50 r.ż. W pozostałych grupach (od 0 do 49 lat) przeważali mężczyźni. Najliczniejszą grupą wiekową były osoby w wieku 60-64 (26 040 osób) oraz w wieku 35-39 (24 453) i 40-44 (24 236). Z kolei najmniej licznymi grupami wiekowymi są grupy powyżej 75 roku życia (75-79, 80-84 oraz 85 i więcej).

Wykres 4. Piramida wieku i płci dla „MOF Miasta Północy” w 2020 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Duży udział osób starszych w liczbie ludności obszaru przejawia się w wysokości wartości wskaźnika obciążenia demograficznego. Wskaźnik obciążenia demograficznego przedstawia się za pomocą liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym: 0-17 lat, oraz poprodukcyjnym: 65 i więcej lat umężczyzn oraz 60 lat i więcej u kobiet) przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym (Tabela 4). Dla obszaru „MOF Miasta Północy” wskaźnik ten rósł, co oznacza wzrost udziału ludności w wieku nieprodukcyjnym w odniesieniu do osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik wzrósł z 62,4 w 2016 roku do 68,2 w roku 2020. Najwyższą wartość osiągał w gminie Skarżysko-Kamienna (78,3 w 2020 roku). Dla województwa świętokrzyskiego wskaźnik obciążenia demograficznego był bardzo zbliżony (68,3) do tego dla „MOF Miasta Północy” (68,2). Wskaźnik dla Polski był niższy i wynosił 68,0.

Rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego może wskazywać na starzenie się społeczeństwa, a w konsekwencji na większym zapotrzebowaniu na świadczenia dla osób starszych, opiekę medyczną, dostęp do usług i rekreacji skierowanych dla osób w podeszłym wieku.

Tabela 4. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminach „MOF Miasta Północy”, dla „MOF Miasta Północy” oraz dla województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2016-2020

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	60,5	62,0	62,0	63,0	62,5
Bliżyn	58,8	60,0	60,1	61,8	63,1
Bodzechów	60,7	62,0	62,8	63,6	65,1
Brody	60,2	60,1	60,1	61,1	60,9
Ćmielów	63,5	64,5	65,9	67,0	68,3
Końskie	63,3	65,0	66,4	68,5	69,7
Kunów	59,5	60,2	61,8	63,3	63,7

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Mirzec	62,8	64,3	65,2	66,2	66,8
Ostrowiec Świętokrzyski	64,1	66,9	69,8	72,5	74,4
Pawłów	60,7	61,7	63,1	63,7	63,5
Skarżysko Kościelne	60,2	61,6	63,6	65,5	66,2
Skarżysko-Kamienna	67,0	69,2	72,0	75,8	78,3
Starachowice	67,3	69,6	72,4	75,0	77,2
Stąporków	63,8	65,5	67,6	69,1	70,9
Suchedniów	60,7	62,2	64,6	67,0	68,7
Waśniów	64,8	66,7	67,0	68,1	70,2
Wąchock	62,6	64,0	66,5	68,3	69,3
„MOF Miasta Północy”	62,4	63,9	65,3	67,0	68,2
Województwo świętokrzyskie	62,3	63,8	65,4	67,1	68,3
Polska	61,7	63,4	65,1	66,7	68,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na terenie „MOF Miasta Północy” przyrost naturalny (Tabela 5) w 2020 roku wynosił -8,54, zmalał na przestrzeni 2016-2020 roku o prawie 4 (-4,60 w 2016 roku). W każdej gminie należącej do „MOF Miasta Północy” przyrost naturalny był ujemny (oznacza to, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń żywych). Widoczne jest duże zróżnicowanie wartości wskaźnika między poszczególnymi gminami. Najniższa wartość (-10,98) odpowiada gminie Bliżyn, a najwyższa (-2,96) – gminie Waśniów, zatem różnica wynosi 8,02.

Przyrost naturalny dla obszaru „MOF Miasta Północy” w 2020 roku (-8,54) był niższy niż dla województwa świętokrzyskiego (-6,36) oraz dla Polski (-3,18).

Tabela 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach „MOF Miasta Północy”, dla „MOF Miasta Północy” oraz dla województwa świętokrzyskiego i Polski.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	-8,99	-4,00	-6,57	-9,56	-13,93
Bliżyn	-5,09	-5,60	-7,48	-6,80	-10,98
Bodzechów	-4,12	-3,85	-3,78	-7,38	-8,87
Brody	-2,71	-5,28	-4,39	-8,16	-7,95
Ćmielów	-7,33	-6,46	-6,50	-4,22	-8,65
Końskie	-2,81	-3,74	-3,63	-4,49	-6,63
Kunów	-3,70	-3,43	-4,36	-4,79	-7,08
Mirzec	-4,20	-3,62	0,48	-0,84	-3,27
Ostrowiec Świętokrzyski	-5,82	-6,34	-6,45	-6,82	-10,90
Pawłów	0,07	1,57	1,64	0,00	-4,34
Skarżysko Kościelne	-2,76	-3,74	-3,27	-8,14	-7,39
Skarżysko-Kamienna	-6,15	-5,95	-6,20	-5,44	-9,92
Starachowice	-4,84	-4,73	-5,60	-6,37	-10,88
Stąporków	-7,43	-6,61	-7,61	-8,40	-10,36
Suchedniów	-3,85	-5,61	-4,10	-7,10	-8,14
Waśniów	-4,44	-2,02	-2,62	-7,30	-2,96
Wąchock	-4,05	-6,69	-5,71	-5,29	-12,94
„MOF Miasta Północy”	-4,60	-4,48	-4,48	-5,95	-8,54
Województwo świętokrzyskie	-2,66	-2,73	-3,13	-3,45	-6,36
Polska	-0,15	-0,02	-0,68	-0,91	-3,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Obok przyrostu naturalnego, saldo migracji jest kolejnym czynnikiem kształtującym liczbę mieszkańców obszaru. Saldo migracji na 1000 ludności (Tabela 6) dla całego „MOF Miasta Północy” w 2020 roku było ujemne (-1,3). Natomiast w latach poprzednich było niższe, co świadczy o wzroście jego wartości od 2016 roku. Najniższą wartość (-4,7) salda migracji odnotowuje się dla obszaru gminy Starachowice, natomiast

najwyższa (+ 6,5) odpowiada gminie Wąchock. Gminy o dodatnim saldzie migracji to: Bliżyn, Kunów oraz Wąchock. Natomiast reszta gmin w MOF posiada ujemne saldo migracji. Na tle województwa świętokrzyskiego, „MOF Miasta Północy” miało wyższe saldo migracji (dla województwa wynosiło ono - 1,6, natomiast dla obszaru funkcjonalnego -1,3). Polska w 2020 roku posiadała saldo migracji dodatnie na poziomie 0,1, co znacząco różni się od wartości dla „MOF Miasta Północy” oraz dla woj. świętokrzyskiego.

Tabela 6. Saldo migracji na 1000 ludności w gminach „MOF Miasta Północy”, dla „MOF Miasta Północy” oraz w województwie świętokrzyskim i w Polsce.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	-1,4	-2,6	0,0	-7,5	-2,1
Bliżyn	-2,9	-0,1	-0,2	-0,7	1,4
Bodzechów	1,7	2,9	0,4	-0,7	-1,9
Brody	-1,5	-0,8	1,9	0,1	-2,5
Ćmielów	-1,5	-3,5	-3,8	0,1	-1,5
Końskie	-2,7	-2,5	-3,5	-5,1	-2,4
Kunów	1,1	-0,1	-0,2	-4,0	0,8
Mirzec	-2,2	-0,7	0,6	-6,5	-0,2
Ostrowiec Świętokrzyski	-2,9	-4,3	-4,8	-4,7	-2,9
Pawłów	-2,7	-0,2	-1,8	-4,0	-0,3
Skarżysko Kościelne	-3,1	-2,9	-5,9	-6,6	-2,0
Skarżysko-Kamienna	-3,9	-3,9	-5,5	-7,3	-4,2
Starachowice	-3,2	-4,8	-5,5	-6,4	-4,7
Stąporków	-2,1	-5,9	-4,9	-5,3	-2,7
Suchedniów	-2,2	-4,0	-6,1	-3,8	-1,2
Waśniów	-4,7	-2,7	-1,7	-7,4	-1,5
Wąchock	-2,9	-1,7	-0,1	3,2	6,5
„MOF Miasta Północy”	-2,2	-2,2	-2,4	-3,9	-1,3
Województwo świętokrzyskie	-1,4	-1,8	-2,0	-2,8	-1,6
Polska	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wnioski dotyczące rozdziału: Demografia:

- Liczba ludności „MOF Miasta Północy” zmniejsza się, co wywołane jest ujemnym przyrostem naturalnym oraz saldem migracji. Konsekwencją tego jest przewidywany dalszy spadek liczby ludności do roku 2035.
- Duży udział osób starszych w liczbie mieszkańców obszaru (najliczniejszą grupę wiekową stanowi przedział 60-64 lata) wpływa na wzrost wartości współczynnika obciążenia demograficznego. To z kolei może w przyszłości powodować zwiększone obciążenie systemu opieki społecznej i zdrowotnej. Przyrost naturalny oraz saldo migracji są ujemne dla całego obszaru funkcjonalnego. Są to jedne z przyczyn wyludniania się MOF.

4. EDUKACJA

4.1. PRZEDSZKOLA

Ogólna liczba przedszkoli zlokalizowanych na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego „Miasta Północy” w latach 2016-2020 wzrosła z 72 do 89. Najwięcej przedszkoli w 2020 roku zlokalizowanych było w gminach Końskie (19), Ostrowiec Świętokrzyski (16), Skarżysko-Kamienna (14) oraz Starachowice (13), natomiast najmniej było w Wąchocku (1), Skarżysku Kościelnym (1). Z kolei w gminach Waśniów, Bałów oraz Pawłów nie ma w ogóle przedszkoli. Największa liczba nowych placówek przedszkolnych na przestrzeni omawianych pięciu lat powstała w gminach Końskie (+6), Starachowice (+3), Brody (+2),

Ostrowiec Świętokrzyski (+2) oraz Skarżysko-Kamienna (+2). Jedyny ubytek w liczbie przedszkoli odnotowano w gminie Waśniów, gdzie w 2016 roku zlikwidowane zostało jedno przedszkole.

Liczba oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych w szkołach podstawowych, w przeciwieństwie do placówek przedszkolnych, zmniejszyła się w latach 2016-2020 na terenie obszaru funkcjonalnego. W analizowanym okresie odnotowano zmianę liczby oddziałów z 80 do 73, co przekłada się na spadek o 8,75%. Biorąc pod uwagę poszczególne gminy, największy spadek liczby oddziałów przedszkolnych odnotowano w gminach: Kunów (-60%), Skarżysko-Kamienna (-50%) oraz Końskie i Bodzechów (po -33,33%). W większości gmin liczba oddziałów przedszkolnych nie uległa zmianie, natomiast w żadnej gminie nie przybyło tego typu placówek w omawianym okresie pięcioletnim. W 2020 roku największa liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych znajdowała się w gminie Brody (10) oraz w Starachowicach i gminie Pawłów (po 9), a najmniejsza w Skarżysku-Kamiennej (1) (Tabela 7).

Tabela 7. Liczba przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Przedszkola					Oddziały przedszkolne w szkołach				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2
Bliżyn	1	1	2	2	2	4	4	4	4	4
Bodzechów	5	5	5	5	5	3	3	3	2	2
Brody	3	5	5	5	5	10	10	10	10	10
Ćmielów	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Końskie	13	16	18	18	19	3	2	2	2	2
Kunów	1	2	2	2	2	5	3	3	2	2
Mirzec	2	2	2	2	2	6	6	6	6	6
Ostrowiec Świętokrzyski	14	15	15	16	16	7	6	5	6	6
Pawłów	0	0	0	0	0	10	10	10	9	9
Skarżysko Kościelne	1	1	1	1	1	3	4	4	4	3
Skarżysko-Kamienna	12	13	13	14	14	2	2	2	1	1
Starachowice	10	12	12	14	13	9	9	9	9	9
Stąporków	4	4	4	5	5	5	6	6	6	6
Suchedniów	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3
Waśniów	1	0	0	0	0	4	4	4	4	4
Wąchock	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
„MOF Miasta Północy”	72	81	84	89	89	80	78	77	74	73

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Najwięcej dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno przedszkole w gminach „MOF Miasta Północy” w 2020 roku było w Kunowie (122), Suchedniowie (104,50) oraz Mircu (99,50). Biorąc pod uwagę gminy, które posiadają przynajmniej jedno przedszkole, najmniej dzieci przypadało na jedną placówkę w Skarżysku Kościelnym (28,40), Końskich (41,45) oraz Stąporkowie (46,14). W latach 2016-2020 liczba dzieci przypadających na jedno przedszkole zmniejszyła się w większości gmin, co świadczy o poprawie dostępności mieszkańców do przedszkoli. Jedynymi wyjątkami były gminy Bałów, Pawłów oraz Waśniów, które nie posiadają przedszkoli. Również na terenie województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju liczba dzieci przypadających na jedno przedszkole zmniejszała się w omawianym okresie. W porównaniu do średniej liczby dla kraju w 2020 roku więcej dzieci przypadało na jedno przedszkole w gminach: Kunów, Suchedniów, Mirzec, Bliżyn oraz Ćmielów (Tabela 8).

Tabela 8. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno przedszkole w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	0	0	0	0	0
Bliżyn	206	189	86	84	88
Bodzechów	59,60	66,40	62	60	55,40
Brody	75	54,40	52,20	52,80	54,20

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ćmielów	78,50	81	83,50	86,50	85,50
Końskie	50,67	49,22	45,26	43,84	41,45
Kunów	266	126	121	119,50	122
Mirzec	119	115,50	113	108	99,50
Ostrowiec Świętokrzyski	113,50	101,13	89,38	79,06	75,06
Pawłów	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	33,80	35,20	34,20	33,80	28,40
Skarżysko-Kamienna	90,33	84,77	83,54	74,57	69,50
Starachowice	98	81,21	77,79	69,33	70,29
Stąporków	62,29	59,43	51,29	41,25	46,14
Suchedniów	116	114,50	109	110	104,50
Waśniów	112,50	0	0	0	0
Wąchock	156	165	159	165	153
Województwo świętokrzyskie	79,38	74,19	72,64	71,94	72,44
Polska	86,35	82,98	80,27	80,07	80,79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

4.2. SZKOŁY PODSTAWOWE

Łączna liczba szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie „MOF Miasta Północy” wzrosła z 122 w roku 2016 do 129 w roku 2018 (wzrost o 5,74%), a następnie spadła do poziomu 123 w roku 2020 (spadek o 4,65% względem roku 2018). Na koniec omawianego okresu najwięcej szkół znajdowało się w gminach: Ostrowiec Świętokrzyski (20), Skarżysko-Kamienna (13), Starachowice (12) oraz Końskie (12), natomiast najmniej w Bałtowie (2), Suchedniowie (3) oraz Wąchocku (3). Na przestrzeni pięciu lat najwięcej nowych szkół powstało w Ostrowcu Świętokrzyskim (+4) oraz Starachowicach (+2), a zamknięto szkoły w Skarżysku-Kamiennej (-2), Kunowie (-2), Bodzechowie (-1) oraz Pawłowie (-1). W latach 2016-2020 liczba szkół nie zmieniła się w Bałtowie, Bliżynie, Brodach, Mircu, Skarżysku Kościelnym, Suchedniowie, Waśniowie oraz Wąchocku (Tabela 9).

Tabela 9. Liczba szkół podstawowych w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	2	2	2	2	2
Bliżyn	4	4	4	4	4
Bodzechów	6	6	6	5	5
Brody	10	10	10	10	10
Ćmielów	2	3	3	3	2
Końskie	12	13	13	12	12
Kunów	6	5	5	4	4
Mirzec	8	8	8	8	8
Ostrowiec Świętokrzyski	16	20	20	20	20
Pawłów	10	10	10	9	9
Skarżysko Kościelne	5	5	5	5	5
Skarżysko-Kamienna	14	15	15	14	13
Starachowice	10	10	11	12	12
Stąporków	7	6	7	7	7
Suchedniów	3	3	3	3	3
Waśniów	4	4	4	4	4
Wąchock	3	3	3	3	3
„MOF Miasta Północy”	122	127	129	125	123

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W większości gmin liczba uczniów przypadających na 1 oddział szkoły podstawowej w latach 2016-2020 zmniejszała się, podobnie jak w województwie świętokrzyskim oraz całym kraju. Jedynie w gminach Bodzechów, Brody oraz Suchedniów utrzymywała się na tym samym poziomie na początku i końcu badanego okresu, a w gminie Kunów nastąpił wzrost o 27,27%. Wzrost ten wynika z faktu zamknięcia dwóch szkół podstawowych w okolicznych gminach. Największe spadki w liczbie uczniów przypadających na 1 oddział odnotowano w gminach Wąchock (-18,75%) oraz Pawłów i Końskie (po -16,67%). Wysoki spadek w gminie Końskie może być związany z otwarciem nowej placówki, jednak w gminach Wąchock i Pawłów liczba szkół pozostała na tym samym poziomie. Najmniejsza liczba uczniów przypadająca w 2020 roku na jeden oddział szkoły podstawowej w gminach Brody i Skarżysko Kościelne (po 10) oraz Bliżyn i Mirzec (po 11), natomiast najwięcej uczniów było w gminach Ćmielów, Starachowice oraz Suchedniów (po 17) (Tabela 10).

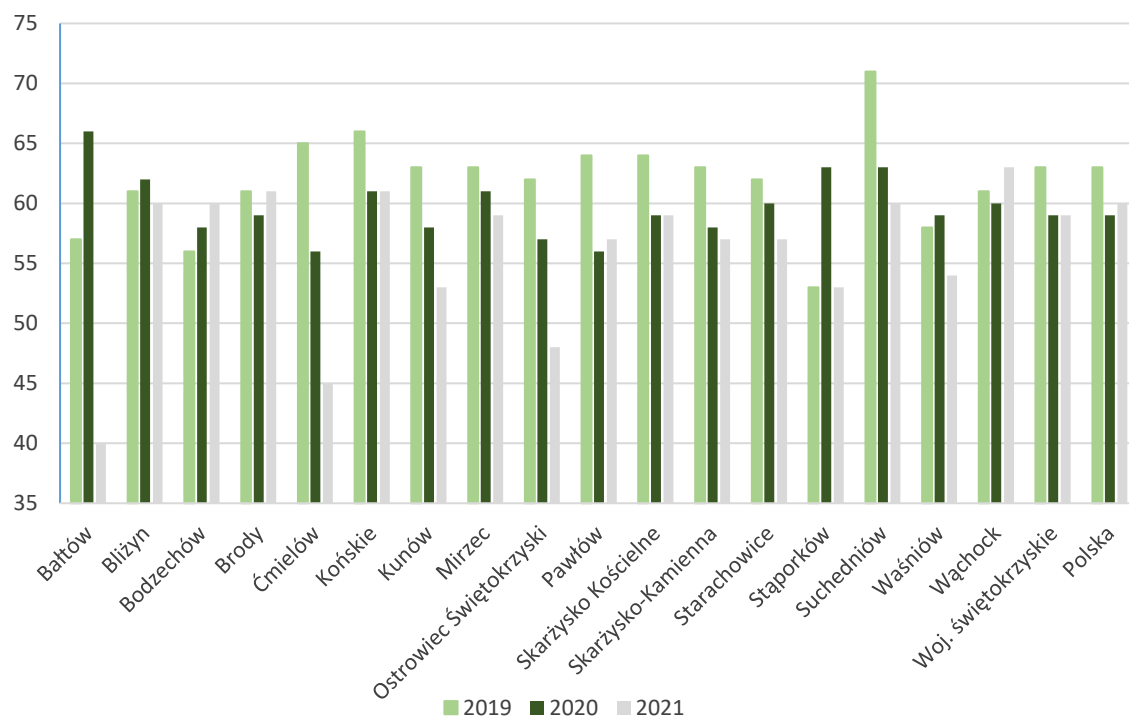
Tabela 10. Liczba uczniów przypadających na 1 oddział szkoły podstawowej w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	14	13	13	12	12
Bliżyn	12	12	12	12	11
Bodzechów	15	14	14	15	15
Brody	10	10	10	10	10
Ćmielów	19	18	18	18	17
Końskie	18	17	17	15	15
Kunów	11	12	12	14	14
Mirzec	11	11	12	12	11
Ostrowiec Świętokrzyski	18	18	18	16	16
Pawłów	18	17	17	15	15
Skarżysko Kościelne	11	11	11	11	10
Skarżysko-Kamienna	18	18	17	16	16
Starachowice	20	20	19	18	17
Stąporków	16	16	15	14	14
Suchedniów	17	16	16	16	17
Waśniów	16	16	15	15	15
Wąchock	16	14	13	13	13
Województwo świętokrzyskie	16	16	16	15	15
Polska	18	17	17	17	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Reforma systemu oświaty z 2017 roku wraz z dniem 31 sierpnia 2019 roku zlikwidowała w Polsce gimnazja. W tym samym roku odbyły się pierwsze egzaminy ósmoklasisty. Średni wynik egzaminu z języka polskiego we wszystkich gminach „MOF Miasta Północy” w 2019 roku wyniósł 61,76%, w 2020 roku nastąpił spadek do 59,76%, a w 2021 roku było to już tylko 55,25%. W latach 2019 oraz 2020 wyniki w województwie świętokrzyskim oraz w całym kraju były podobne (2019 – 63%, 2020 – 59%), natomiast w 2021 roku były wyższe, niż w gminach „MOF Miasta Północy”. W województwie świętokrzyskim w 2021 roku odnotowano średni wynik 59%, a średnia dla całego kraju wyniosła 60%. Spośród wszystkich gmin w 2021 roku najwyższe średnie wyniki uzyskano w gminie Wąchock (63%) oraz w gminach Końskie i Brody (po 61%), natomiast najniższe wyniki osiągnięto w gminach Bałtów (40%), Ćmielów (45%) oraz Kunów i Stąporków (po 53%) (Wykres 5).

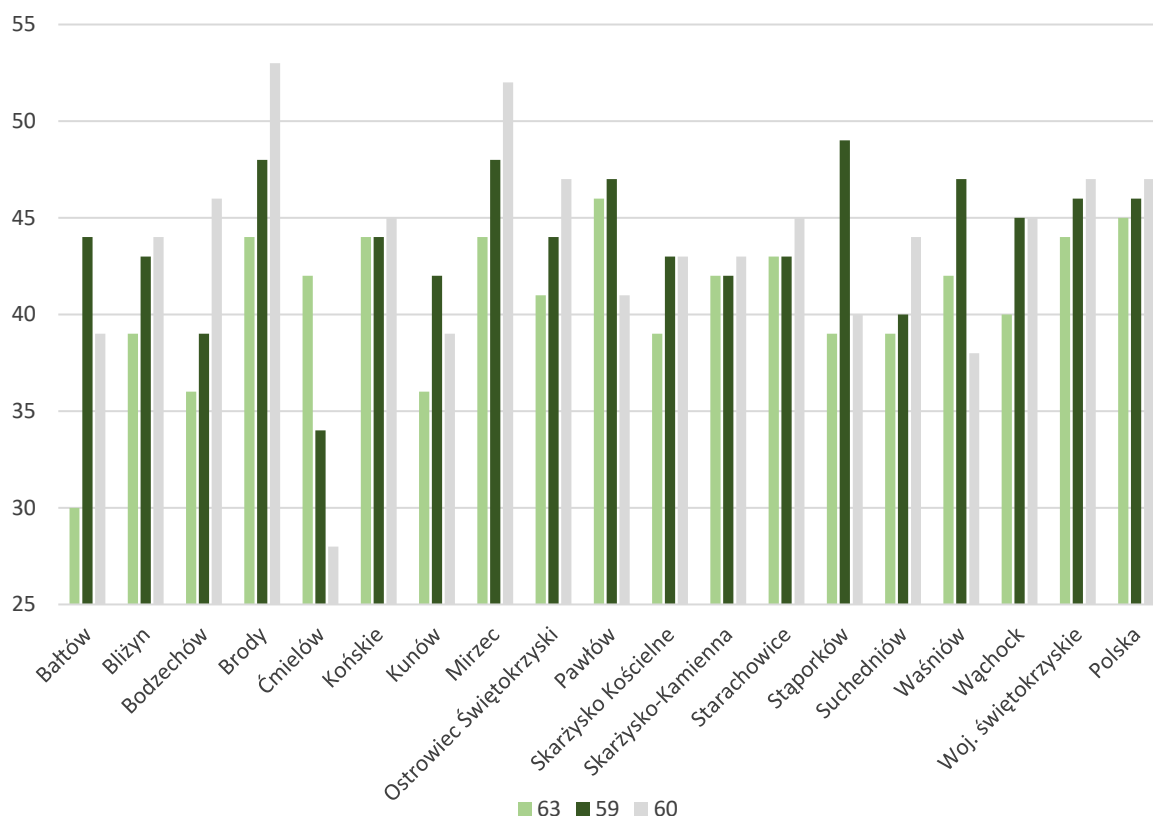
Wykres 5. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z j. Polskiego w latach 2019-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE.

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki we wszystkich gminach w 2019 roku wynosiły 40,35%, rok później zanotowano wzrost do 43,65%, a w 2021 roku było to średnio 43,06%. Każdego roku wyniki były o około 3-4 p.p. niższe, niż w województwie świętokrzyskim oraz całym kraju. Najwyższe wyniki w 2021 roku odnotowano w gminie Brody (średnio 53%) oraz w Mircu (52%) i Ostrowcu Świętokrzyskim (47%), natomiast najniższe średnie wyniki występowały w gminach Ćmielów (28%), Waśniów (38%) oraz Kunów (39%) (Wykres 6).

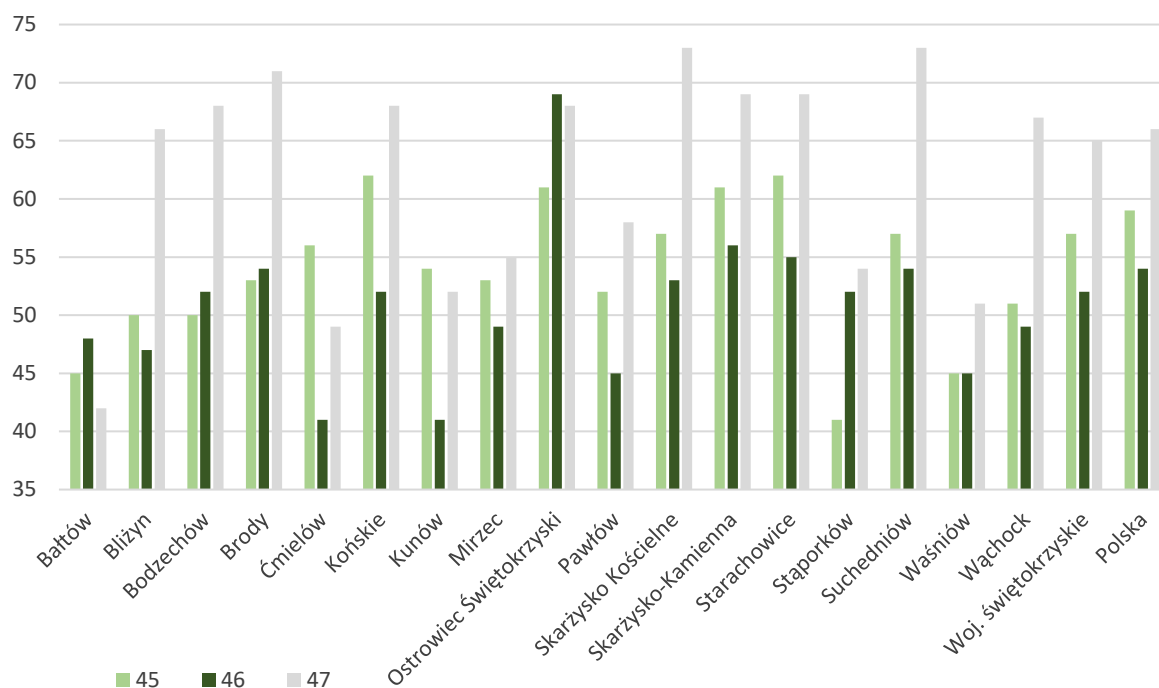
Wykres 6. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki w latach 2019-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE.

Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w 2019 roku kształtowały się na poziomie 53,53%. W 2020 roku zanotowano nieco niższe wyniki – średnio było to 50,71%, a w 2021 roku nastąpił gwałtowny wzrost do 61,94%. Podobnie jak w przypadku egzaminu z matematyki średnie wyniki dla całego „MOF Miasta Północy” były znacznie niższe od średniej wojewódzkiej oraz krajowej. Pośród wszystkich gmin najwyższe wyniki w 2021 roku odnotowano w Suchedniowie i Skarżysku Kościelnym (po 73%) oraz w Brodach (71%), natomiast najniższe średnie wyniki osiągnięto w Bałtowie (41%), Waśniowie (51%) oraz Kunowie (52%) (Wykres 7).

Wykres 7. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z j. angielskiego w latach 2019-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE.

Współczynnik skolaryzacji netto przedstawia relację liczby osób uczących się (stan na dzień 1 września) na danym poziomie nauczania do ogólnej liczby ludności (stan na dzień 31 grudnia) w grupie wiekowej odpowiadającej danemu poziomowi nauczania. Średnio w 2016 roku współczynnik skolaryzacji netto we wszystkich gminach „MOF Miasta Północy” kształtował się na poziomie 85,97, a następnie spadł do 84,4 w 2020 roku. W porównaniu do średniej dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju współczynnik skolaryzacji na terenie „MOF Miasta Północy” był znacznie niższy i charakteryzował się odwrotną tendencją. W województwie odnotowano wzrost o 1,41%, a w kraju o 2,39%. Na przestrzeni lat 2016-2020 największy spadek współczynnika odnotowano w gminach Ćmielów (-13,21), Bałtów (-9,53) oraz Pawłów (-7,20), a najwyższy wzrost zanotowano w Ostrowcu Świętokrzyskim (+4,13), Mircu (+4,08) oraz Skarżysku-Kamiennej (+3,56). W 2020 roku najniższy współczynnik skolaryzacji netto spośród wszystkich gmin „MOF Miasta Północy” został osiągnięty w Bliżynie (65,53), Ćmielowie (68,39) oraz Kunowie (72,64), natomiast najwyższy w Skarżysku-Kamiennej (95,64), Ostrowcu Świętokrzyskim (95,45) oraz Końskich (94,99). Osiągnięcie najwyższego poziomu współczynników w czterech miastach powiatowych świadczy o wybieraniu przez mieszkańców obszaru funkcjonalnego szkół zlokalizowanych w większych ośrodkach miejskich (Tabela 11).

Tabela 11. Współczynnik skolaryzacji netto w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	95,18	91,37	85,34	88,78	86,11
Bliżyn	69,41	68,04	67,91	66,10	65,53
Bodzechów	83,11	83,23	82,43	80,79	82,39
Brody	80,31	81,10	80,90	81,75	81,54
Ćmielów	78,80	77,11	72,82	71,21	68,39
Końskie	92,53	94,08	93,73	94,10	94,99
Kunów	75,57	76,15	73,83	72,63	72,64
Mirzec	89,55	92,36	91,50	93,71	93,20
Ostrowiec Świętokrzyski	91,66	92,29	94,30	94,38	95,45
Pawłów	95,18	95,14	94,11	91,33	88,33
Skarżysko Kościelne	84,42	85,18	85,63	86,54	84,55

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Skarżysko-Kamienna	92,35	93,88	95,02	94,78	95,64
Starachowice	92,34	94,05	94,37	94,83	94,92
Stąporków	83,60	83,77	84,56	86,39	81,86
Suchedniów	87,47	88,29	86,21	87,34	87,54
Waśniów	87,64	88,25	86,00	87,77	84,46
Wąchock	82,37	81,97	82,23	81,41	78,38
Województwo świętokrzyskie	91,39	92,01	92,29	92,09	92,68
Polska	92,53	93,35	93,85	93,69	94,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

KOMPLEKSOWE PLANY ROZWOJU SZKÓŁ

Prawie wszystkie gminy wchodzące w skład „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” posiadają kompleksowe plany rozwoju szkół zlokalizowanych na ich terenie. Wyjątek stanowią gminy Skarżysko Kościelne, Wąchock oraz Ostrowiec Świętokrzyski. W tabelach **Tabela 12** **Tabela 12**-**Tabela 25** przedstawiono główne oraz szczegółowe cele wyznaczone w dokumentach poszczególnych gmin.

Tabela 12. Plan rozwoju szkół w Gminie Bałtów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół Gminy Bałtów
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej do wyższych standardów. Dbanie o odpowiedni poziom kształcenia oraz rozwój umiejętności i zainteresowań wśród uczniów. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry nauczycielskiej.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> Przeniesienie ZSP w Bałtowie do budynku po zlikwidowanym Zespole Szkół (szkoła ponadgimnazjalna). Modernizacja PSP im. Legionów Polskich w Okole. Rozszerzenie ofert przedszkolnej o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dla dzieci. Rozszerzenie oferty przedszkolnej o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dla dzieci. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół podstawowych, niezbędnych na rynku pracy. Rozwój kompetencji kluczowych wśród uczniów szkół gimnazjalnych. Doskonalenie umiejętności zawodowych nauczycieli.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół Gminy Bałtów.

Tabela 13. Plan rozwoju szkół w Gminie Bliżyn

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Bliżyn na lata 2018-2023
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie infrastruktury technicznej do wyższych standardów poprzez unowocześnienie bazy oświatowej i sportowej. Dbanie o wszechstronny rozwój intelektualny, kulturalny i psychofizyczny uczniów. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry nauczycielskiej.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja obiektów oświatowych i infrastruktury sportowej. Stworzenie nowoczesnych pracowni komputerowych oraz multimedialnych w każdej placówce. Modernizowanie wyposażenia dydaktycznego szkół, w szczególności do pracowni matematyczno-przyrodniczych. Rozbudowa obiektów oświatowych i sportowych (sale gimnastyczne). Zwiększenie oferty edukacyjnej dla uczniów zdolnych oraz uczniów z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, Rozwijanie umiejętności komunikowania się dzieci i młodzieży w językach obcych. Rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży poprzez udział szkół, samorządu w różnego rodzaju projektach edukacyjnych. Zwiększenie oferty edukacyjnej dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci w wieku do lat 3. Dbanie o rozwój fizyczny dzieci i młodzieży.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Bliżyn na lata 2018-2023
	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu szkołą i oświatą. Wspieranie inicjatyw pozaszkolnych związanych z edukacją. Wspieranie samokształcenia nauczycieli i dyrektorów z wykorzystaniem Internetu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Bliżyn na lata 2018-2023.

Tabela 14. Plan rozwoju szkół w Gminie Bodzechów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Bodzechów na lata 2016-2023
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie. Wzbogacenie bazy oświatowej koniecznej do realizacji zadań wynikających z potrzeby kształcenia, wychowania i opieki w XXI wieku. Wykorzystanie innowacyjnych działań w procesie nauczania, wychowania i opieki.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży. Rozwijanie umiejętności komunikowania się dzieci i młodzieży w językach obcych. Przygotowania młodych ludzi do funkcjonowania w przestrzeni europejskiej. Wzmacnianie tożsamości lokalnej młodych mieszkańców Gminy Bodzechów. Rozwijanie inteligencji emocjonalnej wśród dzieci i młodzieży. Zwiększenie oferty edukacyjnej dla uczniów zdolnych oraz uczniów z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Zwiększenie oferty edukacyjnej dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci w wieku do lat 3. Poprawy psychofizycznej kondycji uczniów i dzieci. Modernizacja obiektów oświatowych na terenie Gminy oraz ich otoczenia (termomodernizacja, adaptacja, zagospodarowanie przestrzeni). Modernizowanie wyposażenia dydaktycznego szkół (zakup nowych pomocy dla nauczycieli i uczniów). Stworzenie nowoczesnych pracowni komputerowych oraz multimedialnych w każdej placówce z terenu Gminy Bodzechów. Doposażenie bibliotek funkcjonujących w szkołach. Zmodernizowanie wyposażenia stołówek zlokalizowanych w szkołach. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu szkołą i oświatą. Wspieranie inicjatyw pozaszkolnych związanych z edukacją. Organizacja procesu nauczania poza murami szkół. Wspieranie samokształcenia nauczycieli i dyrektorów z wykorzystaniem Internetu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Bodzechów na lata 2016-2023.

Tabela 15. Plan rozwoju szkół w Gminie Brody

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Brody na lata 2016-2023
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie. Wzbogacenie bazy oświatowej koniecznej do realizacji zadań wynikających z potrzeby kształcenia, wychowania i opieki w XXI wieku. Wykorzystanie innowacyjnych działań w procesie nauczania, wychowania i opieki.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży. Rozwijanie umiejętności komunikowania się dzieci i młodzieży w językach obcych. Przygotowania młodych ludzi do funkcjonowania w przestrzeni europejskiej. Wzmacnianie tożsamości lokalnej młodych mieszkańców Gminy Brody. Rozwijanie inteligencji emocjonalnej wśród dzieci i młodzieży. Zwiększenie oferty edukacyjnej dla uczniów zdolnych oraz uczniów z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Zwiększenie oferty edukacyjnej dzieci w wieku przedszkolnym oraz do lat 3. Poprawy psychofizycznej kondycji uczniów i dzieci.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Brody na lata 2016-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty i jakości zajęć sportowych. Organizacja zajęć dodatkowych związanych ze sportami wodnymi. • Organizacja zajęć dodatkowych pozalekcyjnych polegająca m.in. na rozwoju nauczania opartego na eksperymencie narzędziach TIK poprzez doposażenie pracowni szkolnych w pomoce dydaktyczne. • Modernizacja obiektów oświatowych na terenie Gminy oraz ich otoczenia. • Modernizowanie wyposażenia dydaktycznego szkół. • Stworzenie nowoczesnych pracowni komputerowych oraz multimedialnych w każdej placówce z terenu Gminy Brody. • Doposażenie bibliotek funkcjonujących w szkołach. • Zmodernizowanie wyposażenia stołówek zlokalizowanych w szkołach. • Modernizacja infrastruktury sportowej. • Termomodernizacja, remont i doposażenie budynków Szkół na terenie gminy wraz z zagospodarowaniem terenu. • Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania. • Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu szkoła i oświatą. • Wspieranie inicjatyw pozaszkolnych związanych z edukacją. • Organizacja procesu nauczania poza murami szkół. • Wspieranie samokształcenia nauczycieli i dyrektorów z wykorzystaniem Internetu. • Wspieranie samokształcenia nauczycieli i dyrektorów m.in. szkolenia, konferencje, seminaria. • Zgłaszanie innowacji pedagogicznych. • Prowadzenie innowacyjnych zajęć dydaktycznych z zastosowaniem sprzętu badawczego (metoda eksperymentu). • Prowadzenie innowacyjnych zajęć dydaktycznych w plenerze lub na specjalnych terenach z bezpośrednim kontaktem odbiorców z przyrodą. • Prowadzenie zajęć wykorzystujących urządzenia i technologie informatyczne. • Organizacja wyjazdów edukacyjnych i innych atrakcyjnych i innowacyjnych form nauczania. • Zorganizowanie szkolnego koła sportowego – sporty wodne nad zbiornikiem wodnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Brody na lata 2016-2023.

Tabela 16. Plan rozwoju szkół w Gminie Ćmielów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Ćmielów na lata 2016-2023
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie. • Wzbogacenie bazy oświatowej koniecznej do realizacji zadań wynikających z potrzeby kształcenia, wychowania i opieki w XXI w. • Wykorzystanie innowacyjnych działań w procesie nauczania, wychowania i opieki.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży. • Rozwijanie umiejętności komunikowania się dzieci i młodzieży w językach obcych. • Przygotowania młodych ludzi do funkcjonowania w przestrzeni europejskiej. • Wzmacnianie tożsamości lokalnej młodych mieszkańców Miasta i Gminy Ćmielów. • Rozwijanie inteligencji emocjonalnej wśród dzieci i młodzieży. • Zwiększenie oferty edukacyjnej dla uczniów zdolnych oraz uczniów z szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. • Zwiększenie oferty edukacyjnej dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci w wieku do lat 3. • Poprawy psychofizycznej kondycji uczniów i dzieci. • Modernizacja obiektów oświatowych na terenie Miasta i Gminy oraz ich otoczenia (termomodernizacja, adaptacja, zagospodarowanie przestrzeni wokół budynków). • Modernizowanie wyposażenia dydaktycznego szkół (zakup nowych pomocy dla nauczycieli i uczniów). • Stworzenie nowoczesnych pracowni komputerowych oraz multimedialnych w każdej placówce z terenu Miasta i Gminy Ćmielów.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Ćmielów na lata 2016-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Dopuszczenie bibliotek funkcjonujących w szkołach (zwiększenie księgozbioru, zakup wyposażenia oraz sprzętu w tym komputerowego). • Zmodernizowanie wyposażenia stołówek zlokalizowanych w szkołach. • Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesie nauczania. • Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu szkołą i oświatą. • Wspieranie inicjatyw pozaszkolnych związanych z edukacją. • Organizacja procesu nauczania poza murami szkół (zajęcia wyjazdowe, plenerowe). • Wspieranie samokształcenia nauczycieli i dyrektorów z wykorzystaniem Internetu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Ćmielów na lata 2016-2023.

Tabela 17. Plan rozwoju szkół w Gminie Końskie

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Przedszkoli i Szkół Podstawowych Gminy Końskie na lata 2016-2022
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie odpowiedniej bazy lokalowej oraz infrastruktury dydaktycznej, rekreacyjnej i sportowej placówek przedszkolnych i szkół podstawowych. • Dopuszczenie placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy i rekreacyjny. • Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, dostosowanego do potrzeb i wyzwań współczesnego świata.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa, modernizacja i odnowienie bazy lokalowej placówek przedszkolnych oraz bazy sportowej i rekreacyjnej. • Budowa, rozbudowa, modernizacja i odnowienie bazy lokalowej placówek szkolnych oraz bazy sportowej i rekreacyjnej. • Dopuszczenie placówek przedszkolnych w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt komputerowy i audiowizualny, zabawki, meble i konieczny sprzęt zaplecza. • Dopuszczenie placówek szkolnych w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt komputerowy i audiowizualny, wymiana i uzupełnienie mebli. • Dostosowanie oferty zajęć do potrzeb przedszkolaków i oczekiwania rodziców. • Podniesienie poziomu i rozszerzenie oferty edukacyjnej w szkołach podstawowych. • Doskonalenie kadry nauczycielskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Przedszkoli i Szkół Podstawowych Gminy

Tabela 18. Plan rozwoju szkół w Gminie Kunów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół Gminy Kunów na lata 2017-2023
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawiczne dążenie do podnoszenia jakości oświaty w Gminie Kunów, w celu osiągnięcia wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży. • Dopuszczenie placówek oświatowych w najnowocześniejsze pomoce dydaktyczne i sprzęt sportowy. • Podniesienie atrakcyjności oferty zajęć dodatkowych. • Wprowadzenie nowych metod nauczania. • Szersze uspołecznienie edukacji dzieci i młodzieży w oparciu o tradycje lokalne. • Usprawnienie systemu zarządzania oświatą.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie działań na rzecz zwiększenia świadomości ważności edukacji w życiu każdego człowieka poprzez spotkania, organizację imprez, prelekcję, warsztaty. • Promowanie sukcesów i osiągnięć uczniów oraz nauczycieli na łamach prasy lokalnej, stronach internetowych, stworzenie programu motywacyjnego. • Upowszechnianie i promowanie ludzi z pasją, osiągających sukces w każdej dziedzinie życia. • Zakup nowego sprzętu dydaktycznego dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. • Zakup dodatkowych urządzeń do zajęć sportowych. • Umożliwienie dzieciom rozwijania swoich zainteresowań poprzez udział w zajęciach. • Promowanie zajęć rozwijających zainteresowania uczniów, odrabianie lekcji pod okiem nauczyciela. • Motywowanie i zachęcanie nauczycieli do prowadzenia zajęć. • Zwiększenie i podniesienie atrakcyjności organizowanych imprez.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół Gminy Kunów na lata 2017-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty zajęć z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce. • Dostosowanie kształcenia nauczycieli do potrzeb placówek poprzez bieżącą analizę zmian w systemie oświaty i potrzebach szkoły. • Wyposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne. • Organizacja alternatywnych form prowadzenia zajęć, ciągła ewaluacja poprzez nawiązywanie współpracy z ośrodkami akademickimi. • Rozwój e-technologii informacyjnej. • Doskonalenie kadry oświatowej między innymi w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi. • Zwiększenie liczby organizacji lokalnych wspierających gminną edukację. • Organizacja większej liczby imprez przy współudziale rodziców, organizacji społecznych. • Racjonalizacja wydatków poprzez gospodarne i oszczędne wydatkowanie środków finansowych. • Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych. • Racjonalna polityka kadrowa. • Standaryzacja etatów administracyjno-obługowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół Gminy Kunów na lata 2017-2023.

Tabela 19. Plan rozwoju szkół w Gminie Mirzec

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół dla Gminy Mirzec na lata 2016-2022
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> • Wykwalifikowana i przeszkolona kadra pedagogiczna oraz innowacyjny program dydaktyczny. • Nowoczesna infrastruktura i wysoki poziom bazy lokalowej oświaty. • Zoptymalizowany system zarządzania placówkami.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie i premiowanie nowatorskich inicjatyw. • Udział nauczycieli w kursach refundowanych, grantach unijnych podnoszących kwalifikację nauczycieli. • Upowszechnienie zajęć z gimnastyki korekcyjnej, rehabilitacji ruchowej, w tym w ramach powstałej w Mircu ścieżki zdrowia i siłowni zewnętrznej do gimnastyki korekcyjnej. • Rozwój piłkarskiej klasy sportowej. • Wzmocnienie działań skierowanych na rozwój predyspozycji uczniów zdolnych. • Propagowanie działań prozdrowotnych (ruch, zdrowe odżywianie, zdrowie psychiczne...). • Propagowanie działań proekologicznych i ochrony środowiska. • Propagowanie imprez sportowych szkolnych i międzyszkolnych. • Wyrównanie szans edukacyjnych. • Poprawa infrastruktury sportowej szkół. • Niwelowanie barier architektonicznych. • Wyposażenie pracowni językowych i tworzenie klas językowych. • Poprawa wyposażenia pracowni komputerowych i realizacja nowatorskich zajęć informatycznych. • Dopuszczenie w nowoczesne pomoce pracowni przedmiotowych i rozwój kompetencji kluczowych. • Dopuszczenie w sprzęt sportowy klas sportowych. • Poprawa wyposażenia w pomoce dydaktyczne świetlic szkolnych. • Tworzenie gabinetów prozdrowotnych: logopedyczny, pielęgniarstwa. • Zakup sprzętu do rozwoju gimnastyki korekcyjnej i rehabilitacji ruchowej. • Dopuszczenie i rozwój bibliotek szkolnych np. w tablice multimedialne, e-booki, centra multimedialne, etc. • Poprawa wyposażenia szatni szkolnych. • Modernizacja i doposażenie placów zabaw. • Modernizacja istniejących boisk szkolnych. • Uruchomienie mini kompleksów do lekkiej atletyki: bieżnia, skocznia w dal, wzwyż, pchnięcie kulą itp. • Uruchomienie siłowni na wolnym powietrzu. • Uruchomienie wielofunkcyjnych sal gimnastycznych. • Dostosowanie oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych do przewidzianych ustawą wymogów. • Wsparcie działań promocyjnych szkół, budowa wizerunku „dobrej szkoły” • Wsparcie informatyczne szkół.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół dla Gminy Mirzec na lata 2016-2022
	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie zaangażowania w pozyskiwanie sponsorów dla działalności edukacyjnej, wychowawczej, kulturalnej i sportowej. • Stworzenie silnej organizacji pozarządowej w zakresie realizacji zadań własnych gminy. • Przeprowadzenie kursu w zakresie dowożenia dzieci do szkół samochodem osobowym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół dla Gminy Mirzec na lata 2016-2022.

Tabela 20. Plan rozwoju szkół w gminie Pawłów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Pawłów
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie poziomu kształcenia. • Dostosowanie edukacji do norm i kierunków ogólnopolskich i europejskich. • Wyrównanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów. • Pozyskiwanie źródeł finansowania oświaty, które pozwolą dobrze i skutecznie prowadzić proces dydaktyczny.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie dostępności do edukacji przedszkolnej i poprawa warunków nauki dla dzieci 6-letnich rozpoczynających naukę w klasie pierwszej. • Tworzenie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych. • Wypracowanie metod pracy z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce, a także wspomaganie prawidłowego rozwoju fizycznego dzieci. • Doskonalenie pracy nauczycieli, podniesienie kompetencji, w tym językowych i IT. • Wypracowanie skutecznych sposobów promowania osiągnięć dzieci w środowisku. • Prowadzenie projektów i kampanii społecznych promujących zdrowy tryb życia oraz przeciwdziałających ryzykownym zachowaniom młodzieży. • Prowadzenie bieżących prac remontowych w placówkach oświatowych. • Rozbudowa placówek. • Budowa hali sportowej. • Budowa boisk sportowych – wielofunkcyjnych, lekkoatletycznych lub innych, modernizacja istniejących boisk. • Budowa sal gimnastycznych oraz modernizacja istniejących obiektów. • Systematyczne uzupełnianie wyposażenia szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne (w tym multimedialne). • Zmodernizowanie parkingów przyszkolnych i dostosowanie do potrzeb pracowników i rodziców. • Organizacja zajęć pozalekcyjnych umożliwiających rozwój zainteresowań uczniów. • Aktywizowanie dzieci i młodzieży do działań na rzecz lokalnej społeczności. • Współpraca szkół z instytucjami kultury w realizacji różnorodnych przedsięwzięć kulturalnych oraz związanych z kultywowaniem tradycji i zwyczajów ludowych. • Zapewnienie dzieciom i młodzieży z dysfunkcjami zajęć specjalistycznych. • Wzmocnienie roli rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci. • Zwiększenie zaangażowania rodziców w życie szkoły i przedszkola. • Utrzymywanie systematycznej współpracy ze środowiskiem lokalnym, instytucjami, stowarzyszeniami, Policją, Poradnią psychologiczno-pedagogiczną, SANEPID-em w zakresie ewentualnych zagrożeń oraz realizacji programów profilaktycznych, wychowawczych i edukacyjnych. • Organizowanie imprez środowiskowych z udziałem placówek oświatowych. • Standaryzacja ilości etatów oraz przyjęcie jednolitych zasad wynagradzania pracowników administracji i obsługi w szkołach. • Promocja osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych poszczególnych placówek. • Adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń istniejącej bazy oświatowej w szkołach na sale: przedszkolne, świetlicowe i lekcyjne. • Czerpanie z doświadczeń edukacyjnych z różnych regionów Polski i innych krajów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Pawłów

Tabela 21. Plan rozwoju szkół w gminie Skarżysko-Kamienna

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół dla Gminy Skarżysko – Kamienna do roku 2021
Cele główne	W dokumencie wyznaczono 4 cele strategiczne:

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół dla Gminy Skarżysko – Kamienna do roku 2021
	<ul style="list-style-type: none"> Baza lokalowa oraz infrastruktura dydaktyczna, rekreacyjna i sportowa na najwyższym poziomie. Placówki oświatowe wyposażone w najlepsze pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i rekreacyjny. Wysoka jakość kształcenia wychowania i warunków działania placówek. Budowa warunków współpracy z otoczeniem i działania na rzecz aktywności i uczestnictwa placówek w życiu społecznym.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> Wzbogacenie i odnowienie bazy lokalnych placówek. Wzbogacenie i odnowienie bazy rekreacyjnej, sportowej placówek. Podniesienie jakości pracy placówek. Doposażenie placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt sportowy i rekreacyjny. Stworzenie warunków dla wyrównania szans edukacyjnych. Zapobieganie patologiom społecznym. Doskonalenie i podnoszenie poziomu wykształcenia i umiejętności kadry wychowawczej. Dbłość o wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży. Tworzenie lepszych warunków do edukacji i rozwoju. Propagowanie zdrowego stylu życia. Działania mające na celu podniesienie świadomości dotyczącej edukacji w tym przedszkolnej. Współpraca ze środowiskiem społecznym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół dla Gminy Skarżysko – Kamienna do roku 2021.

Tabela 22. Plan rozwoju szkół w gminie Starachowice

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół i Przedszkoli w Gminie Starachowice na lata 2016-2023
Cele główne	<p>W dokumencie cele zostały podzielone na cztery obszary: kształcenie; opieka, wychowanie i bezpieczeństwo; środowisko lokalne, promocja; baza i wyposażenie szkoły. Wyznaczono dla nich 50 głównych zamierzeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie ilości indywidualnych programów nauczania, innowacji i eksperymentów pedagogicznych, projektów edukacyjnych, w tym międzynarodowych, w celu rozwoju uzdolnień i zainteresowań uczniów. Stosowanie aktywizujących metod pracy z uczniem i wykorzystanie nowoczesnych środków dydaktycznych. Przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym poprzez rozwijanie kompetencji cyfrowych. Rozwój kompetencji kluczowych, w szczególności matematyczno-przyrodniczych. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w oparciu o innowacyjne metody i formy pracy. Podnoszenie jakości nauczania języków obcych m.in. poprzez wprowadzenie elementów dwujęzycznego nauczania Wspieranie i pomoc uczniom ze specyficznymi trudnościami w nauce. Organizowanie wycieczek edukacyjnych na wyższe uczelnie, centra naukowe, pokazy, otwarte wykłady. Docenienie roli edukacji artystycznej. Nadanie szczególnego znaczenia edukacji patriotycznej i regionalnej. Propagowanie rozwoju czytelnictwa i umiejętności korzystania ze zbiorów multimedialnych. Rozwijanie zainteresowań sportowych poprzez promocję różnych form aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia. Realizacja zajęć gimnastyki korekcyjnej celem korygowania różnorodnych wad postawy. Doskonalenie systemu szkolnego doradztwa zawodowego. Dbanie o rozwój kwalifikacji i kompetencji kadry pedagogicznej ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia kompetencji cyfrowych i językowych. Wczesne rozpoznawanie zaniedbań wychowawczych i ich odpowiednia korekta przy współpracy z rodzicami.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół i Przedszkoli w Gminie Starachowice na lata 2016-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazywanie uczniom właściwych autorytetów oraz systemu wartości opartego na tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka. • Krzewienie idei wolontariatu. • Udział uczniów w działaniach rozwijających postawy prospołeczne – akcje charytatywne, imprezy organizowane w środowisku lokalnym. • Upowszechnianie wśród uczniów wiedzy na temat dziedzictwa narodowego i kultywowanie tradycji szkolnych. • Stwarzanie warunków do rozwoju samorządności uczniowskiej. • Realizacja projektów dotyczących bezpieczeństwa i kształtowania zdrowego trybu życia. • Wpajanie uczniom zasad kultury osobistej. • Umocnienie roli świetlicy szkolnej poprzez rozwijanie różnych form zajęć świetlicowych. • Pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej – bezpłatne obiady, zasiłki. • Modernizacja i rozbudowa szkolnego monitoringu. • Wprowadzenie dziennika elektronicznego jako narzędzia usprawniającego przepływ informacji na linii szkoły – rodzice. • Wsparcie rodziców w ich funkcji wychowawczej poprzez organizację szkoleń i warsztatów edukacyjnych. • promowanie osiągnięć szkoły poprzez stronę internetową, foldery. • Organizowanie Dni Otwartych Szkoły. • Organizowanie imprez okolicznościowych, uroczystości środowiskowych, zawodów sportowych. • Współpraca z organizacjami młodzieżowymi, klubami sportowymi, instytucjami kultury, środowiskiem kombatanckim. • Udział w projektach i akcjach organizowanych przez różne instytucje. • Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi w tym z absolwentami szkoły. • Pozyskiwanie sojuszników wspierających działalność szkoły. • Utrzymywanie stałych kontaktów z lokalnymi mediami. • Dbłość o estetykę zewnętrzną szkoły i jej otoczenie. • Kontynuowanie termomodernizacji budynków oświatowych. • Poprawa stanu technicznego budynków oświatowych – remonty sanitariatów, szatni, instalacji elektrycznych. • Usuwanie barier architektonicznych. • Modernizacja kuchni szkolnych i doposażenie w urządzenia umożliwiające przygotowanie zdrowych i wysokiej jakości posiłków. • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej – sale gimnastyczne z zapleczem, boiska wielofunkcyjne, infrastruktura lekkoatletyczna, place zabaw; – zakup sprzętu do zajęć sportowych i korekcyjnych. • Tworzenie nowoczesnych pracowni przedmiotowych i doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt multimedialny, informatyczny oraz pomoce dydaktyczne i oprogramowanie. • Modernizacja pracowni komputerowych w tym z wykorzystaniem technologii terminalowej wraz z rozbudową wewnętrznych sieci informatycznych. • Wyposażenie szkół w nowoczesne narzędzia cyfrowe służące podnoszeniu jakości nauczania i nowoczesnemu zarządzaniu. • Tworzenie profesjonalnych pracowni językowych. • Doposażenie świetlic szkolnych w pomoce dydaktyczne w tym do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. • Wymiana mebli szkolnych na zgodne z obowiązującymi normami. • Rozbudowa księgozbioru bibliotek w tym o multimedia. • Doposażenie szkół w sprzęt służący utrzymaniu w należytym stanie przynależnych terenów.
Cele szczegółowe	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół i Przedszkoli w Gminie Starachowice na lata 2016-2023.

Tabela 23. Plan rozwoju szkół w gminie Stąporków

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół na terenie Gminy Stąporków na lata 2018-2022
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój zasobów infrastruktury lokalowej wraz z otoczeniem.

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół na terenie Gminy Stąporków na lata 2018-2022
	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie dostępu do nowoczesnych narzędzi dydaktyczno-edukacyjnych i wyposażenia szkolnego. Zapewnienie wysokich standardów kształcenia i wychowania.
Cele szczegółowe	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa estetyki i stanu technicznego infrastruktury lokalowej wraz z otoczeniem. Zwiększenie zasobów infrastruktury lokalowej przez dobudowę, rozbudowę i przebudowę. Zakup i wymiana zużytego wyposażenia szkolnego. Zakup nowoczesnego wyposażenia i narzędzi dydaktyczno-edukacyjnych. Stymulacja i aktywizacja uczniów i podopiecznych. Rozwój i doskonalenie kadry pedagogicznej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół na terenie Gminy Stąporków na lata 2018-2022.

Tabela 24. Plan rozwoju szkół w gminie Suchedniów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Suchedniów
Cele główne	<p>Zakres rozbudowy obejmujący głęboką termomodernizację, rozbudowę Sali gimnastycznej oraz budowę boisk sportowych, a także przywrócenie funkcji kuchni, świetlicy oraz szatni. W szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> Termomodernizację oraz dostosowanie do potrzeb szkoły podstawowej obecnego budynku przy ul. Szarych Szeregów 6. Budowa Sali gimnastycznej przy Samorządowej Szkole Podstawowej nr 3 im. Stefana Żeromskiego w Suchedniowie. Budowa boiska sportowego przy Samorządowej Szkole Podstawowej im. Wandy Łyczkowskiej w Ostojowie.
Cele szczegółowe	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Suchedniów

Tabela 25. Plan rozwoju szkół w gminie Waśniów

Nazwa dokumentu	Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Gminie Waśniów na lata 2016-2020
Cele główne	<ul style="list-style-type: none"> Kształcenie uczniów i wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności niezbędne na kolejnym etapie edukacyjnym. Wyposażenie uczniów w umiejętności wykraczające poza ramowy plan nauczania, szczególnie w zakresie nauczania języków obcych i informatyki. Zapewnienie atrakcyjnej i wartościowej oferty edukacyjnej umożliwiającej kształcenie i rozwijanie umiejętności i talentów każdego ucznia. Rozszerzenie procesu dydaktycznego poprzez wykorzystanie komputera w czasie różnych zajęć przedmiotowych. Poznawanie i rozbudzanie zainteresowań uczniów, stwarzanie możliwości rozwoju oraz samorealizacji. Wzbogacanie poczucia tożsamości narodowej, kulturowej i historycznej, kształtowanie poczucia „bycia” Europejczykiem. Kształtowanie społeczne pożądaných postaw i zachowań. Rozwijanie wrażliwości moralnej i estetycznej uczniów; dbałość o środowisko przyrodnicze. Wyrabianie szacunku do osób niepełnosprawnych Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi fizycznemu i psychicznemu uczniów, propagowanie zdrowego stylu życia. Rozpoznawanie i udzielanie wszelkiej pomocy potrzebującym uczniom. Poszanowanie praw dziecka i ucznia. Zagospodarowanie uczniom wolnego czasu zgodnie z ich potrzebami, oczekiwaniami i zainteresowaniami. Współdziałanie wszystkich podmiotów szkoły. Doskonalenie współpracy między nauczycielami, rodzicami i uczniami. Promowanie szkoły, pozyskiwanie sojuszników, współdziałanie z mediami, prasą. Zapewnienie bezpiecznej i nowoczesnej bazy dla pełnej realizacji celów i zadań szkoły.
Cele szczegółowe	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Gminie Waśniów na lata 2016-2020

Podsumowując pośród gmin wchodzących w skład „MOF Miasta Północy” jedynie trzy gminy nie posiadają kompleksowego planu rozwoju szkolnictwa (Skarżysko Kościelne, Wąchock, Ostrowiec Świętokrzyski). W pozostałych czternastu gminach plany obowiązują, przy czym w gminie Waśniów plan jest już nieaktualny. Plany te posiadają wiele elementów, które są wspólne dla całego obszaru funkcjonalnego. Są to między innymi:

- Rozwój infrastruktury dydaktycznej, rekreacyjnej i sportowej, dostosowanie jej do wyższych standardów,
- Przygotowanie młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie,
- Podnoszenie kompetencji kadry nauczycielskiej i wykorzystanie innowacyjnych działań w procesie nauczania, wychowania i opieki.
- Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia i podnoszenie atrakcyjności oferty zajęć dodatkowych.
- Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów.

4.3. SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

Na terenie Miejskiego Ośrodka Funkcjonalnego Miasta Północy w latach 2016-2020 jedynie 6 gmin posiadało w swoich granicach licea ogólnokształcące, których sumaryczna liczba wzrosła z 16 w 2016 roku do 17 w latach późniejszych. Poza miastami powiatowymi licea ogólnokształcące zlokalizowane były również w Stąporkowie i Suchedniowie. Na przestrzeni analizowanych pięciu lat łączna liczba liceów ogólnokształcących zmieniała się w dwóch gminach – w Ostrowcu Świętokrzyskim zamknięto jedno liceum, a w Starachowicach otworzono dwa nowe (Tabela 26).

Tabela 26. Liczba liceów ogólnokształcących w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	0	0	0	0	0
Bliżyn	0	0	0	0	0
Bodzechów	0	0	0	0	0
Brody	0	0	0	0	0
Ćmielów	0	0	0	0	0
Końskie	2	2	2	2	2
Kunów	0	0	0	0	0
Mirzec	0	0	0	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	7	7	7	6	6
Pawłów	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	0	0	0	0	0
Skarżysko-Kamienna	2	2	2	2	2
Starachowice	3	4	4	5	5
Stąporków	1	1	1	1	1
Suchedniów	1	1	1	1	1
Waśniów	0	0	0	0	0
Wąchock	0	0	0	0	0
„MOF Miasta Północy”	16	17	17	17	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba uczniów przypadających na 1 oddział liceum ogólnokształcącego zwiększyła się w gminach Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski oraz Suchedniów, a zmniejszyła się w Skarżysku-Kamiennej, Starachowicach oraz Stąporkowie. Zmiana ta wynika ze zwiększenia się liczby liceów na terenie MOF Miasta Północy. Procentowo najwyższy wzrost odnotowano w Suchedniowie (o 100%), a największy spadek w Stąporkowie (o 25%). W 2020 roku najwięcej uczniów przypadało na 1 oddział liceum w Końskich oraz Starachowicach (po 29), a najmniej w Suchedniowie (6) oraz w Stąporkowie (21). Liczba uczniów przypadających na 1 oddział liceum ogólnokształcącego w miastach powiatowych – Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice – kształtowała się na podobnym poziomie jak średnia dla województwa świętokrzyskiego oraz całego kraju (Tabela 27).

Tabela 27. Uczniowie przypadający na 1 oddział liceum ogólnokształcącego w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Końskie	28	29	30	28	29
Ostrowiec Świętokrzyski	27	24	25	28	28
Skarżysko-Kamienna	29	29	28	28	28
Starachowice	31	30	31	29	29
Stąporków	28	26	24	22	21
Suchedniów	3	3	5	9	6
Województwo świętokrzyskie	28	27	27	27	28
Polska	27	26	26	26	26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na terenie gmin „MOF Miasta Północy” ogólna liczba techników malała na przestrzeni lat 2016-2020. Na początku analizowanego okresu było ich 20, a na końcu już tylko 17 (spadek o 15%). Dwa technikum zostały zamknięte w Końskich oraz jedno w Suchedniowie, w pozostałych gminach, które posiadają minimum jedno technikum, liczba nie zmieniła się przez 5 lat (Tabela 28).

Tabela 28. Liczba techników w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	0	0	0	0	0
Bliżyn	0	0	0	0	0
Bodzechów	0	0	0	0	0
Brody	0	0	0	0	0
Ćmielów	0	0	0	0	0
Końskie	5	5	4	3	3
Kunów	0	0	0	0	0
Mirzec	0	0	0	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	5	5	5	5	5
Pawłów	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	0	0	0	0	0
Skarżysko-Kamienna	4	4	4	4	4
Starachowice	3	3	3	3	3
Stąporków	1	1	1	1	1
Suchedniów	2	2	2	1	1
Waśniów	0	0	0	0	0
Wąchock	0	0	0	0	0
„MOF Miasta Północy”	20	20	19	17	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2016-2020 liczba uczniów przypadających na 1 oddział technikum w gminach „MOF Miasta Północy”, które posiadają przynajmniej jedną placówkę, zmniejszyła się w Stąporkowie, Ostrowcu Świętokrzyskim, Skarżysku - Kamiennej oraz Suchedniowie, a wzrosła w Końskich, Starachowicach oraz województwie świętokrzyskim. Średnio liczba uczniów w całym kraju przypadających na 1 oddział technikum utrzymała się na stałym poziomie. Największy spadek odnotowano w Suchedniowie (-84,62%), natomiast wzrost w Końskich (+22,73%). W 2020 roku najwięcej osób przypadało na 1 oddział technikum w Starachowicach (28), a także Końskich i Ostrowcu Świętokrzyskim (po 27), co stanowiło nieco większą liczbę uczniów, niż średnio dla całego województwa świętokrzyskiego oraz kraju (po 24), natomiast najmniej uczniów odnotowano w Suchedniowie (2) oraz Stąporkowie (11) (Tabela 29).

Tabela 29. Uczniowie przypadający na 1 oddział technikum w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Końskie	22	22	23	24	27
Ostrowiec Świętokrzyski	28	28	28	27	27
Skarżysko-Kamienna	28	27	28	27	26

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Starachowice	25	26	26	27	28
Stąporków	22	24	26	12	11
Suchedniów	13	9	5	4	2
Województwo świętokrzyskie	23	24	24	24	24
Polska	24	24	24	24	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Plan rozwoju szkół na szczeblu powiatowym posiadają jedynie powiaty: skarżyski oraz starachowicki. Powiat skarżyski w swojej diagnozie i celach bierze pod uwagę licea, technika oraz szkoły branżowe zlokalizowane na terenie gmin Skarżysko-Kamienna oraz Suchedniów. Jako cel główny określono „zwiększenie atrakcyjności i jakości kształcenia w powiecie skarżyskim poprzez jego unowocześnienie, rozbudowę i modernizację bazy dydaktycznej oraz stworzenie warunków do kreatywnego rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych”². Jako cele szczegółowe wyznaczono:

- Unowocześnienie bazy lokalowej i dydaktycznej jednostek oświatowych oraz zwiększanie dostępności infrastruktury edukacyjnej,
- Wzbogacanie oferty edukacyjnej jednostek oświatowych powiatu skarżyskiego,
- Koncentracja na potrzebach i oczekiwaniach uczniów,
- Kształcenie osób dorosłych.

Strategia rozwoju oświaty w powiecie starachowickim³ bierze pod uwagę licea, technika oraz szkoły branżowe zlokalizowane w gminie Starachowice. W dokumencie wyznaczono 3 cele strategiczne:

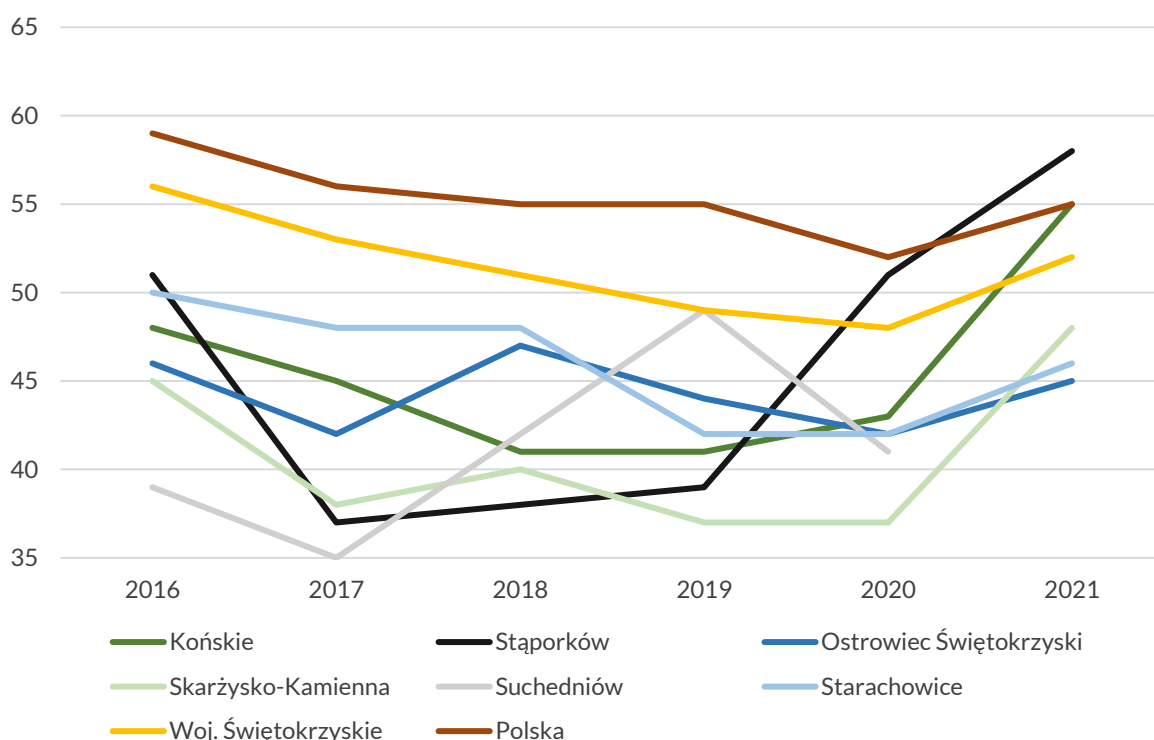
- Wysoki standard jakości kształcenia i rozwoju młodzieży.
- Cyfryzacja procesów nauczania oraz wyposażenie jednostek oświatowych w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne.
- Podniesienie standardów infrastruktury edukacyjnej i sportowej.

Na obszarze „MOF Miasta Północy” uczniowie w 6 gminach posiadających szkoły ponadpodstawowe przystępowali do egzaminów maturalnych. Średnie wyniki z języka polskiego w latach 2016-2021 (Wykres 8) w większości oscylowały poniżej 50%. Na przestrzeni analizowanych 6 lat średnio najwyższe wyniki uzyskiwano w gminie Starachowice (46%), a najniższe w Skarżysku-Kamiennej (40,83%). Wyniki w województwie świętokrzyskim (średnio 51,5%) oraz w kraju (53,33%) były wyższe. Najwyższy pojedynczy wynik osiągnięto w gminie Stąporków w 2021 roku (58%), natomiast najniższy w gminie Suchedniów w 2017 roku (35%) (Wykres 8).

² Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Powiecie Skarżyskim na lata 2016-2023.

³ Strategia Rozwoju Oświaty Powiatu Starachowickiego na lata 2016-2022.

Wykres 8. Wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego (poziom podstawowy) w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”⁴, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

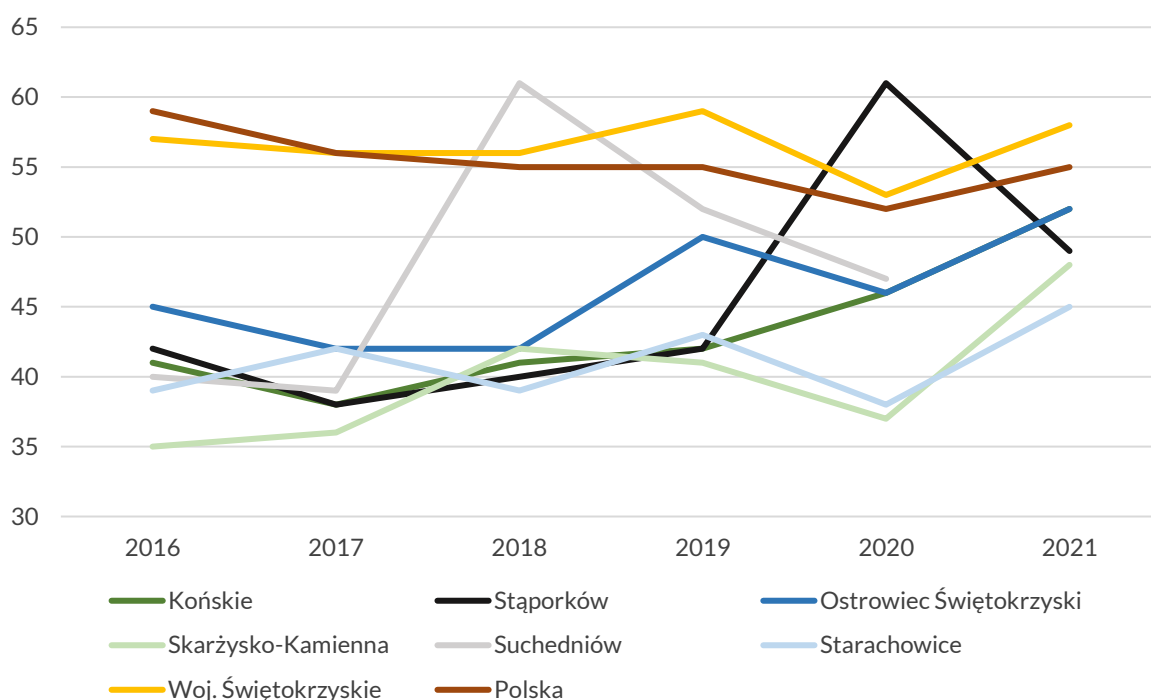

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE.

Wyniki egzaminu maturalnego z matematyki na poziomie podstawowym w latach 2016-2021 wahały się na poziomie średnio ok. 40-45%. Biorąc pod uwagę średnią z 6 lat najwyższe wyniki osiągnęto w gminie Suchedniów (47,8%), a najniższe w Skarżysku-Kamiennej (39,83%), co jest wynikiem znacznie niższym, niż w województwie świętokrzyskim (56,5%) oraz w całym kraju (55,33%). Jednorazowo najwyższy wynik odnotowano w Suchedniowie w 2018 roku oraz w Stąporkowie w 2020 roku (po 61%), natomiast najniższy w Skarżysku-Kamiennej (35%) w 2016 roku (Wykres 9).

⁴ Dla gminy Suchedniów nie opublikowano wyników z egzaminów przeprowadzonych w maju 2021 r.

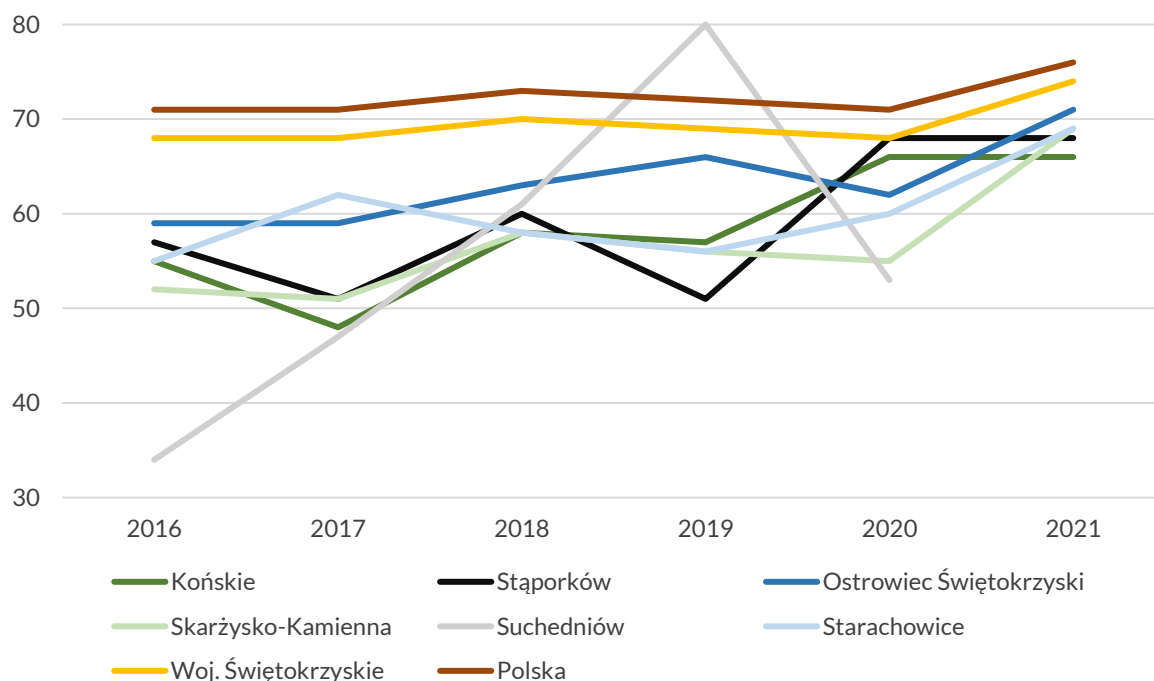
Wykres 9. Wyniki egzaminu maturalnego z matematyki (poziom podstawowy) w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE.

Wyniki egzaminu maturalnego z języka angielskiego na poziomie podstawowym w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy” były wyższe, niż w przypadku j. polskiego oraz matematyki i średnio oscylowały na poziomie około 60%. W przeciągu 6 lat najwyższe średnie wyniki uzyskano w Ostrowcu Świętokrzyskim (63,33%), a najniższe w Skarżysku-Kamiennej (56,83%). Dużo wyższe wyniki odnotowano dla całego województwa świętokrzyskiego (69,5%), a także kraju (72,33%). Najwyższy oraz najniższy pojedynczy wynik odnotowano w Suchedniowie (80% w 2019 roku oraz 34% w 2016 roku) (Wykres 10).

Wykres 10. Wyniki egzaminu maturalnego z języka angielskiego (poziom podstawowy) w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Łodzi oraz CKE.

4.4. KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Zgodnie z reformą systemu oświaty z 2017 roku, szkoły branżowe zastąpiły zasadnicze szkoły zawodowe, w związku z czym analizowane dane przedstawione są za okres czteroletni od utworzenia szkół branżowych. Spośród wszystkich gmin należących do „MOF Miasta Północy” jedynie cztery posiadały tego typu placówkę na swoim obszarze w 2020 roku. Oprócz tego w gminie Suchedniów szkoła branżowa działała jednorazowo w 2019 roku. Łączna liczba szkół branżowych wynosiła 13 zarówno na początku, jak i na końcu badanego okresu, jednak w 2019 roku ich liczba wzrosła do 16. Podczas gdy w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Starachowicach liczba szkół branżowych nie zmieniła się na przestrzeni analizowanych czterech lat, to w Końskich uległa zmniejszeniu o 1, a w Skarżysku-Kamiennej powstała jedna nowa placówka (Tabela 30).

Tabela 30. Liczba szkół branżowych w latach 2017-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2017	2018	2019	2020
Bańtów	0	0	0	0
Bliżyn	0	0	0	0
Bodzechów	0	0	0	0
Brody	0	0	0	0
Ćmielów	0	0	0	0
Końskie	5	5	6	4
Kunów	0	0	0	0
Mirzec	0	0	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	4	4	4	4
Pawłów	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	0	0	0	0
Skarżysko-Kamienna	2	2	3	3
Starachowice	2	2	2	2
Stąporków	0	0	0	0

Jednostka	2017	2018	2019	2020
Suchedniów	0	0	1	0
Waśniów	0	0	0	0
Wąchock	0	0	0	0
„MOF Miasta Północy”	13	13	16	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach branżowych malała we wszystkich gminach „MOF Miasta Północy”, które posiadały tego typu placówki w latach 2017-2020. Odwrotna tendencja widoczna była zarówno w województwie świętokrzyskim, jak i w całym kraju, gdzie liczba ta rosta. Największy spadek odnotowano w gminie Skarżysko-Kamienna (o 24,14%), natomiast najmniejszy w Końskich (spadek o 8,33%). W 2020 roku najwięcej uczniów przypadało na 1 oddział szkoły branżowej w Starachowicach (27), a najmniej w Końskich (11) (Tabela 31). Przedstawiciele gmin CAWI również wskazali na problem, jakim jest spadek liczby uczniów szkolnictwa zawodowego i niedopasowanie kierunków kształcenia do obecnego rynku pracy.

Tabela 31. Uczniowie przypadający na 1 oddział szkół branżowych w latach 2017-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2017	2018	2019	2020
Końskie	12	15	12	11
Ostrowiec Świętokrzyski	25	23	23	22
Skarżysko-Kamienna	29	25	21	22
Starachowice	32	29	15	27
Suchedniów	0	0	2	0
Województwo świętokrzyskie	17	17	19	21
Polska	21	20	22	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

ZAWODY OFEROWANE PRZEZ TECHNIKA ORAZ SZKOŁY BRANŻOWE W ODNIESIENIU DO ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Zestawienie zawodów deficytowych oraz nadwyżkowych jest publikowane co roku przez wojewódzkie urzędy pracy jako „barometr zawodów”, który przedstawia prognozę zapotrzebowania na pracowników na dany rok. Badanie przeprowadzone przez WUP w Kielcach na koniec 2021 roku wskazało 33 zawody jako deficytowe (Tabela 32) oraz 5 nadwyżkowych (Tabela 33) na rynku w województwie świętokrzyskim w 2022 roku. Warto zaznaczyć, że 8 spośród zawodów określonych jako deficytowe stanowi ofertę uczelni wyższych, w związku z czym nie jest możliwe zaoferowanie tych kierunków zawodowych w technikach lub szkołach branżowych (fizjoterapeuta; lekarz; nauczyciel praktycznej nauki zawodu; nauczyciel przedmiotów zawodowych; nauczyciel szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych; pielęgniarki i położne; psycholodzy i psychoterapeuci; ratownicy medyczni). Technika zlokalizowane w gminach „MOF Miasta Północy” w swojej ofercie posiadają 7 spośród 25 możliwych zawodów deficytowych co stanowi 28% oraz 3 zawody nadwyżkowe, co przekłada się na 60%. Szkoły branżowe kształcą w 14 kierunkach spośród możliwych zawodów określonych jako deficytowe (56%) oraz w 1 nadwyżkowym (20% ogółu).

Tabela 32. Zawody deficytowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku oraz zawody oferowane przez technika i szkoły branżowe na terenie gmin „MOF Miasta Północy”

Zawody deficytowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku	Zawody oferowane przez technika w gminach obszaru funkcjonalnego „Miasta Północy”	Zawody oferowane przez szkoły branżowe w gminach funkcjonalnego „Miasta Północy”
Betoniarze i zbrojarze		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski
Brukarze		
Cieśle i stolarze budowlani		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice

Zawody deficytowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku	Zawody oferowane przez technika w gminach obszaru funkcjonalnego „Miasta Północy”	Zawody oferowane przez szkoły branżowe w gminach funkcjonalnego „Miasta Północy”
Dekarze i blacharze budowlani		Skarżysko-Kamienna
Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice
Fizjoterapeuci i masażyści		
Fryzjerzy	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Suchedniów	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice
Kierowcy autobusów		
Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych		
Kucharze		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice
Lekarze		
Magazynierzy		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice
Mechanicy pojazdów samochodowych	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Suchedniów	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice
Monterzy instalacji budowlanych		
Monterzy konstrukcji metalowych		
Murarze i tynkarze	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice (technik budownictwa, B.18 – wykonywanie robót murarskich i tynkarskich)	Końskie
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu		
Nauczyciele przedmiotów zawodowych		
Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych		
Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych		
Operatorzy obrabiarek skrawających		Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice
Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej		
Piekarze		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna
Pielęgniarki i położne		
Pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego	Skarżysko-Kamienna, Suchedniów (ruch kolejowy)	
Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice
Psycholodzy i psychoterapeuci		

Zawody deficytowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku	Zawody oferowane przez technika w gminach obszaru funkcjonalnego „Miasta Północy”	Zawody oferowane przez szkoły branżowe w gminach funkcjonalnego „Miasta Północy”
Ratownicy medyczni		
Robotnicy budowlani		
Robotnicy obróbki drewna i stolarze		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice
Samodzielni księgowi	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice	
Spawacze	Starachowice	
Ślusarze		Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie barometru zawodów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach oraz Rejestru Placówek Oświatowych.

Tabela 33. Zawody nadwyżkowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku oraz zawody oferowane przez technika i szkoły branżowe na terenie gmin „MOF Miasta Północy”

Zawody nadwyżkowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku	Zawody oferowane przez technika na terenie obszaru funkcjonalnego „Miasta Północy”	Zawody oferowane przez szkoły branżowe na terenie obszaru funkcjonalnego „Miasta Północy”
Ekonomiści	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice	
Pedagodzy		
Pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Stąporków	Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice
Specjaliści administracji publicznej		
Specjaliści technologii żywności i żywienia	Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Suchedniów	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie barometru zawodów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach oraz Rejestru Placówek Oświatowych.

4.5. UCZELNIE WYŻSZE

Pośród wszystkich gmin Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy uczelnie wyższe lub filie zlokalizowane są w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Starachowicach. W Ostrowcu Świętokrzyskim znajduje się powstała w 1996 roku Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości. Oferta edukacyjna WSBiP zawiera studia I stopnia na kierunkach ekonomia, pedagogika, pielęgniarstwo oraz bezpieczeństwo narodowe, studia II stopnia na kierunkach ekonomia, pedagogika oraz pielęgniarstwo, a także studia jednolite magisterskie na kierunku pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna oraz studia podyplomowe z obszarów ekonomii, bezpieczeństwa, zarządzania, pedagogiki, zdrowia publicznego oraz usług dla biznesu. Ponadto uczelnia posiada filie zamiejscowe w Limanowej oraz Tomaszowie Mazowieckim. W 2020 roku⁵ na uczelni studiowało 713 osób, a kolejnych 300 zostało absolwentami, „co w przeliczeniu na 10 000 ludności równa się odpowiednio 105,78 oraz 44,51 studentów (Tabela 34).

W Starachowicach znajduje się filia zamiejscowa Powszechnej Wyższej Szkoły Humanistycznej „Pomerania” w Chojnicach. Oferta edukacyjna uczelni obejmuje studia I stopnia na kierunkach administracja, bezpieczeństwo wewnętrzne, filologia angielska i pedagogika, studia II stopnia na kierunkach administracja, filologia oraz pedagogika, a także studia podyplomowe z pedagogiki oraz

⁵ Jedyne informacje w Banku Danych Lokalnych GUS w odniesieniu do uczelni wyższych w gminach „MOF Miasta Północy” są dostępne za rok 2020.

administracji. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2020 roku na uczelni studiowało 35 osób, co w przeliczeniu na 10 000 ludności przekłada się na 7,35 studentów.

Tabela 34. Uczelnie wyższe, filie, liczba studentów i absolwentów w 2020 roku w Ostrowcu Świętokrzyskim, Starachowicach, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	Uczelnia Macierzysta	Filia	Liczba studentów	Studenci na 10 000 ludności	Liczba absolwentów	Absolwenci na 10 000 ludności
Ostrowiec Świętokrzyski	1	0	713	105,78	300	44,51
Starachowice	0	1	35	7,35	0	0
Województwo świętokrzyskie	11	3	19 604	160,08	5 509	44,99
Polska	349	143	1 214 137	317,30	293 120	76,60

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

4.6. DOSTĘP DO PLACÓWEK OŚWIATY

Możliwość kształcenia się i zdobywania wiedzy stanowi podstawową potrzebę mieszkańców, dlatego ważne jest zapewnienie im możliwości dostępu do placówek oświaty. Na obszarze „MOF Miasta Północy” najlepszą dostępnością charakteryzują się szkoły podstawowe, gdyż każda gmina posiada minimum dwie tego typu placówki, a ich rozkład przestrzenny jest najbardziej równomierny w odniesieniu do terenów koncentracji zabudowy mieszkaniowej. Podobnie jest z przedszkolami, których jest nieco mniej, ale również są dość dobrze rozlokowane na obszarach gmin, przy czym gminy Bałtów, Pawłów i Waśniów nie posiadają tego typu placówek. Najwięcej przedszkoli i szkół podstawowych znajduje się w miastach powiatowych:

- Końskie – 19 przedszkoli oraz 12 szkół podstawowych,
- Skarżysko i Kamienna – 14 przedszkoli oraz 13 szkół podstawowych,
- Starachowice – 13 przedszkoli oraz 12 szkół podstawowych,
- Ostrowiec Świętokrzyski – 16 przedszkoli oraz 20 szkół podstawowych.

Szkoły ponadpodstawowe znajdują się głównie w miastach powiatowych, które posiadają szeroką ofertę liceów, techników oraz szkół branżowych. Poza nimi jedynie w Stąporkowie i Suchedniowie zlokalizowane są zespoły szkół, w skład których wchodzi licea oraz technika. Uczelnie wyższe zlokalizowane są w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Starachowicach (Mapa 3).

Wnioski dotyczące podrozdziału: Przedszkola

- Dostępność przedszkoli poprawiała się na przestrzeni omawianych lat, w związku z powstawaniem nowych placówek, co potwierdza malejąca liczba dzieci przypadających na jedną placówkę.
- Jedynie trzy gminy (Bałtów, Pawłów, Waśniów) nie posiadały przedszkola.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Szkoły podstawowe

- W 13 gminach liczba uczniów przypadających na 1 oddział szkoły podstawowej zmniejszyła się w latach 2016-2020, co świadczy o poprawie dostępności do tego typu placówek. Wyjątek stanowiły gminy: Bodzechów, Brody, Suchedniów, Kunów.
- Uczniowie ósmych klas osiągnęli podobne średnie wyniki z egzaminu z języka polskiego, jak ich rówieśnicy z całego kraju, jednak niższe z matematyki oraz angielskiego, co może świadczyć o niższym poziomie nauczania na poziomie w tym zakresie.
- Współczynnik skolaryzacji netto malał we wszystkich gminach, w przeciwieństwie do średniej dla województwa oraz kraju, gdzie wartości rosły.
- Najwyższy poziom współczynnika skolaryzacji netto odnotowano w miastach powiatowych co wskazuje na dojazdy uczniów do szkół zlokalizowanych w większych ośrodkach miejskich.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Szkoły ponadpodstawowe

- Poza miastami powiatowymi szkoły ponadpodstawowe znajdowały się w gminach Stąporków oraz Suchedniów.
- Liczba uczniów przypadających na 1 oddział liceum wzrosła w gminach Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski oraz Suchedniów, a technikum w gminach Końskie i Starachowice.
- Średnie wyniki z egzaminów maturalnych były niższe, niż średnia dla Polski, co może świadczyć o niższym poziomie nauczania.
- Oferta kształcenia w technikum posiadała jedynie 28% zawodów oznaczonych jako deficytowe przez Wojewódzki Urząd Pracy.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Szkoły branżowe

- Jedynie gminy Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna oraz Starachowice posiadały na swoim terenie szkoły branżowe.
- Liczba uczniów przypadających na 1 oddział szkoły branżowej malała w latach 2017-2020 co jest tendencją odwrotną niż średnia dla województwa oraz kraju. Oznacza to mniejsze zainteresowanie kształceniem zawodowym.
- Szkoły branżowe posiadały w swojej ofercie 56% z zawodów oznaczonych jako deficytowe przez Wojewódzki Urząd Pracy.

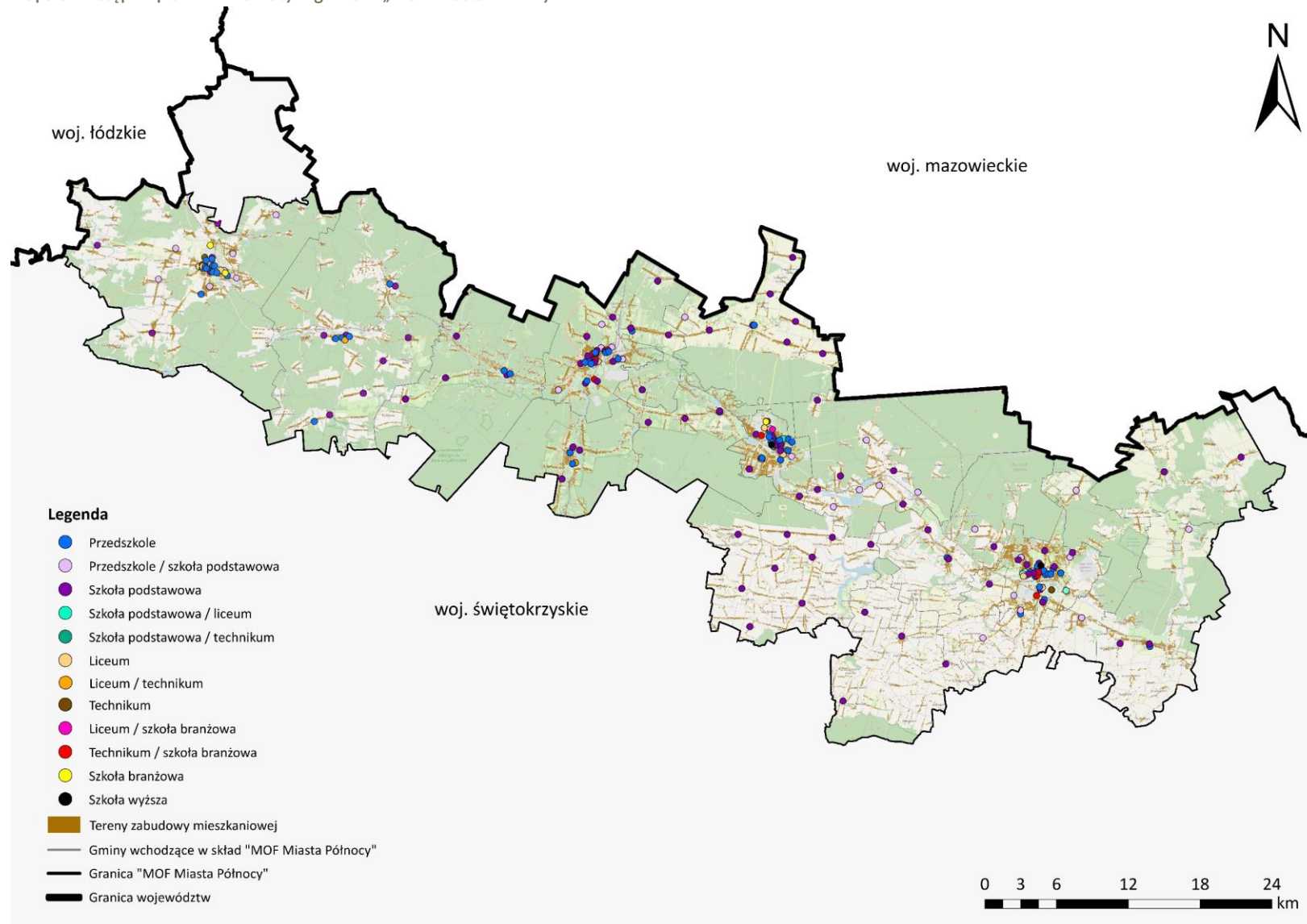
Wnioski dotyczące podrozdziału: Uczelnie wyższe

- Na analizowanym obszarze znajdują się dwie uczelnie wyższe zlokalizowane w Ostrowcu Świętokrzyski oraz Starachowicach.
- Posiadają one niewielką ofertę kierunków: ekonomia, pedagogika, pielęgniarstwo, bezpieczeństwo narodowe, administracja, bezpieczeństwo wewnętrzne, filologia.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Dostęp do placówek oświaty

- Koncentracja placówek oświatowych występuje w miastach powiatowych.
- Rozkład przestrzenny przedszkoli na terenie obszaru funkcjonalnego jest dość równomierny, nie licząc gmin: Bałtów, Pawłów oraz Waśniów, które tego typu placówek nie posiadają.
- Szkoły podstawowe rozlokowane są równomiernie na wszystkich obszarach koncentracji zabudowy mieszkaniowej obszaru funkcjonalnego.
- Największą ofertę szkół ponadpodstawowych posiadają miasta powiatowe, poza nimi licea oraz technika znajdują się w Stąporkowie oraz Suchedniowie.

Mapa 3. Dostęp do placówek oświaty w gminach „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k oraz BDL GUS.

5. OCHRONA ZDROWIA

5.1. PERSONEL MEDYCZNY

Liczba lekarzy (personelu pracującego ogółem) na 10 000 ludności na w powiatach znajdujących się w granicach MOF w latach 2016-2020 zwiększała się z każdym rokiem z wyjątkiem powiatu starachowickiego. Nastąpił tam spadek w 2019 roku. W 2016 roku powiatem o największej wartości wskaźnika był powiat starachowicki, a najmniejszą powiat konecki. Powiatem charakteryzującym się najwyższą wartością wskaźnika w 2020 roku był powiat skarżyski, a najniższą powiat konecki i ostrowski. W porównaniu do województwa i kraju powiaty wchodzące w skład MOF posiadały zdecydowanie mniejszą liczbę lekarzy na 10 000 ludności (Tabela 35).

Tabela 35. Liczba lekarzy (personelu pracującego ogółem) na 10 000 ludności w powiatach jednostek „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat konecki	36,4	38,4	38,3	40,8	40,6
Powiat ostrowiecki	38,1	38,5	42,0	42,2	40,6
Powiat skarżyski	42,3	44,1	45,6	46,8	47,6
Powiat starachowicki	42,6	43,0	45,5	43,0	44,9
Województwo świętokrzyskie	50,3	51,7	53,0	53,3	53,7
Polska	55,7	56,7	57,7	58,8	59,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba pielęgniarek i położnych na 10 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020 zwiększała się w każdym powiecie z wyjątkiem starachowickiego, gdzie w 2019 roku nastąpił spadek w porównaniu do 2018 roku. W 2016 roku największą wartością wskaźnika charakteryzował się powiat konecki, a najmniejszą powiat skarżyski. Z kolei największą wartością wskaźnika w 2020 roku charakteryzował się powiat konecki, a najmniejszą powiat starachowicki. Liczba pielęgniarek i położnych na 10 000 ludności „MOF Miasta Północy” w porównaniu do województwa świętokrzyskiego jest mniejsza. Tak samo jest również w porównaniu do wartości wskaźnika dla kraju. Wyjątkiem jest powiat konecki, gdzie wartość wskaźnika w latach 2017-2020 była wyższa niż dla Polski (Tabela 36).

Tabela 36. Pielęgniarki i położne na 10 000 ludności w powiatach jednostek „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat konecki	65,4	72,8	73,3	75,0	75,5
Powiat ostrowiecki	61,1	66,3	70,6	71,0	72,7
Powiat skarżyski	61,0	65,0	67,0	69,1	69,8
Powiat starachowicki	62,9	66,1	68,5	67,4	68,9
Województwo świętokrzyskie	75,6	81,9	83,5	86,0	86,1
Polska	67,9	70,9	72,0	73,5	74,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

5.2. PRZYCHODNIE

Zgodnie z informacjami zawartymi w Banku Danych Lokalnych dla jednostek „MOF Miasta Północy” liczba przychodni w latach 2016-2020 była zmienna. Dla gminy Ćmielów ta wartość zwiększyła się w roku 2019, ale w 2020 znowu spadła. W gminie Końskie zaczęła spadać od 2018 roku. Ostrowiec Świętokrzyski jest jednostką w której w latach 2018-2019 liczba przychodni zaczęła wzrastać, jednak w 2020 ponownie się zmniejszyła. Z kolei w Skarżysku-Kamiennej liczba przychodni z każdym rokiem spada. W Starachowicach (między rokiem 2016 i 2017 nastąpił spadek liczby przychodni). W pozostałych 12 jednostkach „MOF Miasta Północy” wartość wskaźnika była stała. Dla całego obszaru funkcjonalnego liczba przychodni spadła w 2017 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, a od 2018 r. zaczęła wzrastać (Tabela 37).

Tabela 37. Liczba przychodni w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020 ⁶
Bałów	2	2	2	2	2
Bliżyn	1	1	1	1	1
Bodzechów	4	4	4	4	4
Brody	4	4	4	4	3*
Ćmielów	2	2	2	3	2*
Końskie	8	8	7	7	7
Kunów	1	1	1	1	1
Mirzec	2	2	2	2	2
Ostrowiec Świętokrzyski	41	39	43	46	42*
Pawłów	6	6	6	6	6
Skarżysko Kościelne	1	1	1	1	1
Skarżysko-Kamienna	30	28	27	26	18*
Starachowice	25	22	25	25	17*
Stąporków	6	6	6	6	6
Suchedniów	2	3	3	3	3
Waśniów	2	2	2	2	2
Wąchock	2	2	2	2	2
„MOF Miasta Północy”	139	133	138	141	119

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gmin i BDL GUS.

Liczba przychodni na 10 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy” w poszczególnych jednostkach w większości była stała w latach 2016-2020. Największe wartości posiadała gmina Bałów, Ostrowiec Świętokrzyski i Skarżysko-Kamienna, które kształtowały się na takim samym poziomie jak wskaźnik dla kraju. Jeżeli chodzi o wartość dla województwa, była ona podobna do wartości dla Starachowic. Gminy Bliżyn, Kunów, Końskie, Mirzec i Skarżysko Kościelne posiadały najniższe wartości wskaźnika, a tym samym niższe w porównaniu do wskaźników dla województwa i kraju (Tabela 38).

Tabela 38. Liczba przychodni na 10 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020 ⁷
Bałów	6	6	6	6	6
Bliżyn	1	1	1	1	1
Bodzechów	3	3	3	3	3
Brody	4	4	4	4	3*
Ćmielów	3	3	3	4	3*
Końskie	2	2	2	2	2
Kunów	1	1	1	1	1

⁶ Dane oznaczone symbolem * zostały pozyskane z bazy danych NFZ <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ>, bazy danych jednostek „MOF Miasta Północy” lub ich dokumentów strategicznych ze względu na rozbieżności z danymi zawartymi w BDL GUS. ⁶ Dane oznaczone symbolem * zostały pozyskane z bazy danych NFZ <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ>, bazy danych jednostek „MOF Miasta Północy” lub ich dokumentów strategicznych ze względu na rozbieżności z danymi zawartymi w BDL GUS.

⁷ Dane oznaczone symbolem * zostały obliczone na podstawie danych zawartych w Tabeli 37.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020 ⁷
Mirzec	2	2	2	2	2
Ostrowiec Świętokrzyski	6	6	6	7	6*
Pawłów	4	4	4	4	4
Skarżysko Kościelne	2	2	2	2	2
Skarżysko-Kamienna	6	6	6	6	4*
Starachowice	5	4	5	5	4*
Stąporków	3	3	4	4	4
Suchedniów	2	3	3	3	3
Waśniów	3	3	3	3	3
Wąchock	3	3	3	3	3
„MOF Miasta Północy”	4	4	4	4	4
Województwo świętokrzyskie	5	5	5	5	5
Polska	6	6	6	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2016-2020 liczba przychodni podległych samorządowi terytorialnemu w jednostkach „MOF Miasta Północy” utrzymywała się na tym samym poziomie z wyjątkiem Skarżyska-Kamiennej, gdzie w 2018 roku wartość wskaźnika zwiększyła się. Największa liczba przychodni podległych samorządowi terytorialnemu znajduje się w Skarżysko-Kamiennej (7 w latach 2016-2017 i 8 w latach 2018-2020), Pawłowie (6 w latach 2016-2020) oraz w gminie Stąporków (5 w latach 2016-2020). Najniższą wartością wskaźnika charakteryzuje się jednostka Bliżyn, Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko Kościelne. W tych gminach w latach 2016-2020 podległa samorządowi terytorialnemu była tylko jedna placówka. W 6 jednostkach „MOF Miasta Północy” dla analizowanego przedziału czasowego nie zostały udostępnione dane na temat placówek podległych samorządowi terytorialnemu (Tabela 39).

Tabela 39. Liczba przychodni podległa samorządowi terytorialnemu w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bliżyn	1	1	1	1	1
Bodzechów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Brody	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	1	1	1	1	1
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	2	2	2	2	2
Ostrowiec Świętokrzyski	1	1	1	1	1
Pawłów	6	6	6	6	6
Skarżysko Kościelne	1	1	1	1	1
Skarżysko-Kamienna	7	7	8	8	8
Starachowice	2	2	2	2	2
Stąporków	5	5	5	5	5
Suchedniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Waśniów	2	2	2	2	2
Wąchock	2	2	2	2	2
„MOF Miasta Północy”	30	30	31	31	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Według Strategii Rozwoju poszczególnych gmin „MOF Miasta Północy” można wyróżnić następujące problemy związane z ochroną zdrowia:

- brak możliwości zatrudnienia specjalistów w zakładach opieki zdrowotnej ze względu na wytyczne NFZ,
- trudności w pozyskiwaniu pediatrów do podstawowej opieki zdrowotnej,

- niedostateczne zagospodarowanie budynków SP ZOZ,
- potrzeba zwiększenia dostępu do usług medycznych i działań na rzecz ochrony zdrowia, w tym w zakresie profilaktyki,
- zły stan techniczno-energetyczny placówek ochrony zdrowia,
- brak w ofercie medycznej usług psychiatrycznych,
- niski poziom komputeryzacji w placówkach zdrowia,
- poważne trudności w dostępie do specjalistycznej opieki zdrowotnej,
- trudna sytuacja Szpitala Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim (zadłużenie, trudności kadrowe, ograniczenie usług leczniczych itp.),
- niski poziom ogólnej kultury zdrowotnej znacznej części mieszkańców gminy,
- niewystarczająca profilaktyka zdrowotna, zwłaszcza dotycząca chorób zakaźnych i cywilizacyjnych,
- niewystarczająca oferta opieki zdrowotnej, zwłaszcza brak profesjonalnej opieki geriatrycznej.

NAJWAŻNIEJSZE PROGRAMY ZDROWOTNE NA TERENIE GMIN „MOF MIASTA PÓŁNOCY”

Do najważniejszych programów zdrowotnych na terenie gmin „MOF Miasta Północy” należy: „Program Kardiologiczny” – realizowany przez Ośrodek Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Bałtowie.

Programy profilaktyczne realizowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia Świętokrzyski Oddział Wojewódzki w Kielcach wyróżniono poniższe w podziale na liczbę placówek oferujących bezpłatne badania w gminach „MOF Miasta Północy”:

- Profilaktyka 40 PLUS – Starachowice (4 placówki), Skarżysko-Kamienna (3), Bliżyn (1), Ostrowiec Świętokrzyski (2), Waśniów (2), Ćmielów (1), Końskie (3)
- Profilaktyka chorób odtytoniowych – Ostrowiec Świętokrzyski (1).
- Profilaktyka chorób układu krążenia – Pawłów (5), Starachowice (9), Brody (3), Mirzec (2), Wąchock (2), Skarżysko-Kamienna (9), Suchedniów (1), Bliżyn (1), Skarżysko Kościelne (1), Waśniów (2), Bałtów (2), Bodzechów (3), Ostrowiec Świętokrzyski (19), Kunów (2), Ćmielów (2), Końskie (4), Stąporków (3).
- Profilaktyka gruźlicy – Końskie (3), Stąporków (2), Waśniów (2), Ostrowiec Świętokrzyski (17), Bałtów (1), Kunów (2), Bodzechów (1), Ćmielów (1), Skarżysko-Kamienna (8), Suchedniów (1), Bliżyn (1), Skarżysko Kościelne (1), Starachowice (11), Pawłów (1), Brody (2), Mirzec (1), Wąchock (1).
- Profilaktyka raka piersi – Starachowice (1), Końskie (1).
- Profilaktyka raka szyjki macicy – Końskie (2), Stąporków (1), Waśniów (1), Kunów (1), Ćmielów (1), Ostrowiec Świętokrzyski (6), Skarżysko-Kamienna (8), Suchedniów (1), Bliżyn (1), Skarżysko Kościelne (1), Starachowice (6), Pawłów (1), Brody (1), Mirzec (1), Wąchock (1).

5.3. DOSTĘP DO PLACÓWEK PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ I SZPITALI

Jednym z wyznaczników jakości życia człowieka jest dostęp do placówek medycznych. Na obszarze „MOF Miasta Północy” każda z jednostek posiada na swoim terenie przynajmniej 1 placówkę podstawowej opieki zdrowotnej. Największe ich nagromadzenie znajduje się kolejno: w Ostrowcu Świętokrzyskim (30 placówek), Starachowicach (16), Skarżysku-Kamiennej (11) i Końskich (7). W pozostałych jednostkach obszaru funkcjonalnego placówki POZ w większości zlokalizowane są w miejscowości będącej siedzibą gminy. Położenie obiektów warunkowane jest przez skoncentrowaną zabudowę mieszkaniową. W granicach „MOF Miasta Północy” zlokalizowano 4 szpitale:

- Szpital Specjalistyczny św. Łukasza w Końskich,
- Zespół Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy im. Marii Skłodowskiej-Curie w Skarżysku-Kamiennej,

- Powiatowy Zakład Opieki Zdrowotnej w Starachowicach,
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Ich położenie umożliwia dostęp do opieki medycznej dla mieszkańców wszystkich 4 powiatów w skład których wchodzi jednostki „MOF Miasta Północy”(Mapa 4).

Wnioski dotyczące podrozdziału: Personel medyczny

- Liczba lekarzy na 10 000 ludności w powiatach jednostek „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020 była o 13,1 do 6,1 niższa od wartości dla województwa świętokrzyskiego i o 19,1 do 12,1 od wartości wskaźnika dla Polski.
- W powiatach koneckim i ostrowieckim zauważalna była tendencja spadkowa, a w skarżyskim i starachowickim – wzrostowa (w porównaniu do roku 2019).
- Liczba pielęgniarek i położnych na 10 000 ludności w powiatach jednostek „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020 była o 17,2 do 10,6 niższa od wartości dla województwa świętokrzyskiego i o 5,2 niższa do 1,4 wyższa niż wartość wskaźnika dla Polski.
- We wszystkich powiatach zauważalna była tendencja wzrostowa (w porównaniu do roku 2019).

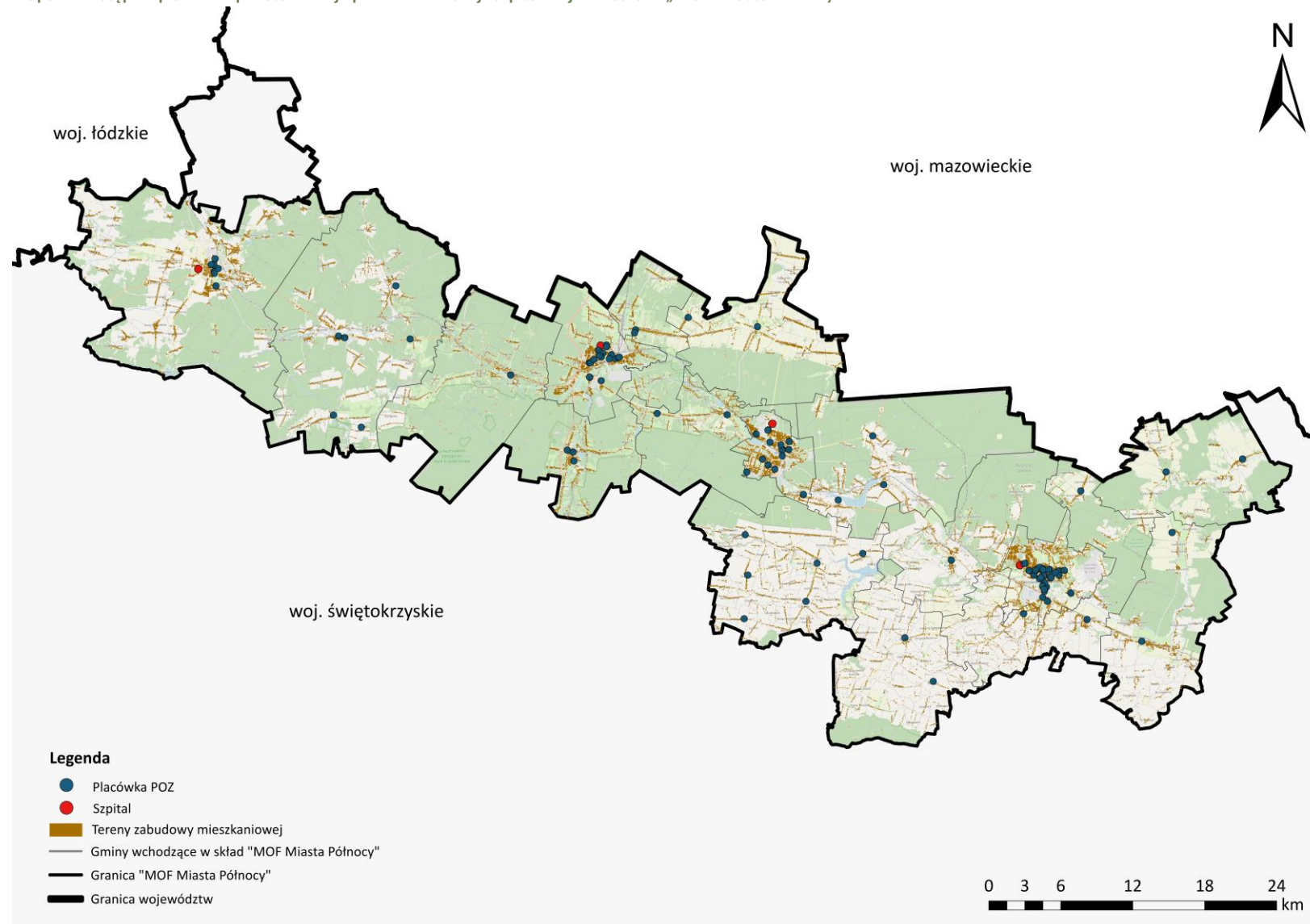
Wnioski dotyczące podrozdziału: Przychodnie

- Liczba przychodni w latach 2016-2017 była stała, zmiany pojawiły się w 2017 r.
- Najwięcej placówek znajdowało się w Ostrowcu Świętokrzyskim, Skarżysku-Kamiennej i Starachowicach.
- Liczba przychodni poległych samorządowi terytorialnemu była stała w latach 2016-2020 z wyjątkiem Skarżysko-Kamiennej, gdzie od 2018 r. przybyła jedna placówka. W gminach Bałtów, Bodzechów, Brody, Ćmielów, Kunów i Suchedniów w latach 2016-2017 nie istniała przychodnia podległa samorządowi terytorialnemu.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej i szpitali

- Mieszkańcy Ostrowca Świętokrzyskiego, Skarżysko-Kamiennej i Starachowic posiadają dobry dostęp do placówek POZ.
- Pozostałe jednostki „MOF Miasta Północy” posiadają przynajmniej jedną placówkę w swojej gminie.
- Mieszkańcy Ostrowca Świętokrzyskie, Skarżysko-Kamiennej, Starachowic oraz Końskich posiadają dostęp do szpitala w granicach administracyjnych gminy. Rozmieszczenie tych placówek umożliwia dotarcie z każdej części „MOF Miasta Północy”.

Mapa 4. Dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej i szpitali w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT 10k, BDL GUS, BIP gmin i <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ> [dostęp: 05.05.2022].

6. WŁĄCZENIE I INTEGRACJA SPOŁECZNA

6.1. POMOC SPOŁECZNA

W analizowanym okresie niemal w każdej gminie należącej do „MOF Miasta Północy” liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej malała. W całym obszarze funkcjonalnym liczba beneficjentów pomocy środowiskowej zmalała o prawie połowę w roku 2021 względem 2016 r. W roku 2021 z pomocy społecznej korzystało 0,2% mieszkańców „MOF Miasta Północy”⁸. Największy udział osób korzystających z pomocy społecznej wśród mieszkańców (powyżej 7%) odnotowano w roku 2016 w gminach: Bałtów, Bliżyn, Bodzechów, Końskie oraz Skarżysko Kościelne. Większość z tych jednostek charakteryzowała się najwyższym wskaźnikiem również w roku 2021, pomimo odnotowania spadku beneficjentów o 3-5 pkt. procentowych (2-8% mieszkańców). Najmniej mieszkańców korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej w Suchedniowie – 2,4% ludności w roku 2021. (Tabela 40).

Tabela 40. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka		2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	439	388	370	322	287
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	12,5%	11,0%	10,6%	9,4%	8,6%
Bliżyn	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	993	863	795	659	648
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	12,1%	10,5%	9,8%	8,2%	8,1%
Bodzechów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	1 238	1 084	954	814	715
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	9,1%	8,0%	7,1%	6,1%	5,4%
Brody	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	1 020	925	799	584	390
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	9,2%	8,4%	7,3%	5,4%	3,6%
Ćmielów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	961	785	762	762	690
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	12,8%	10,6%	10,4%	10,4%	9,5%
Końskie	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	2 601	2 288	2 064	1 880	1 843
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	441	391	371	323	291

⁸ Obliczenia bez danych z gmin, które nie dostarczyły informacji.

Jednostka		2016	2017	2018	2019	2020
Kunów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	12,5%	11,1%	10,6%	9,5%	8,7%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	1 027	1 359	1 170	731	965
Mirzec	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	12,5%	16,6%	14,4%	9,1%	12,1%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	1 271	1 109	1 000	868	721
Ostrowiec Świętokrzyski	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	9,4%	8,2%	7,4%	6,5%	5,5%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	598	554	545	427	338
Pawłów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	5,4%	5,1%	5,0%	3,9%	3,1%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	2 703	2 395	2 141	1 980	1 917
Skarżysko-Kamienna	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	7,5%	6,7%	6,0%	5,6%	5,5%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Starachowice	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	411	351	337	272	250
Stąporków	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	4,9%	4,2%	4,0%	3,3%	3,0%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	3 647	3 567	3 014	2 264	2 311
Suchedniów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	5,2%	5,1%	4,4%	3,3%	3,4%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Jednostka		2016	2017	2018	2019	2020
Waśniów	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	435	359	409	373	342
Wąchock	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	7,0%	5,9%	6,7%	6,2%	5,7%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	2 075	1 616	1 755	1 507	1 304
„MOF Miasta Północy”	Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	4,5%	3,5%	3,9%	3,4%	2,9%
	Procentowy udział beneficjentów pomocy społecznej wśród mieszkańców	1 911	1 846	1 632	1 560	1 405

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2021 roku w „MOF Miasta Północy” były: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. Największe natężenie problemów społecznych odnotowano w miastach – najwięcej beneficjentów z powodu ubóstwa było w Ostrowcu Świętokrzyskim i Starachowicach, natomiast z powodu bezrobocia w Skarżysku-Kamiennej. Ponadto, w Starachowicach oraz Ostrowcu Świętokrzyskim najwięcej osób korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i bezradności w sprawach opieki wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (Tabela 41).

Tabela 41. Powody korzystania z pomocy społecznej w roku 2021

Jednostka	Ubóstwo	Sieroctwo	Bezdomność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opieki wychowawczych i prowadzenia Przemoc w rodzinie	Alkoholizm	Narkomania	Życia po zwolnieniu z zakładu karnego	Zdarzenia losowe	Sytuacja kryzysowa	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	
Białtów	153	0	1	75	107	122	65	44	0	35	7	12	3	0	0
Bliżyn	155	0	6	9	175	123	149	21	0	27	1	2	1	0	0
Bodzechów	154	0	3	39	135	119	25	13	15	21	2	2	3	25	0
Brody	28	0	1	11	109	100	50	5	1	6	0	4	1	1	0
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	374	0	42	183	401	448	453	34	7	77	6	27	2	7	0

Jednostka	Ubóstwo	Sieroctwo	Bezdomność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opieki wychowawczych i prowadzenia przemocy w rodzinie	Przemoc w rodzinie	Alkoholizm	Narkomania	Życia po zwolnieniu z zakładu karnego	Zdarzenia losowe	Sytuacja kryzysowa	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	7	b.d.	b.d.	b.d.	66	69	145	14	1	2	b.d.	10	11	10	1
Ostrowiec Świętokrzyski	736*	0*	108*	69*	305*	711*	740*	130*	13*	255*	8*	0*	6*	4*	0*
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	18**	0**	0**	27*	166*	23**	55**	4**	0**	0**	0**	4**	4**	1**	0*
Skarżysko-Kamienna	1	0	31	72	931	380	271	139	39	105	4	12	1	2	0
Starachowice	797	0	63	46	582	654	988	176	21	325	23	13	3	0	0
Stąporków	207	1	11	9	188	232	186	34	10	26	0	13	1	0	0
Suchedniów	145	1	0	0	130	91	118	44	0	19	0	4	3	0	0
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	171	0	3	226	230	116	50	101	5	22	0	6	2	0	0
„MOF Miasta Północy”	2192	2	161	670	3054	2454	2500	625	99	665	43	105	31	45	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin. *dane na rok 2020 **liczba rodzin

Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w analizowanym okresie była zmienna i nieregularna oraz niezależna od liczby mieszkańców. W 2021 roku najwięcej takich mieszkańców było w Starachowicach (626), jednak największy udział osób z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogólnej liczbie ludności odnotowano w Bałtowie (6,3%) i Mircu (4,5%) (Tabela 42).

Tabela 42. Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałtów	213	195	218	175	193	209
Bliżyn	179	227	198	158	170	148
Bodzechów	492	434	382	313	282	261
Brody	173	188	174	177	111	102
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	406	435	405	397	376	371

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Starachowice	804	810	808	722	666	626
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	122	108	106	101	92	91
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	110	111	102	100	93	81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin.

W większości gmin „MOF Miasta Północy” na przestrzeni analizowanego okresu liczba osób korzystających z zakładów stacjonarnych pomocy społecznej w wieku 60 lat i więcej znacząco wzrosła. Największy wzrost odnotowano w Bodzechowie i Starachowicach, natomiast utrzymanie się na podobnym poziomie lub niewielki spadek zauważono w Bałtowie i Mircu (Tabela 43).

Tabela 43. Liczba korzystających z zakładów stacjonarnych pomocy społecznej w wieku 60 lat i więcej

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałtów	7	6	7	7	6	7
Bliżyn	16	18	21	25	21	22
Bodzechów	6	5	7	31	29	29
Brody	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	60	59	67	68	80	77
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	6	5	6	5	5	4
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	7	7	11	10	13	12
Skarżysko-Kamienna	95	121	126	147	146	140
Starachowice	22	32	51	87	63	75
Stąporków	11	11	16	14	14	18
Suchedniów	20	24	26	30	26	29
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	13	12	12	12	12	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin.

6.2. ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE

W analizowanym okresie w każdej gminie „MOF Miasta Północy” zwiększyła się liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 000 mieszkańców. Średnia dla obszaru funkcjonalnego wzrosła z 27 w 2016 r. do 32 w roku 2020, jednak było to mniej niż wskaźniki dla województwa świętokrzyskiego i kraju z roku 2020, które wynosiły kolejno: 38 i 39. Najwięcej fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 000 ludności odnotowano w 2020 roku w Bałtowie (51), Suchedniowie (45) i Wąchocku (42) (Tabela 44).

Tabela 44. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 000 mieszkańców

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	45	46	46	50	51
Bliżyn	24	28	28	30	30
Bodzechów	15	16	16	18	20
Brody	28	29	31	33	33

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ćmielów	31	34	34	37	37
Końskie	27	28	29	29	30
Kunów	32	32	34	35	39
Mirzec	20	23	22	22	22
Ostrowiec Świętokrzyski	28	29	27	29	29
Pawłów	18	18	20	21	22
Skarżysko Kościelne	24	29	31	33	34
Skarżysko-Kamienna	25	27	25	27	28
Starachowice	32	33	31	32	34
Stąporków	27	29	28	31	31
Suchedniów	39	42	42	45	45
Waśniów	17	19	19	19	19
Wąchock	35	36	38	40	42
„MOF Miasta Północy”	27	29	29	31	32
Województwo świętokrzyskie	34	36	35	37	38
Polska	37	38	37	38	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Według danych BDL GUS w latach 2016-2020 mieszkańcy 10 gmin obszaru funkcjonalnego mieli dostęp do kół, klubów, sekcji seniora czy Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Mieszkańcy gmin: Bałtów, Bliżyn, Bodzechów, Ćmielów, Kunów, Pawłów oraz Skarżysko Kościelne byli pozbawieni dostępu do tego typu organizacji kulturowych. Na początku analizowanego okresu największym zainteresowaniem wśród ludności w wieku 60 lat i więcej cieszyły się kluby w Końskich (2,6), Waśniowie (3,5) oraz Skarżysku-Kamiennej (5,4), podczas gdy średnia dla „MOF Miasta Północy” wynosiła w 2016 r. 1,9, wartość dla województwa 0,9, a dla kraju 1,2. Oznacza to, że organizacje w regionie obszaru funkcjonalnego cieszyły się większym zainteresowaniem niż w pozostałych częściach województwa czy kraju. W roku 2020 w większości jednostek udział członków kół w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej spadł, natomiast w pojedynczych utrzymał się na podobnym poziomie. Największą popularnością cieszyły się kluby w gminach Końskie (2), Suchedniów (2) oraz Waśniów (1,9). W tym samym roku średnia dla obszaru funkcjonalnego wyniosła 1,1, natomiast wartość dla województwa 0,9, a dla kraju 1. Ponadto, pomimo dostępu do kół, klubów, sekcji seniora czy Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Wąchocku udział osób będących członkami w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej wyniósł 0 (Tabela 45).

Tabela 45. Udział osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Brody	1,2	0,5	0,6	0,8	0,5
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	2,6	2,6	2,5	2,5	2
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	0	0	0	0,5	0,5
Ostrowiec Świętokrzyski	0,5	0,5	0,4	0,3	0,1
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	5,4	5,7	6,5	4,4	1,3
Starachowice	1,1	1,7	1,7	2	1,6
Stąporków	1,8	0	0,7	0,7	0,7
Suchedniów	2,1	2	2	2	2
Waśniów	3,5	2	2	2	1,9
Wąchock	1,1	1	0	0	0
„MOF Miasta Północy”	1,9	1,6	1,6	1,5	1,1
Województwo świętokrzyskie	0,9	1	1,1	1,1	0,9
Polska	1,2	1,2	1,2	1,3	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Głosowanie w budżecie obywatelskim i nad funduszem sołeckim nie cieszyło się zbyt dużym zainteresowaniem, z jednym wyjątkiem w gminie Bałtów, gdzie frekwencja każdorocznie wynosiła ponad 90%. W innych jednostkach udział mieszkańców wynosił maksymalnie 33%, a w niektórych gminach nie przekraczał 1%. Zainteresowanie głosowaniami było więc zróżnicowane, chociaż nieco wyższe frekwencje charakteryzowały ośrodki miejskie. W roku 2020 odnotowano w kilku gminach spadek głosujących mieszkańców, a w niektórych gminach z powodu pandemii budżet obywatelski się nie odbył (Tabela 46).

Tabela 46. Frekwencja w głosowaniu w budżecie obywatelskim/nad funduszem sołeckim

	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	100%	100%	93%	93%	b.d.
Bliżyn	20%	20%	20%	20%	20%
Bodzechów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Brody	3%	3%	3%	2%	2%
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	23%	30%	33%	30%	16%
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	0,5%	1%	1%	1%	1%
Skarżysko-Kamienna	4%	11%	9%	15%	15%
Starachowice	6,4%	9,2%	14,6%	7,2%	0,0%
Stąporków	brak*	brak*	brak*	brak*	brak*
Suchedniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	0,3%	0,2%	0,4%	0,4%	0,3%
„MOF Miasta Północy”	19%	18%	17%	15%	8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin.

Wysokość środków przeznaczanych na działania budżetu obywatelskiego lub funduszu sołeckiego stale rosła w latach 2016-2019, osiągając w roku 2019 niemal 2,4 mln w całym „MOF Miasta Północy”, jednak w latach 2020 i 2021 kwoty te zmalały, co może wynikać z kierowania funduszy na wydatki związane

z pandemią lub wynikającym z niej brakiem organizacji budżetu w niektórych gminach. Wysokość środków na działania w ramach budżetu obywatelskiego lub funduszu sołectkiego nie były zależne od wielkości lub charakteru ośrodka – mniejsze gminy wiejskie (Bliżyn, Brody czy Mirzec) przeznaczały na ten cel wyższe kwoty niż jednostki miejskie (np. Skarżysko-Kamienna) (Tabela 47).

Tabela 47. Wysokość środków przeznaczonych na działania w ramach budżetu obywatelskiego/funduszu sołectkiego [zł]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałów	b.d.	b.d.	248 878,50 zł	275 355,03	0,00	0,00
Bliżyn	318 736,92	310 122,29	367 485,14	396 495,22	399 655,09	473 451,13
Bodzechów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Brody	321 313,80	327 521,80	408 950,10	399 468,90	464 254,20	498 218,20
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	300 000,00
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	587 922,78	614 237,77	461 657,03
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	171 263,79	164 309,70	224 431,69	236 473,12	240 287,81	270 131,80
Skarżysko-Kamienna	400 000,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	0,00
Starachowice	52 000,00	52 000,00	52 000,00	3 000 000,00	0,00	600 000,00
Stąporków	brak*	brak*	brak*	brak*	brak*	brak*
Suchedniów	58 581,23	62 681,80	85 452,92	95 534,88	94 842,89	0,00
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	102 044,78	104 379,60	124 866,56	134 020,43	140 903,23	154 722,58
„MOF Miasta Północy”	1 269 895,74	1 264 635,59	1 486 319,85	2 391 249,93	2 213 277,76	2 003 458,16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin.

Wysokość środków przyznanych organizacjom pozarządowym w ramach konkursów ofert na realizację zadań publicznych w całym „MOF Miasta Północy” sukcesywnie rosła w analizowanym okresie, z wyjątkiem w roku 2020, co może jednak być spowodowane pandemią i niemożliwością realizacji niektórych zadań. Łącznie w latach 2016-2021 na ten cel przeznaczono w obszarze funkcjonalnym prawie 4,5 miliona złotych. Najwięcej środków na ten cel przeznaczyły duże ośrodki miejskie – Starachowice oraz Skarżysko-Kamienna (Tabela 48).

Tabela 48. Wysokość środków przyznanych organizacjom pozarządowym w ramach konkursów ofert na realizację zadań publicznych [zł]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałów	b.d.	b.d.	4 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł	2 000,00 zł
Bliżyn	73 020,0	91 393,1	60 000,0	60 000,0	7 950,9	49 940,0
Bodzechów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Brody	165 000,0	165 000,0	175 000,0	176 900,0	165 000,0	165 000,0
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	694 364,48	855 358,90
Kunów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	23 000,0	0,0	21 500,0
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko Kościelne	25 130,0	26 625,2	34 871,6	43 743,2	17 455,0	31 000,0

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Skarżysko-Kamienna	1 110 000,00	1 051 000,00	1 099 000,00	1 095 850,00	1 056 500,00	1 177 181,00
Starachowice	906 998,75	904 820,00	973 840,00	1 041 462,00	967 240,00	1 424 780,00
Stąporków	137 605,3	127 808,4	179 422,0	191 490,0	154 318,6	201 053,0
Suchedniów	221 000,0	317 800,0	320 000,0	303 000,0	283 000,0	375 130,0
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	29 500,0	26 880,0*	22 550,0*	28 571,0	0,0	13 254,0*
„MOF Miasta Północy”	651 255,3	728 626,7	769 293,6	826 704,2	627 724,5	843 623,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Pomoc społeczna

- Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej sukcesywnie malała, a w 2021 r. korzystało z niej 0,2% wszystkich mieszkańców „MOF Miasta Północy”.
- W 2021 r. najwięcej osób korzystało z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, choroby, niepełnosprawności lub ubóstwa, a największe natężenie problemów społecznych odnotowano w ośrodkach miejskich.
- W większości gmin stale rosła liczba osób korzystających z zakładów stacjonarnych pomocy społecznej w wieku 60 lat i więcej, w niektórych ośrodkach o prawie 400% w latach 2016-2021, co wskazuje na zwiększające się zapotrzebowanie na tego typu usługi.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Zaangażowanie społeczne

- W analizowanym okresie w każdej gminie wchodzącej w skład „MOF Miasta Północy” zwiększyła się liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, więc można wnioskować, że zaangażowanie społeczne mieszkańców stale rośnie.
- Średni dla obszaru funkcjonalnego udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej jest wyższy niż wskaźnik dla województwa i kraju, co może sugerować, że seniorzy w gminach z dostępnością do oferty kulturowej są dobrze zaktywizowani, a dostępne zajęcia są dostosowane do ich potrzeb.
- W większości gmin jest bardzo małe zaangażowanie w budżet obywatelski lub fundusz sołecki, a frekwencja nie przekracza w nich 30%, pomimo, że corocznie wzrasta wysokość środków do wykorzystania w ramach tych inicjatyw.
- Najwięcej środków dla organizacji pozarządowych w ramach konkursów ofert na realizację zadań publicznych przyznawano w największych ośrodkach miejskich.

7. KULTURA, DZIEDZICTWO NARODOWE I ZABYTKI

7.1. CENTRA, DOMY I OŚRODKI KULTURY

Sumaryczna liczba centrów, domów i ośrodków kultury zlokalizowanych na obszarze gmin „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” zmalała w latach 2016-2021. W analizowanym okresie liczba placówek uległa zmniejszeniu z 24 w 2016 roku do 19 w 2021 roku, co stanowi spadek o 20,83%. Największy ubytek odnotowano w gminach Mirzec oraz Ostrowiec Świętokrzyski, gdzie zamknięte zostały po dwie placówki. W 2021 roku najwięcej placówek będących instytucjami kultury było w Mircu oraz Starachowicach (po 3). Gminy Bałtów, Bodzechów, Kunów oraz Skarżysko Kościelne są jedynymi, które nie posiadają tego typu placówek (Tabela 49).

Tabela 49. Liczba centrów, domów, ośrodków kultury w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałtów	0	0	0	0	0	0
Bliżyn	1	1	1	1	1	1
Bodzechów	0	0	0	0	0	0
Brody	1	1	1	1	1	1
Ćmielów	1	1	1	1	1	1
Końskie	2	2	2	1	1	1
Kunów	0	0	0	0	0	0
Mirzec	5	5	5	5	5	3
Ostrowiec Świętokrzyski	4	4	4	3	2	2
Pawłów	1	1	1	1	1	1
Skarżysko Kościelne	0	0	0	0	0	0
Skarżysko-Kamienna	1	1	1	1	1	1
Starachowice	3	3	3	3	3	3
Stąporków	1	1	1	1	1	1
Suchedniów	2	2	2	2	2	2
Waśniów	1	1	1	1	1	1
Wąchock	1	1	1	1	1	1
„MOF Miasta Północy”	24	24	24	22	21	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Biorąc pod uwagę wszystkie gminy, które posiadały na swoim terenie instytucje kultury w latach 2016-2021 większość zanotowała znaczny spadek liczby organizowanych imprez pod koniec analizowanego okresu, na co bezpośredni wpływ miała pandemia wirusa COVID-19. Ogólna liczba imprez na terenie „MOF Miasta Północy”, zmalała z 1150 w roku 2016 do 584 w roku 2020, co przekłada się na spadek o 49,22%. Jednak już w 2021 sytuacja zaczęła się poprawiać i został odnotowany wzrost liczby imprez o 22%. Mając na uwadze początek i koniec omawianego okresu największe spadki zanotowano w gminach Suchedniów (-74,07%), Końskie (-66,21%) oraz Mirzec (-43,48%). Jedynie w trzech gminach liczba organizowanych imprez wzrosła, są to: Waśniów (+175%), Pawłów (+163,64%) oraz Stąporków (+30,23%). W 2021 roku najwięcej imprez odbyło się w Skarżysku-Kamiennej (212), Starachowicach (116) oraz Ostrowcu Świętokrzyskim (79), natomiast najmniej w Mircu (13) oraz Brodach i Waśniowie (po 22) (Tabela 50).

Tabela 50. Liczba imprez organizowanych w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”⁹

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bliżyn	60	64	68	61	36	40
Brody	33	41	37	30	3	22
Ćmielów	25	33	22	23	24	23

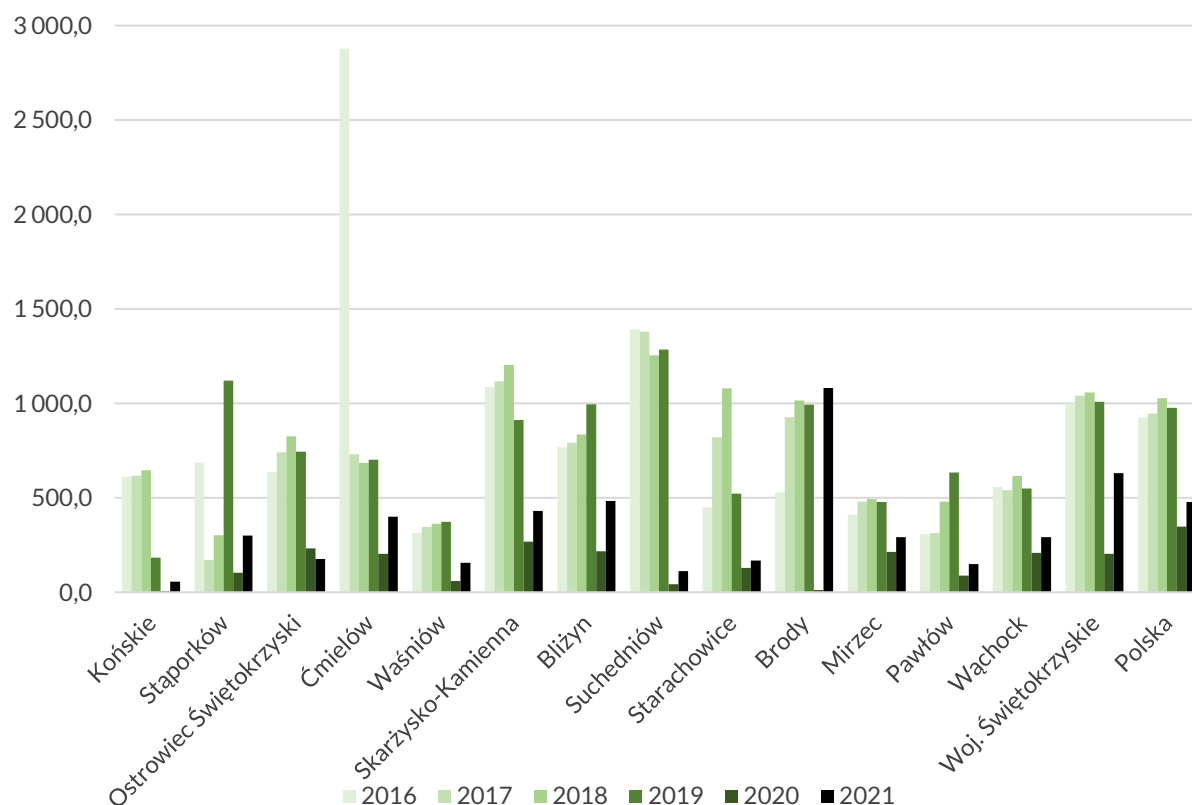
⁹ Wskaźniki opracowano dla gmin, które posiadają tego typu placówki na swoim obszarze.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Końskie	145	142	149	118	11	49
Mirzec	23	22	22	27	15	13
Ostrowiec Świętokrzyski	120	114	121	95	87	79
Pawłów	11	15	25	32	22	29
Skarżysko-Kamienna	333	276	296	286	184	212
Starachowice	199	237	221	203	124	116
Stąporków	43	55	62	72	26	56
Suchedniów	108	121	110	109	14	28
Waśniów	8	8	9	11	8	22
Wąchock	42	36	30	55	30	25
„MOF Miasta Północy”	1 150	1 164	1 172	1 122	584	714

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba uczestników imprez organizowanych w centrach, domach i ośrodkach kultury, a także klubach i świetlicach w przeliczeniu na 1 000 ludności charakteryzowała się podobną tendencją w większości gmin „MOF Miasta Północy”. Wartości w latach 2016-2019 utrzymywały się na zbliżonym poziomie, po czym gwałtownie spadły w 2020 roku w związku z pandemią koronawirusa, a następnie nieco wzrosły jednak nie do takiego poziomu, jak w latach przed pandemią. Wyjątki stanowią gmina Ćmielów, gdzie w 2016 roku odnotowano aż 2878,5 osób w przeliczeniu na 1 000 ludności oraz gmina Brody, gdzie w 2021 nastąpił wzrost liczby uczestników imprez o 104,40% względem roku 2016. Największe spadki zanotowano w gminie Suchedniów (-91,92%), Końskie (-90,89) oraz Ćmielów (-86,08) (Wykres 11).

Wykres 11. Liczba uczestników imprez organizowanych w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

7.2. BIBLIOTEKI

Wszystkie gminy na obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miast Północy w latach 2016-2020 posiadały bibliotekę lub jej filię. Ponadto w 15 gminach liczba placówek nie zmieniła się na przestrzeni omawianych lat. Wyjątek stanowią gminy Stąporków, gdzie w 2020 roku zlikwidowano jedną bibliotekę oraz Pawłów, w którym w 2018 powstała nowa biblioteka, a w 2020 jedna przestała istnieć w związku z czym liczba bibliotek na koniec analizowanego okresu wrócił do stanu z początku. Biorąc pod uwagę rok 2016 oraz 2020 ogólna liczba bibliotek zmniejszyła się z 63 do 62, co przekłada się na spadek o 1,59%. W 2020 roku najwięcej bibliotek oraz filii znajdowało się w Końskich (9), Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Starachowicach (po 7), a najmniej w Skarżysku Kościelnym, Suchedniowie oraz Waśniowie (po 1) (Tabela 51).

Tabela 51. Liczba bibliotek oraz filii w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	2	2	2	2	2
Bliżyn	2	2	2	2	2
Bodzechów	2	2	2	2	2
Brody	3	3	3	3	3
Ćmielów	2	2	2	2	2
Końskie	9	9	9	9	9
Kunów	6	6	6	6	6
Mirzec	5	5	5	5	5
Ostrowiec Świętokrzyski	7	7	7	7	7
Pawłów	4	4	5	5	4
Skarżysko Kościelne	1	1	1	1	1
Skarżysko-Kamienna	4	4	4	4	4
Starachowice	7	7	7	7	7
Stąporków	3	3	3	3	2
Suchedniów	1	1	1	1	1
Waśniów	1	1	1	1	1
Wąchock	4	4	4	4	4
„MOF Miasta Północy”	63	63	64	64	62

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Biorąc pod uwagę liczbę bibliotek w przeliczeniu na 10 000 ludności w 2020 roku najwyższe wartości odnotowano w gminie Kunów (6,2), Mirzec (6,1) oraz Bałów (6), a więc dużo więcej, niż średnie wartości dla województwa świętokrzyskiego (2,1) oraz Polski (2,0). Najniższe wartości zanotowano w Skarżysku – Kamiennej (0,9), Ostrowcu Świętokrzyskim oraz Suchedniowie (po 1). Z analizy lat 2016-2020 wynika, że największe zmiany nastąpiły w gminie Stąporków, gdzie liczba bibliotek w przeliczeniu na 10 000 ludności zmniejszyła się o 29,41% oraz w gminach Waśniów i Starachowice, gdzie odnotowano wzrosty po 7,14% w obu przypadkach (Tabela 52).

Tabela 52. Liczba bibliotek w przeliczeniu na 10 000 ludności w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałów	5,7	5,7	5,7	5,9	6,0
Bliżyn	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5
Bodzechów	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Brody	2,7	2,7	2,7	2,8	2,8
Ćmielów	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
Końskie	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6
Kunów	6,0	6,1	6,1	6,1	6,2
Mirzec	6,0	6,0	6,0	6,1	6,1
Ostrowiec Świętokrzyski	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Pawłów	2,6	2,6	3,3	3,3	2,6
Skarżysko Kościelne	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7
Skarżysko-Kamienna	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Starachowice	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Stąporków	1,7	1,7	1,8	1,8	1,2
Suchedniów	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Waśniów	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
Wąchock	5,8	5,8	5,9	5,9	5,9
Województwo świętokrzyskie	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1
Polska	2,1	2,1	2,1	2,1	2,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1 000 ludności na przestrzeni lat 2016-2020 zmalała we wszystkich gminach „MOF Miasta Północy”, za wyjątkiem Starachowic, gdzie odnotowano wzrost na poziomie 5,04%. Również całe województwo świętokrzyskie oraz kraj zanotowały spadki liczby czytelników. Największe zmiany odnotowano w gminach: Waśniów (-45,45%), Kunów (-42,17%), Stąporków (-34,48%), Wąchock (-30,15%) oraz Bałtów (-27,73%). W 2020 roku najwięcej czytelników w przeliczeniu na 1 000 ludności odnotowano w Wąchocku (139), Starachowicach (125) oraz Suchedniowie (113), natomiast najmniej w Stąporkowie (57), Waśniowie (60) oraz Skarżysku – Kamiennej (66) (Tabela 53).

Tabela 53. Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	119	110	106	106	86
Bliżyn	118	116	74	104	98
Bodzechów	88	88	86	88	84
Brody	99	100	104	102	85
Ćmielów	122	114	138	128	99
Końskie	141	139	134	130	105
Kunów	166	156	145	134	96
Mirzec	100	101	99	92	79
Ostrowiec Świętokrzyski	115	115	117	136	105
Pawłów	92	100	79	82	81
Skarżysko Kościelne	114	113	103	102	90
Skarżysko-Kamienna	85	82	80	78	66
Starachowice	119	123	124	134	125
Stąporków	87	85	87	78	57
Suchedniów	146	129	131	133	113
Waśniów	110	103	96	66	60
Wąchock	199	192	166	180	139
Województwo świętokrzyskie	128	125	124	125	103
Polska	159	157	155	156	128

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

7.3. MUZEA

Na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miast Północy dziesięć gmin posiadało na swoim terenie muzeum lub oddział muzealny w latach 2016-2021. Ogólna liczba tego typu placówek zmalała w analizowanym przedziale czasowym o 20%. W 2021 roku gminy Bliżyn, Bodzechów, Końskie, Pawłów, Skarżysko – Kamienna, Starachowice, Suchedniów oraz Wąchock posiadały po jednym muzeum. Ponadto w gminach Ćmielów oraz Ostrowiec Świętokrzyski istniały muzea, które zostały zamknięte odpowiednio w 2020 i 2017 roku (Tabela 54).

Tabela 54. Liczba muzeów wraz z oddziałami na latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałów	0	0	0	0	0	0
Bliżyn	0	0	0	1	1	1
Bodzechów	2	2	1	1	1	1
Brody	0	0	0	0	0	0
Ćmielów	1	1	1	1	0	0
Końskie	3	1	1	1	1	1
Kunów	0	0	0	0	0	0
Mirzec	0	0	0	0	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	1	1	0	0	0	0
Pawłów	0	0	0	0	1	1
Skarżysko Kościelne	0	0	0	0	0	0
Skarżysko-Kamienna	1	1	1	1	1	1
Starachowice	1	1	1	1	1	1
Stąporków	0	0	0	0	0	0
Suchedniów	1	1	1	1	1	1
Waśniów	0	0	0	0	0	0
Wąchock	0	0	0	0	1	1
„MOF Miasta Północy”	10	8	6	7	8	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba zwiedzających w przeliczeniu na 1 000 ludności malała w większości gmin, które posiadały na swoim obszarze muzea w latach 2016-2021, jak również w całym województwie świętokrzyskim oraz kraju. Największe spadki odnotowano w Końskich i Ćmielowie (w obu przypadkach spadek o 100%) oraz w Bodzechowie (-57,44%) i Starachowicach (-37,95%). W 2021 roku najwięcej odwiedzających odnotowano w Suchedniowie (2 739,2), Bodzechowie (1 532,7) oraz Skarżysku-Kamiennej (650,7) (Tabela 55).

Tabela 55. Liczba zwiedzających muzea i oddziały w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce¹⁰

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bliżyn	0,0	0,0	0,0	19,7	0,2	0,0
Bodzechów	3 601,6	3 479,1	2 519,1	3 192,3	137,0	1 532,7
Ćmielów	3 464,8	3 363,4	3 518,7	3 815,8	0,0	0,0
Końskie	153,0	42,4	47,9	46,9	6,3	0,0
Ostrowiec Świętokrzyski	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pawłów	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	19,8
Skarżysko-Kamienna	690,2	651,6	667,0	593,6	431,1	650,7
Starachowice	375,8	373,9	664,8	531,8	98,3	233,2
Suchedniów	3 087,4	3 188,9	2 575,3	2 233,0	128,1	2 739,2
Wąchock	0,0	0,0	0,0	0,0	294,1	0,0
Województwo świętokrzyskie	571,3	517,8	517,2	518,6	166,3	285,3
Polska	945,5	976,1	992,5	1047,7	433,6	661,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

7.4. ZABYTKI

Na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miast Północy znajdują się łącznie 234 obiekty wpisane do rejestru zabytków. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w gminach Końskie (27), Kunów (26), Ćmielów (23) oraz Starachowice (22), a najmniej w Mircu i Skarżysku-Kamiennej (po 2). W ewidencji zabytków znajduje się 771 obiektów zlokalizowanych na obszarze MOF, z których najliczniejsza grupa

¹⁰ Wskaźnik opracowano dla gmin, które posiadają muzea lub oddziały muzealne na swoim obszarze.

zlokalizowana jest w gminie Skarżysko-Kamienna (110). Nieco mniej obiektów znajduje się w Końskich (89), Suchedniowie i Kunowie (po 68) oraz Ćmielowie (67). Najmniej tego typu obiektów istnieje w Mircu (7) oraz Skarżysku Kościelnym (9). Oprócz tego na omawianym obszarze znajduje się 157 pomników, których największa liczba przypada na gminy Ostrowiec Świętokrzyski (33), Końskie i Suchedniów (po 17) oraz Skarżysko-Kamienna (15) (

Tabela 56).

Zlokalizowany na terenie gminy Bodzechów „Krzemionkowski region pradziejowego górnictwa krzemienia pasiastego” jest jedynym obiektem znajdującym się na obszarze „MOF Miasta Północy”, który został wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Jest to kompleks pól górniczych datowanych na lata 3900-1600 p.n.e. stanowiący najbardziej kompletny przykład prehistorycznego wydobycia krzemienia pasiastego¹¹. Ponadto na terenie gmin „MOF Miasta Północy” znajdują się dwa obiekty uznane za pomniki historii. Są to wspomniane wcześniej kopalnie krzemienia pasiastego, a także datowany na 1179 rok zespół opactwa cystersów zlokalizowany w gminie Wąchock.

Tabela 56. Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków, ewidencji zabytków, na listę światowego dziedzictwa UNESCO oraz uznanych za pomnik historii w gminach „MOF Miasta Północy” (stan na 2021 rok)

Jednostka	Liczba obiektów w rejestrze zabytków	Liczba obiektów w ewidencji zabytków	Pomniki	Liczba obiektów na liście światowego dziedzictwa UNESCO	Liczba obiektów uznanych za Pomnik Historii
Bałtów	11	33	3	0	0
Bliżyn	9	16	7	0	0
Bodzechów	21	51	4	1	1
Brody	7	12	6	0	0
Ćmielów	23	67	7	0	0
Końskie	27	89	17	0	0
Kunów	26	68	8	0	0
Mirzec	2	7	5	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski	10	43	33	0	0
Pawłów	18	45	6	0	0
Skarżysko Kościelne	4	9	4	0	0
Skarżysko-Kamienna	2	110	15	0	0
Starachowice	22	24	11	0	0
Stąporków	4	26	7	0	0
Suchedniów	7	68	17	0	0
Waśniów	20	40	4	0	0
Wąchock	21	63	3	0	1
„MOF Miasta Północy”	234	771	157	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

7.5. DOSTĘP DO INSTYTUCJI KULTURY

Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług wyższego rzędu, takich jak biblioteki, muzea czy domy kultury jest równie ważne jak zaspokojenie podstawowych potrzeb. Na terenie „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” tego typu placówki w największej liczbie skoncentrowane są w miastach powiatowych. Pośród nich najliczniejszą grupę stanowią biblioteki wraz z filiami, które dość równomiernie pokrywają obszary gmin. Przykładowo biblioteka publiczna w Końskich posiada 7 filii rozlokowanych

¹¹ Źródło: www.zabytek.pl (dostęp: 13.05.2022).

w kilku miejscowościach na terenie gminy, podobnie jest w Ostrowcu Świętokrzyskim (6 filii) czy Kunowie (5 filii). Nieco mniej liczną grupą obiektów są domy kultury, które najczęściej występują w połączeniu z biblioteką w postaci gminnych ośrodków kultury, sportu i rekreacji. Bardzo często na jedną gminę przypada jeden tego typu obiekt zlokalizowany w mieście będącym siedzibą gminy. Na terenie „MOF Miasta Północy” najmniejszą grupę obiektów stanowią muzea, których jest osiem. Po jednym zlokalizowanym w gminach Bliżyn, Bodzechów, Końskie, Pawłów, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Suchedniów i Wąchock (Mapa 5).

Wnioski dotyczące podrozdziału: Centra, domy i ośrodki kultury:

- Liczba centrów, domów i ośrodków kultury zmniejszyła się o około 20% w latach 2016-2021.
- Pandemia koronawirusa COVID-19 doprowadziła do gwałtownego spadku liczby imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury w 2020 roku. W 2021 roku ich liczba zaczęła ponownie rosnąć jednak nie wróciła do poziomu sprzed pandemii.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Biblioteki:

- Odnotowano niewielki spadek liczby bibliotek (o 1,59%) na terenie obszaru funkcjonalnego w latach 2016-2020.
- Liczba czytelników bibliotek zmalała we wszystkich gminach obszaru funkcjonalnego poza Starachowicami. Podobna tendencja, związana z odchodzeniem od tradycyjnych form czytelnictwa, widoczna jest średnio w całym województwie świętokrzyskim oraz całym kraju.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Muzea:

- Liczba muzeów na terenie obszaru funkcjonalnego w latach 2016-2021 zmniejszyła się o 20%, a prawie wszystkie gminy odnotowały spadek liczby odwiedzających. Podobną tendencję odnotowano średnio w całym województwie oraz kraju, co mogło być związane z pandemią koronawirusa.

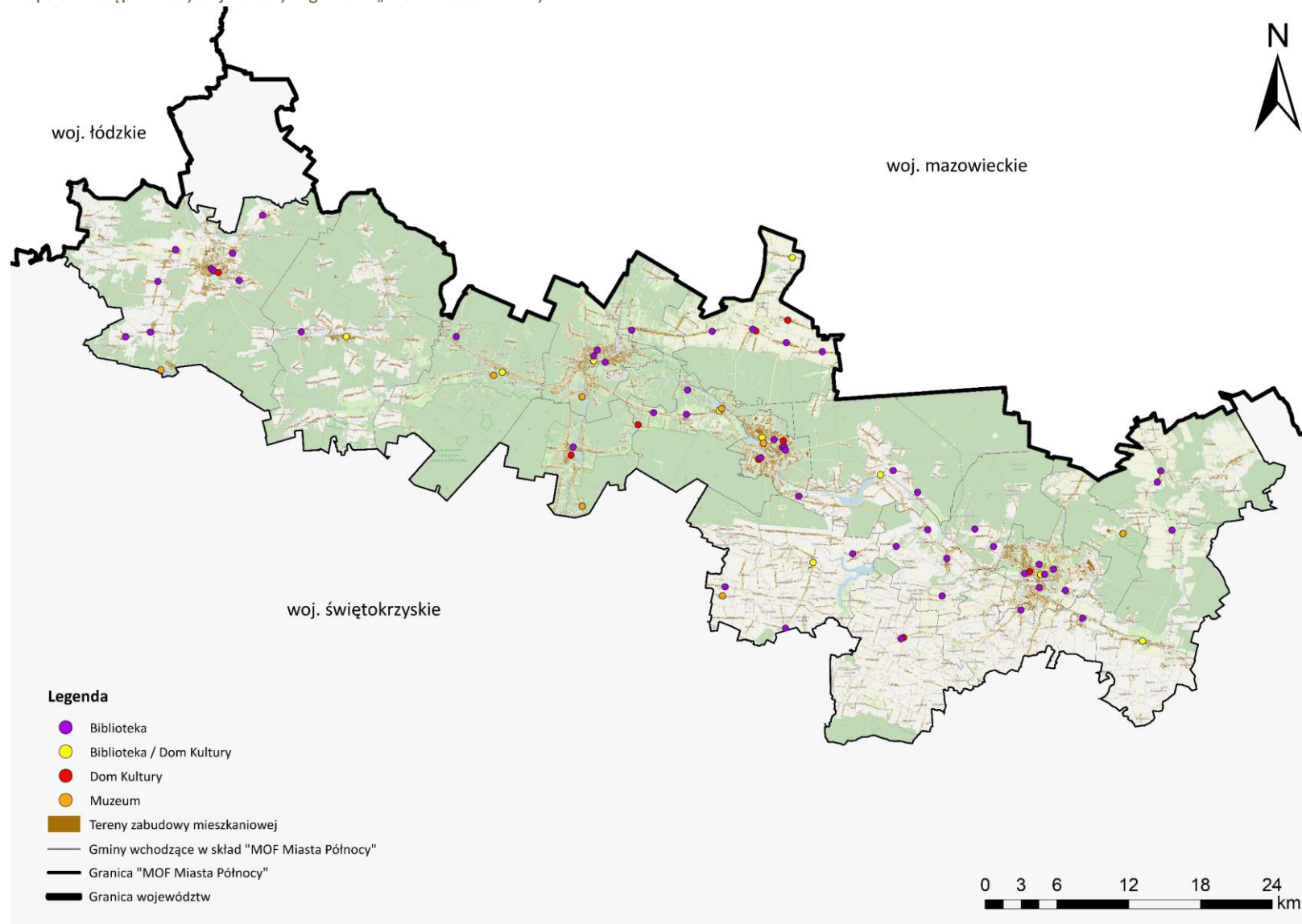
Wnioski dotyczące podrozdziału: Zabytki:

- Zlokalizowany w gminie Bodzechów jeden z siedemnastu Polskich obiektów wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO stanowi ogromny potencjał turystyczny regionu.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Dostęp do instytucji kultury:

- Najwięcej instytucji kultury skoncentrowanych jest w miastach powiatowych.
- Domy kultury zazwyczaj zlokalizowane są w miejscowościach będących siedzibą gminy i najczęściej w połączeniu z biblioteką tworzą gminne ośrodki kultury.
- Filie biblioteczne dość równomiernie pokrywają obszary koncentracji zabudowy mieszkaniowej.

Mapa 5. Dostęp do instytucji kultury w gminach „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k oraz BDL GUS.

8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Według Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ pandemia niemal do zera ograniczyła działalność wielu dziedzin gospodarki – turystykę, sport, działalność eventowa, przemysł kultury, usługi niemedyczne. Skutkowało to utratą wielu miejsc pracy, likwidację mikro- i małych firm.

Województwo świętokrzyskie posiada wysokie walory przyrodnicze – bogatą szatę roślinną, rzadkie zbiorowiska roślinności stepowej, górskiej, bagiennej i jedyne w Polsce środkowo-wschodniej stanowisko słonorośli. Województwo cechuje największy udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni wśród województw w Polsce (66,2%). Na terenie województwa znajdują się jedne z najstarszych gór w Europie, Góry Świętokrzyskie (chroniący je Świętokrzyski Park Narodowy) i Góry Pieprzowe, które stanowią jeden z celów turystycznych regionu. W województwie prężnie działa turystyka uzdrowska, geoturystyka, ekoturystyka oraz turystyka kwalifikowana.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego wskazuje na to, że wiele jest jednak do zrobienia w odniesieniu do rozwoju ilościowego i jakościowego infrastruktury oraz produktów turystycznych. Potencjały regionu, w tym jego walory przyrodnicze kulturowe, wciąż nie są wystarczająco wykorzystywane, wizerunek województwa świętokrzyskiego w skali krajowej i międzynarodowej nie jest dostatecznie opracowany, liczba turystów krajowych jest niewielka, a zagranicznych jeszcze mniejsza. Wskazywana jest potrzeba zwiększenia promocji turystyki regionalnej, wśród mieszkańców województwa, kraju oraz za granicą¹².

Wskazywano również na podejmowanie działań na rzecz rozwoju turystyki przy wykorzystaniu endogenicznych potencjałów w OSI położonych na granicy województw, które potrzebują impulsów rozwojowych. Należy tworzyć projekty na rzecz rozwoju turystyki z sąsiednimi regionami np. ponadregionalnych produktów turystycznych, szlaków rowerowych itp. w oparciu o wspólne walory przyrodniczo-kulturowe.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej do Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do najistotniejszych obszarów turystycznych znajdujących się na terenie „MOF Miasta Północy” należą:

- Krzemionkowski Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego,
- Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy,
- Sieradowicki Park Krajobrazowy.

Diagnoza Stanu Turystyki w Województwie Świętokrzyskim (Warszawa 2020 r.) wskazuje też na inne, ważne atrakcje turystyczne:

- Bałtowski Kompleks Turystyczny – JuraPark Bałtów,
- Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki”,
- Klasztor Cysterski w Wąchocku,
- Muzeum im. Orła Białego w Skarżysko-Kamiennej,
- Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach,
- Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie.

Wśród infrastruktury turystycznej na terenie „MOF Miasta Północy” wyróżnić można szlaki turystyczne takie jak:

- Szlak Przygody,
- Szlak Cysterski,
- Świętokrzyski Szlak Literacki,
- Świętokrzyska Kuźnia Smaków (powiat ostrowiecki),
- Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo,
- oraz krótsze, kilkunasto- i kilkudziesięciokilometrowe szlaki edukacyjne łączące pobliskie miejscowości oraz największe atrakcje turystyczne: Końskie – Sielpia Wielka, Ostrowiec Świętokrzyski – rezerwat Krzemionki – Bałtów, Skarżysko-Kamienna – Wąchock – Starachowice.

¹² SRWŚ, s. 23-28.

Na terenie „MOF Miasta Północy” występują również 4 oddziały Państwowego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Potencjał turystyczny na terenie „MOF Miasta Północy” posiadają powiaty: konecki, skarżyski, starachowicki związane z lokalizacją rzek Czarna i Kamienna. Obszary zlokalizowane w ich otoczeniu obfitują w stare obiekty przemysłowe (związane ze średniowiecznym przemysłem, istnieniem Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego i Centralnego Okręgu Przemysłowego na tym obszarze), obiekty sakralne, obronne i posiadłości ziemskie. Na obszarze powiatów znajdują się liczne obszary przyrodnicze, rezerваты i szlaki turystyczne – zarówno piesze jak i rowerowe.¹³

Według Raportu o stanie województwa świętokrzyskiego za 2020 r. turyści najczęściej wybierali atrakcje na świeżym powietrzu oraz te, gdzie mniejsze było ryzyko zarażenia wirusem, z dala od tłoku, na łonie natury.

Diagnoza stanu turystyki w 2020 r. na podstawie węzłów koncentracji ruchu turystycznego w woj. świętokrzyskim w 2020 r. wyróżniła węzły w podziale na: pierwszy (1A i 1B), drugi i trzeci (3A i 3B) rząd, które uporządkowano od największego do najmniejszego potencjału turystycznego. Do typu 1B należy gmina Bałtów, do węzłów drugiego rzędu – Końskie, do typu 3A – Pawłów, Starachowice, Suchedniów, 3B – Ostrowiec Świętokrzyski i Skarżysko-Kamienna. Do gmin nie sklasyfikowanych, ale dysponujących atrakcjami tworzącymi podstawę do rozwoju gospodarki turystycznej wskazano: Bodzechów, Ćmielów i Wąchock.

Przedstawiciele gmin w badaniu CAWI wskazali, że szansą dla rozwoju „MOF Miasta Północy” byłoby powstanie wspólnych produktów turystycznych i gospodarczych, a także wypromowanie wspólnej infrastruktury kulturalnej i turystycznej na dawnych terenach przemysłowych. Warto również wykorzystać posiadane na terenie „MOF Miasta Północy” zbiorników wodnych na cele turystyczne.

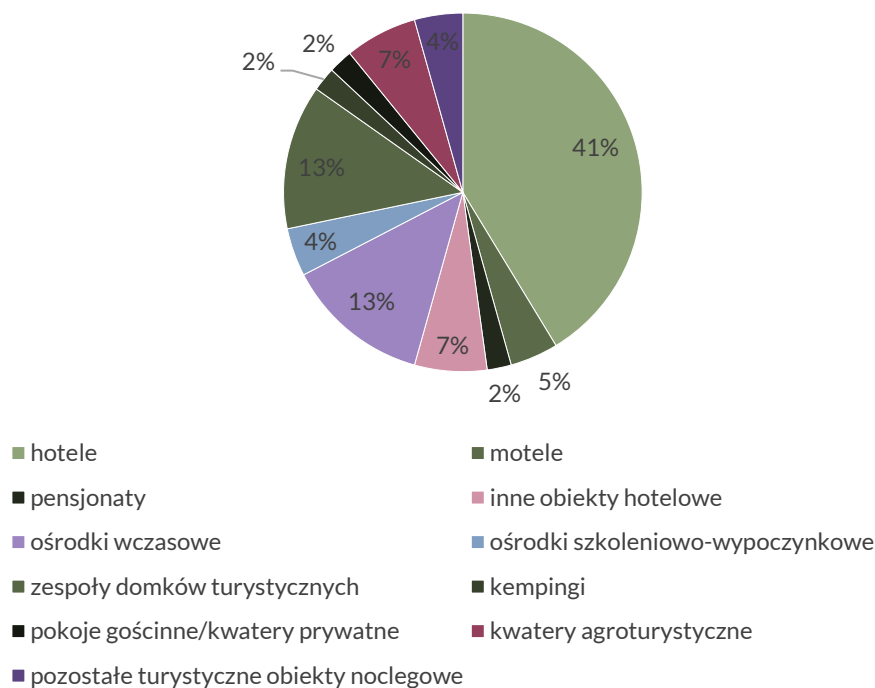
8.1. TURYSTYCZNE OBIEKTY NOCLEGOWE

LICZBA I CHARAKTER OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH

Według danych BDL GUS w 2016 r. na obszarze „MOF Miasta Północy” wśród turystycznych obiektów noclegowych występowały hotele, pensjonaty, ośrodki wczasowe, zespoły domków turystycznych, pokoje gościnne/kwatery prywatne, motele, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, kempingi, kwatery agroturystyczne, pozostałe turystyczne obiekty noclegowe i inne obiekty noclegowe. W tej strukturze dominowały hotele (41%), a drugim najczęściej występującym typem obiektów były zespoły domków turystycznych (13%) oraz ośrodki wczasowe (13%) (**Wykres 12**). W 2021 r. na obszarze „MOF Miasta Północy” znajdowały się te same typy obiektów co 5 lat wcześniej z wyjątkiem pensjonatów i moteli. Zgodnie z **Wykres 13** dominujący udział w strukturze turystycznych obiektów noclegowych miały nadal hotele (46%), a ośrodki wczasowe i zespoły turystyczne stanowiły kolejno 13% i 10% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych w „MOF Miasta Północy”.

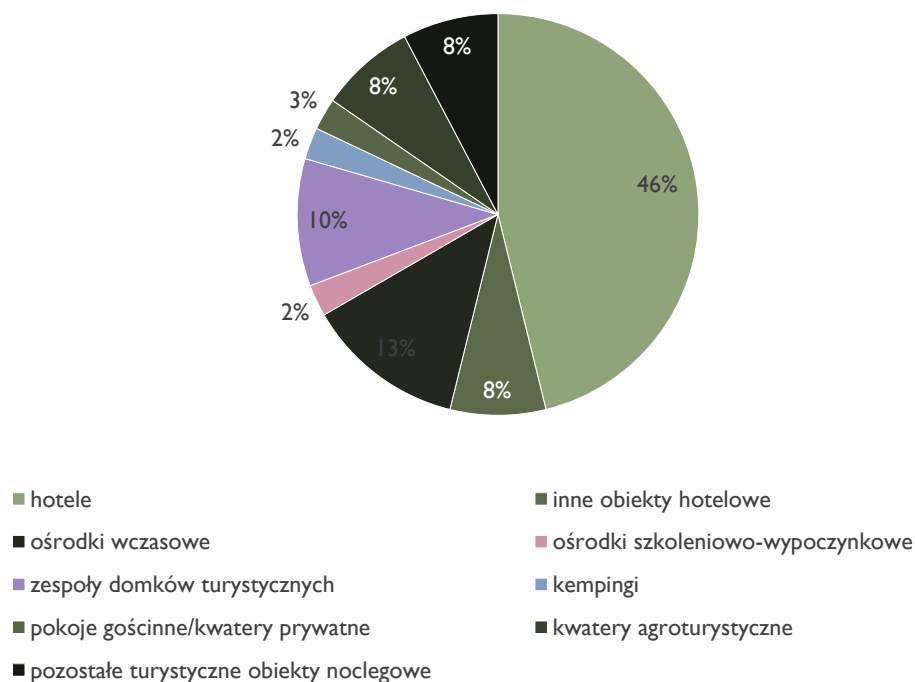
¹³ Nad Czarną i Kamienną. Nieodkryte piękno północnej części województwa świętokrzyskiego. Multimedialna Agencja Wydawnicza Appen, Czerwiec 2010.

Wykres 12. Procentowy udział turystycznych obiektów noclegowych według typu obiektu w „MOF Miasta Północy” w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 13. Procentowy udział turystycznych obiektów noclegowych według typu obiektu w „MOF Miasta Północy” w 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba turystycznych obiektów noclegowych w latach 2016-2020 spadała w jednostkach: Końskie, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Suchedniów. Na stałym poziomie utrzymywała się w jednostkach: Bałtów, Bodzechów, Ćmielów, Starachowice i Stąporków. Gmina Kunów w 2016 r. nie miała żadnych turystycznych obiektów noclegowych, ale w 2021 r. pojawiła się 1 placówka. Dla całego „MOF Miasta Północy” nastąpił spadek liczby turystycznych obiektów noclegowych. Dla gmin: Bliżyn, Mirzec, Skarżysko Kościelne, Waśniów i Wąchock występował brak danych w okresie 2016-2021 r. (Tabela 57).

Tabela 57. Liczba turystycznych obiektów noclegowych (stan w dn. 31 lipca 2021 r.) w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałtów	2	2	2	2	2	2
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	2	2	2	2	2	2
Brody	2	2	2	1	1	2
Ćmielów	1	1	1	1	1	1
Końskie	16	14	15	15	17	13
Kunów	0	1	1	1	1	1
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	6	6	6	4	4	4
Pawłów	1	1	2	2	1	1
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	5	4	4	3	3	3
Starachowice	3	3	3	3	3	3
Stąporków	1	1	1	1	1	1
Suchedniów	7	7	7	7	6	6
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
„MOF Miasta Północy”	46	44	46	42	42	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Korzystając z powyższych danych obliczono wskaźnik: Liczba obiektów noclegowych na 1 000 ludności dla jednostek posiadające te dane w latach 2016-2020. Brak danych dla liczby ludności jednostek „MOF Miasta Północy” w 2021 r. uniemożliwia przedstawienie wskaźnika na ten rok. W 2016 r. najwięcej obiektów noclegowych na 1 000 ludności posiadała gmina Suchedniów (ok. 0,7), Bałtów (ok. 0,6) i Końskie (ok. 0,5). W przeciągu 4 lat największe wartości posiadały te same jednostki, jednakże zauważalny był nieznaczny ich spadek. Najniższe wartości w 2016 r. posiadały Starachowice, Stąporków i Pawłów (mniejsze niż 0,1). Wartość wskaźnika dla gminy Kunów wynosiła 0 ze względu na brak obiektów na terenie jednostki w tym czasie. W ciągu 4 lat najniższe wartości posiadały te same jednostki co w 2016 r. i wynosiły one tyle samo. W całym „MOF Miasta Północy” jak i województwie świętokrzyskim oraz kraju, na przestrzeni lat wskaźnik ten spadał i wynosił ok. 0,1. W porównaniu do województwa był on niższy o 0,6, a w porównaniu do kraju niższy o 0,14 (Tabela 58).

Tabela 58. Liczba obiektów noclegowych na 1 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ¹⁴
Bałtów	0,57	0,57	0,57	0,59	0,60	b.d.
Bodzechów	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	b.d.
Brody	0,18	0,18	0,18	0,09	0,09	b.d.
Ćmielów	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	b.d.
Końskie	0,45	0,39	0,42	0,43	0,49	b.d.
Kunów	0,00	0,10	0,10	0,10	0,10	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	0,09	0,09	0,09	0,06	0,06	b.d.
Pawłów	0,07	0,07	0,13	0,13	0,07	b.d.
Skarżysko-Kamienna	0,11	0,09	0,09	0,07	0,07	b.d.
Starachowice	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	b.d.
Stąporków	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	b.d.
Suchedniów	0,67	0,68	0,69	0,69	0,60	b.d.
„MOF Miasta Północy”	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	b.d.
Województwo świętokrzyskie	0,20	0,20	0,20	0,20	0,19	0,20
Polska	0,27	0,28	0,29	0,29	0,27	0,27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

¹⁴ Brak danych na ten rok związany jest z brakiem danych liczby ludności „MOF Miasta Północy” w 2021 r.

Liczba placówek gastronomicznych w turystycznych obiektach noclegowych na terenie „MOF Miasta Północy”¹⁵ spadała do 2020 roku, a następnie zaczęła się nieznacznie zwiększać. Jedynie w gminie Bodzechów i Końskie w 2021 nadal ubywało placówek gastronomicznych. Dla gminy Ćmielów, Pawłów i Stąporków BDL nie posiadał danych dotyczących placówek gastronomicznych w turystycznych obiektach noclegowych w okresie 2018-2021. Najwięcej placówek gastronomicznych w 2018 r. posiadał Ostrowiec Świętokrzyski (8) i gmina Końskie (7), a tylko jedną – gmina Bałtów, Brody, Kunów. Natomiast w 2021 r. najwięcej placówek gastronomicznych posiadała gmina Końskie (6), Ostrowiec Świętokrzyski (6) i Suchedniów (6). Gminy: Bałtów i Brody w 2021 r. posiadały po 1 placówce gastronomicznej w turystycznych obiektach noclegowych (Tabela 59).

Tabela 59. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w jednostkach „MOF Miasta Północy”¹⁶

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałtów	b.d.	b.d.	1	1	1	1
Bodzechów	b.d.	b.d.	2	2	3	2
Brody	b.d.	b.d.	1	0	0	1
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	b.d.	b.d.	7	8	7	6
Kunów	b.d.	b.d.	1	1	1	2
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	8	6	5	6
Pawłów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	b.d.	b.d.	6	4	4	4
Starachowice	b.d.	b.d.	4	5	4	4
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	b.d.	b.d.	5	4	4	6
„MOF Miasta Północy”	b.d.	b.d.	35	31	29	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

WYPOSAŻENIE TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH

Wypożyczenie turystycznych obiektów noclegowych kształtuje się w 3 podgrupach:

- zaplecze sportowo-rekreacyjne,
- udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo,
- zaplecze konferencyjne.

Na zaplecze sportowo-rekreacyjne obiektów noclegowych w jednostkach „MOF Miasta Północy” składały się boiska do siatkówki, boiska do piłki, kortu tenisowego, basenu krytego, siłowni, sauny (Tabela 60), solarium, zabiegów SPA, zabiegów rehabilitacyjnych, zajęć prowadzonych przez instruktora (Tabela 61), kręgli, mini golfa, wypożyczalni sprzętu pływającego, wypożyczalni sprzętu turystycznego, pokoju zabaw dla dzieci (Tabela 62), stołu do bilardu z wyposażeniem, stołu do tenisa stołowego z wyposażeniem, hipodromu/stadniny koni w obiekcie (Tabela 63). W 2017 r. brak jakiegokolwiek zaplecza sportowo-rekreacyjnego występował w jednostce Kunowie, a w gminach Bałtów i Pawłów znajdowało się po jednym elemencie sportowo-rekreacyjnym (stół do bilardu z wyposażeniem i boisko do siatkówki lub koszykówki). Najwięcej udogodnień rekreacyjnych w 2017 r. posiadała gmina Końskie (24) i Suchedniów (22). W 2021 r. brak zaplecza sportowo-rekreacyjnego w obiektach noclegowych zarejestrowano w jednostce Pawłów. Po jednym udogodnieniu rekreacyjnym można było znaleźć w Bałtowie (stół do bilardu z wyposażeniem), Brodach (boisko do siatkówki lub koszykówki), Kunowie (pokój zabaw dla dzieci), Ostrowcu Świętokrzyskim (stół do bilardu z wyposażeniem) i Skarżysku-Kamiennej (wypożyczalnia sprzętu turystycznego takiego jak rowery, nordic walking, narty, łyżwy, rolki itp.). Najwięcej znajdowało się

¹⁵ Dla jednostek „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2017 brak jest danych.

¹⁶ Zestawienie tabelaryczne zostało przedstawione dla jednostek posiadających jakiegokolwiek turystyczne obiekty noclegowe (wg Tabela 57).

w gminie Suchedniów (27) i Starachowice (20). W całym „MOF Miasta Północy” między 2017 r. a 2021 r. wzrosła liczba obiektów posiadających: baseny kryte, zajęcia prowadzone przez instruktora, wypożyczalnię sprzętu turystycznego, pokój zabaw dla dzieci. Spadła natomiast liczba obiektów posiadających stół do tenisa stołowego z wyposażeniem, stół do bilardu z wyposażeniem, wypożyczalnię sprzętu pływającego, zabiegi SPA, saunę, siłownię, kort tenisowy, boisko do piłki nożnej oraz boisko do siatkówki lub koszykówki. Taka sama liczba obiektów w 2017 r. i 2021 r. posiadała hipodrom/stadninę koni i solarium. W 2021 r. na terenie „MOF Miasta Północy” nie było już żadnego obiektu noclegowego posiadającego na swoim terenie kręgle, za to pojawił się mini golf (oba udogodnienia dotyczą Starachowic) (Wykres 14).

Wykres 14. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne w 2017 i 2021 r. w „MOF Miasta Północy”

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 60. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (boisko do siatkówki, boisko do piłki, kort tenisowy, basen kryty, siłownia, sauna) w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Boisko do siatkówki		Boisko do piłki		Kort tenisowy		Basen kryty		Siłownia		Sauna	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Bałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Brody	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	3	1	0	0	0	0	0	0	2	0	2	1
Kunów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Pawłów	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Jednostka	Boisko do siatkówki		Boisko do piłki		Kort tenisowy		Basen kryty		Siłownia		Sauna	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Starachowice	0	1	0	0	1	0	2	2	2	2	2	2
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	3	3	2	3	2	2	0	1	2	2	2	3
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
„MOF Miasta Północy”	8	6	4	3	3	2	2	3	7	4	8	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 61. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (solarium, zabiegi SPA, zabiegi rehabilitacyjne, zajęcia prowadzone przez instruktora) w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Solarium		Zabiegi SPA		Zabiegi rehabilitacyjne (masaże, fizykoterapia itp.)		Zajęcia prowadzone przez instruktora (np. fitness, joga, aerobik, gimnastyka)	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Bałtów	0	0	0	0	0	0	0	0
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	0	0	0	0	0	0	0	0
Brody	0	0	0	0	0	0	0	0
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	0	1	0	0	1	0	0	0
Kunów	0	0	0	0	0	0	0	0
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	1	0	0	0	0	0	0	0
Pawłów	0	0	0	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	0	0	0	0	0	0	0	0
Starachowice	0	0	2	2	1	2	0	1
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	0	0	1	0	2	2	1	2
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
„MOF Miasta Północy”	1	1	3	2	4	4	1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 62. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (kręgle, mini golf, wypożyczalnia sprzętu pływającego, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, pokój zabaw dla dzieci) w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Kręgle		Mini golf		Wypożyczalnia sprzętu pływającego		Wypożyczalnia sprzętu turystycznego (np. rowery, nordic walking, narty, łyżwy, rolki)		Pokój zabaw dla dzieci	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Bałtów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Jednostka	Kręgle		Mini golf		Wypożyczalnia sprzętu pływającego		Wypożyczalnia sprzętu turystycznego (np. rowery, nordic walking, narty, łyżwy, rolki)		Pokój zabaw dla dzieci	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Brody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	0	0	0	0	0	0	3	1	1	0
Kunów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Pawłów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Starachowice	1	0	0	1	1	0	1	1	1	3
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	0	0	0	0	2	2	0	2	1	1
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
„MOF Miasta Północy”	1	0	0	1	3	2	4	6	5	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 63. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (stół do bilardu z wyposażeniem, stół do tenisa stołowego z wyposażeniem, hipodrom/stadnina koni w obiekcie) w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Stół do bilardu z wyposażeniem		Stół do tenisa stołowego z wyposażeniem		Hipodrom/stadnina koni w obiekcie	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Bałtów	1	1	0	0	0	0
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	0	0	0	0	0	0
Brody	0	0	1	0	0	0
Ćmielów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Końskie	7	3	5	3	0	0
Kunów	0	0	0	0	0	0
Mirzec	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	2	1	2	0	0	0
Pawłów	0	0	0	0	0	0
Skarżysko Kościelne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Skarżysko-Kamienna	1	0	1	0	0	0
Starachowice	1	1	2	1	1	1
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	2	0	2	4	0	0

Jednostka	Stół do bilardu z wyposażeniem		Stół do tenisa stołowego z wyposażeniem		Hipodrom/stadnina koni w obiekcie	
	2017	2021	2017	2021	2017	2021
Waśniów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wąchock	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
„MOF Miasta Północy”	14	6	13	8	1	1

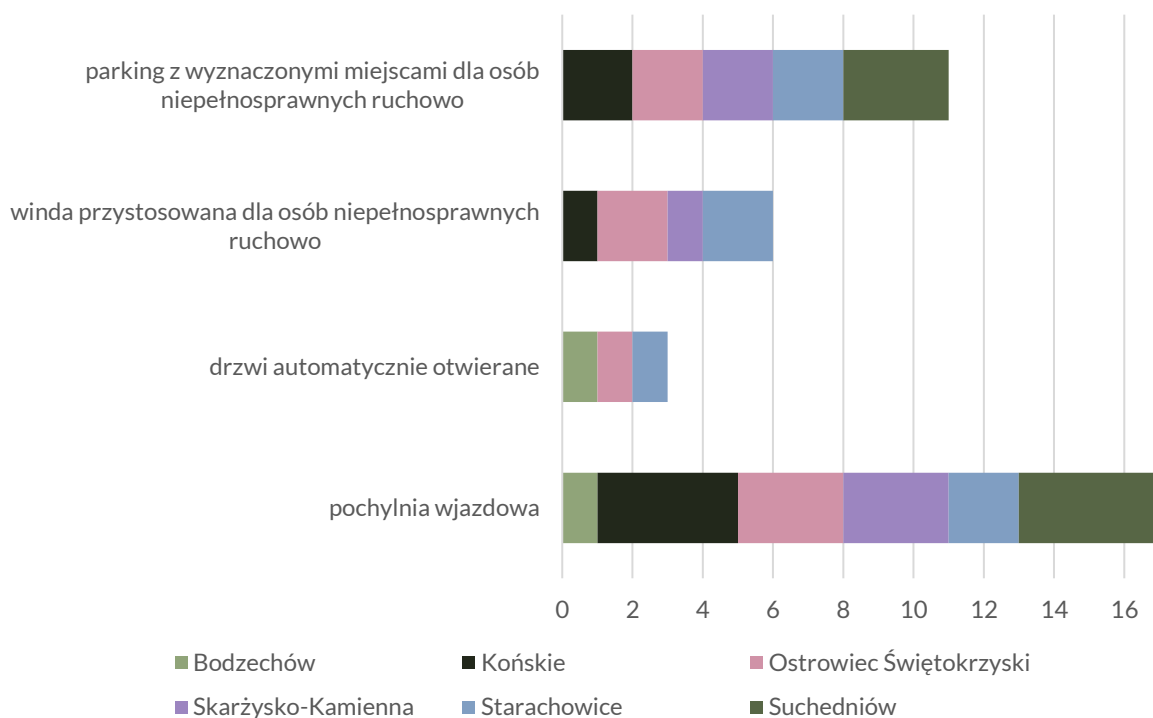
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W ramach udogodnień dla osób z niepełnosprawnością ruchową w turystycznych obiektach noclegowych znajdujących się na terenie „MOF Miasta Północy” wyróżniono:

- pochylnie wjazdowe,
- drzwi automatycznie otwierane,
- windę przystosowaną dla osób z niepełnosprawnością ruchową,
- parkingi z wyznaczonymi miejscami dla osób z niepełnosprawnością ruchową.

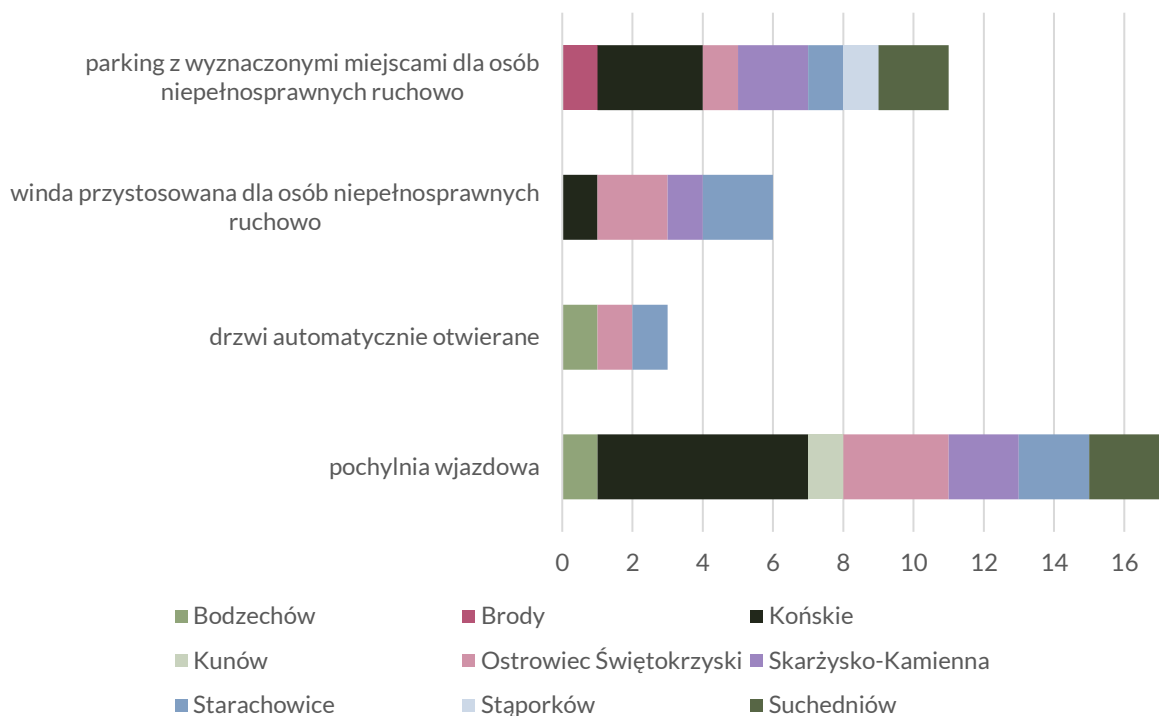
W 2017 r. najwięcej obiektów posiadało pochylnie wjazdowe (17), a najmniej drzwi automatycznie otwierane (3) (Wykres 15). W 2021 r. liczba najpopularniejszego i najmniej popularnego udogodnienia była taka sama (Wykres 16). Zmieniła się natomiast lokalizacja pochylni wjazdowych. W 2017 r. znajdowały się w 6 jednostkach „MOF Miasta Północy”, przy czym to Końskie i Suchedniów (4) miało ich najwięcej, a 4 lata później Końskie posiadało 6 pochylni, gdzie Suchedniów już tylko 2. Obiekt noclegowy w Kunowie został wyposażony w pochylnię, za to w Skarżysko-Kamiennej zostały już tylko 2 obiekty z tym udogodnieniem. Zmiany zaszły dla parkingu z wyznaczonymi miejscami dla osób z niepełnosprawnością, gdzie w 2017 r. posiadało je 11 obiektów w 5 gminach, a w 2021 r. taką samą liczbę parkingów dla osób z niepełnosprawnością zlokalizowano w obrębie 7 gmin.

Wykres 15. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty wyposażone w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w jednostkach „MOF Miasta Północy” w 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 16. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty wyposażone w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w jednostkach „MOF Miasta Północy” w 2021 r.

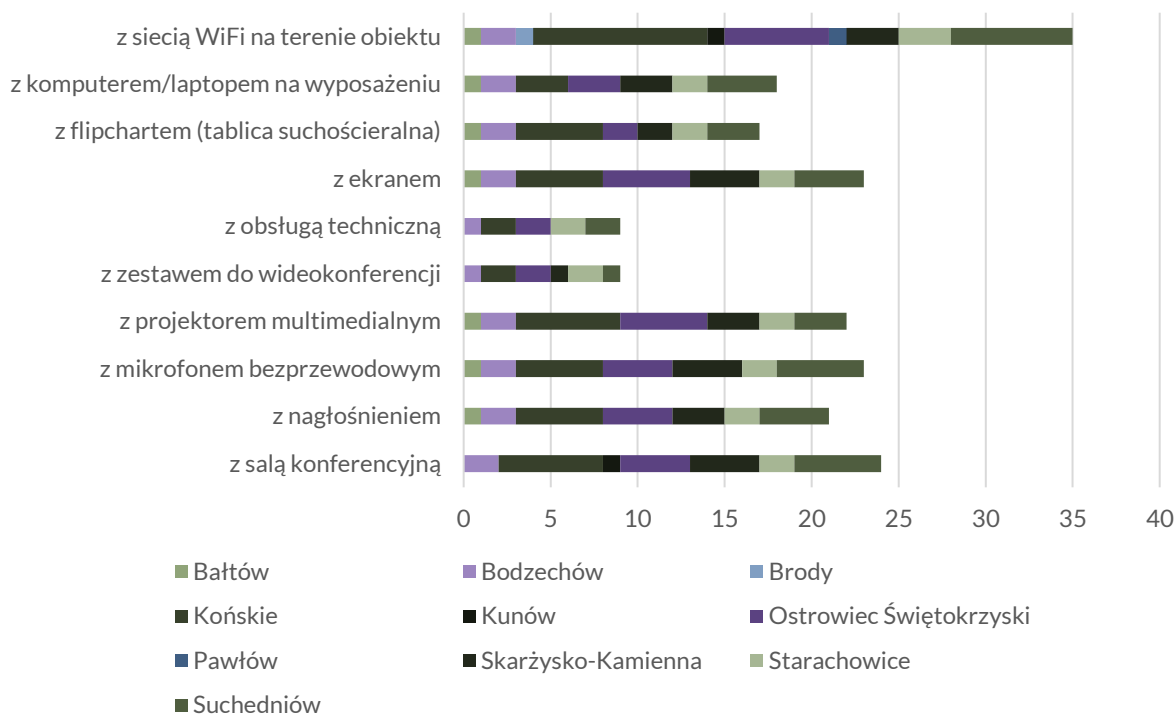

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Obiekty z zapleczem konferencyjnym w jednostkach „MOF Miasta Północy” w 2017 r.¹⁷, w skład których wchodzi sala konferencyjna wyróżnione zostały również pod względem: z nagłośnieniem, z mikrofonem bezprzewodowym, z projektorem multimedialnym, z zestawem do wideokonferencji, z obsługą techniczną, z ekranem, z flipchartem, z komputerem/laptopem na wyposażeniu, z siecią WiFi na terenie obiektu. Najwięcej jest obiektów z siecią WiFi (35), a najmniej z obsługą techniczną i zestawem do wideokonferencji (9) (Wykres 17). Na terenie całego „MOF Miasta Północy” w 2017 r. znajdowało się 24 obiektów z salą konferencyjną. Stanowi to 22% wszystkich obiektów konferencyjnych na terenie województwa świętokrzyskiego (111 obiektów z salą konferencyjną). Liczba sal konferencyjnych największa była dla Starachowic (18), Końskich i Skarżysko-Kamiennej (11), najmniejszą liczbą sal konferencyjnych w 2017 r. dysponowała jednostka Kunów (1) (Wykres 18). Liczba miejsc w salach konferencyjnych największa była w Starachowicach (1 850), a najmniejsza w Bodzechowie (200) (Wykres 19).

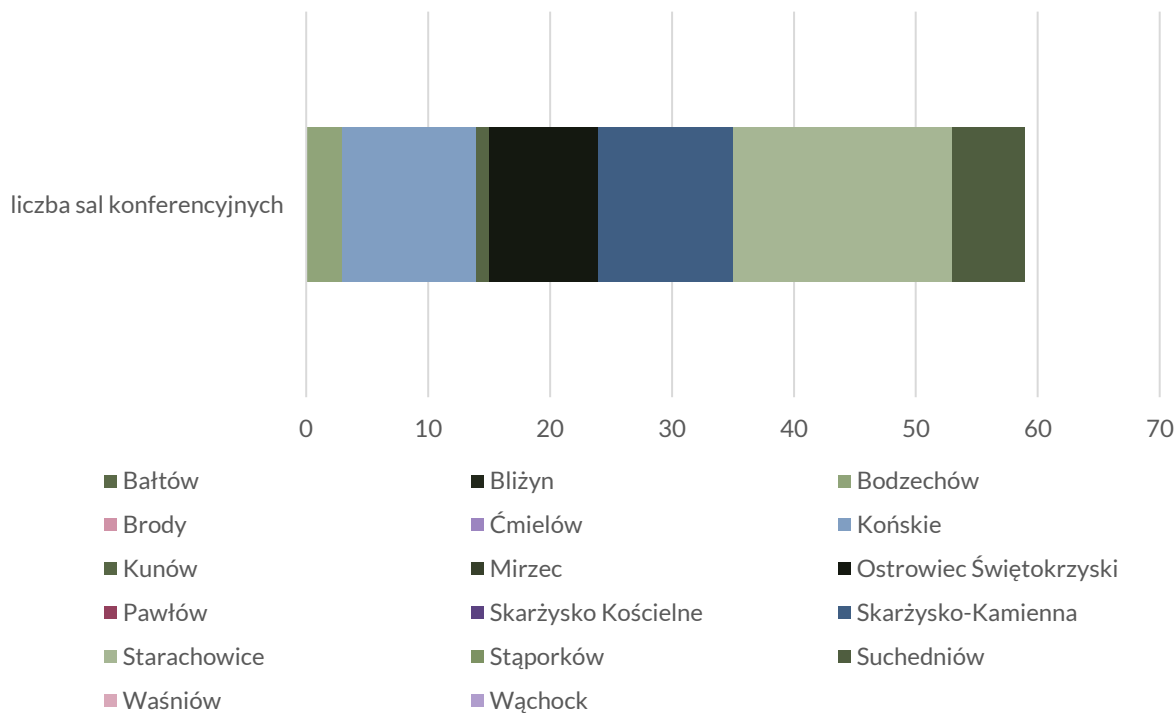
¹⁷ BDL GUS dysponuje najnowszymi danymi na rok 2017. Dane na 2021 r. nie są jeszcze dostępne.

Wykres 17. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty z zapleczem konferencyjnym w jednostkach „MOF Miasta Północy” w 2017 r.

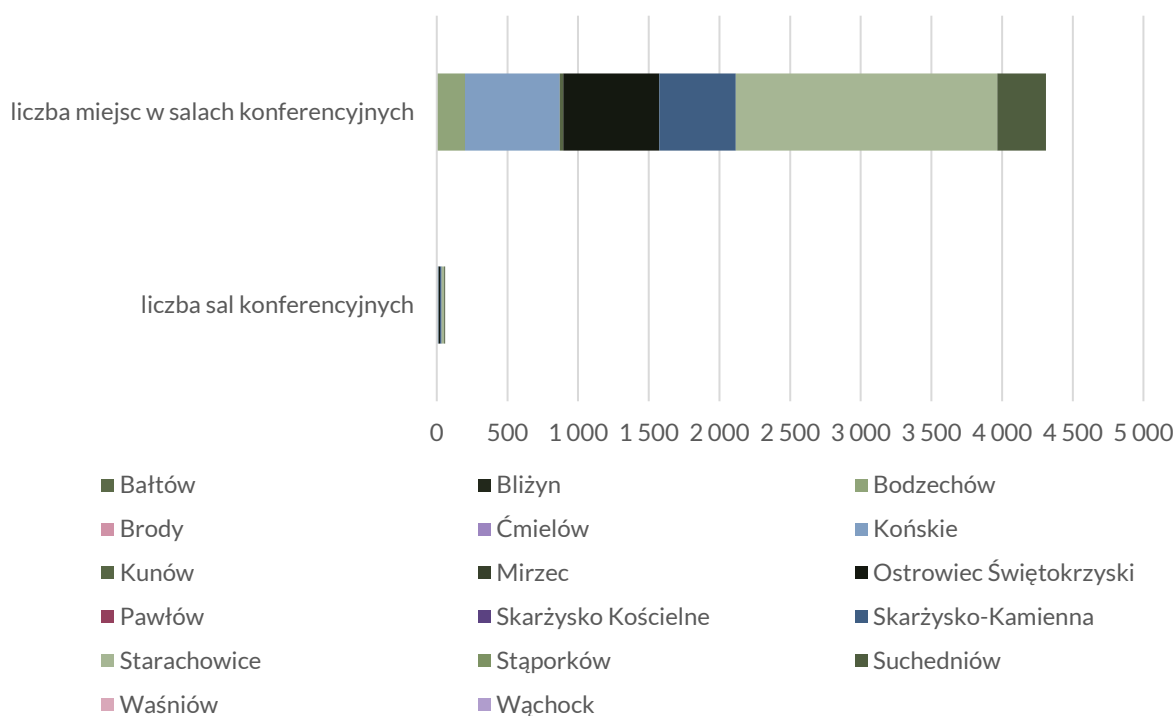
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 18. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty z zapleczem konferencyjnym (liczba sal konferencyjnych) w jednostkach „MOF Miasta Północy” w 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 19. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty z zapleczem konferencyjnym (liczba miejsc w salach konferencyjnych) w jednostkach "MOF Miasta Północy" w 2017 r.

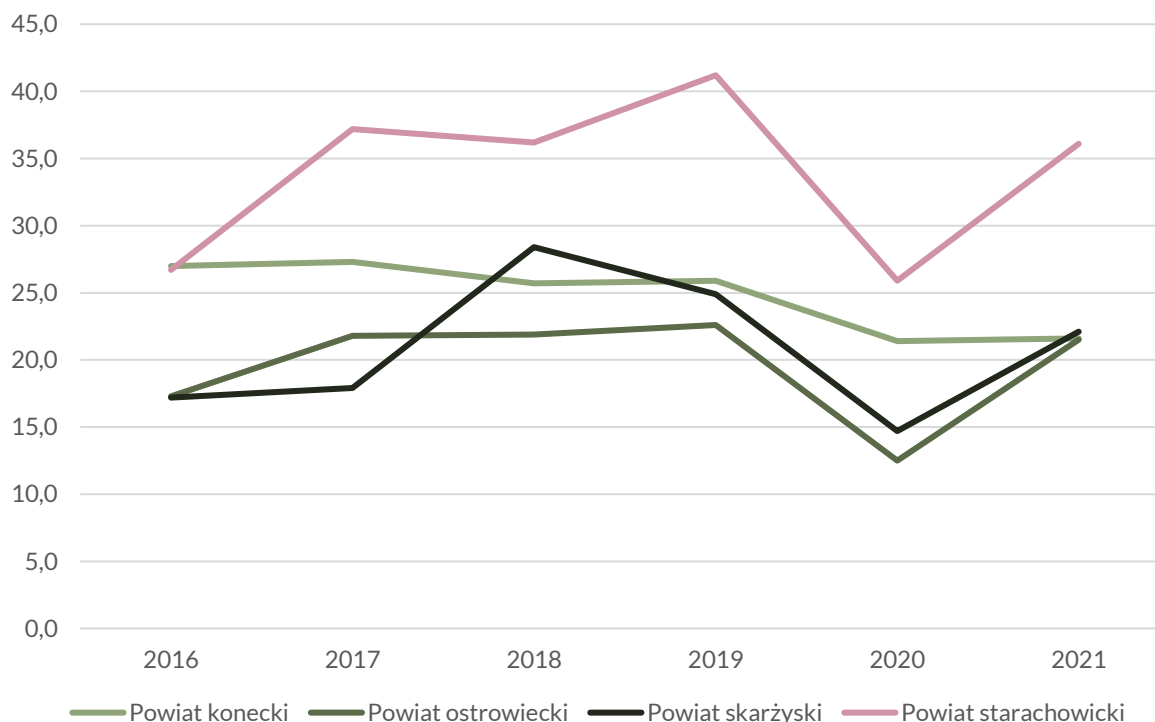

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 64 przedstawia stopień wykorzystania obiektów noclegowych w powiatach „MOF Miasta Północy”.¹⁸ Wskaźnik pozwala zobrazować rzeczywiste użytkowanie istniejącej bazy noclegowej. Dostępne dane dla powiatów „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2021 ukazują wzrost wartości wskaźnika z wyjątkiem powiatu koneckiego, gdzie wartość spadała z każdym rokiem. Największy stopień wykorzystania obiektów noclegowych występuje w powiecie starachowickim, najniższy natomiast jest w powiecie ostrowieckim (Wykres 20). Dla województwa stopień wykorzystania obiektów noclegowych rósł do 2020 roku, następnie drastycznie spadł przez pandemię, a w 2021 r. zaczął wzrastać. Porównując wskaźnik dla województwa świętokrzyskiego i wskaźniki dla powiatów – kształtują się one na podobnym poziomie z wyjątkiem powiatu starachowickiego, który jest wyższy. Również dla kraju zaobserwowano podobną tendencję co w województwie związaną z wpływem wirusa SARS-CoV-2. Wskaźnik ten jest wysoki, jedynie ten dla powiatu starachowickiego w 2021 r. go przewyższa.

¹⁸ Stopień wykorzystania netto został obliczony poprzez podzielenie ogólnej liczby udzielonych noclegów przez ilość wszystkich oferowanych miejsc noclegowych w poszczególnych dniach miesiąca, w ciągu których były one faktycznie udostępnione (BDL GUS).

Wykres 20. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych w powiatach "MOF Miasta Północy"

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Tabela 64. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych w powiatach "MOF Miasta Północy"

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat konecki	27,0	27,3	25,7	25,9	21,4	21,6
Powiat ostrowiecki	17,3	21,8	21,9	22,6	12,5	21,5
Powiat skarżyski	17,2	17,9	28,4	24,9	14,7	22,1
Powiat starachowicki	26,7	37,2	36,2	41,2	25,9	36,1
Województwo świętokrzyskie	31,2	32,9	33,7	33,7	21,9	28,1
Polska	38,1	39,3	40,1	40,6	26,8	32,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 000 mieszkańców w latach 2016-2021 w powiatach „MOF Miasta Północy” zaprezentowane w Tabeli 65 ukazują spadek wartości analizowanego wskaźnika w powiecie starachowickim i ostrowieckim, a wzrost w powiecie koneckim i skarżyskim. Wykres 21 pokazuje gwałtowny wzrost dla powiatu skarżyskiego i starachowickiego w roku 2019. Największe wartości wskaźnika w 2016 roku występowały dla powiatu starachowickiego, gdzie w 2021 r. to powiat skarżyski posiadał największe wartości. Niezmiennie w latach 2016-2019 i 2021 najniższe wartości posiadał powiat konecki (w 2020 r. był to powiat ostrowiecki).

Wykres 21. Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 000 mieszkańców w powiatach „MOF Miasta Północy”

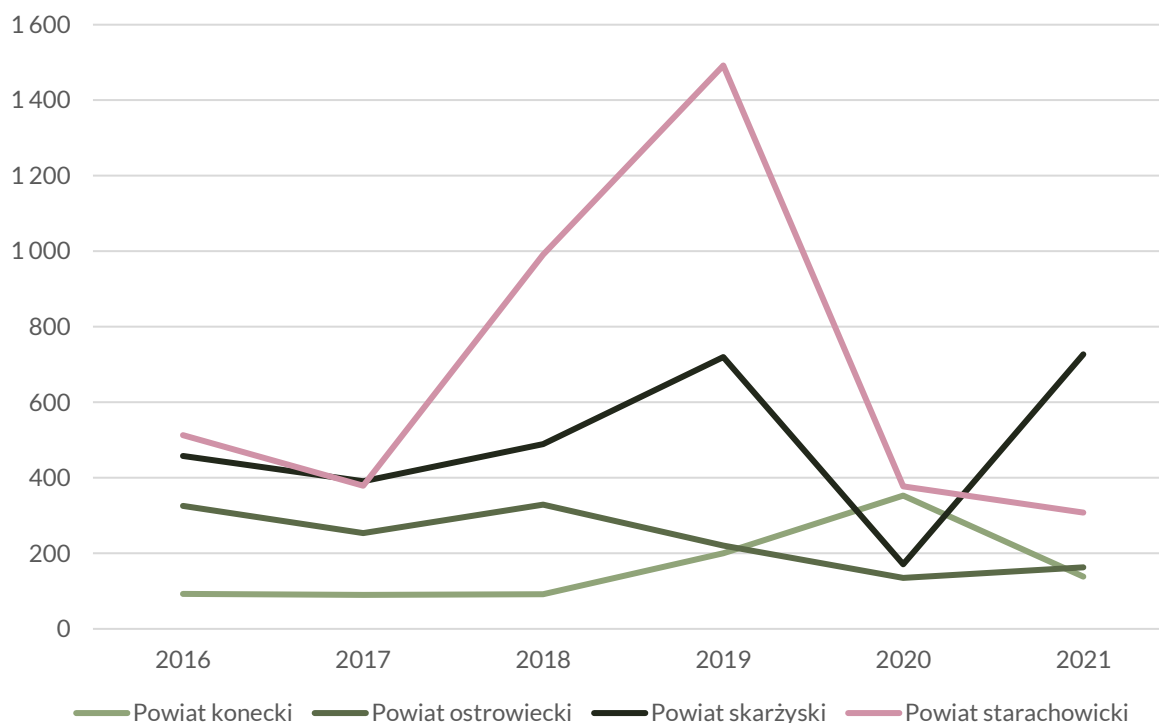

Tabela 65. Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 000 mieszkańców w powiatach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat konecki	93	90	92	200	353	138
Powiat ostrowiecki	326	254	329	221	135	163
Powiat skarżyski	458	391	489	720	171	727
Powiat starachowicki	513	379	991	1492	377	308
Województwo świętokrzyskie	593	655	849	980	382	457
Polska	4 054	4 348	4 619	4 867	1 727	1 878

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

8.2. OBIEKTY SPORTOWE

Liczba klubów sportowych na 10 000 ludności w „MOF Miasta Północy” w latach 2016 i 2018 r. spadała co spowodowało kształtowanie się wskaźnika na poziomie 0,2. Wśród jednostek tendencja była taka sama z wyjątkiem nieznacznego wzrostu dla gminy Bliżyn (+0,06) i Ostrowca-Świętokrzyskiego (+0,01). Dla gminy Bodzechów, Ćmielów, Stąporków i Wąchock wartość wskaźnika pozostała bez zmian. Wśród jednostek była najwyższa dla gminy Brody, Końskie i Skarżysko-Kamienna w obu przedziałach czasowych. Najniższe wartości wskaźnika posiadały gmina Bliżyn i Bodzechów. W porównaniu do województwa wartość wskaźnika jest niższa, ale na podobnym poziomie ok. 0,3. Wartość wskaźnika dla kraju jest wyższa, ale kształtuje się na poziomie 0,4 (Tabela 66).

Tabela 66. Liczba klubów sportowych na 10 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2018 ¹⁹
Bałtów	b.d.	b.d.
Bliżyn	0,00	0,06
Bodzechów	0,01	0,01
Brody	1,71	1,44
Ćmielów	0,15	0,15
Końskie	1,60	1,36
Kunów	0,40	0,30

¹⁹ Dane na 2018 r. to najnowsze dane dla jednostek „MOF Miasta Północy” dostępne w BDL GUS.

Jednostka	2016	2018 ¹⁹
Mirzec	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	0,19	0,20
Pawłów	0,49	0,37
Skarżysko Kościelne	0,16	0,00
Skarżysko-Kamienna	0,96	0,79
Starachowice	0,36	0,35
Stąporków	0,36	0,36
Suchedniów	0,36	0,24
Waśniów	b.d.	b.d.
Wąchock	0,29	0,29
„MOF Miasta Północy”	0,23	0,21
Województwo świętokrzyskie	0,29	0,27
Polska	0,39	0,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba ćwiczących w klubach sportowych w „MOF Miasta Północy” wzrosła o 21 osób między 2016 i 2018 r. Wśród jednostek kształtowało się to różnie. Wzrost zanotowały Starachowice (440), Ostrowiec Świętokrzyski (94), Bliżyn (0 w 2016 r. i 22 w 2018 r.) i Wąchock (5). Dla pozostałych jednostek zarejestrowano spadek liczby ćwiczących. Najwięcej ćwiczących – zarówno w 2016 i 2018 r. – posiadał Ostrowiec Świętokrzyski i Starachowice, a najmniej Bliżyn i Skarżysko Kościelne (Tabela 67).

Tabela 67. Liczba ćwiczących w klubach sportowych w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2018
Bałów	b.d.	b.d.
Bliżyn	0	22
Bodzechów	151	34
Brody	292	233
Ćmielów	164	163
Końskie	729	612
Kunów	179	151
Mirzec	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	1 050	1 144
Pawłów	187	140
Skarżysko Kościelne	12	0
Skarżysko-Kamienna	821	683
Starachowice	1 119	1 559
Stąporków	289	269
Suchedniów	84	83
Waśniów	b.d.	b.d.
Wąchock	43	48
„MOF Miasta Północy”	5 120	5 141

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności dla całego „MOF Miasta Północy” wzrosła o 0,33 w 2018 r. w porównaniu do 2016 r. Jest to wartość bliska tej dla województwa w latach 2016 i 2018. Wartość wskaźnika dla Polski jest o wiele wyższa (ponad 10 w porównaniu do „MOF Miasta Północy”). Jeśli chodzi o wartości wskaźnika w jednostkach obszaru funkcjonalnego w 2016 r. najwyższe posiadała gmina Końskie (97), Brody (83), Skarżysko-Kamienna (79), a najniższe Bliżyn (0), Skarżysko Kościelne i Bodzechów (2). W 2018 r. te same jednostki posiadały najwyższe (ich wielkość jednak spadła) i najniższe (dla Bliżyna wartość wzrosła, a pozostałe dwie wielkości wskaźnika spadły) wartości (Tabela 68).

Tabela 68. Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2018
Bałów	b.d.	b.d.
Bliżyn	0,00	1,30
Bodzechów	2,14	0,49

Jednostka	2016	2018
Brody	82,98	66,88
Ćmielów	12,12	12,10
Końskie	97,45	83,14
Kunów	17,98	15,30
Mirzec	b.d.	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	22,61	25,22
Pawłów	22,73	17,21
Skarżysko Kościelne	1,94	0,00
Skarżysko-Kamienna	79,10	67,02
Starachowice	22,41	31,84
Stąporków	26,20	24,54
Suchedniów	10,09	9,96
Waśniów	b.d.	b.d.
Wąchock	6,22	7,05
„MOF Miasta Północy”	15,61	15,94
Województwo świętokrzyskie	18,36	18,48
Polska	26,81	27,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba obiektów sportowych w jednostkach „MOF Miasta Północy” w 2018 r. wynosiła 154. Najwięcej zlokalizowano w Bliżynie, Końskich, Bodzechowie, Brodach i Skarżysku Kościelnym. W pozostałych jednostkach liczba obiektów wynosiła od 1 do 10. W 2021 r. liczba obiektów znacząco się zwiększyła. Najwięcej obiektów znajdowało się w Starachowicach (73), Ostrowcu Świętokrzyskim (72) i Skarżysku-Kamiennej (63). Liczba obiektów w 2021 r. w porównaniu z rokiem 2018 r. zmniejszyła się w gminach: Bliżyn (-4) i Skarżysko-Kościelne (-2). Gmina Waśniów uzyskała 18 nowych obiektów w ciągu 3 lat. Na terenie „MOF Miasta Północy” najczęściej występującym obiektem sportowym są boiska lub hale sportowe/sale gimnastyczne. Pojedyncze pływalnie znajdują się w Końskich, Stąporkowie, Skarżysko-Kamiennej i Ostrowcu Świętokrzyskim. W Skarżysku-Kamiennej został niedawno otwarty skatepark i pumptrack, który jest największym w regionie i jednym z największych kompleksów w Polsce. (Tabela 69).

Tabela 69. Liczba obiektów sportowych w jednostkach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2018 ²⁰	2021 ²¹
Bałów	1	17
Bliżyn	28	24
Bodzechów	18	20*
Brody	13	25
Ćmielów	4	13*
Końskie	25	39
Kunów	4	10*
Mirzec	2	16
Ostrowiec Świętokrzyski	10	72
Pawłów	5	19*
Skarżysko Kościelne	11	9
Skarżysko-Kamienna	6	63
Starachowice	9	73*
Stąporków	3	22
Suchedniów	5	14

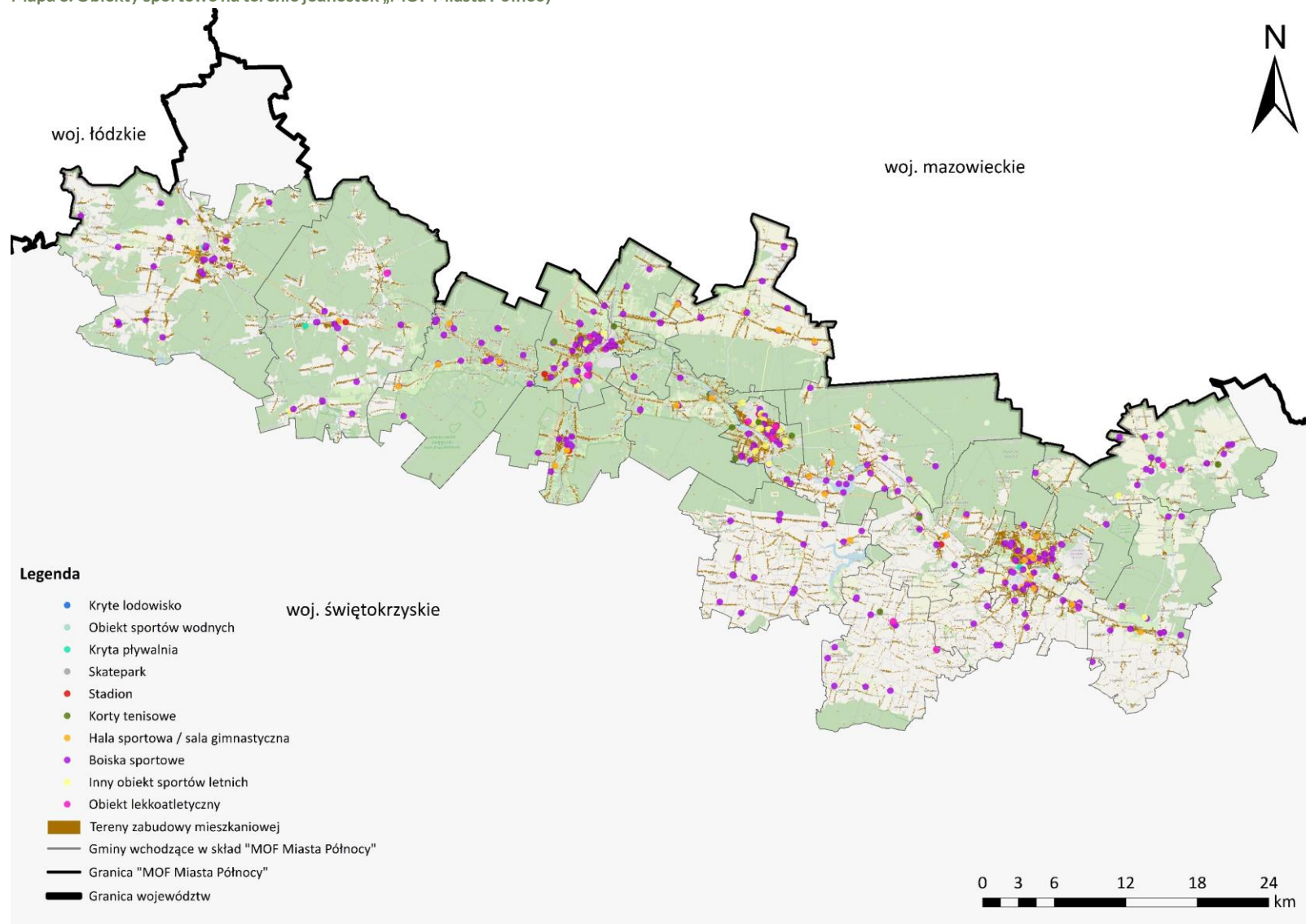
²⁰ Dane pozyskane z BDL GUS.

²¹ Dane gmin „MOF Miasta Północy” lub w przypadku braku danych - Mapy obiektów sportowych Ministerstwa Sportu i Turystyki [app.nmaps.pl/msport/] (w tabeli zostały oznaczone symbolem *).

Jednostka	2018 ²⁰	2021 ²¹
Waśniów	0	18*
Wąchock	10	12
„MOF Miasta Północy”	154	466

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS i danych gmin „MOF Miasta Północy”.

Mapa 6. Obiekty sportowe na terenie jednostek „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych jednostek „MOF Miasta Północy” i Mapy obiektów sportowych Ministerstwa Sportu i Turystyki [app.nmaps.pl/msport/].

Wnioski dotyczące podrozdziału: Turystyczne obiekty noclegowe

- W „MOF Miasta Północy” w strukturze bazy turystyczno-noclegowej dominują hotele. Między 2016-2021 r. zniknęły motele i pensjonaty ze struktury turystycznych obiektów noclegowych.
- Liczba obiektów noclegowych między 2016 r. a 2019 r. wzrastała i spadała na przemian, w 2019 r. doszło do stagnacji, a w 2021 r. ta liczba znowu spadła.
- Liczba obiektów noclegowych na 1 000 ludności w 2016 r. wynosiła 0,14 a w 2021 r. spadła do 0,13 co daje niskie wartości wskaźnika.
- Liczba placówek gastronomicznych spadała w latach 2019-2020, w 2021 r. wzrosła co może wynikać z ponownego otwarcia się gospodarki (turystyka, gastronomia) po pandemii.
- Wyposażenie turystyczne obiektów noclegowych pod kątem zaplecza sportowo-rekreacyjnego w 2021 r. w porównaniu do 2017 r. wzrosło dla obiektów z basenem krytym, z pokojem zabaw dla dzieci, wypożyczalniami sprzętu turystycznego i zajęciami prowadzonymi przez instruktora. Pozostałe udogodnienia zostały na takim samym poziomie, a nawet spadły (zwłaszcza obiekty ze stołami do tenisa stołowego z wyposażeniem i stołami do bilardu z wyposażeniem).
- Wyposażenie obiektów w udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami wynosiło poniżej 50% wszystkich obiektów noclegowych w „MOF Miasta Północy” i wraz z biegiem lat kształtowało się na tym samym poziomie. Najpopularniejszym rozwiązaniem są pochylnie wjazdowe, a najmniej drzwi automatycznie otwierane.
- W 2017 r. 80% wszystkich obiektów „MOF Miasta Północy”, posiadało sieć wifi na terenie obiektu, a 55% salę konferencyjną. W granicach całego obszaru funkcjonalnego znajdowało się 59 sal konferencyjnych, które posiadały 4 311 miejsc. Wskazuje to na dobre zaplecze konferencyjne turystycznych obiektów noclegowych.
- Stopień wykorzystania obiektów noclegowych w powiatach MOF z biegiem lat się zwiększa, wyjątkiem jest powiat konecki (tam wartości spadają). W 2016 r. najmniejszymi wartościami charakteryzował się – powiat skarżyski, a najniższymi powiat konecki. Największy stopień wykorzystania obiektów noclegowych w latach 2017 – 2021 r. wynosił dla powiatu starachowickiego, a najniższy dla powiatu ostrowieckiego.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Obiekty sportowe

- Liczba klubów sportowych na 10 000 ludności w latach 2016-2018 spadła o 0,02 dla „MOF Miasta Północy”. Wśród jednostek tendencja była taka sama z wyjątkiem Bliżyna i Ostrowca Świętokrzyskiego (spadek), Bodzechów, Ćmielów, Stąporków i Wąchocka (wartość wskaźnika bez zmian).
- Liczba ćwiczących w klubach sportowych wzrosła o 21 osób w latach 2016-2018 dla całego „MOF Miasta Północy”, a wśród jednostek, gdzie ten wzrost był największy są: Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski, Bliżyn i Wąchock. Dla pozostałych jednostek zarejestrowano spadek liczby ćwiczących w klubach sportowych.
- Wskaźnik liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności w 2018 r. dla „MOF Miasta Północy” nieznacznie wzrósł (o 0,33) w porównaniu do 2016 r.

9. RYNEK PRACY

Liczba pracujących na 1000 ludności w „MOF Miasta Północy” wzrosła na przestrzeni lat 2016-2020 o około 9% i w 2020 r. wyniosła 207 pracujących na 1000 mieszkańców i była nieco wyższa niż w województwie. Jednocześnie wskaźnik liczby pracujących na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2020 r. 325,6 w województwie oraz 196,3 w obszarze funkcjonalnym. Liczba pracujących na 1000 ludności różniła się w zależności od gminy, najczęściej odnotowano w Starachowicach (388), Końskich (258) oraz Skarżysku Kamiennej (235). W tych 3 gminach był również najwyższy wskaźnik pracujących na 1000 ludności w wieku produkcyjnym. Najmniej pracujących na 1000 mieszkańców było natomiast w Waśniowie (38), Mircu (50), Skarżysku Kościelnym (51) oraz Bodzechowie (54). Nie da się określić jednoznacznego wpływu pandemii COVID-19 na sytuację na rynku pracy – w części gmin wzrosła liczba pracujących w roku 2020 względem 2019, natomiast w niektórych wskaźnik ten spadł (Tabela 70).

Tabela 70. Pracujący na 1 000 ludności ogółem oraz w wieku produkcyjnym

Jednostka	Pracujący na 1 000 ludności					
		2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	ogółem	69	113	92	100	94
	w wieku produkcyjnym	110,8	182,6	148,4	163,0	152,4
Bliżyn	ogółem	55	59	62	59	67
	w wieku produkcyjnym	87,2	95,0	99,6	95,0	109,4
Bodzechów	ogółem	80	75	68	71	54
	w wieku produkcyjnym	128,7	121,7	110,2	116,1	89,7
Brody	ogółem	95	97	102	95	107
	w wieku produkcyjnym	151,7	154,8	163,7	152,8	172,3
Ćmielów	ogółem	160	160	105	106	113
	w wieku produkcyjnym	261,4	263,0	174,4	176,6	190,2
Końskie	ogółem	253	249	256	254	258
	w wieku produkcyjnym	412,5	410,7	425,5	428,5	437,4
Kunów	ogółem	118	119	123	129	132
	w wieku produkcyjnym	187,5	190,7	199,5	210,6	216,1
Mirzec	ogółem	46	45	49	47	50
	w wieku produkcyjnym	74,5	74,1	80,5	77,5	83,1
Ostrowiec Świętokrzyski	ogółem	205	221	219	222	220
	w wieku produkcyjnym	336,8	368,3	371,6	382,7	383,4
Pawłów	ogółem	67	68	66	74	68
	w wieku produkcyjnym	107,9	109,5	108,0	120,9	111,9
Skarżysko Kościelne	ogółem	50	45	47	52	51
	w wieku produkcyjnym	80,9	72,7	77,1	85,4	84,4
Skarżysko-Kamienna	ogółem	218	221	227	235	235
	w wieku produkcyjnym	363,5	374,4	390,9	412,2	418,2
Starachowice	ogółem	357	373	382	393	388
	w wieku produkcyjnym	597,6	633,2	658,2	688,7	686,6
Stąporków	ogółem	126	127	123	117	106

Pracujący na 1 000 ludności		2016	2017	2018	2019	2020
Suchedniów	w wieku produkcyjnym	206,4	209,4	206,2	197,4	181,8
	ogółem	137	145	152	159	163
Waśniów	w wieku produkcyjnym	220,5	235,7	250,2	266,3	275,2
	ogółem	34	37	33	33	38
Wąchock	w wieku produkcyjnym	56,8	61,8	55,7	55,3	64,4
	ogółem	95	93	90	89	96
„MOF Miasta Północy”	w wieku produkcyjnym	154,0	153,2	149,9	150,2	162,8
	ogółem	189	196	199	207	207
Województwo świętokrzyskie	w wieku produkcyjnym	180,0	185,6	189,1	196,2	196,3
	ogółem	188	191	194	196	193
	w wieku produkcyjnym	304,5	313,2	320,5	326,9	325,6
	ogółem					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w stosunku do średniej krajowej w województwie świętokrzyskim wyniosło w roku 2020 86,9%, co oznacza wzrost względem roku 2016 o 1,4 pkt. procentowego. Wartość dla powiatów północnej części województwa była nieco niższa, chociaż stopniowo, ale nieregularnie rosła w analizowanym okresie. W roku 2017 w powiecie starachowickim odnotowano średnie wynagrodzenie brutto na poziomie 91,9%, podczas gdy w powiatach koneckim i ostrowieckim wskaźnik spadł. W roku 2020 najwyższe przeciętne wynagrodzenie było w powiecie skarżyskim (86,1%), natomiast najniższe w powiecie ostrowieckim (80,5%) (Tabela 71).

Tabela 71. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat konecki	81,4	79,2	81,6	80,8	81,1
Powiat ostrowiecki	79,8	79,4	78,9	79,7	80,5
Powiat skarżyski	84,6	85,2	82,0	84,9	86,1
Powiat starachowicki	80,3	90,9	86,3	86,5	84,9
Województwo świętokrzyskie	85,5	86,4	86,3	86,7	86,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Stopa bezrobocia rejestrowanego stopniowo malała we wszystkich analizowanych powiatach na przestrzeni lat. Nadal jednak wskaźnik w powiatach był wyższy niż dla województwa, a najwyższą stopę bezrobocia, ponad dwukrotnie większą niż w województwie, odnotowano w powiecie skarżyskim (15,6% w roku 2021). W roku 2020 stopa bezrobocia wzrosła o średnio 1,4 pkt. procentowego względem roku 2019, natomiast w 2021 r. ponownie spadła (Tabela 72).

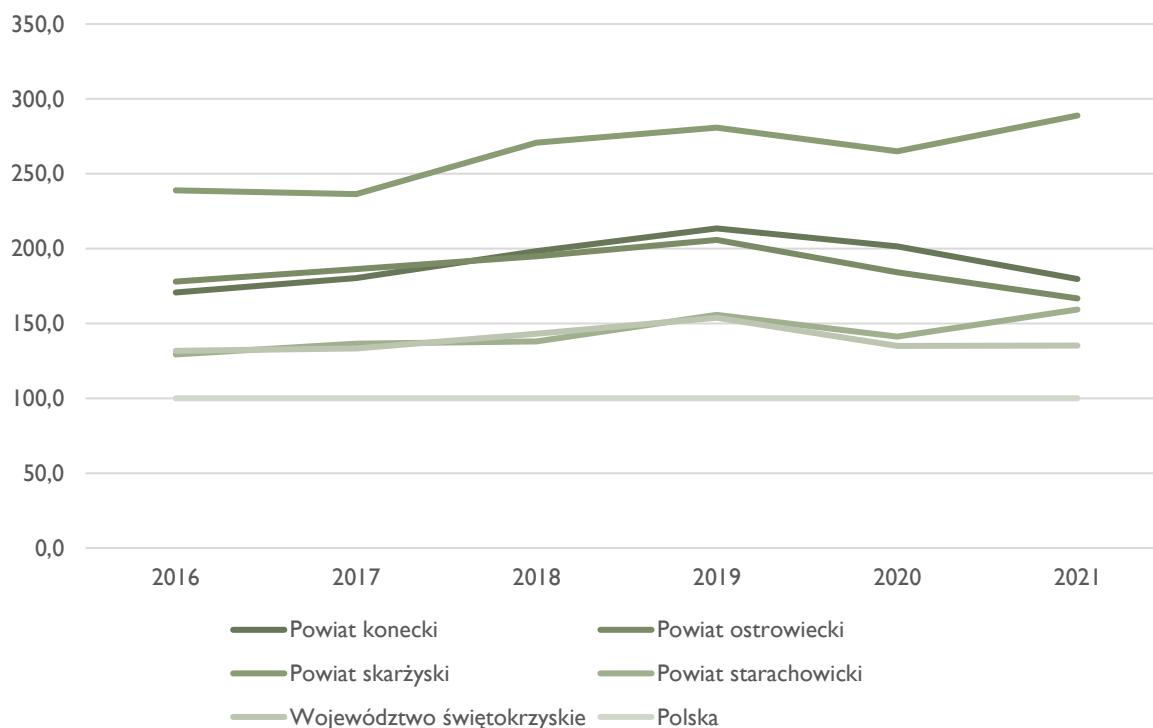
Tabela 72. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Powiat konecki	14,0	11,9	11,6	11,1	12,7	9,7
Powiat ostrowiecki	14,6	12,3	11,7	10,7	11,6	9,0
Powiat skarżyski	19,6	15,6	15,7	14,6	16,7	15,6
Powiat starachowicki	10,6	9,0	8,0	8,1	8,9	8,6
Województwo świętokrzyskie	10,8	8,8	8,3	8,0	8,5	7,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W porównaniu do stopy bezrobocia rejestrowanego dla całego kraju zarówno województwo, jak i cały region charakteryzowały się wyższymi wartościami niż Polska. Przy założeniu, że wartość dla kraju to 100%, wskaźnik dla województwa wynosił w latach 2016-2021 od 131 do 154%, a dla powiatów od 129 do nawet 289%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w stosunku do kraju dla badanych powiatów zmieniała się nieregularnie, co może sugerować, że trendy w województwie nie odpowiadały tendencjom krajowym. Najwyższą wartość zaobserwowano dla powiatu skarżyskiego w roku 2021 – 288,9 (Wykres 22).

Wykres 22. Stopa bezrobocia rejestrowanego (Polska = 100)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2016-2019 regularnie spadała (największy spadek został odnotowany w roku 2017), jednak w 2020 r. zaobserwowany został wzrost zarówno w obszarze funkcjonalnym, jak i województwie. Każdego roku około 30% bezrobotnych zarejestrowanych w całym województwie to osoby z „MOF Miasta Północy”, chociaż w latach 2020 i 2021 liczba ta nieznacznie wzrosła, do 31,5%, co może sugerować, że ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w obszarze funkcjonalnym spada wolniej niż w województwie (**Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**).

Tabela 73. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
„MOF Miasta Północy”	17 106	14 171	13 342	12 570	14 134	11 987
Województwo świętokrzyskie	57 126	46 570	44 118	42 042	44 881	38 035

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w większości gmin malał w latach 2016-2019, jednak w roku 2020 wzrósł w każdej jednostce. Średnia dla „MOF Miasta Północy” wynosiła w roku 2016 9,1%, w roku 2019 7%, a w 2020 już 8%. Było to o 2,2 pkt. procentowe więcej niż dla województwa świętokrzyskiego. W 2020 roku w większości jednostek obszaru funkcjonalnego udział osób bezrobotnych nie przekroczył 9%, chociaż w grupie o wyższym wskaźniku znalazły się gminy: Skarżysko-Kamienna (9,2%), Suchedniów (9,6%), Stąporków (10%), Skarżysko Kościelne (12%) oraz Bliżyn (12,9%). Najmniejszy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w Pawłowie (5,4%) oraz Waśniowie (4,5%) (Tabela 74).

Tabela 74. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	8,7	7,9	6,8	6,5	6,6

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bliżyn	15,3	11,9	12,1	11,4	12,9
Bodzechów	9,0	7,6	7,4	6,3	7,4
Brody	8,2	7,0	6,5	7,0	7,9
Ćmielów	9,5	9,0	7,7	7,2	7,8
Końskie	7,4	6,4	6,2	6,4	7,6
Kunów	9,4	8,2	7,8	6,8	7,2
Mirzec	6,3	5,8	5,0	5,7	6,0
Ostrowiec Świętokrzyski	7,6	6,6	6,2	5,9	6,6
Pawłów	5,8	5,0	4,4	4,7	5,4
Skarżysko Kościelne	12,6	9,5	9,8	9,7	12,0
Skarżysko-Kamienna	9,5	7,7	7,9	7,5	9,2
Starachowice	7,7	6,7	6,0	6,1	6,7
Stąporków	11,2	9,4	9,3	8,2	10,0
Suchedniów	11,3	8,3	9,1	8,5	9,6
Waśniów	6,5	5,3	5,2	4,2	4,5
Wąchock	9,0	8,1	7,6	7,4	8,2
„MOF Miasta Północy”	9,1	7,7	7,4	7,0	8,0
Województwo świętokrzyskie	7,4	6,1	5,9	5,7	6,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wnioski z rozdziału Rynek pracy:

- Na przestrzeni analizowanego okresu wzrosła liczba pracujących na 1000 ludności, a wskaźnik dla obszaru funkcjonalnego był wyższy niż dla województwa.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiatach „MOF Miasta Północy” w stosunku do średniej krajowej było niższe niż w kraju i całym województwie.
- Stopa bezrobocia rejestrowanego sukcesywnie spadała, jednak odnotowano ponowny wzrost w roku 2020 w związku z pandemią i jej konsekwencjami.
- W niektórych gminach obszaru funkcjonalnego udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym przekraczał w 2020 r. 10%.

10. INNOWACYJNA GOSPODARKA I CYFRYZACJA

10.1. PRZEDSIĘBIORSTWA DZIAŁAJĄCE NA TERENIE „MOF MIASTA PÓŁNOCY”

Podmioty w rejestrze REGON

Liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców na terenie całego „MOF Miasta Północy” wynosiła w 2020 r. 1219 i była niższa niż w wartość dla województwa świętokrzyskiego i całej Polski, co może oznaczać mniejsze zainteresowanie przedsiębiorców lokowaniem swojego biznesu na terenie obszaru funkcjonalnego. Najwięcej – 1 214 jednostek w przeliczeniu na 10 000 osób, zostało zarejestrowanych w 2020 roku w gminie Skarżysko-Kamienna, jest to o 49 jednostek (w przeliczeniu na 10 000 osób) więcej niż w roku 2016 (Tabela 75). Najmniej, 448 (w przeliczeniu na 10 000 ludności), znajdowało się w gminie Waśniów. Największy wzrost wskaźnika można zauważyć dla gminy Bałtów, o 24% względem roku 2016. Najmniejszy wzrost wskaźnika odnotowuje się dla gminy Skarżysko-Kamienna, wynosi on 4% względem 2016 roku.

Tabela 75. Podmioty gospodarki w rejestrze REGON na 10 000 ludności

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	588	589	617	669	729

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bliżyn	655	694	760	761	797
Bodzechów	742	729	776	798	823
Brody	625	654	671	695	739
Ćmielów	606	633	664	685	697
Końskie	1 001	1 015	1 029	1 073	1 100
Kunów	597	598	627	660	698
Mirzec	604	610	659	638	661
Ostrowiec Świętokrzyski	1 070	1 069	1 081	1 103	1 135
Pawłów	519	538	561	592	616
Skarżysko Kościelne	761	768	753	777	808
Skarżysko-Kamienna	1 165	1 170	1 166	1 181	1 214
Starachowice	942	941	938	970	995
Stąporków	705	713	735	781	821
Suchedniów	950	983	1 010	1 040	1 075
Waśniów	383	368	418	438	448
Wąchock	735	751	781	783	829
„MOF Miasta Północy”	744	754	779	803	834
Woj. świętokrzyskie	887	9000	916	944	980
Polska	1103	1121	1136	1175	1219

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Największą firmą zlokalizowaną na terenie „MOF Miasta Północy” jest Celsa Huta Ostrowiec – jest to największy zakład przemysłowy w województwie (Ranking Największych Firm Województwa Świętokrzyskiego Złota Setka 2021 – 3 miejsce). W pierwszej 10 znalazł się także MAN BUS z siedzibą w Starachowicach (producent autobusów miejskich, turystycznych oraz autobusów elektrycznych) oraz Mesko S.A. – producent broni i amunicji oraz rakiet (Skarżysko-Kamienna). Do 100 największych firm zostało zaliczone w sumie 19 firm z siedzibami w „MOF Miasta Północy”. Są to zakłady przemysłowe (w tym odlewnie, zakłady ceramiczne i stalowe), handlowe (m.in. odzież używana, mięso i wędliny) oraz przetwórstwa spożywczego (zakłady mleczarskie).

Należy zauważyć, że tereny „MOF Miasta Północy” ma długie tradycje związane z przemysłem. Już w czasach rzymskich rozwijało się tu hutnictwo żelaza oraz produkcja broni. W średniowieczu wydobywano tu żelazo, rozwijano techniki przetwarzania stali oraz lokalizowano liczne kuźnie.

Dzięki obecności rud żelaza rozwinęło się Staropolskie Zagłębie Przemysłowe. Koncentrowały się tu liczne zakłady zajmujące się m.in. hutnictwem, produkcją blachy, broni i amunicji. W czasach Królestwa Kongresowego sporządzono plany mające na celu rozwój przemysłu żelaznego, którego głównym ośrodkiem miały być Starachowice. Ich realizacja rozpoczęta została w latach dwudziestych XIX wieku. W tym czasie w Starachowicach powstała pierwsza na ziemiach polskich walcownia żelaza. W XX wieku Zagłębie utraciło swoje znaczenie z powodu wyczerpania miejscowych zasobów rud. Jednak z powodu strategicznego położenia obszaru pod względem obronności państwa, w latach dwudziestych w Skarżysku-Kamiennej, Starachowicach i Ostrowcu zaczęto rozwijać produkcję zbrojeniową. Od lat trzydziestych natomiast realizowana była budowa Centralnego Okręgu Przemysłowego. Rozwój przemysłu wpłynął na rozwój okolicznych miejscowości.²²

Przemysł nadal ma istotne znaczenie w gminach MOF. **Tabela 76** przedstawia strukturę podmiotów gospodarki narodowej w podziale na sekcje w roku 2016 i 2020. W „MOF Miasta Północy” przemysł i budownictwo zwiększyły swój udział z 23,8% do 24,7%. Największy udział miała pozostała działalność (w 2020 r. 74,2%) natomiast najmniejszy rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo (w 2020 r. 1%). W porównaniu do województwa świętokrzyskiego MOF charakteryzuje się większym udziałem pozostałej działalności w strukturze podmiotów gospodarki narodowej i mniejszym przemysłu i budownictwa oraz rolnictwa leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa, natomiast w stosunku to kraju większym udziałem przemysłu i budownictwa oraz mniejszym dwóch pozostałych sekcji.

²² Fragment opracowano na podstawie: Kubisa S., 2010, Nad Czarną i Kamienną. Mapa turystyczna powiatów: koneckiego, skarżyskiego, starachowickiego, opatowskiego.

W 2020 roku wśród gmin MOF udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa wahał się od 0,3% w Ostrowcu Świętokrzyskim do 5,3% w gminie Brody, przemysłu i budownictwa od 19,8% w Ostrowcu Świętokrzyskim do 38,5% w gminie Pawłów, natomiast pozostałej działalności od 59,7% do 79,9% w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Tabela 76. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w podziale na sekcje w 2016 i 2020 r.

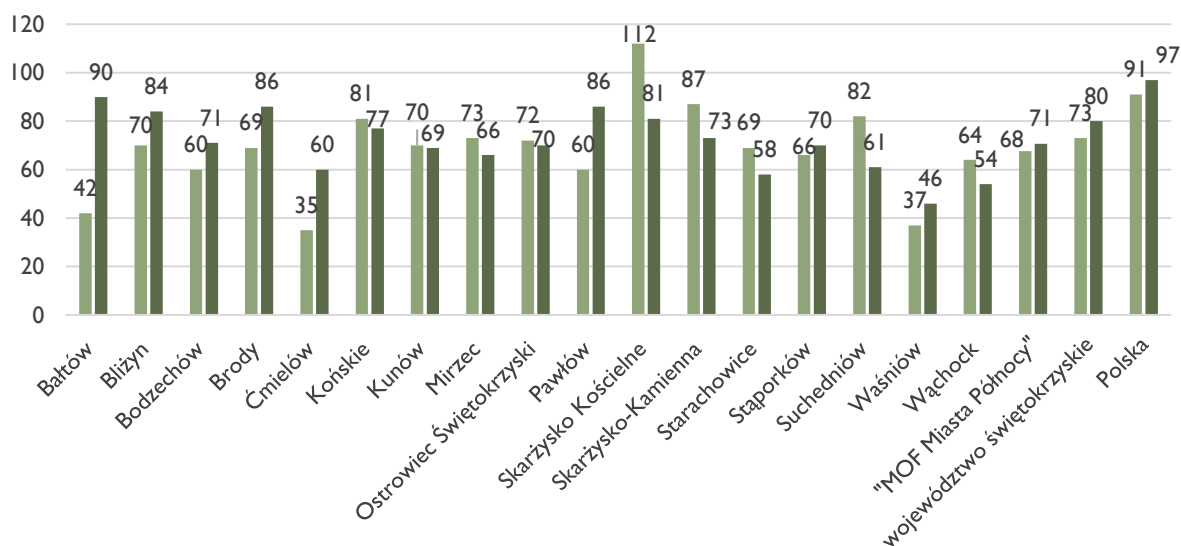
Jednostka	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		Przemysł i budownictwo		Pozostała działalność	
	2016	2020	2016	2020	2016	2020
Bałtów	3,4%	3,3%	30,4%	28,3%	66,2%	68,4%
Bliżyn	2,0%	1,4%	37,3%	37,7%	60,7%	60,9%
Bodzechów	2,0%	1,7%	25,9%	26,5%	72,1%	71,9%
Brody	6,8%	5,3%	27,1%	29,7%	66,0%	65,0%
Ćmielów	5,1%	3,9%	25,2%	28,7%	69,8%	67,3%
Końskie	1,2%	1,1%	26,2%	27,4%	72,6%	71,5%
Kunów	2,0%	1,0%	27,1%	28,7%	70,9%	70,3%
Mirzec	2,8%	1,8%	32,4%	33,3%	64,8%	64,9%
Ostrowiec Świętokrzyski	0,3%	0,3%	19,9%	19,8%	79,8%	79,9%
Pawłów	1,5%	1,5%	37,8%	38,5%	60,7%	60,0%
Skarżysko Kościelne	1,5%	2,1%	33,4%	32,8%	65,1%	65,1%
Skarżysko-Kamienna	0,5%	0,5%	20,9%	21,6%	78,6%	77,9%
Starachowice	0,4%	0,4%	19,9%	20,1%	79,7%	79,5%
Stąporków	2,8%	2,2%	34,2%	35,6%	63,1%	62,2%
Suchedniów	1,9%	1,3%	27,3%	29,3%	70,8%	69,4%
Waśniów	6,8%	5,0%	30,8%	35,3%	62,4%	59,7%
Wąchock	2,6%	1,6%	28,1%	28,6%	69,3%	69,8%
„MOF Miasta Północy”	1,2%	1,0%	23,8%	24,7%	75,0%	74,2%
województwo świętokrzyskie	1,7%	1,4%	23,5%	25,3%	74,9%	73,2%
Polska	1,8%	1,5%	21,2%	22,4%	77,0%	76,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki w rejestrze REGON

W celu sprawdzenia atrakcyjności obszaru „MOF Miasta Północy”, przeanalizowano liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON. Wartość wskaźnika liczby nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców wzrosła o 3 dla „MOF Miasta Północy” przez okres 2016-2021. W niektórych gminach wartość wskaźnika spadła. Są to gminy Końskie, Kunów, Mirzec, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko Kościelne, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Suchedniów oraz Wąchock. Najwyższy wzrost wskaźnika w 2021 roku względem 2016 roku obserwuje się w gminie Bałtów (dwukrotny wzrost). Natomiast największy spadek w gminie Skarżysko Kościelne (ze 112 na 81) (**Wykres 23**). Wskaźnik dla województwa świętokrzyskiego (80) oraz dla Polski (97) był wyższy niż średnia dla „MOF Miasta Północy” (71).

Wykres 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców w 2016 r. i 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Liczba osób posiadających własną działalność gospodarczą określa stopień przedsiębiorczości mieszkańców. Na przestrzeni lat 2016-2020 liczba tych podmiotów wzrastała. Na terenie całego MOF-u liczba przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne wzrosła. Tabela 77 zawiera wartość wskaźnika jakim jest liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten w każdej gminie rósł. Największy wzrost można zaobserwować w gminie Bliżyn, wzrost o 27% w porównaniu z rokiem 2020. Najmniejszy wzrost, bo jedyne 2%, zaobserwować można w gminie Skarżysko-Kamienna. Wskaźnik dla „MOF Miasta Północy” był niższy niż dla województwa świętokrzyskiego w każdym roku (2016-2020). Jedyne 4 gminy posiadały podobny wskaźnik w 2020 jak średnia dla kraju (87). Są to gminy Końskie (86), Ostrowiec Świętokrzyski (90), Skarżysko-Kamienna (90) oraz Suchedniów (86).

Tabela 77. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	45	46	49	52	57
Bliżyn	56	60	67	67	71
Bodzechów	65	64	69	70	72
Brody	52	55	57	58	62
Ćmielów	47	49	53	54	55
Końskie	78	79	80	84	86
Kunów	48	49	51	54	57
Mirzec	53	53	57	55	57
Ostrowiec Świętokrzyski	84	83	85	87	90
Pawłów	44	47	48	50	52
Skarżysko Kościelne	66	66	63	65	68
Skarżysko-Kamienna	88	87	87	88	90
Starachowice	69	68	69	71	73
Stąporków	56	57	59	62	66
Suchedniów	76	79	81	83	86
Waśniów	31	30	34	36	37
Wąchock	60	61	64	64	68
„MOF Miasta Północy”	60	61	63	65	67
Woj. świętokrzyskie	67	68	70	72	75
Polska	77	78	81	84	87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

10.2. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU (W TYM POTENCJAŁ BADAWCZO-ROZWOJOWY, ORGANIZACJE KLASTROWE)

Aby przeanalizować atrakcyjność inwestycyjną terenu, warto spojrzeć na instytucje otoczenia biznesu (IOB). Stanowią one wsparcie i pozwalają na sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstw. Wzrost liczby IOB na przestrzeni lat 2016-2021 można zauważyć dla gmin Skarżysko Kościelne (o 33,11%), Waśniów (+14,36%), Pawłów (+12,76%), Skarżysko-Kamienna (+9,65%), Brody (+8,27%), Końskie (+5,78%), Wąchock (+1,52%) oraz Stąporków (+0,32%). Dla samego „MOF Miasta Północy” wartość wskaźnika liczby IOB na 10 000 podmiotów gospodarki narodowej (Tabela 78), zmniejszył się w latach 2016-2021 o 2,27%. Największy spadek wskaźnika występuje w gminie Bałtów i wynosi -30,69%. Dla Polski wartość ta spadła o 1,67%, a dla województwa świętokrzyskiego o -2,58%.

Tabela 78. Instytucje otoczenia biznesu²³ na 10 000 podmiotów gospodarki narodowej

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałtów	338,2	386,5	372,1	307,0	286,9	234,4
Bliżyn	426,7	404,9	339,8	310,5	298,3	328,8
Bodzechów	268,9	233,5	220,1	244,4	239,9	241,1
Brody	348,3	335,2	326,1	383,6	377,4	377,1
Ćmielów	331,1	298,5	265,8	278,9	275,6	265,7
Końskie	439,4	444,6	449,9	469,6	469,4	464,8
Kunów	420,9	371,0	387,7	418,6	397,6	407,9
Mirzec	318,1	316,2	291,4	284,6	257,4	280,7
Ostrowiec Świętokrzyski	612,2	618,6	628,2	610,2	600,1	595,5
Pawłów	239,9	255,8	267,8	243,9	277,8	270,5
Skarżysko Kościelne	191,5	233,5	240,7	215,1	311,9	254,9
Skarżysko-Kamienna	986,5	995,2	1 045,6	1 057,4	1 055,5	1 081,7
Starachowice	1 007,2	1 014,8	1 036,8	1 014,1	1 003,8	999,8
Stąporków	498,4	498,0	506,4	513,8	495,2	500,0
Suchedniów	385,4	375,1	359,6	342,5	342,9	330,3
Waśniów	112,8	118,1	104,2	134,7	132,0	129,0
Wąchock	157,5	174,8	150,4	131,3	143,1	159,9
„MOF Miasta Północy”	416,6	416,1	411,3	409,4	409,7	407,2
Woj. świętokrzyskie	574,2	573,4	573,4	576,1	567,0	559,4
Polska	861,9	863,4	868,5	864,0	857,6	847,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

10.3. TERENY INWESTYCYJNE

Na terenie „MOF Miasta Północy” wyznaczonych zostało w 2022 roku ponad 82,04 ha terenów inwestycyjnych (Tabela 79). Prawie połowa, bo około 40 ha znajduje się w gminie Końskie. Są to tereny uzbrojone (z przyłączem elektroenergetycznym, wodno-kanalizacyjnym oraz gazowym). Poza gminą Końskie, jeszcze 4 inne gminy są w posiadaniu terenów inwestycyjnych, są to: Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice i Stąporków. Jedynie w Stąporkowie oraz Skarżysku-Kamiennej występują tereny nieuzbrojone lub o nieznacznym stopniu uzbrojenia. Aby zwiększyć atrakcyjność terenów i przyciągnąć inwestorów, należy przyłączyć obszary inwestycyjne do infrastruktury technicznej. Oczekiwane przeznaczenie inwestycyjne terenów skupia się głównie wokół funkcji handlowo-usługowej, przemysłu nieuciążliwego, magazynowej, tereny pozamiejskie przewidują przemysł, natomiast tereny w centrach miejscowości dopuszczają także zabudowę mieszkaniową jako towarzyszącą. Tereny posiadają dobry dostęp do dróg krajowych i kolei, co zwiększa ich atrakcyjność. Obszar „MOF Miasta Północy” leży w dogodnym położeniu, niemalże w centrum kraju, co powoduje bliskie sąsiedztwo międzynarodowych portów lotniczych (około 150 km od Warszawy i 120 od Rzeszowa). Tereny inwestycyjne leżą również w niedalekiej odległości od miasta wojewódzkiego – Kielc (około 60 km

²³ Zgodnie z GUS zaliczają się do nich instytucje o działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługa rynku nieruchomości.

z Ostrowca Świętokrzyskiego, a ze Stąporkowa jedynie 40). W badaniu CAWI najczęściej wymienianym kluczowym problemem dla rozwoju, integracji i wzmacniania spójności „MOF Miasta Północy” w zakresie rozwoju gospodarczego, tworzenia innowacji, tworzenia uzbrojonych i skomunikowanych terenów inwestycyjnych był brak terenów inwestycyjnych oraz nieuregulowany stan własności części działek. Wskazany zostały także problem odralniania działek z glebami z I, II i III klasy bonitacyjnej, brak środków na wykup odpowiednich terenów oraz ograniczone możliwości gmin.

Tabela 79. Tereny inwestycyjne w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Powierzchnia terenów inwestycyjnych w 2022 roku [ha]	Tereny inwestycyjne uzbrojone	Tereny inwestycyjne nieuzbrojone lub w nieznacznym stopniu uzbrojone	Suma terenów inwestycyjnych
Bałów	-	-	-	-
Bliżyn	-	-	-	-
Bodzechów	-	-	-	-
Brody	-	-	-	-
Ćmielów	-	-	-	-
Końskie	40	1	0	1
Kunów	-	-	-	-
Mirzec	-	-	-	-
Ostrowiec Świętokrzyski	20,4454	7	0	7
Pawłów	-	-	-	-
Skarżysko Kościelne	-	-	-	-
Skarżysko-Kamienna	4,6100	2	4	6
Starachowice	7,1995	5	0	5
Stąporków	9,7839	0	2	2
Suchedniów	-	-	-	-
Waśniów	-	-	-	-
Wąchock	-	-	-	-
„MOF Miasta Północy”	82,0388	15	6	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie SIP e-Świętokrzyskie²⁴ oraz UM Ostrowiec Świętokrzyski²⁵ oraz danych uzyskanych z gmin.

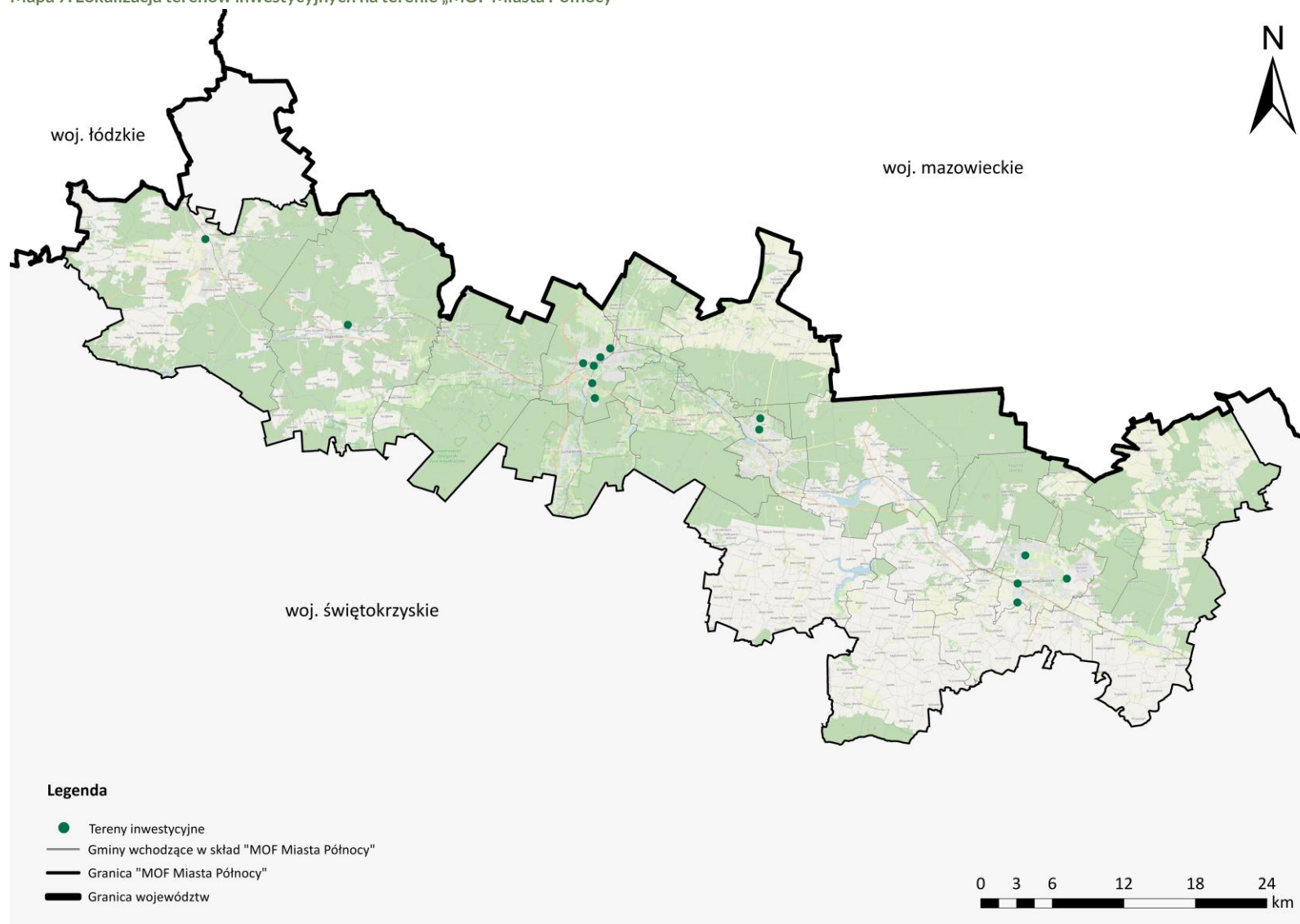
Wnioski z rozdziału Innowacyjna gospodarka i cyfryzacja:

- W „MOF Miasta Północy” zlokalizowanych jest kilka dużych firm znanych w całym kraju.
- Region rozwija pod względem biznesowym, co sprzyja inwestowaniu na tym obszarze.
- Ponad 80 ha zajmują tereny inwestycyjne. W większości są uzbrojone, lub planuje się dozbrojenie, aby stały się bardziej atrakcyjne.
- Na terenie „MOF Miasta Północy” funkcjonują trzy specjalne strefy ekonomiczne: SSE Starachowicka, SSE Krakowska i SSE Tarnobrzaska.

²⁴ <http://sip.e-swietokrzyskie.pl/terenyInwestycyjne/index.php#>

²⁵ <https://um.ostrowiec.pl/nowe-tereny-inwestycyjne.html>

Mapa 7. Lokalizacja terenów inwestycyjnych na terenie „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SIP e-Świętokrzyskie oraz UM Ostrowiec Świętokrzyski oraz danych uzyskanych z gmin.

11. ŚRODOWISKO NATURALNE

11.1. JAKOŚĆ POWIETRZA

Na obszarze MOF „Miasta Północy” funkcjonuje tylko jedna stacja monitorująca stan powietrza. Mieści się ona przy ul. Złotej w Starachowicach i mierzy analizowane zanieczyszczenia, tj. pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2.5} oraz benzo(a)piren. Poza tym, najbliższe stacje zlokalizowane są w Ożarowie, Opatowie oraz Kielcach. Elementem uzupełniającym pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza może być system modelowania matematycznego. Dla pyłów PM₁₀, PM_{2.5} oraz benzo(a)pirenu pozwala to obiektywnie szacować przestrzenny rozkład stężeń.

Dopuszczalne normy dla powyższych związków określają rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz dyrektywy unijne i kształtują się one następująco:

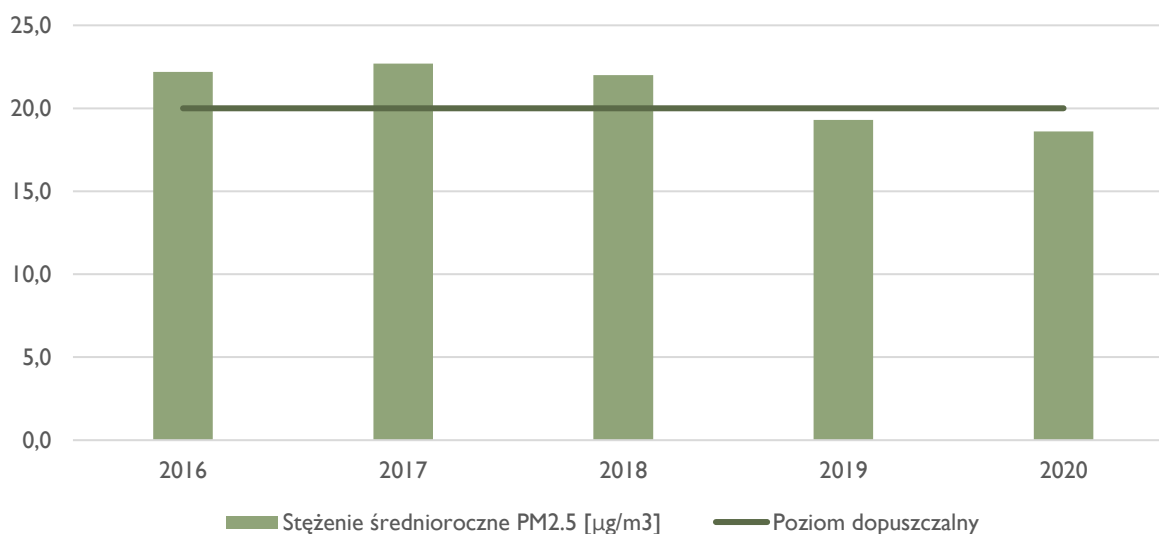
- Pył zawieszony PM 2.5 – poziom dopuszczalny substancji w powietrzu: 20 µg/m³,
- Pył zawieszony PM 10 – poziom dopuszczalny substancji w powietrzu: 40 µg/m³,
- Benzo(a)piren – poziom dopuszczalny substancji w powietrzu: 1 ng/m³.

Według Rocznej Oceny Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim na rok 2020, przygotowanej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie świętokrzyskim była emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz działalności przemysłowej (emisja punktowa). Dodatkowo, na jakość powietrza w województwie negatywnie wpływały mieszczące się tam zakłady przemysłu cementowo-wapienniczego oraz kopalnie surowców, a w miastach znaczący udział w całkowitej emisji miała emisja związana z ruchem pojazdów.

Pył zawieszony PM_{2.5}

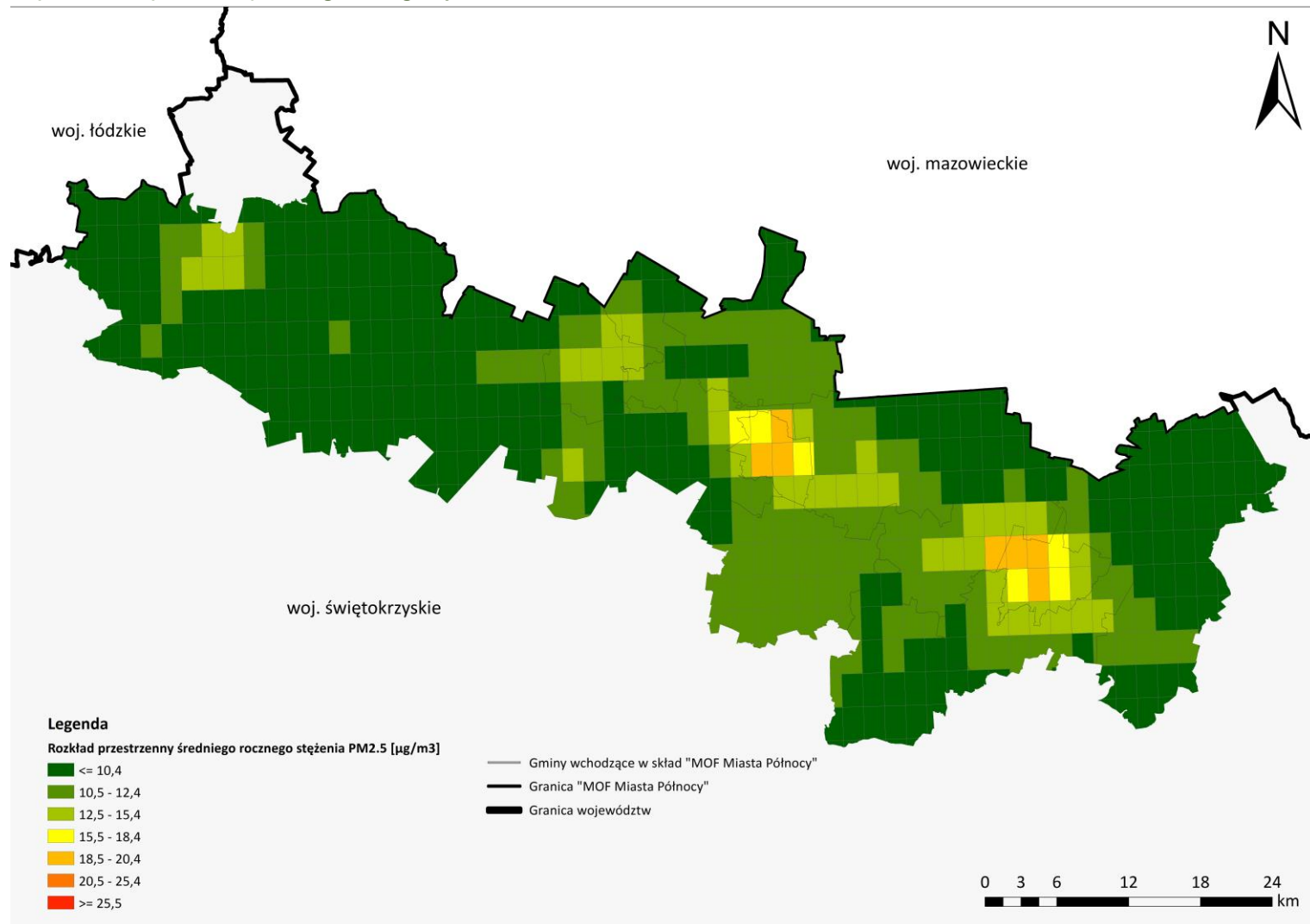
Średnie roczne stężenie pyłu PM_{2.5} w latach 2016-2020 wahało się między 18,6 a 22,7, przy poziomie dopuszczalnym 20 µg/m³. Niewielkie przekroczenie odnotowano w latach 2016-2018, natomiast od roku 2019 poziom PM_{2.5} w powietrzu stopniowo malał, osiągając w roku 2020 wartość 18,6 µg/m³. Stacja monitorująca stan powietrza w Starachowicach wykonała w 2020 r. łącznie 8773 pomiary, o wskaźniku kompletności 99,9%. Najwyższa odnotowana wartość wyniosła 383,2 µg/m³, dla uśrednionego czasu 1 godziny.

Wykres 24. Stężenie średnioroczne PM_{2.5} na stacji w Starachowicach

Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM_{2.5} dla 2020 roku wykazał, że najwyższe wartości odnotowano w Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim. Duża część obszaru funkcjonalnego, szczególnie centralno-zachodnia i skrajnie wschodnia, charakteryzowała się relatywnie niskim wskaźnikiem stężenia pyłu (poniżej 10,4 µg/m³).

Mapa 8. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM2.5

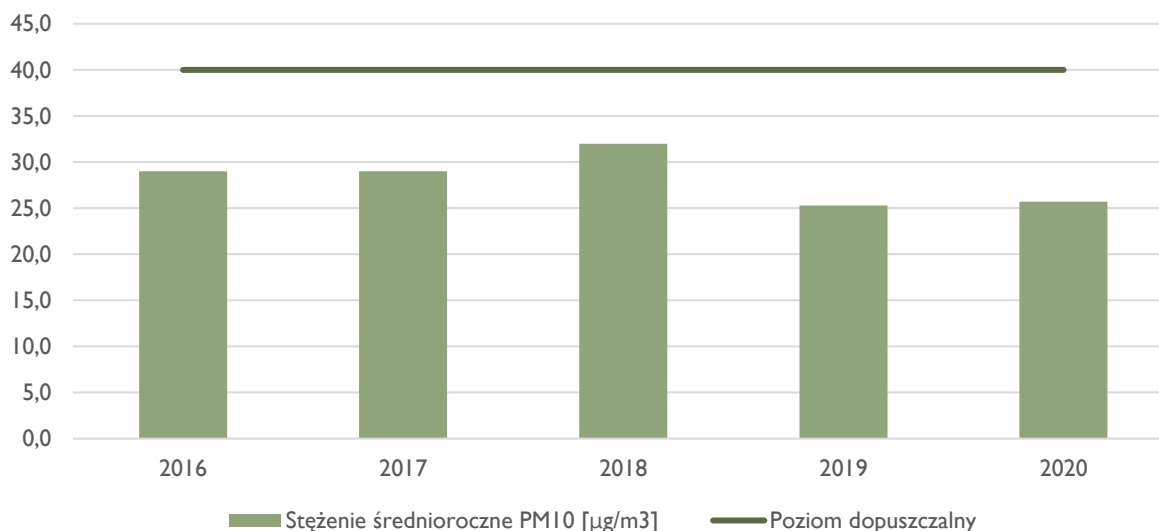

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Pył zawieszony PM10

Poziom dopuszczalny pyłu PM10 w powietrzu wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i na przestrzeni lat 2016-2020 średnioroczne stężenia nie przekraczały norm, utrzymując się na podobnym poziomie. Najwyższą wartość odnotowano w roku 2018 (32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), jednak w kolejnych latach wskaźnik nieco spadł, chociaż bez zauważalnych tendencji. W roku 2020 średnioroczne stężenie wyniosło 25,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, przy rekordowej odnotowanej wartości 428,2 przy 1-godzinnym czasie uśredniania.

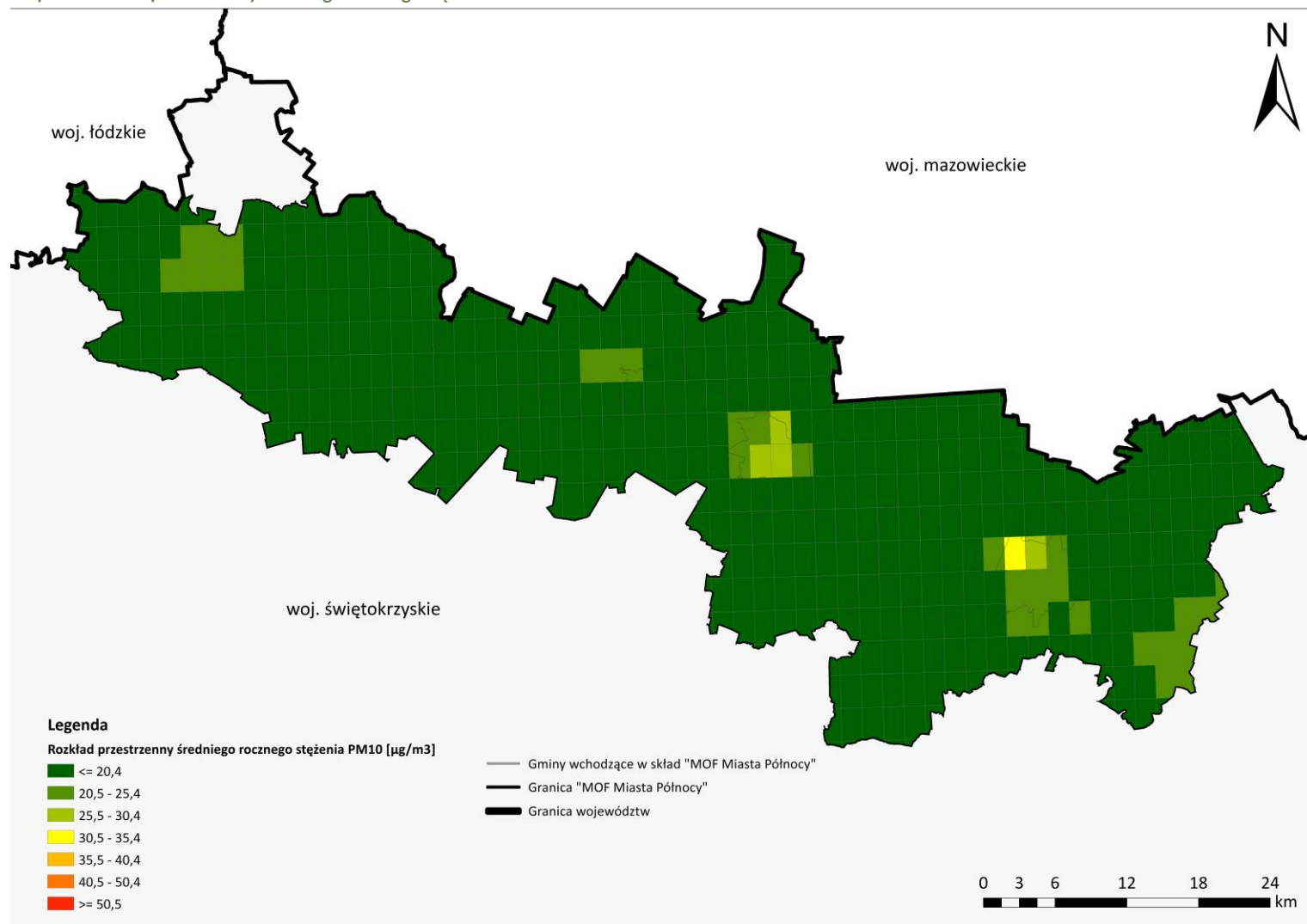
Wykres 25. Stężenie średnioroczne PM10 na stacji w Starachowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Według przestrzennego rozkładu średniorocznego stężenia PM10 w większości „MOF Miasta Północy” poziom pyłu zawieszonego był mniejszy niż 20,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Nieznacznie wyższe wartości odnotowano w centralno-północnej części gminy Końskie, centralno-wschodniej części Skarżyska-Kamiennej, w północnej części Starachowic oraz centralno-zachodniej części Ostrowca Świętokrzyskiego i na wschodnie gminy Ćmielów.

Mapa 9. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM10

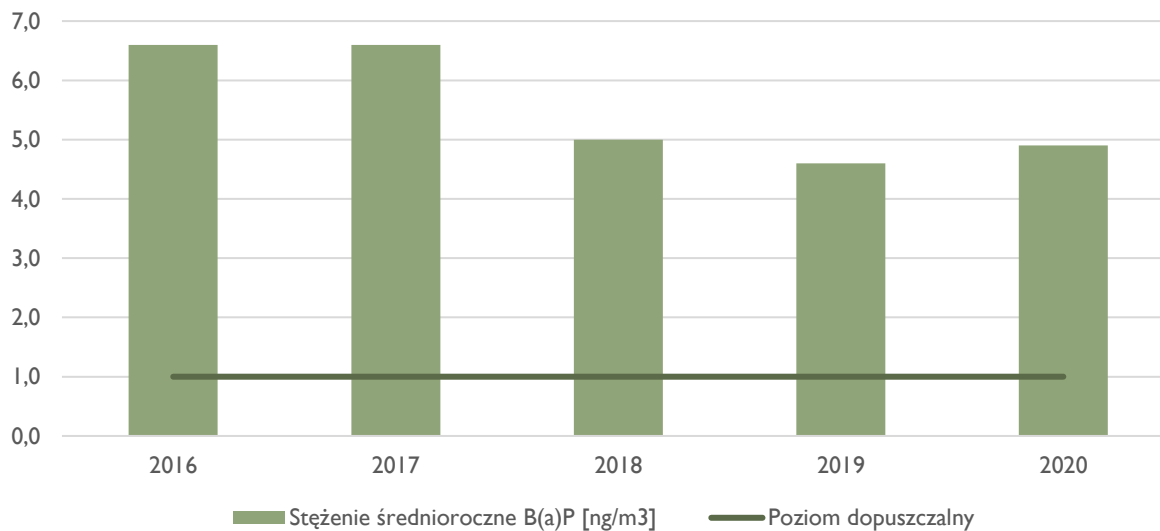

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Benzo(a)piren

Poziom dopuszczalny dla benzo(a)pirenu (1 ng/m^3) był znacznie przekraczany w całym analizowanym okresie – w latach 2016 i 2017 ponad 6-krotnie. Od roku 2018 stężenie B(a)P nieznacznie spadło, jednak do roku 2020 utrzymywało się na poziomie około 5,0. W 2020 r. wskaźnik wynosił $4,9 \text{ ng/m}^3$, przy maksymalnej odnotowanej w tym roku wartości 20,8 i 345 ważnych obserwacjach z kompletnością wynoszącą 94,3%.

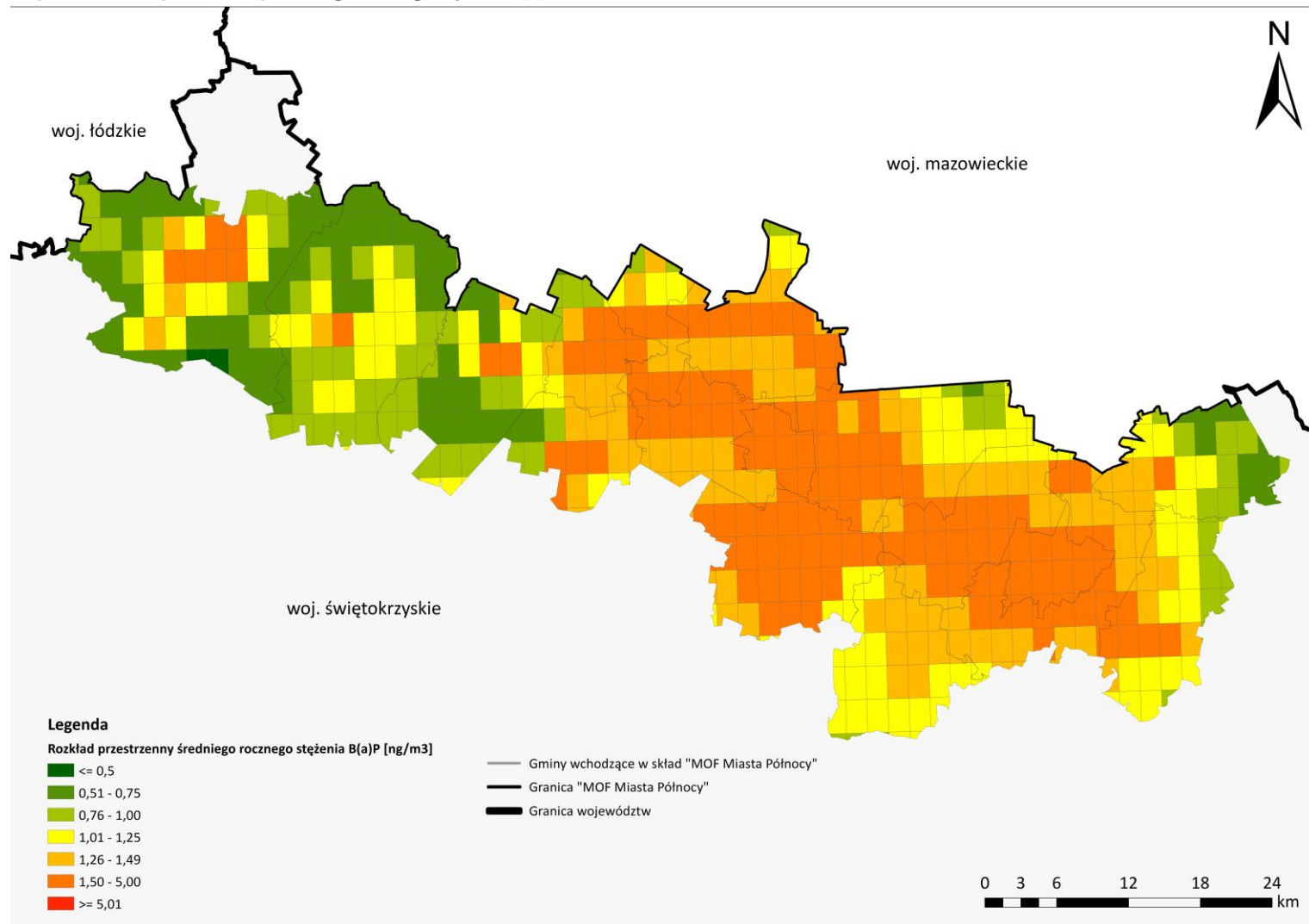
Wykres 26. Stężenie średnioroczne B(a)P na stacji w Starachowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Rozkład przestrzenny wskazuje, że szczególne i skumulowane przekraczanie dopuszczalnych norm miało w 2020 r. miejsce w centralno-wschodniej części obszaru funkcjonalnego. W gminach Bliżyn, Stąporków, Końskie oraz wschodniej części Bałtowa odnotowano mniejsze stężenia B(a)P, z jedynie punktowymi obszarami o wyższych stężeniach.

Mapa 10. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia B(a)P

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu na przestrzeni analizowanego okresu były bardzo zmienne. W zależności od roku różne gminy inwestowały lub nie w ten sektor – wielokrotnie nie przeznaczając na ten cel żadnych środków. Rekordową inwestycję odnotowano w Starachowicach w roku 2018 (ponad 20 milionów złotych). Łącznie w latach 2016-2020 przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu 40 483 507,56 zł, jednak środki były inwestowane nierównomiernie w stosunku, a wartości się znacząco różniły. Udział środków przeznaczanych na ten sektor w ogólnej kwocie dla województwa również był zróżnicowany – w roku 2016 było to tylko 0,6%, a w 2018 aż 53,5% wszystkich wydatków.

Tabela 80. Wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu [zł]

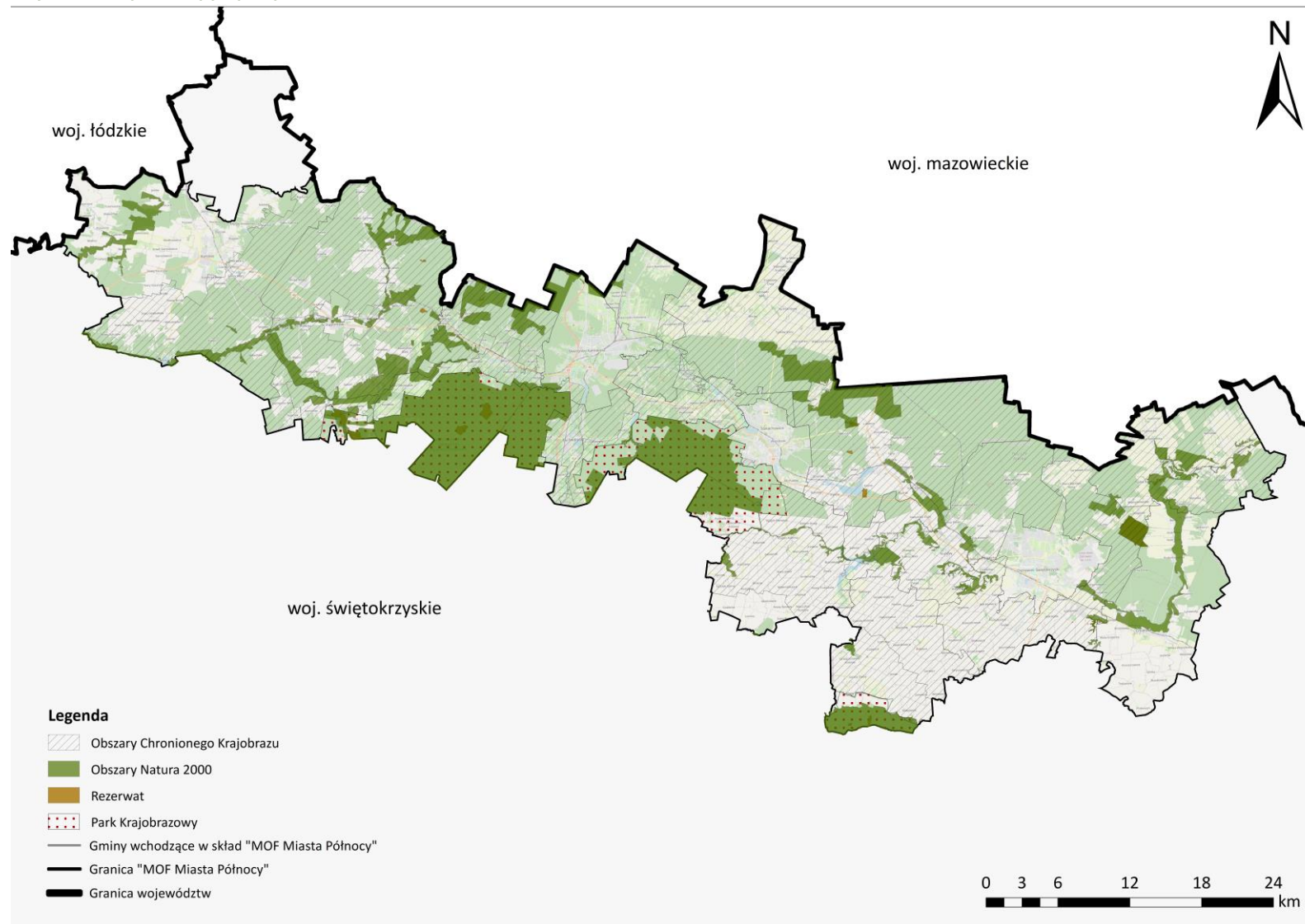
Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	19 745,95	11 070,00	0,00	0,00	0,00
Bliżyn	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bodzechów	3 599,37	33 674,53	1 875 092,20	0,00	0,00
Brody	6 949,50	11 070,00	0,00	0,00	0,00
Ćmielów	8 790,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Końskie	105 977,19	322 761,40	482 633,23	6 203,63	0,00
Kunów	0,00	11 070,00	0,00	0,00	0,00
Mirzec	0,00	58 153,09	782 039,38	432 705,61	6 396,00
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	0,00	0,00	3 418 245,96	998 056,94	58 533,67
Skarżysko Kościelne	0,00	23 280,00	0,00	0,00	0,00
Skarżysko-Kamienna	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Starachowice	19 434,00	322 288,06	20 016 582,84	8 761 312,79	156 929,41
Stąporków	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Suchedniów	11 200,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waśniów	0,00	0,00	0,00	2 000,00	1 300 572,28
Wąchock	0,00	61 721,40	4 240,00	1 149 703,13	1 476,00
„MOF Miasta Pótnocy” ²⁶	175 696,01	855 088,48	26 578 833,61	11 349 982,10	1 523 907,36
Województwo świętokrzyskie	28 780 139,03	16 431 584,23	49 662 340,79	76 430 502,64	36 212 428,63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

11.2. BIORÓŻNORODNOŚĆ I OBSZARY CHRONIONE

²⁶ Suma wydatków z gmin, dla których były dostępne dane.

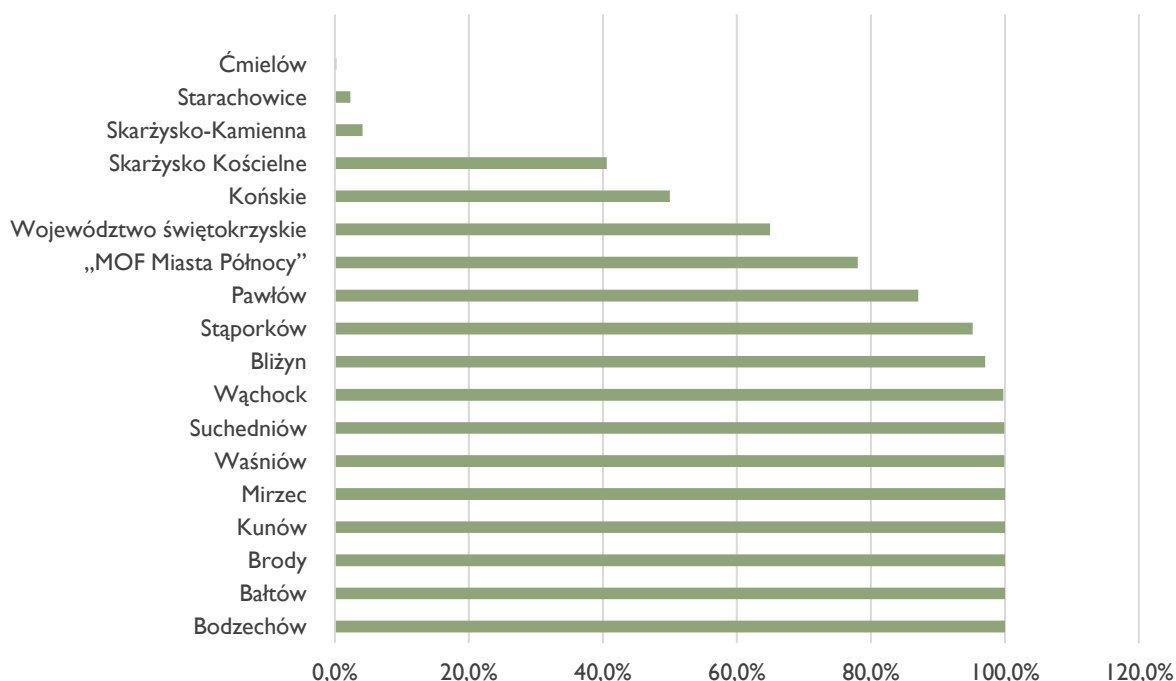
Mapa 11. Formy ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

W większości gmin „MOF Miasta Północy” udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem jest bardzo wysoki – w 11 gminach wartość ta przekracza 60%, z czego aż w 8 jest to niemal cały obszar jednostek. Najmniejszy udział terenów chronionych jest w gminie Ćmielów (0,2%), Starachowicach (2,3%) oraz Skarżysku-Kamiennej (4,1%). W całym obszarze funkcjonalnym 78% powierzchni jest prawnie chronionych.

Wykres 27. Obszary chronione w % powierzchni ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Główną formą ochrony środowiska w „MOF Miasta Północy” są obszary chronionego krajobrazu – pokrywają niemal całą powierzchnię niektórych gmin oraz 86% całego obszaru funkcjonalnego. Inną popularną formą ochrony są parki krajobrazowe oraz w niewielkim stopniu rezerwy i użytki ekologiczne. Na obszarze analizowanych gmin nie znajduje się żaden Park Narodowy.

Tabela 81. Obszary prawnie chronione w podziale na rodzaj w 2021 r. [ha]

Jednostka	Ogółem	Parki narodowe	Rezerwy	Parki krajobrazowe	Obszary chronionego krajobrazu	Użytki ekologiczne
Bałów	10 507,00	0,00	27,22	0,00	10 507,00	0,00
Bliżyn	13 707,18	0,00	145,53	6 359,00	7 348,00	19,50
Bodzechów	12 219,43	0,00	399,88	0,00	12 219,00	0,00
Brody	16 127,00	0,00	64,02	0,00	16 127,00	0,00
Ćmielów	23,92	0,00	15,58	0,00	0,00	0,00
Końskie	12 506,00	0,00	0,00	0,00	12 506,00	0,00
Kunów	11 356,00	0,00	0,00	0,00	11 356,00	0,00
Mirzec	11 111,00	0,00	0,00	0,00	11 111,00	0,00
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Pawłów	11 958,06	0,00	0,00	2 440,00	9 517,00	3,80
Skarżysko Kościelne	2 162,00	0,00	0,00	0,00	2 162,00	0,00
Skarżysko-Kamienna	267,00	0,00	0,00	0,00	267,00	0,00
Starachowice	73,60	0,00	0,00	0,00	61,00	12,60
Stąporków	22 049,16	0,00	178,97	969,00	21 080,00	10,04
Suchedniów	7 488,01	0,00	0,00	3 623,00	3 864,97	0,00
Waśniów	11 153,50	0,00	29,09	1 765,40	9 388,00	0,00

Jednostka	Ogółem	Parki narodowe	Rezerваты	Parki krajobrazowe	Obszary chronionego krajobrazu	Użytki ekologiczne
Wąchock	8 166,30	0,00	0,00	4 652,00	3 514,00	7,68
„MOF Miasta Północy” ²⁷	152 587,59	0,00	860,29	19 808,40	131 027,97	53,62
Województwo świętokrzyskie	760 414,28	7 626,45	3 820,70	126 352,70	625 472,37	784,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Udział zieleni urządzonej (parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej) w ogólnej powierzchni gmin „MOF Miasta Północy” był bardzo niski i wielu jednostkach bliski 0%, niezmienny na przestrzeni lat. Może to wynikać z wiejskiego charakteru wielu z nich, ponieważ relatywnie wysokie wskaźniki odnotowano w dwóch gminach miejskich: Ostrowcu Świętokrzyskim i Starachowicach (ok. 3% w analizowanym okresie). Średnia dla obszaru funkcjonalnego kształtowała się na poziomie 0,4% w analizowanym okresie.

Tabela 82. Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem [%]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Baltów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bliżyn	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bodzechów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brody	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ćmielów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Końskie	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Kunów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mirzec	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostrowiec Świętokrzyski	3,1	3,1	3,0	3,0	3,0
Pawłów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skarżysko Kościelne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skarżysko-Kamienna	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Starachowice	3,0	3,0	2,9	3,1	3,1
Stąporków	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Suchedniów	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Waśniów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wąchock	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Średnia dla „MOF Miasta Północy”	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Województwo świętokrzyskie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W badaniu CAWI wśród przedstawicieli gmin w pytaniu dotyczącym kluczowych problemów i wyzwań istotnych dla rozwoju, integracji i wzmacniania spójności MOF Miasta Północy w zakresie zapewnienia odpowiedniej jakości środowiska naturalnego najczęściej wskazywano kwestie finansowe oraz potrzebę inwestycji w OZE. Natomiast w pytaniu dotyczącym kluczowych problemów i wyzwań istotnych dla rozwoju, integracji i wzmacniania spójności MOF Miasta Północy w zakresie integracji terenów zielonych i rekreacyjnych oraz koordynacji ochrony obszarów cennych przyrodniczo lub kulturowo najczęściej wymieniano braki odpowiedniej sieci tras turystycznych, w tym rowerowych, a także kwestie finansowe.

Wnioski dotyczące podrozdziału: środowisko naturalne

²⁷ Suma powierzchni dla jednostek, dla których były dostępne dane

- Bardzo duży teren „MOF Miasta Północy” pokryty jest obszarami prawnie chronionymi (prawie 80%), przede wszystkim Obszarami Chronionego Krajobrazu
- Na obszarze funkcjonalnym odnotowano bardzo mały udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem, nieco wyższy w miastach niż w gminach wiejskich, jednak na przestrzeni analizowanego okresu zauważono bardzo mały wzrost, a w niektórych jednostkach spadek udziału zieleni urządzonej.
- Na terenie „MOF Miasta Północy” znajduje się tylko jedna stacja monitorująca stan powietrza. W roku 2020 odnotowano średnioroczne stężenia pyłów PM2.5 i PM10 poniżej poziomów dopuszczalnych oraz 5-krotne przekroczenie normy dla benzo(a)pirenu.
- W latach 2016-2020 w całym obszarze funkcjonalnym na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono ponad 40 milionów. Kwoty wydatków znacząco różniły się w zależności od roku, a wielokrotnie gminy nie przeznaczały na ten cel żadnych środków, co może sugerować brak wieloletnich programów ochrony powietrza i klimatu oraz związanych z tym wydatkami, a jednorazowe wysokie inwestycje mogą być efektem dotacji i dofinansowań.

12. GOSPODARKA ODPADAMI

Dane dotyczące odpadów zebranych selektywnie dla jednostek obszaru funkcjonalnego są dostępne jedynie od 2017 do 2020 r. W tym okresie wskaźnik dla całego „MOF Miasta Północy” zwiększył się o 2,9%. Są to wartości wyższe niż dla całego województwa świętokrzyskiego oraz kraju (z wyjątkiem 2020 r. gdzie wskaźnik dla kraju był wyższy o 4,1% od średniej dla „MOF Miasta Północy”). Najwyższy procent zebranych selektywnie odpadów w 2017 r. należał do gminy Waśniów (53,2) i Skarżyska Kościelnego (53,1), a najniższy do gminy Stąporków (14,4) i Starachowice (14,3). W 2020 r. najwyższe wartości zaobserwowano w jednostce Suchedniów (55,3) i Skarżysko Kościelne (53,5), a najniższe w gminie Stąporków (16,8) (Tabela 83).

Tabela 83. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] w jednostkach "MOF Miasta Północy"

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bałów	b.d.	32,9	32,9	33,1	33,0	b.d.
Bliżyn	b.d.	30,4	14,3	36,8	17,1	b.d.
Bodzechów	b.d.	44,7	44,3	34,8	48,3	b.d.
Brody	b.d.	26,6	36,6	31,2	33,5	b.d.
Ćmielów	b.d.	29,7	34,5	29,9	24,4	b.d.
Końskie	b.d.	18,7	20,3	24,4	23,1	b.d.
Kunów	b.d.	36,9	35,9	58,5	44,0	b.d.
Mirzec	b.d.	33,3	29,0	45,6	32,4	b.d.
Ostrowiec Świętokrzyski	b.d.	37,1	26,4	30,0	35,4	b.d.
Pawłów	b.d.	27,2	34,1	34,3	44,0	b.d.
Skarżysko Kościelne	b.d.	53,1	54,6	42,9	53,5	b.d.
Skarżysko-Kamienna	b.d.	35,9	39,7	25,2	22,7	b.d.
Starachowice	b.d.	14,3	12,7	23,0	44,1	b.d.
Stąporków	b.d.	14,4	10,6	7,1	16,8	b.d.
Suchedniów	b.d.	21,4	24,2	36,5	55,3	b.d.
Waśniów	b.d.	53,2	50,3	48,2	30,6	b.d.
Wąchock	b.d.	15,9	17,1	18,1	17,0	b.d.
Średnia dla „MOF Miasta Północy”	b.d.	30,9	30,4	32,9	33,8	b.d.
Woj. świętokrzyskie	27,3	28,0	27,9	29,5	31,1	b.d.
Polska	25,2	27,1	28,9	31,2	37,9	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zgodnie z Diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego w 2018 r. na terenie „MOF Miasta Północy” działały 2 składowiska odpadów: w gminie Końskie i Kunów.

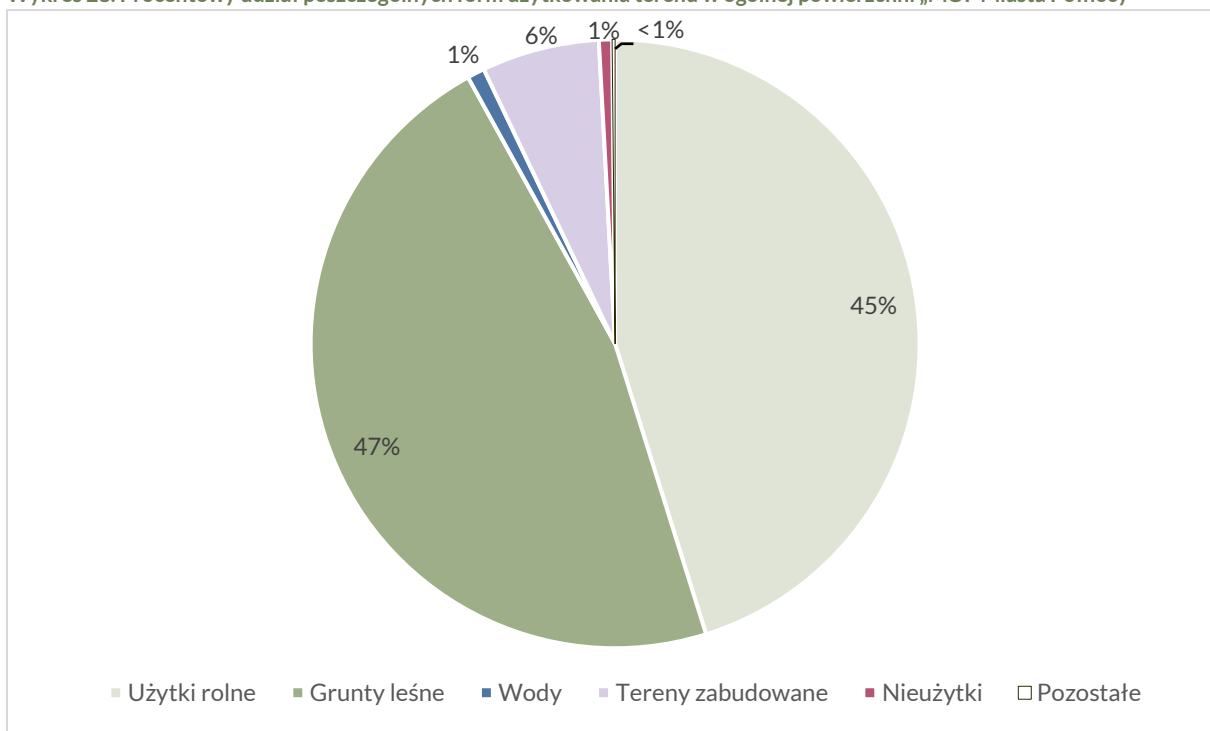
Wnioski dotyczące rozdziału: Gospodarka odpadami

- W okresie 2017-2020 wskaźnik odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] w jednostkach „MOF Miasta Północy” zwiększył się z 30,9 do 33,8 tym samym przewyższył wskaźnik dla całego województwa (od 27,3 do 31,1). W latach 2017-2019 w porównaniu do wartości dla całego kraju również był wyższy, a w 2020 r. niższy tylko o 4,1%.

13.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

W strukturze użytkowania gruntów „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” dominują grunty leśne, które wraz z użytkami rolnymi stanowią 92% łącznej powierzchni całego obszaru. Pośród pozostałych form największą powierzchnię zajmują tereny zabudowane obejmujące 6% ogólnej powierzchni analizowanego obszaru. Tereny zlokalizowane pod wodami oraz nieużytki obejmują swoim zasięgiem łącznie około 2% wszystkich terenów. Wszystkie pozostałe tereny zajmują poniżej 1% ogólnej powierzchni obszaru funkcjonalnego (Wykres 28).

Wykres 28. Procentowy udział poszczególnych form użytkowania terenu w ogólnej powierzchni „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin oraz danych BDL GUS.

W strukturze użytkowania gruntów wyróżnia się grunty leśne (91 533 ha) oraz użytki rolne (88 349 ha), które są największymi powierzchniowo formami użytkowania terenu na obszarze „MOF Miasta Północy”. Do najbardziej zalesionych gmin należą: Brody (72,05% powierzchni gminy zajmują grunty leśne), Bliżyn (70,13%), Wąchock (66,45%), Suchedniów (64,83%) oraz Stąporków (64,30%), natomiast najmniej gruntów leśnych posiada Ostrowiec Świętokrzyski (11,24%), Waśniów (14,98%), Pawłów (17,41%), Starachowice (24,80%) oraz Ćmielów (32,46%). Z kolei gminami charakteryzującymi się największym areałem użytków rolnych są: Waśniów (82,56% powierzchni gminy stanowią użytki rolne), Pawłów (75,37%), Bodzechów (64,11%), Ćmielów (62,61%) oraz Mirzec (57,24%). Gminy te charakteryzują się występowaniem gleb klas I-III, które sprzyjają rozwojowi rolnictwa. Najmniej rolniczymi gminami są: Brody (22,87%), Starachowice (23,10%), Bliżyn (26,40%), Wąchock (28,02%) oraz Suchedniów (28,33%).

Trzecią najobszerniejszą formą użytkowania terenu są obszary zabudowane obejmujące 12 222 ha powierzchni obszaru funkcjonalnego. Do najbardziej zurbanizowanych gmin należą: Ostrowiec Świętokrzyski (47,43% powierzchni gminy zajmują tereny zabudowane oraz zurbanizowane), Starachowice (44,94%) oraz Skarżysko – Kamienna (22,29%). Wszystkie pozostałe gminy posiadają poniżej 7% gruntów zabudowanych w swojej strukturze użytkowania gruntów. Najmniej zurbanizowanymi gminami są: Mirzec (1,97%), Waśniów (2,02%) oraz Pawłów (2,56%).

Grunty zlokalizowane pod wodami (1 806 ha) zajmują łącznie niewielką powierzchnię obszaru funkcjonalnego, jednak warto wyróżnić gminę Pawłów, w której wody obejmują 4,29% powierzchni gminy, a także Starachowice (3,71%) oraz Brody (1,61%). Najmniej gruntów pod wodami znajduje się w gminie Mirzec (0,04%), Waśniów (0,26%) oraz Bliżyn (0,28%). Na terenie „MOF Miasta Północy” zlokalizowanych jest 1 360 ha nieużytków. Największy obszar zajmują one w gminie Starachowice (1,76%

powierzchni gminy zajmują nieużytki), Skarżysko – Kamienna (1,65%) oraz Bodzechów (1,10%), natomiast najmniej nieużytków jest w Bliżynie (0,21%), Brodach (0,29%) oraz Suchedniowie (0,32%) (Tabela 84).

Tabela 84. Struktura użytkowania gruntów w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Powierzchnia ogółem [ha]	Struktura użytkowania gruntów					
		Użytki rolne [ha]	Grunty leśne [ha]	Wody [ha]	Tereny zabudowane [ha]	Nieużytki [ha]	Pozostałe [ha]
Bałów	10 510	5 586	4 439	64	333	86	2
Bliżyn	14 120	3 728	9 903	40	401	29	19
Bodzechów	12 219	7 833	3 578	50	607	134	17
Brody	16 127	3 689	11 619	259	503	47	10
Ćmielów	11 791	7 382	3 827	69	452	60	1
Końskie	25 014	9 847	13 074	221	1 632	223	17
Kunów	11 356	5 649	5 127	45	428	92	15
Mirzec	11 111	6 360	4 477	4	219	50	1
Ostrowiec Świętokrzyski	4 643	1 759	522	60	2 202	28	72
Pawłów	13 737	10 354	2 392	589	351	49	2
Skarżysko Kościelne	5 324	2 662	2 315	18	273	47	9
Skarżysko-Kamienna	6 439	2 212	2 625	35	1 435	106	26
Starachowice	3 182	735	789	118	1 430	56	54
Stąporków	23 167	6 922	14 897	101	987	236	24
Suchedniów	7 495	2 123	4 859	70	403	24	16
Waśniów	11 162	9 215	1 672	29	226	18	2
Wąchock	8 184	2 293	5 438	34	340	75	4
MOF Miasta Północy	195 598	88 349	91 553	1 806	12 222	1 360	308

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin oraz danych BDL GUS.

Pośród obszarów zabudowanych oraz zurbanizowanych łącznie około 38% stanowią tereny przemysłowe (1 535 ha) oraz tereny zabudowy mieszkaniowej (3 143 ha). Do gmin, które posiadają największą powierzchnię terenów przemysłowych należą: Ostrowiec Świętokrzyski (9,48% powierzchni gminy zajmują tereny przemysłowe), Starachowice (8,45%) oraz Skarżysko – Kamienna (4,33%). Najmniej uprzemysłowionymi gminami są: Bałów oraz Waśniów (0%), a także Pawłów (0,02%) i Mirzec (0,04%). Największą powierzchnię terenów zabudowy mieszkaniowej zajmują w gminach: Starachowice (18,76% powierzchni gminy zajmują tereny mieszkaniowe), Ostrowiec Świętokrzyski (15,05%) oraz Skarżysko – Kamienna (5,78%), natomiast najmniejszą powierzchnią zabudowy mieszkaniowej charakteryzują się gminy: Waśniów (0,08%), Bałów (0,09%) oraz Mirzec (0,25%) (Tabela 85).

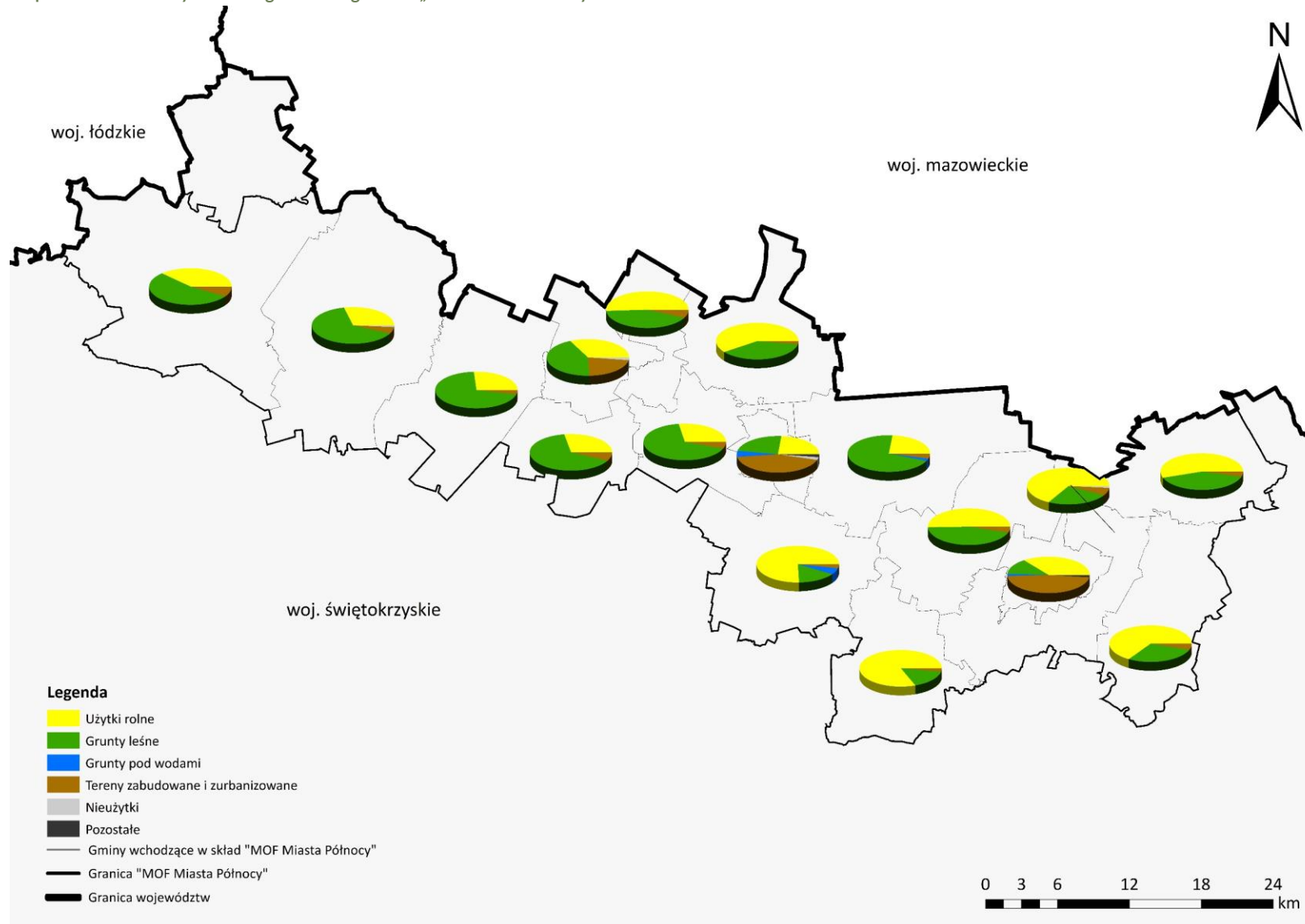
Tabela 85. Powierzchnia terenów przemysłowych oraz mieszkaniowych w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Tereny zabudowane		
	Przemysłowe [ha]	Mieszkaniowe [ha]	Pozostałe [ha]
Bałów	0	9	324
Bliżyn	19	88	294
Bodzechów	95	149	363
Brody	24	131	348
Ćmielów	13	103	336
Końskie	198	350	1 084
Kunów	24	100	304
Mirzec	4	28	187
Ostrowiec Świętokrzyski	440	699	1 063
Pawłów	3	71	277
Skarżysko Kościelne	24	40	209
Skarżysko-Kamienna	279	372	784
Starachowice	269	597	564
Stąporków	95	209	683
Suchedniów	28	72	303
Waśniów	0	9	217
Wąchock	20	116	204
MOF Miasta Północy	1 535	3 143	7 544

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin oraz danych BDL GUS.

W przestrzennym rozkładzie form użytkowania terenu w gminach „MOF Miasta Północy” widoczny jest podział wschód-zachód. W gminach zlokalizowanych w zachodniej części obszaru funkcjonalnego (Końskie, Stąporków, Bliżyn, Suchedniów, Wąchock) dominują grunty leśne, natomiast w tych położonych po stronie wschodniej (Bałtów, Ćmielów, Bodzechów, Waśniów, Pawłów, Kunów) widoczna jest przewaga gruntów rolnych. Wyjątkiem jest zlokalizowana w części wschodniej gmina Brody, którą w ponad 70% pokrywają grunty leśne. Duży udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych widoczny jest przede wszystkim w miastach powiatowych – Ostrowcu Świętokrzyskim, Skarżysku-Kamiennej oraz Starachowicach – charakteryzujących się dość małą powierzchnią ogólną, w porównaniu do innych gmin. Oprócz tego widoczny jest udział gruntów pokrytych wodami w gminach Pawłów oraz Starachowice (Mapa 12).

Mapa 12. Struktura użytkowania gruntów w gminach „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUiKZP gmin oraz danych BDL GUS.

13.2. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin jest dokumentem planistycznym określającym politykę zagospodarowania przestrzennego oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego. W przeciwieństwie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego studium nie jest aktem prawa miejscowego. Jednak jego ustalenia są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów. Na terenie „MOF Miasta Północy” wszystkie jednostki posiadają SUIKZP. 3 z nich są opracowane na podstawie nieaktualnej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Gmina Brody i Waśniów przystąpiły do opracowania nowego SUIKZP (uchwały z 2013 i 2021 r.), z kolei gmina Wąchock podjęła uchwałę o jego aktualizacji w 2005 r. Pozostałe 14 gmin posiada SUIKZP opracowane na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Niektóre z nich wykazują się dużą aktualnością (najnowsze uchwalone SUIKZP jest z grudnia 2021 r.), a niektóre powstały ponad 10 lat temu (najstarsze SUIKZP na obszarze „MOF Miasta Północy” opracowane na podstawie nowej ustawy planistycznej pochodzi z 2001 r.).

Tabela 86 – Tabela 102 przedstawia główne kierunki zagospodarowania przestrzennego poszczególnych jednostek „MOF Miasta Północy”. Zdecydowana większość gmin wyróżnia na swoim terenie różne strefy, dla których ustanawia odmienne kierunki zagospodarowania. Wspólne dla wszystkich opracowań jest uwzględnianie priorytetów w zagospodarowaniu przestrzennym zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego. Brzmia one następująco:

- kompleksowa rewitalizacja: społeczno-gospodarcza i przestrzenna,
- aktywizacja tradycyjnych gałęzi przemysłu w oparciu o restrukturyzację bądź modernizację istniejących zasobów, np. przemysł odlewniczo-metalowy itp.,
- rozwój stref przemysłowych, inkubatorów przedsiębiorczości oraz instytucji otoczenia biznesu,
- poprawa dostępności zewnętrznej i wewnętrznej drogą rozwoju infrastruktury komunikacyjnej (telekomunikacyjnej, transportowej drogowej i kolejowej),
- tworzenie warunków dla rozwoju usług publicznych wyższego rzędu i edukacji, podnoszenie jakości oferty kulturalnej,
- wykorzystanie lokalnych potencjałów, w tym dziedzictwa dawnej kultury przemysłowej, atrakcji geologicznych oraz zasobów leśnych i wodnych, do rozwoju funkcji turystycznych,
- kompleksowe przygotowanie terenów, w tym uzupełnienie o niezbędną infrastrukturę, pod rozwój przedsiębiorczości bazującej na istniejących zasobach,
- wysoka dbałość o ład przestrzenny.

Tabela 86. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bałtów

Bałtów	
Data uchwalenia	28.01.2015 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Rozwój gminy Bałtów w znacznym stopniu zdominowany jest przez walory środowiska przyrodniczego. Stwarzają one istotne podstawy do rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy, co w efekcie wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny, a co za tym idzie, podniesie jakość życia mieszkańców.</p> <p>Ze względu na uwarunkowania przestrzenne, a w szczególności walory środowiska przyrodniczego, gminę Bałtów podzielono na pięć stref:</p> <ul style="list-style-type: none"> • strefa ośrodka gminnego (Bałtów), • strefa turystyczna, • strefa agroturystyczna z rolnictwem, • strefa mieszkaniowo-usługowa, • strefa rolno-leśna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gminy Bałtów.

Tabela 87. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn

Bliżyn	
Data uchwalenia	28.05.2010 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Rozwój gminy Bliżyn uwarunkowany jest jej położeniem w części północnej województwa świętokrzyskiego, bogatej w zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 42, w paśmie intensyfikacji rozwoju oraz mało korzystnych warunków do rozwoju funkcji rolniczej.</p>

Bliżyn	
	<p>Istotnymi elementami rozwojowymi gminy są bogate zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, oraz projektowane ich sukcesywne uzupełnianie, co pozwala na stworzenie bazy rekreacyjno-turystycznej dla mieszkańców gminy oraz najbliższych dużych aglomeracji Śląska, Kielc i Warszawy. W oparciu o rozpoznane uwarunkowania rozwoju, teren gminy określa się jako zróżnicowany przestrzennie i funkcjonalnie, predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego –mieszkalnictwo i usługi podstawowe wraz z drobnym przemysłem, w tym przemysłem budowlanym i rolno-spożywczym oraz do intensyfikacji rozwoju funkcji rekreacyjnowypoczynkowej. Teren gminy podzielony jest na 23 sołectwa, w obrębie których, określone zostały preferencje funkcjonalne. Wyodrębnione zostały następujące obszary funkcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I. Obszar intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego, obejmujący pas rozwoju zlokalizowany w obszarze oddziaływania drogi krajowej nr 42, predysponowany do rozwoju wielofunkcyjnego: zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej, usług ogólnodostępnych publicznych i komercyjnych, drobnego przemysłu i rzemiosła, usług rekreacji i wypoczynku lokalizowanych na bazie istniejącego i projektowanych zbiorników małej retencji. • IIa. Obszar o dominującej funkcji rolniczej, leśnej i rekreacyjno-turystycznej, obejmujący obszar położony na północ od obszaru intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego. • IIb. Obszar o dominującej funkcji rolniczej, leśnej i rekreacyjno-turystycznej, obejmujący obszar położony na południe od obszaru intensyfikacji rozwoju wielofunkcyjnego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gminy Bliżyn.

Tabela 88. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzechów

Bodzechów	
Data uchwalenia	27.12.2000r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Przyjęto trzy kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej, • restrukturyzacji i modernizację rolnictwa, • rozwój turystyki (w tym agroturystyki) i rekreacji. <p>Powyższe kierunki są podstawowymi, a agroturystyka jest dodatkowym źródłem dochodu ludności gminy. Na ich podstawie oraz opracowanych uwarunkowań, określono predyspozycje gminy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dogodne miejsce do lokowania małych i średnich przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych (bliski rynek zbytu w dużym mieście przemysłowym, możliwości kooperacji z przedsiębiorstwami w ostrowcu) • interesujące miejsce dla lokalizacji zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (znacznie lepsze warunki niż w przegęszczonym ostrowcu), • dobre miejsce dla rekreacji i turystyki (dla lokowania indywidualnych domów letnich, urzędzeń dla wypoczynku mieszkańców ostrowca, a również obiektów i urzędzeń turystyki masowej dla turystów z zewnątrz, przede wszystkim z trzech metropolii – warszawy, lublina, kielc), • prowadzenie intensywnej, towarowej gospodarki rolnej i przetwórstwa produktów rolnych – jako działalności uzupełniającej w stosunku do działalności pozarolniczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Północy”.

Tabela 89. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Brody

Brody	
Data uchwalenia	23.12.2021 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>W polityce przestrzennej gminy Brody wyróżniono dwie główne sfery:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strefa przyrodniczo-krajobrazowa, • Sfera wielofunkcyjna. <p>W ramach powyższych sfer wyodrębniono również obszary obiektów prawnie chronionych, obszar działań proekologicznych, obszary osadnictwa i rozwoju gospodarczego, obszary komunikacji i infrastruktury technicznej.</p> <p>Główne kierunki polityki przestrzennej gminy Brody obejmują wprowadzenie obszarów rozwoju zabudowy mieszkaniowej, obszarów zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Zintensyfikowano również wskaźniki urbanistyczne.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Północy”.

Tabela 90. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ćmielów

Ćmielów	
Data uchwalenia	24.01.2013 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Kierunki rozwoju wynikają w dużej mierze z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego oraz Strategii rozwoju miasta i gminy Ćmielów, w której określono wizję, według której gmina będzie „nowoczesną i bezpieczną, w której mieszkańcy mogą na europejskim poziomie zaspokajać swoje potrzeby oraz rozwijać i kształtować swoje postawy, uzdolnienia, aspiracje zawodowe, intelektualne, kulturalno-duchowe i twórcze, jak również dbać o swój rozwój fizyczny”. Działania podejmowane powinny być spójne z priorytetami rozwojowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywanie potencjału ludzkiego w procesach rozwojowych i przyciąganie nowych mieszkańców, • harmonijny rozwój przestrzenny, zapewniający dbałość o środowisko i zachowanie dóbr kultury dla obecnych i przyszłych pokoleń, • podniesienie konkurencyjności gospodarczej stolicy regionu, • wykorzystanie i wzmocnienie potencjału naukowego, kulturowego i środowiskowego dla poprawy jakości życia mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Północy”.

Tabela 91. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Końskie

Końskie	
Data uchwalenia	29.06.2017 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Rozwój przestrzenny gminy Końskie należy kształtować w oparciu o następujące zasady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • racjonalne zagospodarowanie terenów polegające na maksymalnym wykorzystaniu terenów już zabudowanych oraz ograniczeniu rozpraszania zabudowy, • wytworzenie miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców, • poprawę jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej, • zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej, • wykorzystanie dogodnego położenia gminy i ściągnięcie na teren gminy inwestorów, którzy poprawią sytuację finansową oraz utworzą nowe miejsca pracy, • wykorzystanie dogodnego położenia gminy i jej walorów przyrodniczych w celu aktywizacji funkcji turystycznej, zwłaszcza z zakresu turystyki aktywnej, • ochronę potencjału przyrodniczego, w tym zwartych kompleksów leśnych, walorów krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów. <p>Charakter gminy oraz zakładane zamierzenia inwestycyjne wiążą się z koniecznością waloryzacji oraz weryfikacji terenów przeznaczonych pod zabudowę lub elementy infrastrukturalne. Nieodwracalne przekształcenie krajobrazu i zaburzenia równowagi funkcjonujących na terenie gminy i w jej sąsiedztwie ekosystemów, wymusza równoległe z postępowaniem urbanizacji, działania mające na celu zniwelowanie oddziaływania na środowisko oraz poprawę stanu środowiska przyrodniczego. Jako główne działania w tym kierunku zakłada się redukcję emisji zanieczyszczeń oraz stosowanie nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych, w szczególności w zakresie zaopatrzenia w ciepło oraz gospodarki ściekowej.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Północy”.

Tabela 92. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Kunów

Kunów	
Data uchwalenia	29.03.2018 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Przyjęte kierunki rozwoju struktury przestrzennej miasta i gminy Kunów to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozwój osadnictwa poprzez przekształcenia i uzupełnienia istniejących oraz przygotowanie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową z podstawowymi usługami bytowymi, zabudowy związanej z działalnością gospodarczą w zakresie usług i produkcji, w tym realizacja dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów gminy oraz systemowe rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej, szczególnie związanej z budową kanalizacji; 2) ochrona gruntów rolnych wysokich klas oraz wsparcie rolnictwa poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie technologii rolnictwa ekologicznego, a także racjonalizację stosowania środków ochrony roślin; • organizację lokalnego rynku dystrybucji produktów rolnych;

Kunów

- tworzenie warunków sprzyjających wzrostowi konkurencyjności gospodarstw na tle regionu;
 - wdrażanie zrównoważonego i biodynamicznego rolnictwa poprzez stosowanie nowoczesnych technologii i wprowadzenie nowych gatunków upraw, ukierunkowanych na uprawy ekologiczne – wolne od GMO, w tym upraw stanowiących materiał do dalszego przetwórstwa związanego z branżą budowlaną lub przemysłową (np. uprawy kontraktowane t.j. konopie przemysłowe);
 - organizację szkoleń dla rolników;
- 3) ochrona walorów kulturowych (docelowo realizacja założeń Gminnego Programu Ochrony Zabytków);
- 4) ochrona przyrody w zakresie:
- ochrony zespołów przyrodniczych chronionych prawem (w tym pomników przyrody), obszarów leśnych oraz ekosystemów dolin rzecznych (i cieków);
 - zwiększenie lesistości poprzez zalesienia gleb najstarszych klas bonitacyjnych oraz terenów osuwiskowych lub narażonych na erozję;
 - zachowanie terenów łąk i pastwisk, jako terenów czynnych biologicznie;
 - likwidację dzikich wysypisk śmieci, poprawa świadomości mieszkańców poprzez programy edukacyjne;
 - ograniczanie zanieczyszczeń środowiska.
- 5) rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej oraz infrastruktury drogowej poprzez:
- rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
 - modernizację oczyszczalni ścieków, w tym małych przydomowych oczyszczalni ścieków;
 - modernizację istniejących sieci gazowych i wodociągowych;
 - modernizację i rozbudowę sieci energetycznych;
 - poprawę jakości nawierzchni dróg publicznych;
 - budowę ciągów pieszych i tras rowerowych;
 - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez oświetlenie ulic.
- 6) poprawa rynku pracy i usług poprzez:
- ożywienie współpracy w ramach tzw. Staropolskiego Okręgu Przemysłowego (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko Kamienna):
 - koncentracja nie w pełni wykorzystanych zasobów drobnej wytwórczości i drobnego przemysłu, głównie w mieście Kunowie, poprzez stworzenie możliwości lokalizacyjnych nowych inwestycji zarówno w terenach przygotowanych pod względem uzbrojenia technicznego, jak również wyznaczonych w miejscowych planach;
 - wykorzystanie zasobów potencjalnych pracowników zarówno w obszarze miasta jak i obszarów wiejskich (osoby mobilne zawodowo oraz podatne na zmiany koniunktury na rynku pracy);
 - rozbudowę, adaptację i przebudowę stref usług;
 - stosowanie gminnego systemu zachęt finansowych i podatkowych dla potencjalnych inwestorów, w tym również mieszkańców;
 - zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych w szczególności w sektorze gospodarki pozarolniczej i realizacja strefy wspierania przedsiębiorczości.
- 7) budowa i rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej – zwłaszcza rozbudowa i aktywizacja terenów rekreacji i agroturystyki oraz usług sportu na obszarze całej gminy, ponadto, wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego do promocji gminy;
- 8) wyznaczenie obszarów realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii,
- 9) ustanowienie ochrony akustycznej terenów narażonych na wzmożone działanie hałasu;
- 10) pełne wykorzystanie powiązań komunikacyjnych z regionem i krajem wynikających z przebiegu dróg krajowych (DK 9 i DK 42) dla poprawy jego powiązania z układem osadniczym najbardziej predysponowanych do rozwoju głównych jednostek osadniczych gminy, szczególnie miasta Kunów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 93. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec

Mirzec	
Data uchwalenia	31.01.2019 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	Na podstawie przeprowadzonych dotychczas analiz stwierdzić można, iż w przestrzeni gminy Mirzec wyróżnia się trzy odmienne strefy funkcjonalno-przestrzenne, cechujące się zróżnicowanymi uwarunkowaniami środowiskowymi i wymagające w związku z tym odrębnego podejścia podczas określania lokalnej polityki przestrzennej;

Mirzec

	<ul style="list-style-type: none"> • Strefa wysoce aktywna przyrodniczo - obejmująca najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym tereny: głównie tereny leśne oraz obszary dolin rzecznych, stawy, oczka wodne, obszary podmokłe. Są to przeważnie rejony niezainwestowane, które powinny być chronione przed zabudową. Strefa ta jest atrakcyjna pod względem krajobrazowym, dlatego też przewiduje się dla niej możliwość pełnienia funkcji turystycznej. • Strefa umiarkowanie aktywna przyrodniczo - obejmująca tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (pola uprawne, sady, łąki i pastwiska występujące poza obszarami okresowo podmokłymi). Przez wzgląd na występowanie w gminie niewielkich powierzchni gleb o wysokich klasach bonitacyjnych zachodzi konieczność ochrony gruntów posiadających sprzyjające warunki dla rozwoju upraw. W strefie tej przewiduje się dalszy rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Dopuszcza się przekształcanie części o najniższym stopniu przydatności rolniczej, na cele związane z gospodarką leśną. • Strefa aktywności gospodarczej - obejmująca tereny zabudowane i zainwestowane w poszczególnych jednostkach osadniczych gminy. Występujące w jej obrębie obszary posiadające dostęp do drogi publicznej i możliwość uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, stanowią tereny predysponowane do rozwoju zabudowy.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 94. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrowiec Świętokrzyski

Ostrowiec Świętokrzyski	
Data uchwalenia	28.11.2020 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzmocnienie roli Ostrowca Świętokrzyskiego jako centrum usługowego w zakresie usług publicznych i komercyjnych w regionie, jako rynku pracy dla mieszkańców powiatu ostrowieckiego, jak również jako jednej z największych jednostek osadniczych województwa świętokrzyskiego, • dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki zurbanizowane przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy, • zagospodarowanie terenów inwestycyjnych w ramach Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice” - podstrefy „Ostrowiec Świętokrzyski”, • rozwój przestrzenny miasta w oparciu o istniejący układ komunikacyjny, jak również w oparciu o drogi projektowane; dążenie do stałej poprawy stanu technicznego dróg istniejących, • zwiększenie stopnia zróżnicowania branżowego oraz innowacyjności gospodarki miasta przy równoczesnym zachowaniu branż tradycyjnych, poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla • przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim sektora MŚP oraz powiązanie jej z sektorem B+R, • ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych oraz historycznych układów urbanistycznych (w tym historycznych układów urbanistycznych: Stare Miasto Ostrowiec, dawne miasto Denków, osada fabryczna Klimkiewiczów, osada fabryczna Cukrownia), jak również historycznego założenia urbanistycznego Miasto-Ogród Las Rzeczki i osi kulturowych, • ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, przede wszystkim pomników przyrody oraz obszaru OZW NATURA 2000 „Dolina Kamiennej”, objętych ochroną na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody, • utrzymanie ciągłości ekologicznej w obrębie korytarzy ekologicznych o randze regionalnej (dolina Kamiennej) i lokalnej (Struga Denkowska, Modła, Szewnianka, Rów Kanclerski), • dalszy rozwój infrastruktury technicznej na terenie miasta, propagowanie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, • dalszy rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz wypoczynkowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 95. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów

Pawłów	
Data uchwalenia	29.12.2015 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	Celem głównym zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów jest osiągnięcie trwale zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego zmierzającego do utrzymania równowagi między koniecznością zachowania cennych walorów

Pawłów

	<p>przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych a potrzebą wskazania atrakcyjnej oferty terenów pod różne formy zabudowy.</p> <p>Wśród celi strategicznych wyróżniono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie podstaw zrównoważonej urbanizacji, w tym rozwoju różnych form przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów (turystyka, agroturystyka, rolnictwo ekologiczne, usługi na rzecz środowiska i rynku miejskiego), • Ochrona i udostępnienie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych, • Wzbudzenie lokalnych inicjatyw rozwoju społeczno-gospodarczego, • Minimalizowanie kolizji funkcjonalnych w obrębie stref, obszarów i poszczególnych terenów zabudowy. <p>Jako cele operacyjne wskazano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi oraz pozyskania środków pomocowych, kierowanych na rozwój obszarów wiejskich, • Wykorzystanie najcenniejszych zasobów przyrody i krajobrazu dla promocji gminy, oraz przyciągnięcia potencjalnych inwestorów, • Racjonalne kształtowanie terenów budowlanych w dostosowaniu do lokalnych potrzeb i wymagań ekorozwoju z uwzględnieniem rygorów ochronnych, • Zachowanie ładu przestrzennego poprzez harmonijne powiązanie architektury z krajobrazem oraz respektowanie wymagań ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego, • Rozbudowa i modernizacja zbiorczych systemów infrastruktury technicznej oraz sprawnego i bezkolizyjnego układu komunikacyjnego, • Ochrona najcenniejszych obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zabudową oraz zapobieganie procesom degradacyjnym gleb, • Racjonalizacja polityki przestrzennej na obszarach nasilonej ekspansji zabudowy drogą respektowania wymagań ekofizjograficznych oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa ekologicznego, • Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla integracji społeczności lokalnej oraz kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku gminy.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pótnocy”.

Tabela 96. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Skarżysko Kościelne

Skarżysko Kościelne	
Data uchwalenia	30.03.2015 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Z uwagi na uwarunkowania środowiska, uwarunkowania społeczno-demograficzne i pełnione przez gminę funkcje, proponowane zmiany koncentrują się przede wszystkim w następujących kierunkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wielofunkcyjny rozwój wsi, ze szczególnym uwzględnieniem zmian jakościowych, • właściwe wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, powiększanie w miarę możliwości zasięgu terenów zieleni poprzez zalesienia, zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przywodne oraz przydrożne, wiążące się we wspólny system przestrzenny, • rozwój terenów inwestycyjnych oraz lokalizacja odnawialnych źródeł energii. <p>W celu uporządkowania struktury układów przestrzennych wsi i nowych osiedli mieszkaniowych należy dążyć do wykształcenia obszarów integrujących i wpływających na tworzenie społeczności lokalnych. Uporządkowanie struktur urbanistycznych powinno odbywać się poprzez realizację jednakowej architektury pod względem form, kolorystyki i skali. Zastosowanie jednakowej formy i rodzaju pokrycia dachów jak i wykończenia elewacji budynków w poszczególnej jednostce osadniczej jest szansą na tworzenie niepowtarzalnych klimatów dla zamieszkania jak i wypoczynku. Rozwój zabudowy powinien następować w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub jest planowana do realizacji w najbliższych latach.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pótnocy”.

Tabela 97. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Skarżysko-Kamienna

Skarżysko-Kamienna	
Data uchwalenia	28.12.2005 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Struktura przestrzenna miasta została zdefiniowana przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • układ hydrograficzny (rzeczny); • konfigurację terenu; • przebieg tras komunikacyjnych – kolejowych i drogowych;

Skarżysko-Kamienna

	<ul style="list-style-type: none"> • stan zainwestowania miejskiego (głównie w formie zabudowy mieszkaniowej i struktur przemysłowych). <p>Układ przestrzenny miasta, wg. SUIKZP Skarżysko-Kamienna, przewidywał:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie szeregu sytuacji niekorzystnych dla sprawnego funkcjonowania miasta, a w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ usprawnienie powiązań komunikacyjnych wewnątrzmijskich i z układem zewnętrznym; ○ zabezpieczenie bezkolizyjnych powiązań wschodniej i zachodniej części miasta przedzielanych zapowiadaną trasą S-7; ○ zdecydowane ograniczenie skali zabudowy głównie poniżej ul. 3 Maja w celu uniknięcia potencjalnego zagrożenia falą powodziową; • możliwości rozwoju struktur miejskich z uwzględnieniem funkcji ośrodka ponadlokalnego, wielofunkcyjnego, a w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ określenie rejonu lokalizacji obszaru śródmiejskiego miasta; ○ określenie rejonów lokalizacji nowych form aktywności gospodarczej; ○ uznano, że istnieje niepowtarzalna szansa dla miasta wytworzenia centrów rozwojowych lokalizowanych w nawiązaniu do trasy S-7; ○ określenie rejonów lokalizacji znacznego programu mieszkaniowego o zróżnicowanej strukturze, intensywności, wyrazie architektonicznym, formach kształtowania urbanistycznego. Rejony te znacznie przekraczają potrzeby lat najbliższych, zabezpieczają jednak kierunkowy rozwój struktur przestrzennych; • podniesienie rangi, wartości struktur przyrodniczych kształtowanych w formie miejskiego systemu ekologicznego w oparciu o takie komponenty, jak: rzeki, lasy, zbiorniki wodne, rejon zieleni urządzonej, ciągi zieleni ulicznej; • wydobycie wartości dziedzictwa kulturowego miasta. <p>Wśród ważnych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Skarżysko-Kamiennej wyszczególniono:</p> <ul style="list-style-type: none"> • integrację układów przestrzennych Skarżyska-Kamiennej z przyłączonymi osiedlami: Książęcym i Pogorzałem w związku z włączeniem tych terenów do obszaru administracyjnego miasta; • korektę w układzie komunikacyjnym miasta; • konsekwencje wynikające ze zrealizowanych i uściślonych odcinków drogi ekspresowej S-7; • ograniczenia rezerw dla terenów budownictwa mieszkaniowego w północno-wschodniej części miasta w rejonie Skarżyska Kościelnego i Usłowia; • ograniczenie terenów aktywności gospodarczej i usług ponadlokalnych w osiedlu Książęcym w rejonie dotychczasowego przebiegu drogi krajowej E77; • możliwość znacznej restrukturyzacji części terenów przemysłowych w mieście oraz ewentualnego ich powiększenia na północny-zachód od terenów kolejowych wzdłuż drogi do węzła na S-7; • intensyfikacji wykorzystania istniejących terenów zainwestowania miejskiego, w szczególności obszaru śródmiejskiego; • uwzględnienia przyjętych rozwiązań w uchwalonych i będących w trakcie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 98. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Starachowice

Starachowice	
Data uchwalenia	26.11.2021 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Nadrzędnym zadaniem polityki będzie ukształtowanie spójnego systemu ponadlokalnych ośrodków koncentrujących funkcje gospodarcze i społeczne, które spełniałyby rolę węzłów skupiających sieć powiązań społeczno-gospodarczych oraz centrów wymiany informacji, wiedzy, towarów i usług w ramach powiększającego się obszaru obsługi. Działania powinny umożliwić lepszą dostępność do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług, jak również zapewnić odczuwalną poprawę jakości przestrzeni miejskiej oraz warunków zamieszkiwania i wypoczynku. Priorytetami w tym zakresie są następujące kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa wewnątrzregionalnej dostępności komunikacyjnej zarówno do ośrodków subregionalnych jak i obszarów wiejskich, a także terenów o specyficznym potencjale (turystycznym, środowiskowym, kulturowym itp.) poprzez rozbudowę infrastruktury, a także poprzez rozwój transportu publicznego, • ukształtowanie regionalnej bazy szkolnictwa wyższego, zaplecza naukowo-badawczego i otoczenia rynkowego biznesu w dostosowaniu do charakteru i specyfiki rejonu obsługi,

- stworzenie spójnego systemu korzystnych warunków terenowych dla przyciągnięcia kapitału inwestycyjnego w całym obszarze oddziaływania,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej zapewniającej lokalizację przedsiębiorstw wykorzystujących lokalny potencjał specjalizacji gospodarczej,
- kształtowanie warunków do integracji rynków pracy i podnoszenia kwalifikacji zawodowych zasobów ludzkich,
- wspieranie lokalizacji, rozwoju i efektywności działania instytucji wspomagających rynek pracy,
- rozwój kapitału ludzkiego, poprawę jakości usług okołobiznesowych, rozwój funkcji turystycznych i administracyjnych w ponadlokalnym obszarze oddziaływania,
- rewitalizacja stref centralnych oraz zdegradowanych obszarów miejskich, w tym obszarów przemysłowych,
- rewaloryzacja obiektów użyteczności publicznej,
- podtrzymanie i wzmacnianie więzi etnicznych i kulturowych z historycznym obszarem oddziaływania,
- zapobieganie żywiołowej suburbanizacji terenów podmiejskich i powstawaniu osiedli niespełniających obowiązujących standardów i norm urbanistycznych.

Miasto zostało podzielone na strefy, którym przypisano główne kierunki polityki przestrzennej.

Obszary mieszkaniowe:

- sukcesywne eliminowanie uciążliwego przemysłu,
- wzbogacanie o infrastrukturę społeczną,
- zagospodarowanie strefy zielenią urządzoną (parki, skwery, zieleńce itp.),
- realizacja zabudowy na terenach o zróżnicowanej własności gruntów postępująca sukcesywnie wraz z realizacją ciągów komunikacyjnych,
- realizacja zabudowy po uprzednim wyposażeniu terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną,
- stymulowanie rozwoju szerokiej i wielokierunkowej oferty mieszkaniowej,
- tworzenie oferty mieszkaniowej przez podmioty prywatne, jak również wzbogacanie zasobu komunalnego i poprawa jego stanu technicznego,
- tworzenie zwartych obszarów zabudowy mieszkaniowej, przeciwdziałanie powstawaniu enklaw oderwanych od zasadniczego układu przestrzennego miasta,
- poprawa jakości zamieszkania poprzez odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni publicznych, ciągów pieszych i rowerowych, terenów zieleni i innych miejsc rekreacji i wypoczynku,
- modernizacja i remont zabudowy, w tym jako element procesów rewitalizacyjnych.

Obszary mieszkaniowo-usługowe:

- zachowanie i ochrona elementów historycznego układu urbanistycznego Wierzbnika,
- zachowanie i ochrona funkcji mieszkaniowej,
- przystosowanie obiektów, urządzeń, komunikacji do potrzeb i wymagań współczesności,
- wprowadzanie elementów zieleni urządzonej (skwery, zieleńce, mała architektura itp.),
- rozwój usług w postaci centrów lub ulic,
- dostosowanie obiektów i przestrzeni dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Strefa usługowa:

- przystosowanie obiektów, urządzeń, komunikacji do potrzeb i wymagań współczesności,
- kompleksowe kształtowanie zabudowy jako kompozycje architektoniczno-urbanistyczne wyróżniające się w przestrzeni,
- efektywne wykorzystanie przestrzeni poprzez przebudowę lub wymianę istniejących obiektów,
- wprowadzanie elementów zieleni urządzonej (skwery, zieleńce, mała architektura itp.),
- dostosowanie obiektów i przestrzeni dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie wielofunkcyjnych kompleksów usługowych.

Strefa aktywności gospodarczych:

- przystosowanie obiektów, urządzeń, komunikacji do potrzeb i wymagań współczesności,
- zagospodarowanie strefy zielenią urządzoną i izolacyjną,
- rozwój Specjalnej Strefy Ekonomicznej,

Starachowice

	<ul style="list-style-type: none"> • dążenie do tworzenia obszarów wielobranżowych, branż współdziałających, z promowaniem przemysłu wysokich technologii, • możliwe jest tworzenie parków przemysłowych i parków biznesu, • należy dążyć do stworzenia oferty wpierającej produkcję poprzez lokalizację biur, obiektów naukowo-technicznych, • należy dążyć do minimalizowania negatywnego oddziaływania działalności na środowisko, otoczenie i człowieka, m.in. poprzez tworzenie pasów zieleni o charakterze rekreacyjnym, krajobrazowym i ochronnym oraz odpowiednie rozplanowanie przestrzeni, • należy dążyć do zapewnienia dogodnego systemu połączeń drogowych wewnętrznych i zewnętrznych, z możliwością wykorzystania kolei na potrzeby transportowe, • należy dążyć do właściwego skomunikowania obszarów komunikacją zbiorową, szczególnie z obszarami zamieszkiwania, • należy zapewnić właściwe wyposażenie w systemy infrastruktury technicznej. <p>Obszary zieleni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sukcesywne tworzenie systemu zieleni miejskiej składającego się z różnych form zieleni (parków, skwerów) wraz obiektami i urządzeniami towarzyszącymi (m.in. małą architekturą, obiektami sportowymi, rekreacyjnymi, małą gastronomią), • atrakcyjne zagospodarowanie zbiorników wodnych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, • wprowadzanie ścieżek pieszo-rowerowych powiązanych z systemem zieleni miejskiej, • dopuszcza się tworzenie parków kieszonkowych, parklet'ów, woonerf'ów, • dopuszcza się lokalizowanie zieleni na dachach oraz na ścianach budynków, • dopuszcza się tworzenie miejskich łąk kwietnych, • należy dążyć do połączenia zespołów zabudowy mieszkaniowej z terenami zieleni, terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi, ogrodami działkowymi poprzez ciągi pieszo-rowerowe z dużym udziałem zieleni, • należy dokonywać uzupełnienia, odtwarzania i tworzenia nowych szpalerów drzew, pasów zieleni, zadrzewień, • należy dążyć do tworzenia zieleni zapewniającej naturalną retencję wód opadowych, • należy dążyć do oddzielania obiektów przemysłowo-magazynowych od terenów mieszkaniowych wielopiętrową zielenią izolacyjną, • podkreślanie zielenią walorów zabudowy, osi widokowych, miejsc szczególnych oraz przestrzeni publicznych, • tworzenie ciągów pieszo-rowerowych w formie alei, przecinających zespoły zabudowy, • w przypadku likwidacji lub skablowania linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia dopuszcza się realizację parków linearnych w dotychczasowych strefach ograniczonego użytkowania.
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 99. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Stąporków

Stąporków	
Data uchwalenia	29.11.2011 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Zasady ogólne kształtowania zabudowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nowe działki budowlane na terenach podlegających podziałowi powinny mieć powierzchnię i kształt umożliwiający ich prawidłowe zagospodarowanie, zapewnioną dostępność komunikacyjną do każdej działki, możliwość sukcesywnego wyposażania terenów i obiektów w infrastrukturę techniczną; 2) obiekty budowlane należy modernizować i projektować w taki sposób, by forma architektoniczna była dostosowywana do krajobrazu i otaczającej zabudowy, z wyłączeniem otaczających obiektów zdegradowanych; 3) w ramach przebudowy i modernizacji istniejących zespołów zabudowy obowiązuje porządkowanie nieruchomości w odniesieniu do obiektów funkcji podstawowej, budynków gospodarczych i garażowych, oraz zagospodarowania terenu w zakresie dojazdów, miejsc parkingowych, zieleni i wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Budynki gospodarcze na działce nie mogą mieć charakteru prowizorycznego, szpecącego krajobraz, a rodzaj ich użytkowania nie może naruszać warunków zamieszkania; 4) możliwość lokalizacji obiektów usługowych w zespołach zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem, że prowadzona w nich działalność nie spowoduje pogorszenia warunków zamieszkania, nie spowoduje przekroczenia

Stąporków

	<p>standardów środowiska poza obszarem granic działki (lub mieszkania w przypadku zabudowy wielorodzinnej);</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) zaleca się z uwagi na potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego zasadę równoczesnej lub wyprzedzającej realizacji elementów infrastruktury technicznej, zapewniającej ochronę wód przed zanieczyszczeniem w stosunku do realizacji obiektów i urządzeń dla ustalonych funkcji; 6) na terenach objętych ochroną konserwatorską, obowiązują uzgodnienia projektowanych zamierzeń inwestycyjnych i modernizacyjnych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; 7) na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody, obowiązuje zachowanie ustaleń zawartych w przepisach szczególnych dotyczących tych terenów; 8) zakaz odprowadzania zanieczyszczonych wód i ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, z wyłączeniem zrzutów w oparciu o uzyskane pozwolenia wodno-prawne; 9) lokalizacja planowanych przedsięwzięć musi uwzględniać istniejący stan środowiska przyrodniczego i o ile wymagają tego przepisy szczegółowe, zawsze winna być poprzedzona procedurą środowiskową, jak i spełniać odpowiednie normy ochrony środowiska; 10) lokalizacja po procedurze środowiskowej wynikająca z ustawy i niekiedy planu zakaz lokalizowania planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach szczególnych, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obligacyjne (za wyjątkiem linii i urządzeń infrastrukturalnych i drogowych oraz inwestycji produkcyjnych i usługowych, w tym rolniczych i związanych z rolnictwem), dla których raport o oddziaływaniu na środowisko wykaże, że zasięg ewentualnego oddziaływania zamyka się w granicach własności działki; 11) w bezpośrednim sąsiedztwie lasów obowiązuje strefa ochronna lasu, w której obowiązuje zakaz zabudowy w oparciu o przepisy szczególne; 12) w przypadku podjęcia działań inwestycyjnych, na obszarze wyposażonym w urządzenia melioracyjne, inwestor zobowiązany jest do zabezpieczenia bądź przebudowy istniejących systemów melioracyjnych w porozumieniu z właściwym zarządcą gospodarki wodnej; 13) na terenach upraw polowych za zgodne ze studium uznaje się lokalizacje stawów hodowlanych i rekreacyjnych, oraz zalesienia w oparciu o przepisy szczególne; 14) na terenach narażonych na zalewanie oraz okresowe podtapianie, obowiązują zakazy i ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu w oparciu o przepisy szczególne; 15) dla obiektów o wysokości 50 m n.p.t. i większej (wieże, kominy, maszty, słupy). należy zgłaszać ich lokalizację do służb ruchu lotniczego, celem ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 100. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Suchedniów

Suchedniów	
Data uchwalenia	25.05.2011 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Główną przesłanką do formułowania polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Suchedniów jest ich położenie, walory środowiska przyrodniczego, stan zagospodarowania i rysujące się tendencje zmian. Podstawowe kierunki polityki przestrzennej obowiązujące na terenach Zespołu Parków Krajobrazowych, a więc terenach miasta i gminy Suchedniów to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • polityka osiągnięcia celów ekologicznych (gwarantująca istnienie i funkcjonowanie trwałego użytkowania zasobów środowiska przyrodniczego, zabezpieczenie utrzymania równowagi ekologicznej); • polityka osiągnięcia celów kulturowych (polegającej na ochronie zasobów kulturowych, zabytków techniki i architektury, tradycji regionalnych); • polityka osiągnięcia celów gospodarczych i społecznych (zmierzająca do podniesienia jakości życia mieszkańców poprzez zabezpieczenie trwałej równowagi ekologicznej, racjonalną gospodarkę zasobami przyrody, rozwój gospodarczy wskazany i dopuszczalny na terenach parków, tj. terenach objętych ochroną zgodnie z przepisami szczególnymi). <p>Szczególne wartości środowiska naturalnego Suchedniowa, o niskim obecnie stopniu wyposażenia w infrastrukturę turystyczną, stwarzają dużą szansę rozwojową dla funkcji turystyczno-wypoczynkowej.</p>

Suchedniów

	<p>Warunkiem realizacji tej szansy jest wyjście z właściwą, konkurencyjną propozycją inwestycyjną, działalnością agroturystyczną, podmiejskim budownictwem letniskowym. Możliwości rozwoju turystyki i wypoczynku wymagają przygotowania programu aktywizacji tej działalności oraz określenia głównych instrumentów dla realizacji tego programu.</p> <p>Działanie zmierzające do utworzenia Rodzinnego Centrum Pobytu Turystyczno - Rekreacyjnego, Parku Kulturowego Doliny Kamiennej i Muzeum Martyrologii Wsi Polskiej to istotna promocja inwestycyjna walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, nie tylko w najbliższym rejonie, ale także w kraju i poza granicami.</p> <p>W rozwoju turystyki i wypoczynku konieczne jest zachowanie pełnej integracji między działalnością turystyczną, ochroną walorów przyrodniczych, kulturowych oraz działalnością gospodarczo - społeczną.</p> <p>Bogate elementy środowiska przyrodniczego, w większości objętego ustawową ochroną zobowiązują do prowadzenia polityki ekorozwoju i uszanowania istniejących jego wartości i dlatego w celu ochrony walorów krajobrazowych na terenach zurbanizowanych należy dążyć do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematycznej poprawy estetyki zabudowy poprzez ustanowienie zasad architektoniczno - budowlanych z preferowaniem cech regionalnych; • realizowania, wokół obiektów produkcyjnych, produkcyjno - usługowych, hodowlanych, komunikacyjnych, pasów zieleni osłonowej; • maksymalnego ograniczenia przemysłowej eksploatacji złóż kopalin mineralnych; • wykluczenia lokalizacji nowych, uciążliwych dla środowiska obiektów przemysłowych; • ograniczenia rozbudowy ponadlokalnej sieci drogowej do już wskazanej drogi ekspresowej Warszawa - Kraków a i dążenia do poprawy standardu dróg istniejących; • realizacja nowych sieci wodociągowych wraz z przygotowaniem zasad utylizacji ścieków, formy ich funkcjonowania oraz bieżącej kontroli z jednoczesnym zapewnieniem priorytetów realizacyjnych na obszarach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych i terenach źródłiskowych rzek; • organizowania sprawnej gospodarki odpadami komunalnymi ograniczając w ten sposób powstawanie "dzikich" wysypisk śmieci oraz urządzania w niedalekiej przyszłości gminnego lub międzygminnego wysypiska śmieci.
--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pótnocy”.

Tabela 101. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Waśniów

Waśniów	
Data uchwalenia	28.03.2001 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Cel strategiczny rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy Waśniów jest uzyskanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, która w harmonijny, zrównoważony sposób wykorzysta jej walory przyrodnicze i kulturowe oraz jej zasoby dla poprawy warunków życia mieszkańców. Cel ten realizowany jest przez poniższe cele bezpośrednie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie istniejącego systemu przyrody i krajobrazu na terenie gminy oraz jego rozbudowa o nowe obiekty chronione, • ochrona wartościowych kompleksów gleb, • ochrona dziedzictwa kulturowego, służąca utrwalaniu tożsamości historycznie ukształtowanych wiejskich jednostek osadniczych gminy i ich utrzymanie jako głównych elementów struktury przestrzennej, • wprowadzenie przyjętych zasad ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego w procesy zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, ze szczególnymi preferencjami dla rozwoju rolnictwa, • stworzenie nowoczesnego centrum gminy ze sprawnym układem jego powiązań komunikacyjnych z poszczególnymi wsiami i ośrodkami miejskimi, • uzyskanie wysokich standardów oraz harmonizację jej całego układu przestrzennego, • realizację sprawnego i bezpiecznego systemu komunikacji drogowej oraz niezawodnych sieci: wodno-kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej oraz telekomunikacyjnej. <p>Cele rozwoju przestrzennego powinny być realizowane z omówieniem poniższych kierunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ochrony środowiska przyrodniczego, • ochrony środowiska kulturowego, • rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej,

Waśniów	
	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacji i rozbudowy układu komunikacji, • modernizacji i rozbudowy układu sieci oraz urządzeń infrastruktury technicznej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Tabela 102. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wąchock

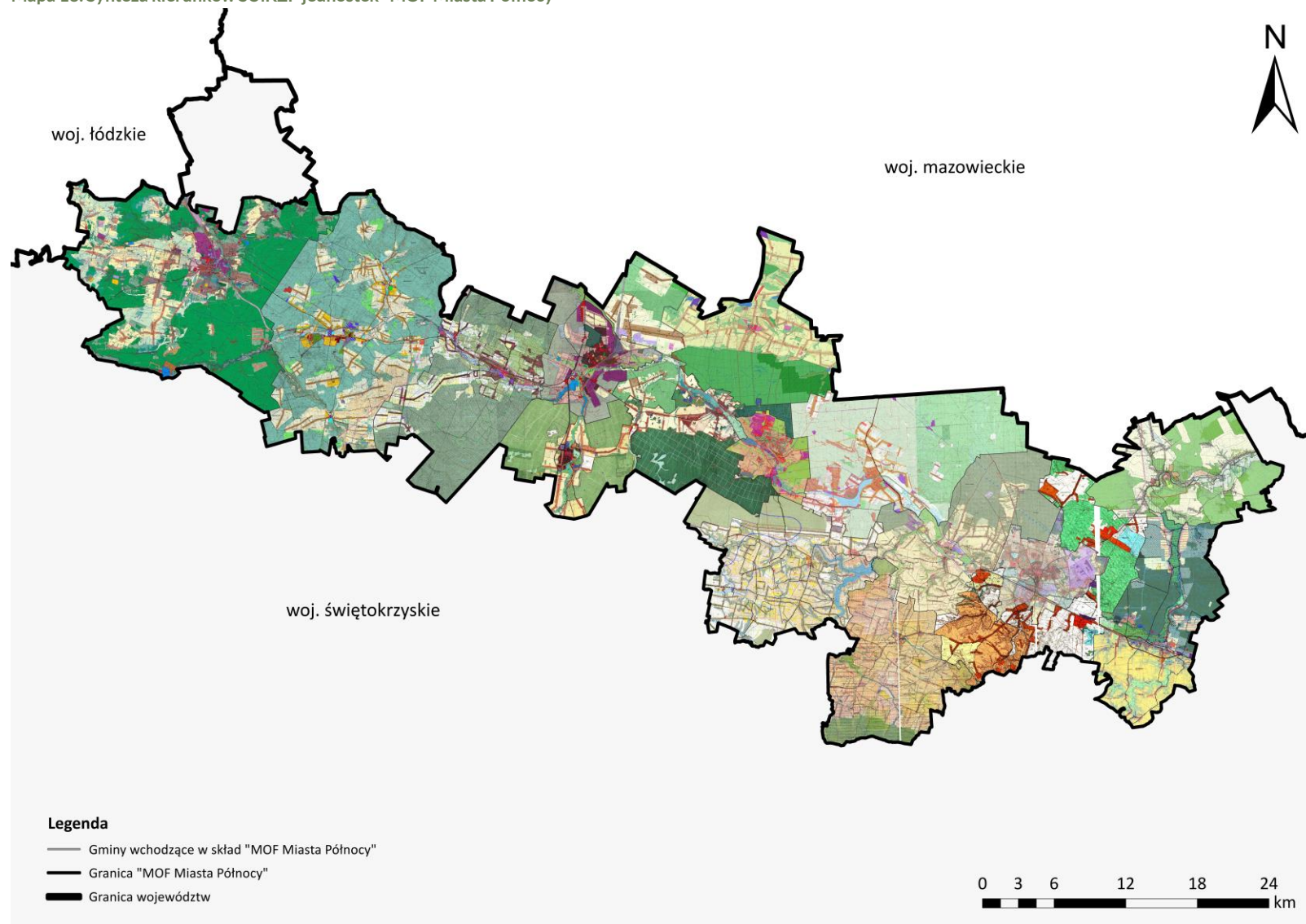
Wąchock	
Data uchwalenia	18.06.1998 r.
Kierunki polityki przestrzennej Gminy	<p>Obszar miasta Wąchocka został podzielony na jednostki funkcjonalno-przestrzenne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • węzłowe kompleksy leśne, • korytarz ekologiczny rzeki kamiennej, • powiązania systemów ekologicznych, • tereny preferowane do dolesień, • powiązania systemów ekologicznych, • tereny preferowane do dolesień, • tereny preferowane do funkcji mieszkaniowej, • tereny preferowane do funkcji rekreacyjnej, • tereny preferowane dla funkcji zieleni miejskiej, • tereny preferowane dla funkcji rolniczej, • tereny dla strategicznej funkcji rozwoju miasta, • rejon centrum dyspozycyjnego, • obszary szczególnej tożsamości miasta, • rejony koncentracji działalności gospodarczej, • obszary występowania złóż surowcowych. <p>Obszar Gminy Wąchock podzielono na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • strefę polityki przestrzennej, • strefa obszarów zurbanizowanych, • strefa terenów otwartych użytkowanych rolniczo, • strefa zwiększonych wymogów ochrony wartości przyrodniczych – lokalna ekostrefa, • strefa leśna, • strefa ochrony wartości historycznych. <p>Wśród stref polityki przestrzennej wyróżniono tereny funkcjonalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mieszkaniowe z podziałem na zabudowę o charakterze miejskim i jednorodinnym, oraz na zabudowę mieszaną jednorodinną i wiejską oraz dla funkcji związani z agroturystyką, • usług z przeznaczeniem pod realizację obiektów związanych ze strategicznymi funkcjami rozwoju miasta i gminy, oraz dla obsługi całej społeczności lokalnej. usługi związane z bezpośrednią obsługą ludności w wydzielonych obszarach mieszczą się w ramach terenów mieszkaniowych. • produkcyjno-gospodarcze związane zarówno z funkcją produkcyjną, obsługą techniczną rolnictwa oraz obsługą techniczną miasta i gminy; • zieleni urządzonej obejmującej parki, skwery, cmentarze, oraz ogrody działkowe, • upraw polowych z wydzieleniem obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a w tym wyłączone z zabudowy; • lasów i dolesie; • zieleni łęgowej i łąk; • rzeki i zbiorników wodnych, • skarp, wąwozów, zieleni nie urządzonej, • infrastruktury technicznej (drogi, ścieżki rowerowe, tereny kolejowe, place, parkingi).

Źródło: opracowanie własne na podstawie SUIKZP gmin „MOF Miasta Pódnocy”.

Poniższa **Mapa 13** przedstawia zestawienie planów kierunków zagospodarowania przestrzennego jednostek „MOF Miasta Pódnocy”. Obszary znajdujące się na granicach gmin w większości posiadają zgodne przeznaczenie - głównie na tereny zielone lub leśne. Występują również obszary zabudowy oraz środowiska naturalnego, ale są one komplementarne. W jednej jednostce znajduje się zabudowa mieszkaniowa, a w drugiej usługowa; innym przypadkiem jest teren wód płynących/stojących, który po zmianie jednostki przechodzi w tereny zielone. Tak zaprogramowane kierunki zapobiegają rozlewaniu się miejscowości, a tym samym pozwalają na zachowanie odpowiedniej gęstości zabudowy lub w przypadku terenów naturalnych - wspólną ochronę tych obszarów. To co najbardziej wyróżnia się na poniższej mapie to różnice w prezentacji przeznaczeń terenu – przykładem są tereny przygraniczne w centralnej części

Skarżyska Kościelnego. Na terenie Skarżysko-Kamiennej oznaczenie terenów zalesień przedstawiono za pomocą szrafu, z kolei lasy na terenie Skarżyska Kościelnego to zielone wypełnienie. Barwy zieleni przypisane do terenów leśnych są również w innych odcieniach w zależności od jednostki.

Mapa 13. Synteza kierunków SUIKZP jednostek "MOF Miasta Północy"

Źródło: Opracowanie własne na podstawie SUIKZP jednostek „MOF Miasta Północy”.

13.3. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, który stanowi ważne narzędzie w procesie kształtowania ładu przestrzennego. W przeciwieństwie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzenie MPZP nie jest obligatoryjne, w związku z czym niespójne pokrycie obszarów planami może prowadzić do powstawania chaosu przestrzennego. Na terenie gmin „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” liczba obowiązujących planów miejscowych na przestrzeni lat 2016-2020 wzrosła o 20%. Najwięcej nowych planów pojawiło się w Skarżysku-Kamiennej (+7), Brodach, Końskich, Pawłowie oraz Stąporkowie (po 3). W 2020 roku najwięcej MPZP było w Skarżysku-Kamiennej (28), Końskich (27), Ostrowcu Świętokrzyskim (23) oraz Starachowicach (21). W latach 2016-2020 jedynie trzy gminy nie posiadały planów miejscowych – Bałtów, Skarżysko Kościelne oraz Waśniów (Tabela 103).

Tabela 103. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	0	0	0	0	0
Bliżyn	9	11	11	11	11
Bodzechów	1	1	1	1	1
Brody	8	8	8	9	11
Ćmielów	6	6	7	7	7
Końskie	24	25	25	26	27
Kunów	1	1	1	1	3
Mirzec	2	2	2	2	2
Ostrowiec Świętokrzyski	22	23	23	23	23
Pawłów	15	15	15	18	18
Skarżysko Kościelne	0	0	0	0	0
Skarżysko-Kamienna	21	22	25	28	28
Starachowice	19	21	21	21	21
Stąporków	4	4	4	6	7
Suchedniów	13	13	13	13	13
Waśniów	0	0	0	0	0
Wąchock	0	2	2	2	2
MOF Miasta Północy	145	154	158	168	174

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Łączna powierzchnia terenów pokrytych planami miejscowymi na obszarze „MOF Miasta Północy” wzrosła w latach 2016-2020 o 2 474 ha, co przekłada się na 6,50% wzrostu. Pod względem powierzchni największy przyrost nowych obszarów objętych MPZP nastąpił w gminie Ćmielów (+1 292 ha) oraz Wąchock (+674 ha). W 2020 roku największy obszar plany miejscowe pokrywały w gminie Kunów (11 373 ha), Mirzec (6 832 ha) oraz Pawłów (6 461 ha). Pośród gmin posiadających na swoim obszarze przynajmniej jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego najmniejszą powierzchnię objętą planem odnotowano w Brodach (1 ha), Wąchocku (18 ha) oraz Stąporkowie (36 ha) (Tabela 104).

Tabela 104. Powierzchnia terenów objętych obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminach „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020²⁸

Jednostka	Powierzchnia [ha]				
	2016	2017	2018	2019	2020
Bliżyn	4 152	4 170	4 194	4 194	4 194
Bodzechów	1	1	1	1	1
Brody	4 505	4 505	4 505	4 505	4 511
Ćmielów	697	697	1 989	1 989	1 989
Końskie	1 843	1 857	1 857	1 858	2 143
Kunów	11 373	11 373	11 373	11 373	11 373
Mirzec	6 832	6 832	6 832	6 832	6 832
Ostrowiec Świętokrzyski	885	885	885	885	885
Pawłów	5 787	5 787	5 787	6 461	6 461
Skarżysko-Kamienna	663	679	769	769	769
Starachowice	1 083	1 088	1 088	1 088	1 088
Stąporków	5	5	5	33	36

²⁸ Zestawienie opracowano dla gmin posiadających na swoim obszarze obowiązujące MPZP.

Jednostka	Powierzchnia [ha]				
	2016	2017	2018	2019	2020
Suchedniów	231	231	231	231	231
Wąchock	0	18	18	18	18
MOF Miasta Północy	38 057	38 128	39 534	40 237	40 531

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

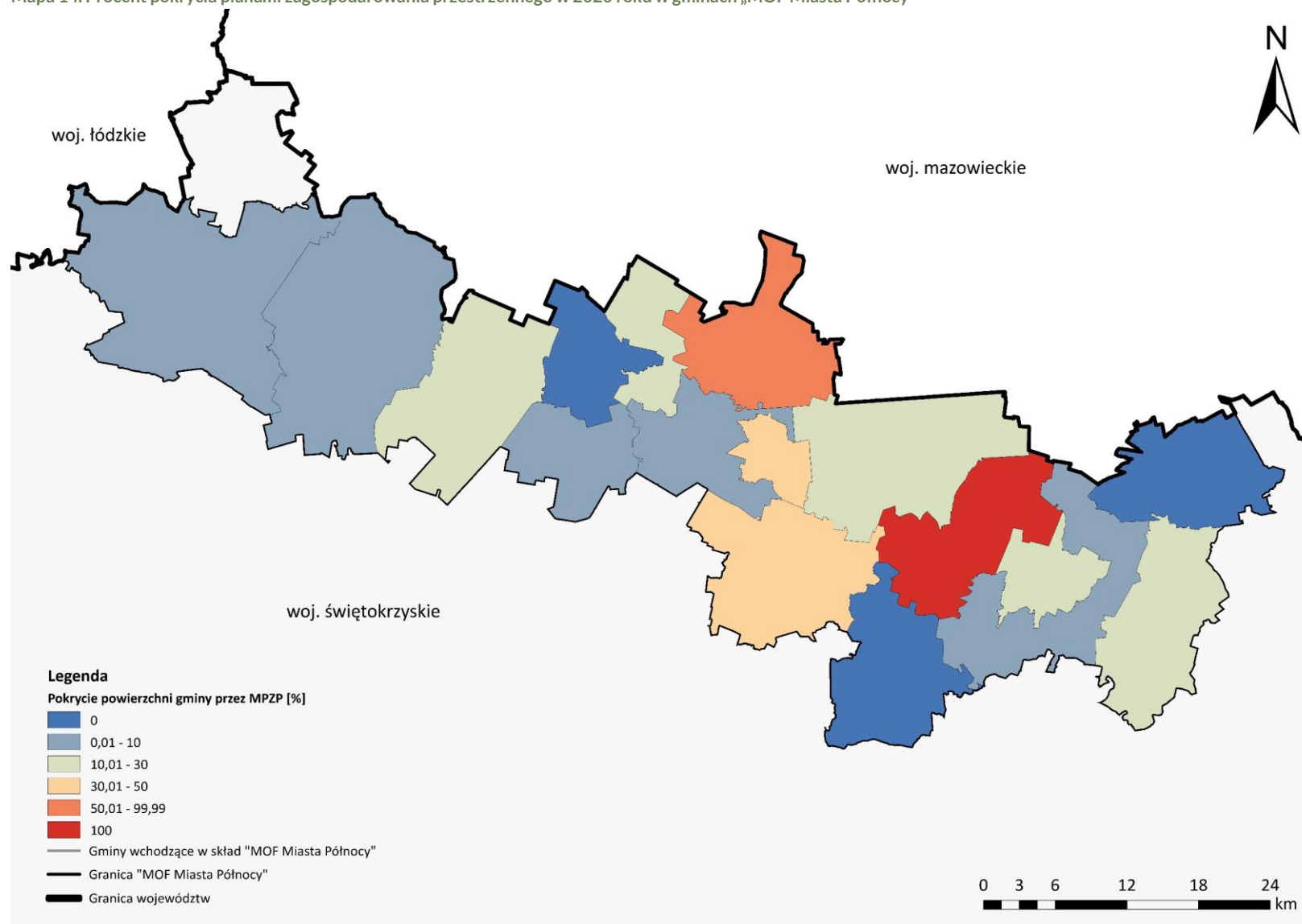
Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pośród gmin „MOF Miasta Północy” jest nierównomierne. Gminy usytuowane w centralnej części są przeważnie pokryte w większym procencie, podczas gdy gminy na wschodnim i zachodnim krańcu są pokryte dużo słabiej. W 2020 roku pokrycie planami miejscowymi w poszczególnych gminach prezentowało się następująco:

- Bałtów – 0%,
- Bliżyn – 29,70%,
- Bodzechów – 0,01%
- Brody – 27,97%,
- Ćmielów – 16,87%,
- Końskie – 8,57%,
- Kunów – 100%,
- Mirzec – 61,49%,
- Ostrowiec Świętokrzyski – 19,06%,
- Pawłów – 47,03%
- Skarżysko Kościelne – 0%
- Skarżysko-Kamienna – 11,94%
- Starachowice – 34,19%,
- Stąporków – 0,16%,
- Suchedniów – 3,08%,
- Waśniów – 0%,
- Wąchock – 0,22%.

Biorąc pod uwagę cały obszar funkcjonalny pokrycie planami miejscowymi kształtuje się na poziomie 20,72% ogólnej powierzchni (Mapa 14).

W przeprowadzonym badaniu CAWI respondenci wskazali, że gminy powinny dążyć do zmaksymalizowania pokrycia powierzchni gmin planami miejscowymi, w celu kreowania ładu przestrzennego. Jednak dla wielu gmin problem stanowią ograniczone środki finansowe, nie pozwalające na tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz długotrwała procedura uchwalania planów.

Mapa 14. Procent pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego w 2020 roku w gminach „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

13.4. OBSZARY PROBLEMOWE (OBSZARY ZDEGRADOWANE I REWITALIZACJI)

Rewitalizacją zwany jest proces wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, który prowadzony jest w sposób kompleksowy oraz skoncentrowany terytorialnie, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, gospodarki oraz przestrzeni, realizowane przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji²⁹. Na terenie „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” prawie wszystkie gminy posiadają aktualnie obowiązujący program rewitalizacji. Jedyny wyjątek stanowi Skarżysko Kościelne, które tego typu dokumentu nie posiada. Zgodnie z założeniami określonymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji obszary rewitalizowane na terenie gminy mogą obejmować maksymalnie 20% ogólnej powierzchni. Pośród gmin „MOF Miasta Północy” największy procentowo obszar został wyznaczony w gminie Wąchock (18,89%), Bodzechów (18,50%) oraz Pawłów (17,09%), natomiast najmniejszy w Bliżynie (0,44%), Ćmielowie (0,50%) oraz Stąporkowie (1,47%). Pod kątem powierzchni największe tereny obejmują obszary rewitalizacji w gminie Pawłów (3 744 ha), Bodzechów (2 262,50 ha) oraz Kunów (1 895 ha), a najmniejsze w gminie Ćmielów (42 ha), Bliżyn (61,71 ha) oraz Suchedniów (207 ha). Łącznie na terenie całego obszaru funkcjonalnego obszary rewitalizacji obejmują 16 660,24 ha, co przekłada się na 8,52% ogólnej powierzchni (Tabela 105).

Tabela 105. Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Powierzchnia [ha]	% powierzchni jednostki
Bałów	851	8,1
Bliżyn	61,71	0,44
Bodzechów	2 262,50	18,50
Brody	764,1	4,74
Ćmielów	42	0,50
Końskie	955	3,82
Kunów	1 895	16,69
Mirzec	1 487,1	13,38
Ostrowiec Świętokrzyski	664,73	14,32
Pawłów	3 744	17,09
Skarżysko Kościelne	0	0
Skarżysko-Kamienna	956,4	14,85
Starachowice	354	11,11
Stąporków	343	1,47
Suchedniów	207	2,76
Waśniów	228,7	2,79
Wąchock	1 844	18,89
MOF Miasta Północy	16 660,24	8,52

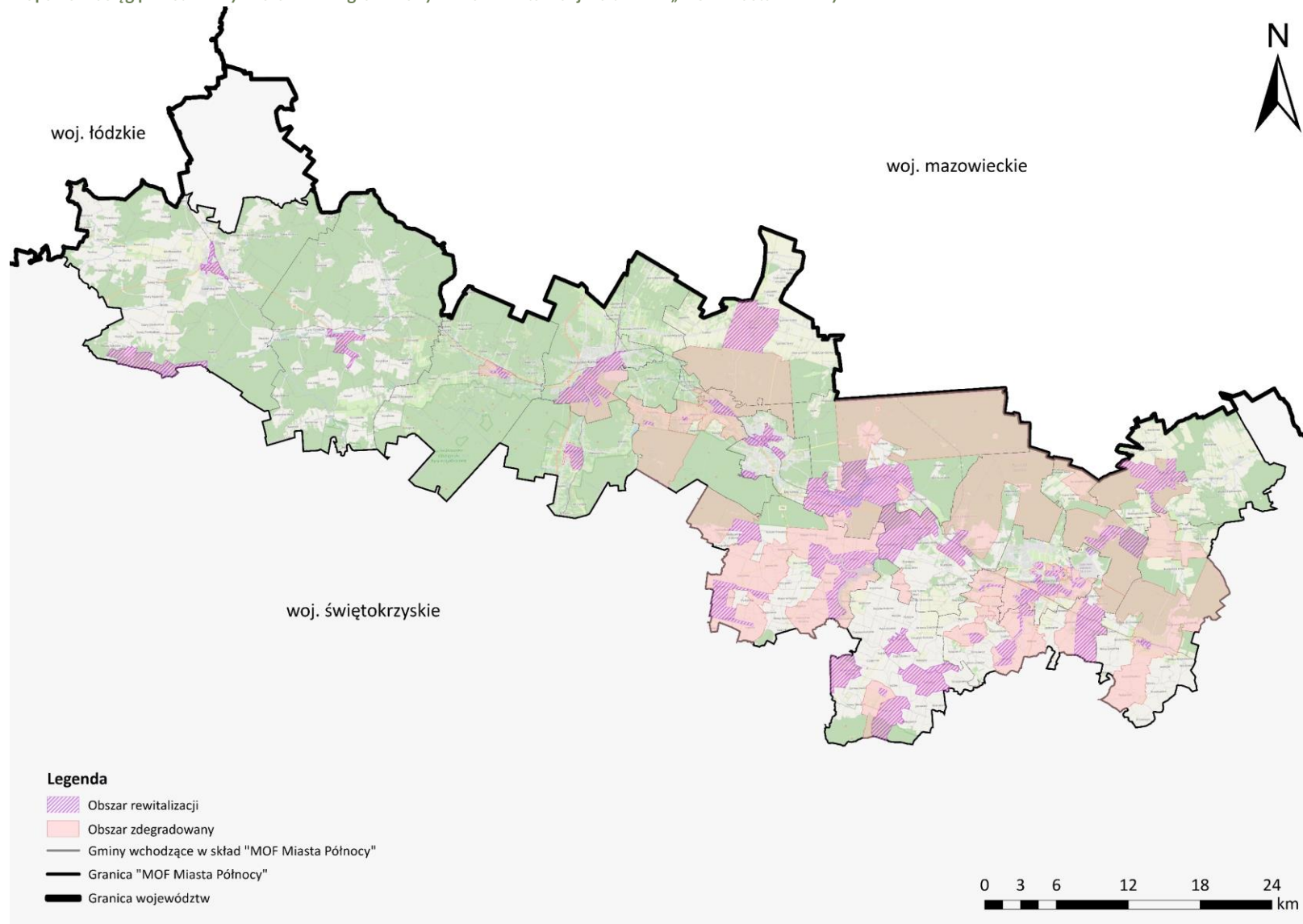
Źródło: Opracowanie własne na podstawie programów rewitalizacji poszczególnych gmin.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji obszary zdegradowane to tereny, na których występuje stan kryzysowy, wynikający z nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnym występowaniu przynajmniej jednego negatywnego zjawiska ze sfery: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej lub technicznej. Dzięki zdiagnozowaniu rejonów występowania obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji gminy umożliwiają sobie stworzenie warunków do wyprowadzenia tych rejonów ze stanu kryzysowego. Na terenie „MOF Miasta Północy” obszary zdegradowane skumulowane są we wschodniej części obszaru, co wynika między innymi z większego udziału terenów leśnych w części zachodniej (Mapa 15).

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w przeprowadzonym badaniu CAWI respondenci wskazali na występujące trudności prowadzenia działań rewitalizacyjnych związane z problematyczną strukturą własnościową niektórych terenów oraz ograniczonymi środkami finansowymi.

²⁹ Definicja z Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Mapa 15. Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji na terenie „MOF Miasta Północy”

Źródło : Opracowanie własne na podstawie programów rewitalizacji poszczególnych gmin.

W tabelach Tabela 106 - Tabela 121 zawarto podsumowanie poszczególnych programów rewitalizacji obowiązujących w gminach „MOF Miasta Północy”.

Tabela 106. Program rewitalizacji w gminie Bałtów

Program Rewitalizacji Gminy Bałtów na lata 2016-2023	
Nazwa dokumentu	Gminny
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	851ha – 8,1% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Na terenie gminy wskazano jeden obszar rewitalizacji, którym jest część sołectwa Bałtów. • Problemy społeczne – stosunkowo duża liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS oraz osób pobierających zasiłki, rosnące zagrożenie występowania patologii społecznych. • Problemy środowiskowe – ponad 200 tysięcy kg azbestu pozostającego do utylizacji. • Problemy w sferze funkcjonalno-przestrzennej – zły stan dróg przebiegających przez teren sołectwa oraz brak infrastruktury towarzyszącej (oświetlenie, chodniki, ścieżki rowerowe) na części z nich. • Problemy w sferze technicznej – zły stan budynków użyteczności publicznej oraz niedostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zły stan zabytków: zespołu pałacowo-parkowego oraz młyna wodnego. • Istnieje potrzeba dalszego rozbudowywania usług turystycznych.
Cele	<p>Wyznaczono 5 celów szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redukcja i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym oraz rozwój kapitału społecznego. • Aktywizacja gospodarcza – stworzenie warunków przyciągających inwestorów, udzielenie wsparcia istniejącym przedsiębiorstwom. • Odnowienie zdegradowanych terenów oraz nadanie im nowych funkcji (rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych). • Rozwój infrastruktury społecznej, promocja włączenia społecznego. • Ochrona środowiska naturalnego oraz zwiększenie wykorzystania OZE.
Przedsięwzięcia	<p>Na terenie gminy zaplanowano 16 zadań podstawowych oraz 13 uzupełniających na łączną kwotę 98 774 776 zł. Do zadań podstawowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sfera społeczna – aktywizacja i integracja osób z obszaru rewitalizacji, zajęcia wyrównawcze w ZSP w Bałtowie, utworzenie Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, integracja i aktywizacja osób samotnych w wieku seniora, organizacja wydarzeń kulturalnych. • Sfera gospodarcza – zagospodarowanie terenu Okręglicy dla funkcji handlowych, rozwój Bałtowskiego Kompleksu Turystycznego, rozwój API Bałt. • Sfera środowiskowa – demontaż i utylizacja azbestu, edukacja ekologiczna. • Sfera funkcjonalno-przestrzenna – zagospodarowanie przestrzeni publicznej i poprawa estetyki i bezpieczeństwa, rozwój szlaków turystycznych, modernizacja, przebudowa i remont infrastruktury drogowej, przebudowa i adaptacja ZSP w Bałtowie, budowa przyszkolonej infrastruktury sportowej. • Sfera techniczna – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budowa parku dziedzictwa Ziemi Świętokrzyskiej oraz Szlaku Legend.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Gminy Bałtów na lata 2016-2023.

Tabela 107. Program rewitalizacji w gminie Bliżyn

Nazwa dokumentu	
Lokalny/gminny	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Bliżyn na lata 2016-2022
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	61,71 ha – 0,44% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Na obszar rewitalizacji składają się: część centralna miejscowości Bliżyn, położona po południowej stronie drogi krajowej nr 42. Teren dawnego parku z obiektami zespołu Pałacyku Platerów. Rejon ul. Zafabrycznej. Rejon terenów PKP. Rejon zbiornika wodnego „Zalew Bliżyński” i tereny rekreacyjne wokół. • Problemy społeczne – depopulacja, starzenie społeczeństwa, dysproporcja płci, słaba organizacja zajęć pozalekcyjnych i aktywizacji młodzieży, odpływ młodych ludzi, dość wysoka stopa bezrobocia, duża liczba osób korzystających z pomocy GOPS. • Problemy gospodarcze – niska aktywność w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, ze względu na niekorzystne trendy demograficzne, marazm, niską świadomość. • Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – problem z komunikacją przestrzenną, brak spójności pomiędzy obszarami przy DK z terenami wypoczynkowymi nad zalewem, które stanowią potencjał przyrodniczy, niszczące budynki o walorach zabytkowych, widoczny stopień degradacji budynków użyteczności publicznej, niski poziom energetyczny budynków oraz braki w infrastrukturze technicznej. • Problemy środowiskowe – obecność azbestu, zła jakość powietrza, hałas komunikacyjny, zagrożenie powodziowe na rzece Kamiennej.
Cele	<p>Wyznaczono 3 główne cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie kapitału ludzkiego, aktywności i integracji społecznej dla poprawy jakości życia. • Wieloaspektowy rozwój gospodarczy. • Poprawa jakości przestrzeni publicznych i wyposażenia terenów przemysłowych.
Przedsięwzięcia	<p>Na terenie gminy zaplanowano 7 zadań priorytetowych oraz 28 pozostałych na łączną kwotę 24 964 536 zł (przy czym kwotę podano tylko dla 17 przedsięwzięć). Do zadań priorytetowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE na terenie gminy Bliżyn. • Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Zalewie Bliżyńskim – wzmocnienie funkcji wypoczynkowych i rekreacyjnych obszaru rewitalizacji. • Utworzenie Gminnego Centrum Kultury w Bliżynie. • Zwiększenie dostępu do edukacji, kultury, sportu, rekreacji oraz wspieranie działań z zakresu organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i całych rodzin. • Integracja osób starszych. • Poprawa jakości prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej na obszarze rewitalizowanym. • Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Bliżyn – zabezpieczenie potrzeb zaopatrzenia w infrastrukturę kanalizacyjną mieszkańców i podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bliżyn na lata 2016-2022.

Tabela 108. Program rewitalizacji w gminie Bodzechów.

Program Rewitalizacji Gminy Bodzechów na lata 2016-2023	
Nazwa dokumentu	
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	2262,50 ha – 18,50% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>W programie rewitalizacji wytypowano 5 obszarów: Bodzechów, Szewna, Sudół, Chmielów, Gromadzice. Dodatkowo w aneksie nr 1 dodano dwa obszary: Sarnówek Duży, Świrna.</p> <p>Bodzechów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, przestępczość, ubóstwo). • Nieład przestrzenny obniża estetykę i funkcjonalność terenów. • Budynki komunalne wymagają modernizacji. • Brak infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej (lub wymagająca modernizacji). • Potrzeba zaadaptowania przestrzeni publicznej na cele gospodarcze. <p>Szewna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, funkcjonalno-przestrzennych, środowiskowych. • Najwyższy w gminie wskaźnik osób korzystających z OPS. • W sołectwie występuje: ubóstwo, niska aktywność społeczna, bezrobocie. <p>Chmielów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych: przestępczość, marazm społeczny. • Zdiagnozowano na terenie sołectwa negatywne zjawiska środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. <p>Sudół:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych: bezrobocie, przestępczość, ubóstwo. • Brak ładu przestrzennego. <p>Gromadzice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych: bezrobocie, ubóstwo. • Brak miejsc rekreacyjno-integracyjnych. <p>Na terenie gmin Sarnówek Duży oraz Świrna podano ogólnie występowanie negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.</p>
Cele	<p>Na każdym z obszarów rewitalizacji wyznaczono główne cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom wykluczenia społecznego, • Stymulowanie przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy, • Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych, • Poprawa dostępu do usług publicznych oraz polepszenie ich jakości, • Ochrona środowiska naturalnego.
Przedsięwzięcia	<p>W ramach programu rewitalizacji na terenie gminy zaplanowano 82 przedsięwzięcia, w tym 53 zadania podstawowe oraz 29 uzupełniających opiewających na łączną kwotę 42 733 717 zł. Dodatkowo w aneksie nr 1 dodano 1 projekt wyceniony na 3 500 000 zł. Do zadań podstawowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Senior z pasją – aktywizacja i integracja osób w wieku 60+, • Aktywizacja i integracja społeczna osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Gminy Bodzechów na lata 2016-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja zajęć dodatkowych (pozalekcyjnych) dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym i przedszkolnym, • Wspieranie zainteresowań dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, • Modernizacja (zagospodarowanie) placu koło Ośrodka Zdrowia w Bodzechowie na cele gospodarcze, • Wsparcie inwestycyjne MŚP na obszarze rewitalizacji, • Demontaż i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru rewitalizacji, • Edukacja ekologiczna, • Zwiększenie dostępu do infrastruktury sportowej na terenie sołectwa poprzez modernizację boiska sportowego, • Poprawa infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji, • Poprawa poziomu bezpieczeństwa poprzez budowę chodników oraz wymianę oświetlenia na obszarze rewitalizacji, • Zwiększenie dostępu do kultury poprzez modernizację strażnicy OSP oraz dostosowanie jej do pełnienia funkcji kulturalnych, • Zakup pomocy dydaktycznych dla nauczycieli i uczniów w tym wyposażenie sal matematycznych, przyrodniczych, komputerowych, • Zwiększenie dostępu do usług medycznych i profilaktyka zdrowotna poprzez wdrażanie programów profilaktycznych oraz modernizację Ośrodka zdrowia w Bodzechowie, Szewnej, • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru rewitalizacji, • Rozbudowa budynku szkoły podstawowej w Bodzechowie, Chmielowie, • Poprawa estetyki przestrzeni publicznej, • Modernizacja infrastruktury sportowej przy Szkole w Szewnej, • Zachowanie dziedzictwa kulturowego kompleksu sakralnego w Szewnie – konserwacja wnętrza zabytkowego kościoła, • Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Szewnie, • Wdrożenie programów profilaktyki zdrowotnej na obszarze rewitalizacji, • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Bodzechów, • Poprawa infrastruktury Muzeum Historyczno-Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Gminy Bodzechów na lata 2016-2023.

Tabela 109. Program rewitalizacji w gminie Brody

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Brody na lata 2017-2023
Lokalny/gminny	Lokalny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	764,1 ha – 4,74% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	W programie rewitalizacji wytypowano obszar zlokalizowany na terenie ośmiu sołectw: Brody, Budy Brodzkie, Dziurów, Krynki, Kuczów, Lubienia, Ruda, Styków. Zostały one wskazane poprzez wynik analizy wskaźnikowej lub wskazanych przez minimum dwie grupy społeczne w przeprowadzonych konsultacjach. Obszar rewitalizacji znajduje się na terenach przemysłowych należących do Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego oraz Centralnego Okręgu Przemysłowego (COP).
Cele	<p>Głównymi celami rewitalizacji wskazanymi w dokumencie są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – wzrost aktywności społecznej mieszkańców gminy, • W sferze gospodarczej – ożywienie gospodarcze, • W sferze przestrzennej – rozwój turystyki poprzez dostosowanie i przekształcenie aktualnej bazy turystyczno-rekreacyjnej do nowej funkcji.

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Brody na lata 2017-2023
Przedsięwzięcia	<p>W programie wytypowano łącznie 56 projektów, w tym 38 zadań głównych oraz 18 pozostałych. Szacowaną wartość podano jedynie dla głównych przedsięwzięć, kwota wyniosła 27 670 590 zł. Główne zadania to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja zespołu kościoła parafialnego w Krynkach, • Poprawa infrastruktury drogowej, remont chodników, montaż oświetlenia, poprawa dostępności miejsc parkingowych, budowa ścieżek rowerowych, • Renowacja figur przydrożnych, • Zagospodarowanie terenu przy zabytkowym budynku zarządu dawnej walcowni, • Modernizacja infrastruktury technicznej, • Budowa i rozbudowa infrastruktury sportowej, ścieżki edukacyjnej, strefy rekreacyjnej nad zalewem, skateparku, • Wykup terenów pod inwestycje, • Organizacja imprez kulturalnych, zawodów sportowych, • Poprawa bezpieczeństwa publicznego (monitoring), • Wyposażenie budynków użyteczności publicznej oraz prywatnych w instalacje OZE, • Rozwój przedsiębiorczości, • Utworzenie bazy noclegowej.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Brody na lata 2017-2023.

Tabela 110. Program rewitalizacji w gminie Ćmielów

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Ćmielów na lata 2016-2025
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	42 ha – 0,5% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Na obszar rewitalizacji składa się południowo-zachodnia część miasta Ćmielów, stanowiąca centrum społeczno-gospodarcze. Zidentyfikowano kluczowe problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – niekorzystna struktura demograficzna, wysoki poziom bezrobocia, niedostosowane kompetencje i kwalifikacje mieszkańców do potrzeb rynku pracy, wzrost zagrożenia patologiami społecznymi, kumulacja osób wykluczonych społecznie, częste kradzieże, niewystarczająca jakość kształcenia, niedostateczna aktywność mieszkańców, niewystarczająca jakość i dostępność usług publicznych. • W sferze gospodarczej – niedostateczna przedsiębiorczość mieszkańców, małe zróżnicowanie oferty handlu i usług, niewystarczający rozwój sfery usług związanych z obsługą ruchu turystycznego, rozdrobniony handel. • W sferze przestrzenno-funkcjonalnej – niefunkcjonalny i niebezpieczny układ komunikacyjny, zły stan oświetlenia ulicznego, bariery architektoniczne dla osób starszych oraz niepełnosprawnych, brak spójnego systemu monitoringu, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowa, rekreacyjna, turystyczna, niedostateczne wyposażenie przestrzeni publicznych w elementy małej infrastruktury, brak spójnego systemu ścieżek rowerowych, niewielka powierzchnia zagospodarowana na działalność sportową, brak/zły stan techniczny infrastruktury komunalnej. • W sferze technicznej – nieuporządkowana i będąca w złym stanie technicznym zabudowa, nieuregulowany status prawny budynków, postępująca degradacja mieszkań komunalnych i socjalnych oraz budynków użyteczności publicznej, niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej, niewystarczające możliwości lokalowe w stosunku do potrzeb Domu Kultury, nieodpowiednie warunki techniczne części bazy sportowej. • W sferze środowiskowej – przekroczenie standardów jakości powietrza, położenie na terenach zagrożonych wystąpieniem powodzi, nieurządzone skwery, fragmenty zieleni na terenach publicznych, niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców.
Cele	W programie rewitalizacji przedstawiono dwa główne cele:

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Ćmielów na lata 2016-2025
	<ul style="list-style-type: none"> Zbudowanie międzysektorowego partnerstwa aktywnych i przedsiębiorczych mieszkańców, Poprawa warunków życia mieszkańców.
Przedsięwzięcia	<p>W programie przedstawiono 18 zadań, w tym 9 podstawowych oraz 9 uzupełniających. Wartość 9 podstawowych przedsięwzięć oszacowano na kwotę 10 895 000zł. Do głównych zadań należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rewitalizacja przestrzeni publicznej centrum Ćmielowa na rzecz rozwoju aktywności społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców, Tradycje ceramiczne naszą tożsamością lokalną – międzypokoleniowa aktywizacja mieszkańców Ćmielowa, Utworzenie i prowadzenie Punktu Wsparcia Rodziny w Ćmielowie, Aktywność społeczno-zawodowa mieszkańców – szansą na lepszą przyszłość, Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków oświatowych na terenie Gminy Ćmielów, Budowa boisk przy Szkole Podstawowej nr 1 im. K. Szydłowieckiego w Ćmielowie, Budowanie i rozwijanie kompetencji uczniów z Gminy Ćmielów, Wzmacnianie kompetencji kluczowych na rynku pracy uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Ćmielów, Wykorzystanie OZE oraz działań w zakresie efektywnego wykorzystania energii do zaspokajania potrzeb energetycznych w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Ćmielów.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ćmielów na lata 2016-2025.

Tabela 111. Program rewitalizacji w gminie Końskie

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Końskie na lata 2017-2023
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	955 ha – 3,82% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Na obszar rewitalizacji składa się jednostka urbanistyczna Sielpia Wielka oraz Centrum, które charakteryzuje się zwartą zabudową miejską. Zidentyfikowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> W sferze społecznej – kumulacja dużego udziału osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobocia oraz braku bezpieczeństwa publicznego, W sferze technicznej i środowiskowej – zły stan zabudowy komunalnej, hałas i zanieczyszczenie drogowe, W sferze przestrzenno-funkcjonalnej – niewystarczające pokrycie planistyczne gminy, W sferze gospodarczej – mała liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.
Cele	<p>W programie rewitalizacji wyznaczono trzy cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> Integracja społeczna i zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji w Końskich, Poprawa dostępności i jakości usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe na obszarze rewitalizacji, Budowanie spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji ze szczególnym uwzględnieniem potencjału gospodarczego i dziedzictwa kulturowego.
Przedsięwzięcia	<p>W ramach programu przedstawiono 33 przedsięwzięcia, w tym 22 zadania główne i 11 uzupełniających. Kwotę 22 zadań priorytetowych oszacowano na poziomie 172 045 889,90 zł. Należą do nich:</p> <ul style="list-style-type: none"> Strefa Odkrywania Wiedzy Aktywnej w Końskich, Adaptacja i rozbudowa budynku Gimnazjum Nr 2 na Centrum Kultury, Nowa przestrzeń w centrum miasta Końskie w wyniku przebudowy ulic i pl. Kościuszki Koneckie Centrum Rewitalizacji, Konecka Przestrzeń Aktywności, Konecki Inkubator Przedsiębiorczości i Zatrudnienia, Konecki Integrator Społeczny, Konecki Program Senioralny,

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Końskie na lata 2017-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Stop przemocy w rodzinie, • Kultura, nauka i sport – pakiet propozycji dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, • Pływalnia miejska przy ul. Warszawskiej, • Lodowisko przy ul. Warszawskiej, • Centrum przesiadkowe przy ul. Wojska Polskiego, • Targowica Miejska, • Park Miejski, • Budowa małego ronda na skrzyżowaniu ul. Piłsudskiego, Kazanowskiej i 3 maja, • Tereny sportowe przy ul. Południowej, • Program ożywienia Pl. Kościuszki i otaczających ulic, • Program poprawy estetyki i ładu w centrum Końskich, • Zbiornik „Sielpia” wraz z Muzeum Zagłębia Staropolskiego, • Sieć ciepłna na obszarze rewitalizacji, • Dostosowanie oferty Krajowego Stowarzyszenia Wspierania Przedsiębiorczości i Świętokrzyskiego Inkubatora Przedsiębiorczości do potrzeb MŚP oraz mieszkańców.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Końskie na lata 2017-2023.

Tabela 112. Program rewitalizacji w gminie Kunów

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kunów
Lokalny/gminny	Lokalny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	1 895 – 16,69% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Obszar rewitalizacji został wyznaczony na terenie sołectw: Doły Biskupie, Nietulisko Duże oraz Osiedle Kunów Piaski. Zidentyfikowano tam występowanie negatywnych zjawisk społecznych oraz degradację środowiskową, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – bezrobocie, ubóstwo, problem z edukacją, przestępczość, niska aktywność obywatelska, niekorzystna struktura demograficzna, • W sferze środowiskowej – duży udział materiałów azbestowych, • W sferze gospodarczej – niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, • W sferze technicznej – niski wskaźnik osób korzystających z infrastruktury kanalizacyjnej, degradacja techniczna obiektów kulturowych, • W sferze przestrzenno-funkcjonalnej – niska jakość dróg publicznych.
Cele	<p>W programie wyznaczono 7 celów szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój przedsiębiorczości na terenie rewitalizacji i wzrost zatrudnienia, • Rozwój usług socjalnych na rzecz rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenie dostępności do usług socjalnych i zdrowotnych dla osób z grupy wykluczenia społecznego, • Wykorzystanie dziedzictwa kulturowo-historycznego na potrzeby utworzenia nowej rozwojowej oferty turystycznej, • Rozwój aktywności mieszkańców w obszarze edukacji i kultury, • Pobudzenie mieszkańców do aktywności i wspólnego działania, • Rozwój podstawowych usług publicznych na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców, • Przeciwdziałanie zmianom klimatu i ochrona środowiska.
Przedsięwzięcia	<p>W programie rewitalizacji ustalono 15 przedsięwzięć, w tym 5 głównych oraz 10 uzupełniających, które opiewają na kwotę 14 331 617,82zł. Do zadań priorytetowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja zdegradowanych terenów przemysłowych po byłej Fabryce Maszyn Rolniczych AGROMET w Kunowie, • Rewitalizacja terenu walcowni w Nietulisku Dużym, • Utworzenie świetlicy środowiskowej dla mieszkańców – Doły Biskupie, poprzez remont budynku remizy strażackiej, • Utworzenie spółdzielni socjalnej – aktywizacja osób bezrobotnych, • Utworzenie świetlicy środowiskowej w budynku remizy strażackiej w Dołach Biskupich.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Kunów.

Tabela 113. Program rewitalizacji w gminie Mirzec

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Mirzec na lata 2016-2023
Lokalny/gminny	Lokalny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	1487,1 ha – 13,38% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Obszar rewitalizacji stanowią sołectwa: Mirzec I oraz Mirzec II. Zidentyfikowany na ich terenie następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – duży odsetek osób korzystających z pomocy GOPS, duży odsetek dzieci dożywianych przez gminę, duży odsetek osób korzystających z zasiłku stałego, okresowego lub celowego; bezrobocie, ubóstwo. • W sferze technicznej – niska funkcjonalność budynku przedszkola, brak toalety publicznej, niska estetyka budynku OSP, zły stan techniczny budynku Ośrodka Zdrowia. • W sferze gospodarczej – niska estetyka centrum Mirca, stagnacja gospodarcza, brak oferty turystycznej, brak współpracy między gminą, a przedsiębiorcami, niska aktywność instytucji kultury, wysoki poziom przestępczości. • W sferze środowiskowej – zły stan środowiskowy terenu za przedszkolem (teren podmokły), występuje bardzo energochłonne oświetlenie uliczne (sodowe).
Cele	<p>W programie wyznaczono 5 celów szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mirzec zostaje najchętniej odwiedzaną przez turystów gminą powiatu Starachowickiego, • Zwiększenie przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców, • Zwiększenie liczby przedsięwzięć z zakresy efektywnej i zielonej energii, • Rozwój edukacji, kultury i sportu na obszarze rewitalizacji, • Rozwój usług społeczno-zdrowotnych.
Przedsięwzięcia	<p>Zaplanowano 25 przedsięwzięć, w tym 13 podstawowych oraz 12 uzupełniających. Szacunkową wartość projektów ustalono na 28 892 121 zł. Do zadań priorytetowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia wyrównawcze i rozwijające realizowane w placówkach oświatowych na obszarze rewitalizacji, • Rozwój edukacji przedszkolnej i żłobkowej, • Organizacja szeregu imprez kulturalno-promocyjnych mających na celu ożywienie obszaru rewitalizacji, • Dzienny Środowiskowy Dom Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, • Rozwój świetlicy środowiskowej, • Powstawanie nowych firm i wspieranie już istniejących, • Wdrażanie Programu usuwania azbestu z obszaru rewitalizacji, • Zintegrowana rewitalizacja centrum Mirca poprzez kompleksową odnowę kryzysowych terenów i obiektów w obszar rozwojowy tworzący strefy: turystyki, relaksu i aktywności, • Rozwój ciała i umysłu – modernizacja i rozbudowa szkolnej infrastruktury sportowej wraz z wyposażeniem w sprzęt i materiały dydaktyczne, • Mirzec kulturą stoi – dbałość o działalność twórczą związaną ze zwiększeniem zasobów kulturowych poprzez zagospodarowanie i wyposażenie obiektów kultury wiejskiej z terenu gminy Mirzec, • Modernizacja oświetlenia drogowego na obszarze rewitalizacji, • Rewitalizacja Ośrodka Zdrowia w Mircu poprzez naprawę i usprawnienie dostępu do POZ, • EWE i OZE na budynkach użyteczności publicznej.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Mirzec na lata 2016-2023

Tabela 114. Program rewitalizacji w gminie Ostrowiec Świętokrzyski

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	664,73 ha – 14,32% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	Jako obszary rewitalizacji wskazano 6 nieposiadających wspólnej granicy podobszarów, na których stwierdzono szczególną koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.
Cele	W ramach programu rewitalizacji wyznaczono 4 cele szczegółowe:

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu infrastruktury technicznej i estetyki przestrzeni publicznej, • Rozwój aktywności społeczno-gospodarczej, • Rozwój oraz zwiększenie dostępu do infrastruktury oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjno-sportowej, • Poprawa stanu środowiska poprzez ochronę przed czynnikami szkodliwymi i zanieczyszczeniem poprzez rozwój infrastruktury technicznej i ekologicznej, termomodernizację obiektów, wykorzystanie OZE oraz rewaloryzację i utworzenie zielonych przestrzeni publicznych.
Przedsięwzięcia	<p>Zaplanowane zostały 73 przedsięwzięcia, w tym 32 główne oraz 41 uzupełniających. Łączna szacunkowa wartość wszystkich zadań została ustalona na 238 994 270,31zł. Do przedsięwzięć priorytetowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa drogi łączącej ul. Furmańską z ul. Chrzanowskiego wraz z drogami bocznymi, • Budowa ul. bocznej od ul. Kilińskiego, • Przebudowa ul. Siennieńskiej od ul. Okólnej do ul. Polnej wraz z ulicami bocznymi, • Remont kładki pieszej przy ul. F. Focha i kładki pieszej nad torami kolejowymi, • Budowa parkingu na ok. 58 miejsc postojowych, • Przebudowa ulicy Stanisława Brody, • Budowa otwarcia komunikacyjnego terenów inwestycyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, • Rozbudowa i przebudowa ul. Samsonowicza, • Zagospodarowanie części dziedzina browaru na potrzeby aktywizacji mieszkańców i rad osiedlowych, • Zagospodarowanie terenu oraz modernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Osadowej, Świętokrzyskiej i Parkowej, • Rozbudowa monitoringu miasta wraz z przeniesieniem centrum monitoringu, • Budowa zadaszania części placu targowego wraz z zagospodarowaniem, • Rewitalizacja, adaptacja i modernizacja terenów byłej Cukrowni „Częstocice” w celu nadania im nowej funkcji użytkowej i kulturalnej, • Modernizacja budynku wraz z zagospodarowaniem otoczenia Centrum Aktywności Obywatelskiej w Ostrowcu świętokrzyskim, • Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowych na osiedlu Stawki, • Budowa strefy rekreacji i wypoczynku, • Rozbudowa infrastruktury sportowej przy Zespole Szkół nr 3, • Modernizacja obiektów kultury – przebudowa budynku Kina Etiuda, • Renowacja i modernizacja Pałacu Wielkopolskich, • Rewitalizacja parku w Osiedlu XXV-lecia, • Budowa ścieżki rekreacyjno-edukacyjnej, • Zagospodarowanie terenów zielonych, sportowo-rekreacyjnych i centrów osiedli, • Budowa placu zabaw w rejonie budynków nr 31-34 na os. Rosochy oraz budowa siłowni zewnętrznej, • Zagospodarowanie parku Fabrycznego oraz parku w Częstocicach, • Ogród Zdrowia na Osiedlu Ogrody, • Rozwój wysokiej jakości usług społecznych, • Rozwój i wsparcie przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Targowisk Miejskich, • Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, • Gminne Centrum Informacji w Ostrowcu Świętokrzyskim, • Aktywna Integracja zwiększająca szanse na zatrudnienie, • Centrum Aktywności Obywatelskiej, • Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego na lata 2016-2023.

Tabela 115. Program rewitalizacji w gminie Pawłów

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Pawłów
Lokalny/gminny	Lokalny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	3744 ha – 17,09% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>W ramach programu rewitalizacji wyznaczono 3 podobszary „Pawłów-Wióry”, „Droga Królewska” oraz „Radkowice”. Na ich terenie zdiagnozowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej; bezrobocie, przestępczość, alkoholizm, duża liczba wykroczeń o charakterze drogowym. • W sferze gospodarczej – niska przedsiębiorczość. • W sferze środowiskowej – większość budynków jest odnawiana surowcami nieodnawialnymi. • W sferze funkcjonalno-przestrzennej – znaczne nasilenie ruchu samochodów ciężarowych, które poruszają się po drogach nieprzystosowanych do tak dużych obciążeń.
Cele	<p>W programie wyznaczono 4 strategiczne cele rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zintegrowane wspólnoty sąsiedzkie i lokalne, • Wzrost poziomu zatrudnienia i wielkości przedsiębiorstw, • Wysoka dostępność budynków/obiektów/terenów sportowych, rekreacyjnych, społecznych i kulturowych dla mieszkańców, • Poprawa środowiska naturalnego.
Przedsięwzięcia	<p>Zaplanowano 19 przedsięwzięć, w tym 3 główne oraz 16 uzupełniających, na łączną kwotę 41 668 460,50 zł. Do zadań priorytetowych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i dostosowanie infrastruktury rekreacyjno-administracyjnej do potrzeb mieszkańców Gminy Pawłów wraz z poprawą estetyki sołectwa i funkcjonalności przestrzeni publicznej, • Droga Królewska – szlak pieszo-rowerowy z infrastrukturą rekreacyjno-sportową i ścieżkami przyrodniczymi, • Modernizacja i dostosowanie infrastruktury rekreacyjno-administracyjnej do potrzeb mieszkańców gminy Pawłów wraz z poprawą estetyki sołectwa i funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Pawłów.

Tabela 116. Program rewitalizacji w gminie Skarżysko-Kamienna

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016-2020
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	956,4 ha – 14,85% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Obszar rewitalizacji ma charakter ciągły i obejmuje tereny 6 osiedli: część osiedla Rejów, część osiedla Skałka, osiedle Zachodnie, część osiedla Górna Kolonia Młodzawy, osiedle Dolna Kamienna II wraz z budynkiem Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 przy ul. Spacerowej oraz osiedle Kolejowe wraz z fragmentem os. Żeromskiego. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – kumulacja bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. • W sferze gospodarczej – słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw, niskie dochody mieszkańców. • W sferze przestrzenno-funkcjonalnej – zły stan techniczny budynków, niska jakość infrastruktury społecznej i technicznej. • W sferze środowiskowej – lokalizacja dzikich wysypisk śmieci.
Cele	<p>W programie rewitalizacji zawarto 3 cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej i jakości środowiska naturalnego. • Wzmocnienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców. • Poprawa kapitału społecznego i potencjału gospodarczego obszaru rewitalizacji.
Przedsięwzięcia	<p>W ramach programu rewitalizacji zaplanowano 45 przedsięwzięć, w tym 10 podstawowych oraz 35 uzupełniających. Łączna kwota zadań priorytetowych została oszacowana na 147 451 000zł. Do głównych zadań należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja osiedla Zachodnie i Dolna Kamienna. • Rewitalizacja Dolnej Kamiennej.

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016-2020
	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie dziedzictwa kulturowego w Osiedlu Rejów. • Poprawa lokalnej infrastruktury społecznej. • Termomodernizacja placówek oświatowych na obszarze rewitalizacji. • Modernizacja ulic na rewitalizowanych osiedlach Zachodnie i Rejów. • Modernizacja oświetlenia ulicznego na obszarze rewitalizacji. • Budowa zintegrowanego systemu komunikacyjnego wraz z budową tunelu pieszo-jezdnego pod torami w obrębie dworca kolejowego stacji Skarżysko-Kamienna. • Budowa zintegrowanego systemu komunikacyjnego obejmującego wykonanie przebudowy istniejącego układu komunikacyjnego wraz z budową obiektu w celu przekroczenia linii kolejowej nr 8 Warszawa – Kraków i skomunikowania osiedla Dolna Kamienna z osiedlem przydworcowym w Skarżysku-Kamiennej. • Rewitalizacja Zachodnie.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Skarżyska-Kamiennej na lata 2016-2020.

Tabela 117. Program rewitalizacji w gminie Starachowice

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	354 ha – 11,11% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Na obszar rewitalizacji składa się 7 jednostek urbanistycznych, które są traktowane jako spójny obszar, dla którego jako całości zostanie wskazana wizja, cele i kierunki działań rewitalizacyjnych. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej – wysoki odsetek osób bezrobotnych i korzystających z zasiłków MOPS, ubóstwo, problemy alkoholowe, niska aktywność społeczna oraz niska jakość przestrzeni publicznych. • W sferze gospodarczej – słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw, niewykorzystanie potencjału gospodarczego. • W sferze środowiskowej – zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie i zamulenie dna w zbiorniku wodnym Pasternik. • W sferze funkcjonalno-przestrzennej – chaos przestrzenny oraz wysoki stopień degradacji przestrzeni publicznych. • W sferze technicznej – zły stan techniczny budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.
Cele	<p>W ramach programu rewitalizacji wyznaczono 4 główne cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mieszkańcy zasługują na więcej. Poprawić warunki życia zamieszkania w Starachowicach. • Razem możemy więcej. Integracja społeczna sposobem na nowe Starachowice. • Centrum w centrum uwagi. Wzmocnienie atrakcyjności obszarów śródmiejskich Starachowic. • Strefa – biznes – społeczność. Wsparcie potencjału gospodarczego i społecznego miasta.
Przedsięwzięcia	<p>Zaplanowano 59 przedsięwzięć, w tym 39 głównych oraz 20 uzupełniających, których szacunkowa wartość wyniosła 170 920 000zł. Do głównych zadań należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Starachowice OD nowa. • Stworzenie lokalnego „Impact Hub'u” z kluczowym elementem Centrum Społecznej Odpowiedzialności Biznesu z przebudową i adaptacją budynku Pałacyku wraz z otoczeniem. • Przebudowa obiektów mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej szansą na rewitalizację Osiedla Wzgórze. • Modernizacja Starachowickiego Centrum Kultury wraz z zagospodarowaniem otoczenia. • Podniesienie atrakcyjności turystycznej Miasta Starachowice poprzez wykorzystanie potencjału Zalewu Lubianka.

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025
	<ul style="list-style-type: none"> • Nadanie nowych funkcji północnej linii brzegowej Zalewu Pasternik kluczem do przeprowadzenia modelowej rewitalizacji miasta. • Modernizacja targowiska miejskiego w Starachowicach. • Zagospodarowanie Parku Miejskiego w Starachowicach. • Termomodernizacja/modernizacja budynków użyteczności publicznej w Starachowicach. • Podniesienie jakości życia mieszkańcom poprzez rozwój zieleni miejskiej w Starachowicach. • Optymalizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Starachowice – podprojekt w obrębie obszaru rewitalizacji. • Utworzenie (remont i adaptacja) „Społecznego Wzgórza” – miejsca pełniącego funkcję Centrum Aktywności Lokalnej oraz Aktywizacji Zawodowej, a także siedziby lokalnego stowarzyszenia. • Utworzenie spółdzielni socjalnej w celu prowadzenia działalności w obiektach nad Zalewem Lubianka. • Starachowickie Centrum Interwencji Kryzysowej. • Wykonanie ciągu pieszego-rowerowego łączącego ul. Kielecką z os. Orłowo na terenie gminy Wąchock i miasta Starachowice wraz z zagospodarowanie grobli. • Budowa bieżni i skoczni w dal przy Szkole Podstawowej nr 6 i Szkole Podstawowej nr 1 – podprojekt w obrębie obszaru rewitalizacji. • Wykonanie ul. Słowackiego. • Budowa boiska wielofunkcyjnego, mini boiska piłkarskiego, 4-torowej bieżni prostej, skoczni do skoku w dal i rzutni do pchnięcia kulą przy ul. Armii Krajowej i boiska wielofunkcyjnego przy ul. Jana Pawła II w Starachowicach. • Utworzenie Świetlicy Środowiskowej na osiedlu Wzgórze. • Wypracowanie w formule partycypacyjno-warsztatowej optymalnych rozwiązań przestrzennych dla przekształcenia obszarów priorytetowych: rejonu Starachowic Dolnych oraz okolic Rynku w Wierzbniku oraz opcjonalnie także obszaru Szlakowiska i Tarasu Majówki. • Nowe ukształtowanie przestrzeni publicznej, ciągów komunikacyjnych i zabudowy w celu wykreowania wysokiej jakości przestrzeni miejskiej w rejonie Starachowic Dolnych, dworca kolejowego i autobusowego. • Nowe ukształtowanie przestrzeni publicznej, ciągów komunikacyjnych i zabudowy w celu lepszego skomunikowania dla ruchu pieszego rynku w Wierzbniku oraz dworca kolejowego z centrum Galardia i Targowiskiem Miejskim. • Budowa windy ułatwiającej komunikację między osiedlem Majówka, a aleją Armii Krajowej. • Opracowanie i wdrożenie miejskiego systemu informacji. • Opracowanie i uchwalenie „Kodeksu reklamowego” – uchwały o zasadach i warunkach sytuowania małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń. • Opracowanie miejskich standardów infrastruktury dla pieszych i rowerów. • Analiza sfery usług i handlu na obszarze rewitalizacji z jednoczesną analizą popytu, a następnie wspieranie pożądanych lub brakujących funkcji. • Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa i remont budynku biurowego na świetlicę środowiskową oraz mieszkania i biura. Rewaloryzacja ogólnodostępnych terenów zielonych. • Utworzenie stowarzyszenia młodzieżowego działającego na rzecz Starachowic. • Budowa wzdłuż toru kolei wąskotorowej ciągu komunikacyjnego, pieszo-rowerowego, wraz z peronem i fragmentem toru dla wagonu. • Budowa restauracji przy Zbiorniku Pasternik wraz z kompleksem placów zabaw i edukacji dla dzieci. • Ekspozycja hałdy Szlakowiska.

Nazwa dokumentu	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Starachowice na lata 2016-2025
	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie Akademii Wspierania Rodziny – organizacja zajęć dla dzieci, ich rodziców i opiekunów z obszaru rewitalizacji. • Efektywne wykorzystanie energii w powiecie starachowickim. • Zagospodarowanie placu i ciągu pieszego przy ul. Oświatowej obok przedszkola miejskiego. • Budowa nowego budynku dydaktycznego oraz zaplecza sportowego wraz z pełnym wyposażeniem. • STAR – polska ciężarówka. Rozbudowa obiektów publicznej infrastruktury kulturalnej Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach dla potrzeb stworzenia stałej wystawy poświęconej historii produkcji samochodów ciężarowych STAR. • Renowacja i rozbudowa budynku przy ul. Łżeckiej 26 wraz z zabudową na terenie działki i zagospodarowaniem ogrodu na cele usługowo-kulturalne. • Wytapiamy Kulturę – rewaloryzacja zabytkowego budynku dyrekcji huty z końca XIX wieku w Starachowicach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Starachowice na lata 2016-2025.

Tabela 118. Program rewitalizacji w gminie Stąporków

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023
Lokalny/gminny	Lokalny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	343 ha – 1,47% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Obszar rewitalizacji skoncentrowany jest na zurbanizowanym terenie miasta Stąporków oraz sołectwa Hucisko, gdzie zdiagnozowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • W sferze społecznej: negatywna struktura demograficzna, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym,. • W sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki. • W sferze środowiskowej: zanieczyszczenie środowiska spowodowane m.in. starym oświetleniem ulicznym, niskim wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. • W sferze przestrzenno-funkcjonalnej: niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych, niedostosowana do zapotrzebowania infrastruktura rekreacyjna, turystyczna i kulturalna oraz zagospodarowanie zieleni. • W sferze technicznej: przybudowa dróg, zły stan chodników i placu targowego.
Cele	<p>W ramach programu rewitalizacji wyznaczono 3 strategiczne cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej i bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji, • Wsparcie dla rozwoju gospodarczego w celu poprawy oferty obszaru oraz zmniejszenia zjawiska bezrobocia i ubóstwa, • Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizowanym.
Przedsięwzięcia	<p>W programie zaplanowano 18 przedsięwzięć, w tym 14 głównych oraz 4 uzupełniające, na łączną kwotę 26 083 000 zł. Do głównych przedsięwzięć należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa i adaptacja budynku użyteczności publicznej – szkoły podstawowej na budynek mieszkaniowy wielofunkcyjny – mieszkania socjalne w Hucisku. • Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Stąporkowie. • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Stąporkowa. • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. • Remont i modernizacja PSP nr 2 w Stąporkowie. • Przebudowa i modernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Stąporkowie wraz z zagospodarowaniem terenu. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej w PSP nr 1 w Stąporkowie. • Przebudowa budynku Urzędu Miejskiego w Stąporkowie. • Lepsze jutro. • Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli. • Poprawa funkcjonalności placu targowego w Stąporkowie.

Nazwa dokumentu	Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023
	<ul style="list-style-type: none"> Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnej przy ulicy Miłej w Stąporkowie – budowa drogi pieszo-rowerowej i chodnika. Rozbudowa placu zabaw dla dzieci z niepełnosprawnością w parku i ogródku Jordanowskim w Stąporkowie. Przebudowa budynku Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023.

Tabela 119. Program rewitalizacji w gminie Suchedniów

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Suchedniów na lata 2016-2023.
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	207 ha – 2,76% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	<p>Obszar rewitalizacji stanowi centrum miejscowości Suchedniów oraz tereny otaczające zbiornik wodny. Jest to miejsce szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych. Zidentyfikowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> W sferze społecznej – starzenie się społeczeństwa, problemy edukacyjne dzieci, przestępczość. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej – zły stan techniczny obiektów publicznych, zdegradowane przestrzenie publiczne.
Cele	<p>W ramach programu rewitalizacji wyznaczono 3 cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji. Podniesienie integracji i aktywności społecznej mieszkańców. Poprawa funkcjonalności oraz stanu zdegradowanych przestrzeni oraz obiektów publicznych.
Przedsięwzięcia	<p>W programie rewitalizacji zaplanowano 15 przedsięwzięć, w tym 9 głównych oraz 6 uzupełniających, których szacunkowa wartość wynosi 23 191 000zł. Do zadań głównych należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> Modernizacja bazy noclegowej i turystycznej oraz zaplecza sanitarnego na terenie ośrodka sportu i rekreacji w Suchedniowie. Rozbudowa bazy gastronomicznej na terenie OSIR Suchedniów oraz modernizacja infrastruktury technicznej pola kempingowego i wypożyczalni sprzętu pływającego. Przestrzeń kultury. Centrum Aktywności Lokalnej. Suchedniów – miasto bez barier. Bogactwo przeszłości – wyzwania przyszłości. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika i parku miejskiego wraz z odmuleniem i infrastrukturą zbiornika rekreacyjnego w Suchedniowie, przebudowa ul. Powstańców, Krótkiej, Spokojnej wraz z infrastrukturą komunalną. Budowa placów zabaw na terenie parku i OSIR. Wykorzystanie w pełni istniejących obiektów Orlicz i hala sportowa oraz rozbudowa ich infrastruktury technicznej.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Suchedniów na lata 2016-2023.

Tabela 120. Program rewitalizacji w gminie Waśniów

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Gminy Waśniów na lata 2017-2023.
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	1 844 ha – 18,89%
Opis obszaru rewitalizacji	<p>W programie rewitalizacji wyznaczono 6 podobszarów rewitalizacji: Waśniów, Garbacz, Grzegorzowice, Momina, Roztylice, fragment sołectwa Wronów. Zidentyfikowano następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> W sferze społecznej – duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobocie, niekorzystna struktura demograficzna. W sferze gospodarczej – niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw. W sferze środowiskowej – przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, stanu środowiska. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej – niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług, niedostosowanie rozwiązań

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Gminy Waśniów na lata 2017-2023.
	urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt terenów publicznych. <ul style="list-style-type: none"> W sferze technicznej – degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.
Cele	W ramach programu rewitalizacji wskazano następujące cele: <ul style="list-style-type: none"> Rozwój sportu i rekreacji. Rozwój edukacji na podobszarach zdegradowanych. Rozwój przedsiębiorczości. Rozwój usług społeczno-zdrowotnych. Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa. Poprawa sfery funkcjonalno-przestrzennej. Zwiększenie wykorzystania efektywnej i zielonej energii.
Przedsięwzięcia	W programie ustalono 16 przedsięwzięć podstawowych dla podobszaru Waśniów. Szacunkową wartość ustalono na 11 989 362,42zł. Dla podobszaru Garbacz zaplanowano 12 zadań podstawowych na kwotę 4 963 511,58zł, w podobszarze Grzegorzowice 15 zadań na kwotę 4 100 000zł, w Mominie 15 zadań na kwotę 9 348 536,04zł, w Roztylicach 10 zadań na kwotę 3 750 000zł, a we Wronowie 6 zadań o szacunkowej wartości 1 400 000. Łącznie w gminie Wąchock zaplanowano 74 zadania podstawowe oraz 0 zadań uzupełniających.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Gminy Waśniów na lata 2017-2023.

Tabela 121. Program rewitalizacji w gminie Wąchock

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wąchock na lata 2017-2023
Lokalny/gminny	Gminny
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	228,7 ha – 2,79% powierzchni gminy
Opis obszaru rewitalizacji	Na obszar rewitalizacji składają się sołectwa: Wąchock, Parszowa oraz Wielka Wieś. Na ich terenie zdiagnozowano następujące problemy: <ul style="list-style-type: none"> W sferze społecznej – duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, starzejące się społeczeństwo, bezrobocie, ubóstwo, niewystarczający dostęp mieszkańców do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. W sferze środowiskowej – duża ilość niezutyliзованego azbestu. W sferze gospodarczej – niski poziom przedsiębiorczości. W sferze funkcjonalno-przestrzennej – postępująca degradacja stanu technicznego przestrzeni publicznej, obiektów sportowych, ośrodka kultury. W sferze technicznej – zły stan dróg i budynków użyteczności publicznej.
Cele	W programie rewitalizacji wyznaczono 5 celów: <ul style="list-style-type: none"> Poprawa jakości życia mieszkańców, wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem poprzez aktywną integrację, uczestnictwo w kulturze i rekreacji, aktywizację, poprawę zatrudnienia. Poprawa warunków zamieszkania na podobszarach rewitalizacji, w tym stanu technicznego budynków, estetyki ich otoczenia. Ochrona przed czynnikami szkodliwymi i zanieczyszczeniem środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej, termomodernizację obiektów, wykorzystanie OZE oraz utworzenie zielonych przestrzeni publicznych. Rozwój przedsiębiorczości na podobszarach rewitalizacji. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych
Przedsięwzięcia	W ramach programu rewitalizacji zaplanowano 30 przedsięwzięć, w tym 22 podstawowe oraz 8 uzupełniających, których szacunkową wartość ustalono na 15 780 000zł. Do głównych zadań należą: <p>Aktywizacja i integracja osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zwiększenie dostępu do infrastruktury sportowej. Zwiększenie dostępu do kultury. Zwiększenie dostępu do usług medycznych i profilaktyka zdrowotna poprzez wdrażanie programów profilaktycznych.

Nazwa dokumentu	Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Wąchock na lata 2017-2023
	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (EWE) wraz z instalacją OZE. • Zagospodarowanie/uporządkowanie terenu na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej. • Modernizacja terenu i budynków na cele społeczno-gospodarcze. • Monitoring miasta Wąchock. • Stworzenie ścieżek rowerowych/szlaków. • Stworzenie plaży nad zbiornikiem wodnym wraz z boiskiem do piłki plażowej. • Prace modernizacyjno-renowacyjne oraz termomodernizacyjne na terenie Szkoły. • Zagospodarowanie przestrzeni na rynku (studnia, park w środku). • Stworzenie ścieżek edukacyjnych. • Modernizacja dróg i chodników na terenie rewitalizacji. • Poprawa funkcjonalności obiektów rekreacyjno-sportowych przy Zalewie Wąchockim. • Modernizacja kanalizacji. • Stworzenie placu wolnego handlu. • Program usuwania azbestu. • Wspieranie lokalnych przedsiębiorców.

Źródło : Opracowanie własne na podstawie Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Wąchock na lata 2017-2023.

13.5. OBSZARY PERYFERYJNE (BIAŁE PLAMY)

W ramach zdiagnozowania obszarów peryferyjnych przeanalizowano skupiska białych plam, czyli punktów adresowych, które nie posiadają dostępu do internetu. Ponadto przeanalizowano długości sieci wodociągowych, kanalizacyjnych oraz gazowych w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy”, w celu zidentyfikowania gmin posiadających braki infrastrukturalne.

Widoczne na **Mapa 16** skupiska białych plam stanowią schematyczne przedstawienie występowania nagromadzenia punktów adresowych nie posiadających dostępu do internetu. Takie opracowanie służy graficznemu zlokalizowaniu obszarów skupiających białe plamy, ale nie oznacza, że każdy budynek znajdujący się na oznaczonym terenie nie posiada dostępu do internetu. Szczególnie duże skupiska widoczne są w gminach Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice oraz Ostrowiec Świętokrzyski, co wiąże się z największym poziomem zurbanizowania w tych rejonach. W celu dokładnego zbadania procentowej liczby budynków posiadających dostęp do internetu przeanalizowano stosunek liczby budynków objętych zasięgiem sieci NGA30³⁰ do całkowitej liczby budynków w danej gminie, nazwany „wskaźnikiem penetracji budynkowej”. Pośród gmin „MOF Miasta Północy” najwyższe wartości wskaźnik osiągał w gminach Mirzec (97%), Skarżysko Kościelne (96%) oraz Skarżysko-Kamienna (91%), natomiast najmniejsze w gminach Waśniów (10%), Stąporków (13%) oraz Ćmielów (20%)

Tabela 122. Procent budynków objętych siecią NGA 30 na terenie gmin „MOF Miasta Północy”

Jednostka	Budynki objęte siecią NGA30 [%]
Bałtów	48
Bliżyn	82
Bodzechów	30
Brody	21
Ćmielów	20
Końskie	35
Kunów	61
Mirzec	97
Ostrowiec Świętokrzyski	53
Pawłów	73
Skarżysko Kościelne	96
Skarżysko-Kamienna	91
Starachowice	74
Stąporków	13
Suchedniów	81

³⁰ Sieć internetowa o prędkości co najmniej 30 Mb/s.

Jednostka	Budynki objęte siecią NGA30 [%]
Waśniów	10
Wąchock	77

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Komunikacji Elektronicznej, aktualnych na dzień 31.12.2019.

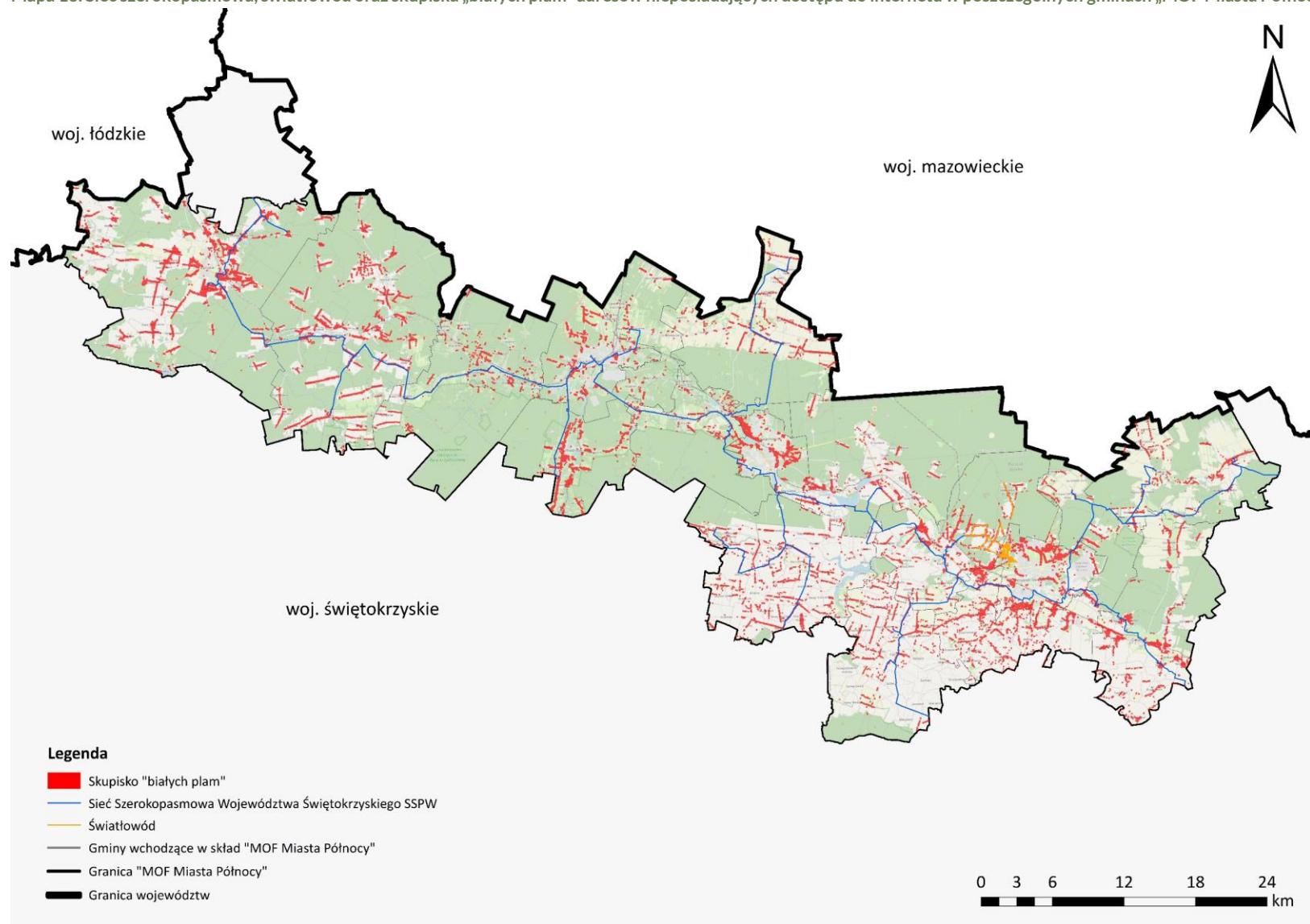
Sieć wodociągowa na terenie „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” łącznie obejmuje 2 622,8 km rurociągów zlokalizowanych we wszystkich gminach wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego. Biorąc pod uwagę długości sieci w przeliczeniu na 100 km² powierzchni najgęstsza sieć zlokalizowana jest w gminach Ostrowiec Świętokrzyski (589,3 km/100 km²) oraz Starachowice (647,8 km/100 km²). Najmniej rozbudowana infrastruktura znajduje się w gminach: Bałtów (75 km/100 km²), Brody (77,4 km/100 km²) oraz Wąchock (88,4 km/100 km²) (Mapa 17).

Łączna długość sieci gazowej na terenie „MOF Miasta Północy” to 1 808,1 km, jednak nie wszystkie gminy posiadają infrastrukturę gazową. Wyjątek stanowi gmina Bałtów, gdzie gazociągu w ogóle nie ma oraz gmina Waśniów posiadająca jedynie 0,5 km sieci gazowej. Do gmin, które posiadają najgęstsze pokrycie infrastrukturą gazową w przeliczeniu na 100 km² należą: Starachowice (428 km/100 km²), Ostrowiec Świętokrzyski (370,8 km/100 km²), Skarżysko-Kamienna (223 km/100 km²) oraz Pawłów (140,4 km/100 km²). Poza Bałtowem oraz Waśniowem najmniejszą sieć gazociągów posiadają gminy Stąporków (12,8 km/100 km²), Skarżysko Kościelne (20,3 km/100 km²) oraz Kunów (36,3 km/100 km²) (Mapa 18).

Każda gmina wchodząca w skład obszaru funkcjonalnego posiada na swoim terenie sieć kanalizacyjną, której łączna długość wynosi 1 666,2 km. Kanalizacja najbardziej rozbudowana jest na terenie Starachowic (553,4 km/100 km²), Ostrowca Świętokrzyskiego (433,3 km/100 km²), Skarżyska-Kamiennej (261,1 km/100 km²) oraz Pawłowa (117,2 km/100 km²). Najmniejszą infrastrukturę posiadają gminy Stąporków (11,7 km/100 km²), Waśniów (15,3 km/100 km²) oraz Bliżyn (km/100 km²) (Mapa 19).

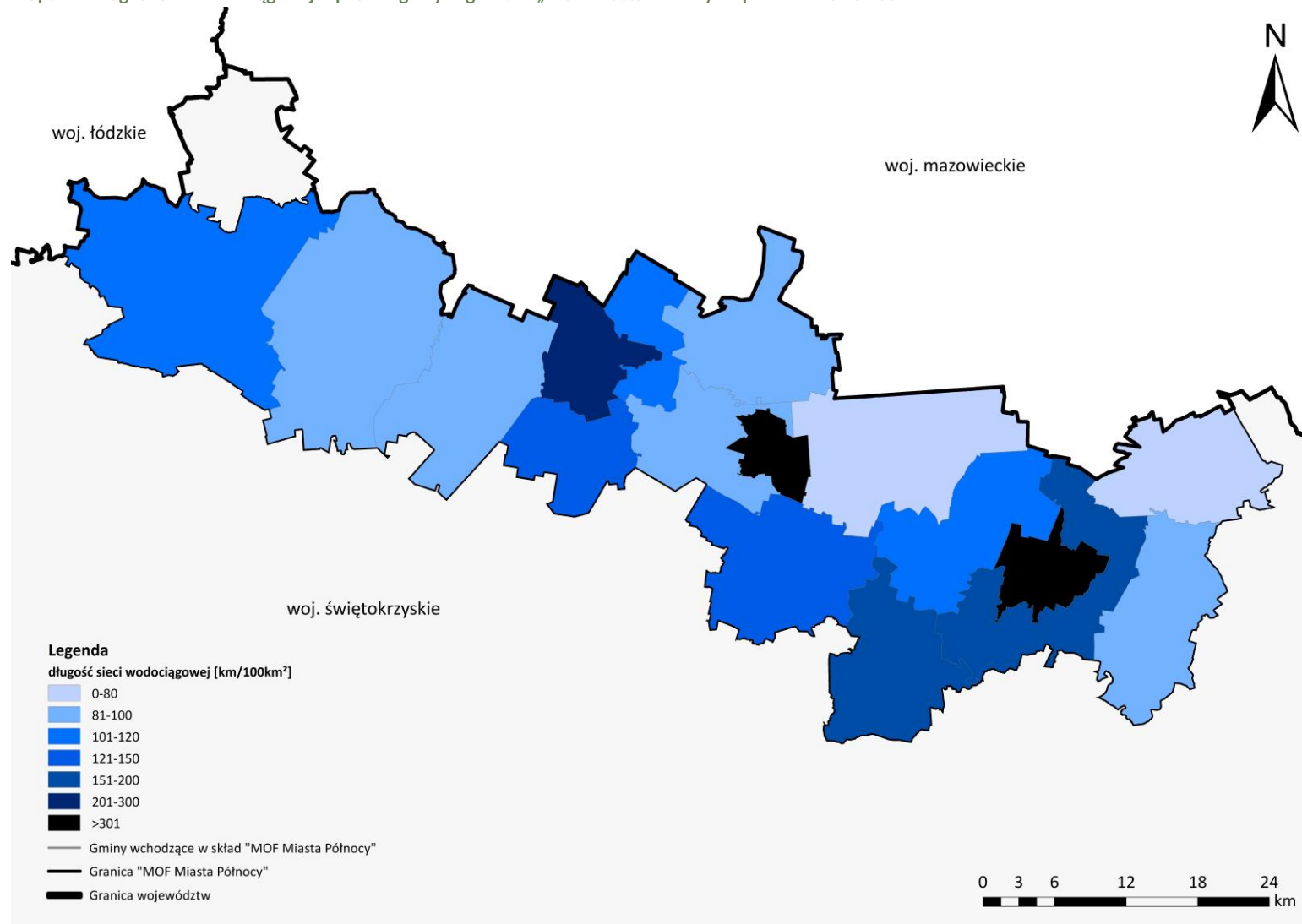
Sumarycznie biorąc pod uwagę systemy wodociągów, gazociągów oraz kanalizacji w gminach „MOF Miasta Północy” najmniejszą infrastrukturę w przeliczeniu na 100 km² posiada gmina Bałtów, Ćmielów oraz Waśniów, które zlokalizowane są na wschodnim krańcu obszaru funkcjonalnego, a także Stąporków i Bliżyn znajdujące się w części zachodniej.

Mapa 16. Sieć szerokopasmowa, światłowód oraz skupiska „białych plam” adresów nieposiadających dostępu do internetu w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy”

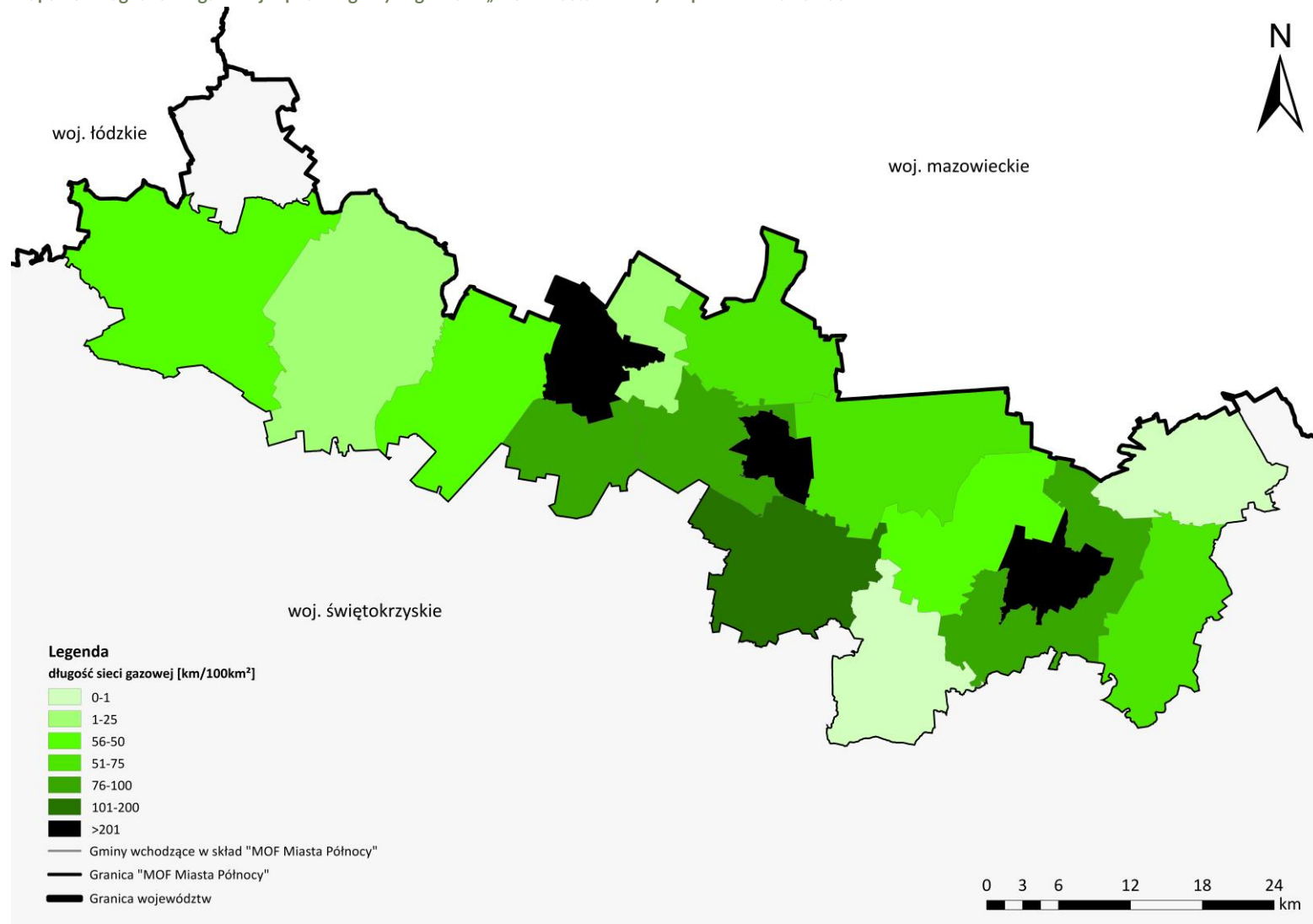
Źródło : Opracowanie własne na podstawie Regionalnej Sieci Szerokopasmowej Województwa Świętokrzyskiego.

Mapa 17. Długość sieci wodociągowej w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 100 km²

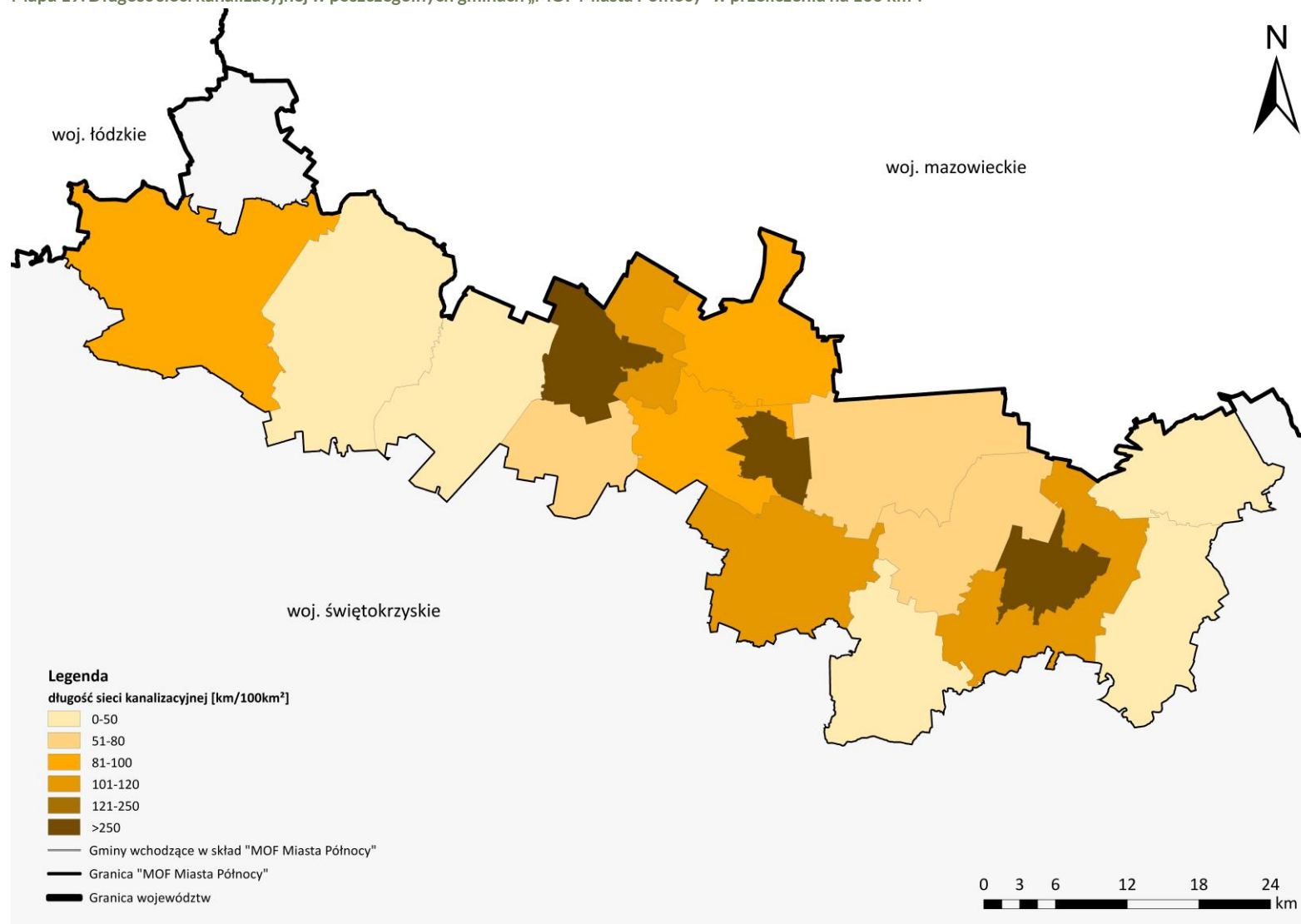
Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Mapa 18. Długość sieci gazowej w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 100 km²

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Mapa 19. Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 100 km².

Źródło : Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wnioski dotyczące podrozdziału: Struktura użytkowania gruntów:

- Na terenie obszaru funkcjonalnego dominują grunty leśne (47%) oraz rolne (45%).
- Widoczny jest podział w strukturze na część wschodnią oraz zachodnią. We wschodniej części obszaru funkcjonalnego dominują grunty rolne, natomiast w zachodniej - leśne.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- Wszystkie gminy posiadają SUIKZP, ale 3 z nich zostały uchwalone na podstawie nieobowiązującej już ustawy planistycznej.
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszarów przygranicznych są w większości takie same. Największe różnice występują w prezentacji graficznej dokumentu, gdzie w zależności od jednostki te samo przeznaczenie posiada różne barwy.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego:

- Liczba obowiązujących planów miejscowych na terenie obszaru funkcjonalnego wzrosła w latach 2016-2020 o 20%, co w dłuższej perspektywie może stać się ważnym czynnikiem osiągnięcia ładu przestrzennego.
- W 2020 roku 20,72% powierzchni całego obszaru funkcjonalnego było pokryte MPZP.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Obszary problemowe (obszary zdegradowane i rewitalizacji):

- Wszystkie gminy „MOF Miasta Północy”, za wyjątkiem Skarżyska Kościelnego, posiadają programy rewitalizacji, co umożliwia zdiagnozowanie występowania obszarów zdegradowanych na prawie całym obszarze funkcjonalnym.
- Obszary rewitalizacji skumulowane są głównie we wschodniej części obszaru funkcjonalnego i obejmują 8,52% ogólnej powierzchni, co przekłada się na ponad 16 600 ha, na których mogą zostać stworzone warunki do wyprowadzenia tych rejonów ze stanu kryzysowego.

Wnioski dotyczące podrozdziału: Obszary peryferyjne (białe plamy):

- Najwyższy poziom wskaźnika penetracji budynkowej występuje w gminach Mirzec, Skarżysko Kościelne oraz Skarżysko-Kamienna, natomiast najniższy w gminach Waśniów, Stąporków oraz Ćmielów
- Gminy zlokalizowane na wschodnim oraz zachodnim krańcu obszaru funkcjonalnego (Bałtów, Ćmielów, Waśniów, Stąporków, Bliżyn) charakteryzują się posiadaniem najmniej rozwiniętej infrastruktury wodociągów, gazociągów oraz kanalizacji.

14. TRANSPORT

14.1. POWIĄZANIA TRANSPORTOWE – SIEĆ DROGOWA

Infrastruktura drogowa stanowi ważny element funkcjonowania miejskiego obszaru funkcjonalnego. Rozwinięta sieć drogowa wpływa pozytywnie na spójność regionu, jakość życia mieszkańców, a także rozwój gospodarczy. Informacje dotyczące omawianych dróg są udostępniane przez Bank Danych Lokalnych GUS z poziomu powiatu, w związku z czym analizie poddano całe powiaty wchodzące w skład „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy”.

Największa długość dróg gminnych o twardej nawierzchni w przeliczeniu na 100 km² powierzchni zlokalizowana była w 2020 roku w powiecie Ostrowieckim (77,67 km), natomiast najmniejsza w powiecie Starachowickim (47,07 km). Na przestrzeni lat 2016-2020 najwyższy procentowy przyrost długości utwardzonych dróg gminnych odnotowano w powiecie koneckim (+21,87%) oraz ostrowieckim (+11,68%). Jednocześnie te dwa powiaty odnotowały najwyższy spadek długości dróg gminnych o nawierzchni gruntowej w omawianym okresie. W powiecie koneckim było to -28,96%, a w ostrowieckim (-28,63%). W 2020 roku najwięcej dróg gruntowych było w powiecie ostrowieckim (26,82 km w przeliczeniu na 100 km² powierzchni) (Tabela 123)

Tabela 123. Drogi gminne o nawierzchni twardej oraz gruntowe w przeliczeniu na 100km² w powiatach wchodzących w skład „MOF Miasta Północy”

Powiat	Drogi o nawierzchni twardej w przeliczeniu na 100 km ²					Drogi o nawierzchni gruntowej w przeliczeniu na 100km ²				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Konecki	22,54	24,49	27,92	27,01	27,46	28,89	24,39	21,15	20,31	20,53
Skarżyski	45,85	46,86	46,91	47,19	50,41	16,68	16,13	15,97	15,70	13,24
Starachowicki	45,32	46,08	46,27	46,77	47,07	11,28	10,11	9,96	9,90	9,64
Ostrowiecki	69,55	74,59	76,14	74,15	77,67	37,59	32,71	32,12	26,71	26,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Długość dróg powiatowych o twardej nawierzchni w przeliczeniu na 100 km² powierzchni zlokalizowanych w powiatach wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego „Miasta Północy” zmieniła się w latach 2016-2020 w niewielkim stopniu. Największy przyrost odnotowano w powiecie skarżyskim, gdzie przybyło 4,47% utwardzonych dróg powiatowych, a największy spadek w powiecie starachowickim (-3,42%). W 2020 roku najwięcej utwardzonych dróg powiatowych w przeliczeniu na 10 0 km² powierzchni było w powiecie ostrowieckim (51,28 km), natomiast powiatowych dróg gruntowych było bardzo mało. Najmniejszą ich długość odnotowano w powiecie starachowickim (3,35 km), a największą w powiecie ostrowieckim (5,24 km) (Tabela 124).

Tabela 124. Drogi powiatowe o nawierzchni twardej oraz gruntowe w przeliczeniu na 100km² w powiatach wchodzących w skład „MOF Miasta Północy”

Powiat	Drogi o nawierzchni twardej w przeliczeniu na 100 km ²					Drogi o nawierzchni gruntowej w przeliczeniu na 100km ²				
	2016	2017	2018	2019	2020	2016	2017	2018	2019	2020
Konecki	46,50	46,50	46,57	46,61	46,69	3,80	3,80	3,73	3,73	3,65
Skarżyski	43,04	42,58	43,11	43,11	44,96	4,23	4,23	4,23	4,23	4,08
Starachowicki	44,13	44,13	42,54	42,62	42,62	1,87	1,87	3,46	3,35	3,35
Ostrowiecki	51,86	50,60	50,60	51,28	51,28	5,43	5,24	5,24	5,24	5,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przez obszar funkcjonalny „Miasta Północy” przebiegają trzy drogi krajowe. Droga główna ruchu przyspieszonego „S7” przecina obszar funkcjonalny na wysokości Skarżyska-Kamiennej, w kierunku północnym w stronę Warszawy oraz w kierunku południowym w stronę Krakowa. Ze wschodu na zachód prowadzi droga krajowa nr 42 biegnąca w kierunku Radomska oraz Wrocławia, która po stronie wschodniej łączy się z drogą krajową nr 9 pomiędzy Starachowicami, a Ostrowcem Świętokrzyskim. Droga nr 9 przecina obszar funkcjonalny z północy na południe, łącząc Radom z Rzeszowem. Drogi wojewódzkie na terenie „MOF Miasta Północy” głównie prowadzą do miast powiatowych. W Końskich łączą się drogi nr 728, 746 oraz 749. W okolicach Skarżyska droga wojewódzka nr 751 dociera do Suchedniowa. W Starachowicach łączą się drogi nr 744 oraz 756, natomiast w Starachowicach przecinają się drogi wojewódzkie nr 751, 754 oraz 755. Najwięcej dróg powiatowych oraz gminnych znajduje się we

wschodniej części obszaru funkcjonalnego, która charakteryzuje się największą powierzchnią terenów zurbanizowanych (Mapa 20).

Rozwinięta sieć dróg rowerowych stanowi istotną alternatywę dla transportu samochodowego. Na terenie „MOF Miasta Północy” siedem gmin nie posiada w ogóle infrastruktury rowerowej. Pośród pozostałych jednostek najwięcej ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni w 2020 roku było w gminie Ostrowiec Świętokrzyski (103,17 km), a najmniej w Stąporkowie – 0,30 km (biorąc pod uwagę wszystkie gminy, które posiadają jakiegokolwiek ścieżki rowerowe) (Tabela 125).

Tabela 125. Drogi rowerowe w przeliczeniu na 100 km² w gminach „MOF Miasta Północy”.

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	0,00	0,00	9,42	9,42	9,42
Bliżyn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bodzechów	1,64	1,64	5,48	5,48	5,48
Brody	0,00	2,98	2,98	2,98	2,98
Ćmielów	0,00	0,00	0,00	7,21	7,21
Końskie	7,28	7,28	7,28	7,60	8,84
Kunów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mirzec	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostrowiec Świętokrzyski	79,47	82,49	93,26	95,41	103,17
Pawłów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skarżysko Kościelne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Skarżysko-Kamienna	5,44	5,44	5,44	5,44	5,44
Starachowice	6,91	7,86	12,57	14,77	20,43
Stąporków	0,00	0,30	0,30	0,30	0,30
Suchedniów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waśniów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wąchock	3,05	3,05	3,05	3,05	3,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w badaniu CAWI na terenie gmin „MOF Miasta Północy” planowane są następujące inwestycje w infrastrukturę drogową oraz kolejową:

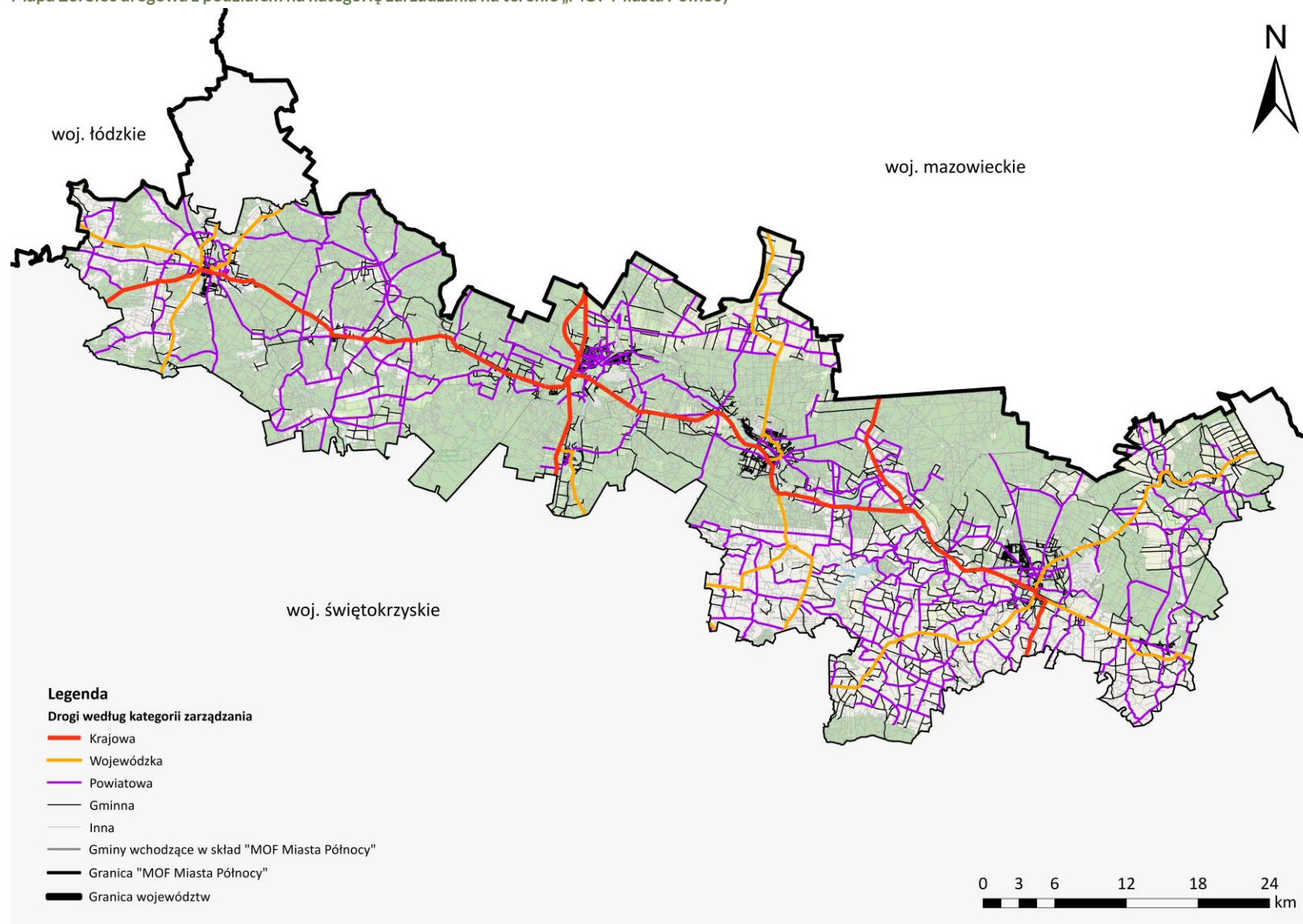
- Budowa małej obwodnicy Ostrowca Świętokrzyskiego w ciągu DK9 (do końca roku 2022)
- Budowa miejskiego odcinka drogi 754 (przebudowa Alei 3 maja i ul. Radwana w Ostrowcu Świętokrzyskim)
- Przebudowa peronu na dworcu kolejowym w Ostrowcu Świętokrzyskim.
- Rozwój infrastruktury drogowej i wymiana trakcji kolejowej w gminie Bodzechów.
- Budowa stacji kolejowej oraz obwodnicy Końskich.
- Przebudowa linii kolejowej nr 25 (Skarżysko-Kamienna – Sandomierz).
- Remont drogi wojewódzkiej nr 751.
- Likwidacja przejazdu kolejowego w Suchedniowie.
- Przebudowa drogi krajowej nr 42.
- Oprócz tego mniejsze inwestycje lokalne skupiające się na podniesieniu jakości dróg w gminach: Bodzechów, Brody, Ćmielów, Końskie, Kunów, Ostrowiec Świętokrzyski, Pawłów, Skarżysko Kościelne, Skarżysko-Kamienna, Suchedniów, Waśniów oraz Wąchock.

Ponadto ankietowani zwrócili uwagę na występujące na terenie gmin „MOF Miasta Północy” problemy w odniesieniu do sieci dróg:

- Brak chęci inwestowania w poprawę infrastruktury drogowej przez zarządców dróg wyższej kategorii.
- Zły stan techniczny dróg.
- Zbyt mała liczba wspólnych przedsięwzięć realizowanych w obszarach granicznych gmin.

Jako pozytywny aspekt aktualnego układu drogowego wskazano na dobre skomunikowanie ponadregionalne dzięki istnieniu trasy szybkiego ruchu S7 biegnącej w osi północ-południe od Gdańska przez Skarżysko-Kamienną do Krakowa i przejścia granicznego w Chyżnem.

Mapa 20. Sieć drogowa z podziałem na kategorię zarządzania na terenie „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k.

Zapewnienie mieszkańcom optymalnego systemu komunikacji publicznej stanowi jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Dobrze zaplanowane i sprawnie funkcjonujące połączenia komunikacyjne mają wpływ na kształtowanie przestrzeni oraz dostępność do różnych obszarów dla mieszkańców. Kluczowa jest współpraca pomiędzy jednostkami mająca na celu stworzenie spójnej sieci połączeń na poziomie lokalnym oraz ponadlokalnym. Brak komunikacji zbiorczej będącej alternatywą dla indywidualnych środków transportu może stanowić źródło negatywnych zjawisk, takich jak korki uliczne oraz zanieczyszczenie powietrza.

Na terenie „Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Północy” dominującym środkiem komunikacji publicznej jest transport autobusowy. Wszystkie gminy posiadają rozbudowaną siatkę połączeń autobusowych, które docierają do większości terenów koncentracji zabudowy mieszkaniowej obszaru funkcjonalnego. Największe zagęszczenie linii oraz przystanków autobusowych widoczne jest w miastach powiatowych, które charakteryzują się największą gęstością zaludnienia. Poza autobusową komunikacją publiczną na terenie „MOF Miasta Północy” funkcjonują również pojedyncze linie szkolne oraz niepubliczne. Dane dotyczące przystanków autobusowych były udostępniane w Banku Danych Lokalnych GUS od 2018 roku, w związku z czym do analizy liczby przystanków użyto danych z lat 2018-2020. W tym okresie największy przyrost liczby przystanków autobusowych odnotowano w gminach Wąchock (+32,73%), Końskie (+18,43%) oraz Kunów (+14,58%). Jedyny spadek liczby przystanków odnotowano w gminie Suchedniów, gdzie ich liczba zmniejszyła się o 5,88%. Ogólna liczba przystanków autobusowych na terenie całego obszaru funkcjonalnego wzrosła z 2 504 w 2018 roku do 2 623 w 2020 roku, co przekłada się na przyrost o 4,75% (Tabela 126).

Tabela 126. Liczba przystanków autobusowych na terenie gmin „MOF Miasta Północy”

Jednostka	2018	2019	2020
Bałtów	73	73	73
Bliżyn	79	79	79
Bodzechów	179	180	180
Brody	126	136	136
Ćmielów	110	113	114
Końskie	217	219	257
Kunów	96	110	110
Mirzec	108	114	122
Ostrowiec Świętokrzyski	299	299	299
Pawłów	224	232	232
Skarżysko Kościelne	66	66	66
Skarżysko-Kamienna	243	243	243
Starachowice	220	220	227
Stąporków	196	202	203
Suchedniów	68	68	64
Waśniów	145	145	145
Wąchock	55	73	73
MOF Miasta Północy	2 504	2 572	2 623

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT 10K.

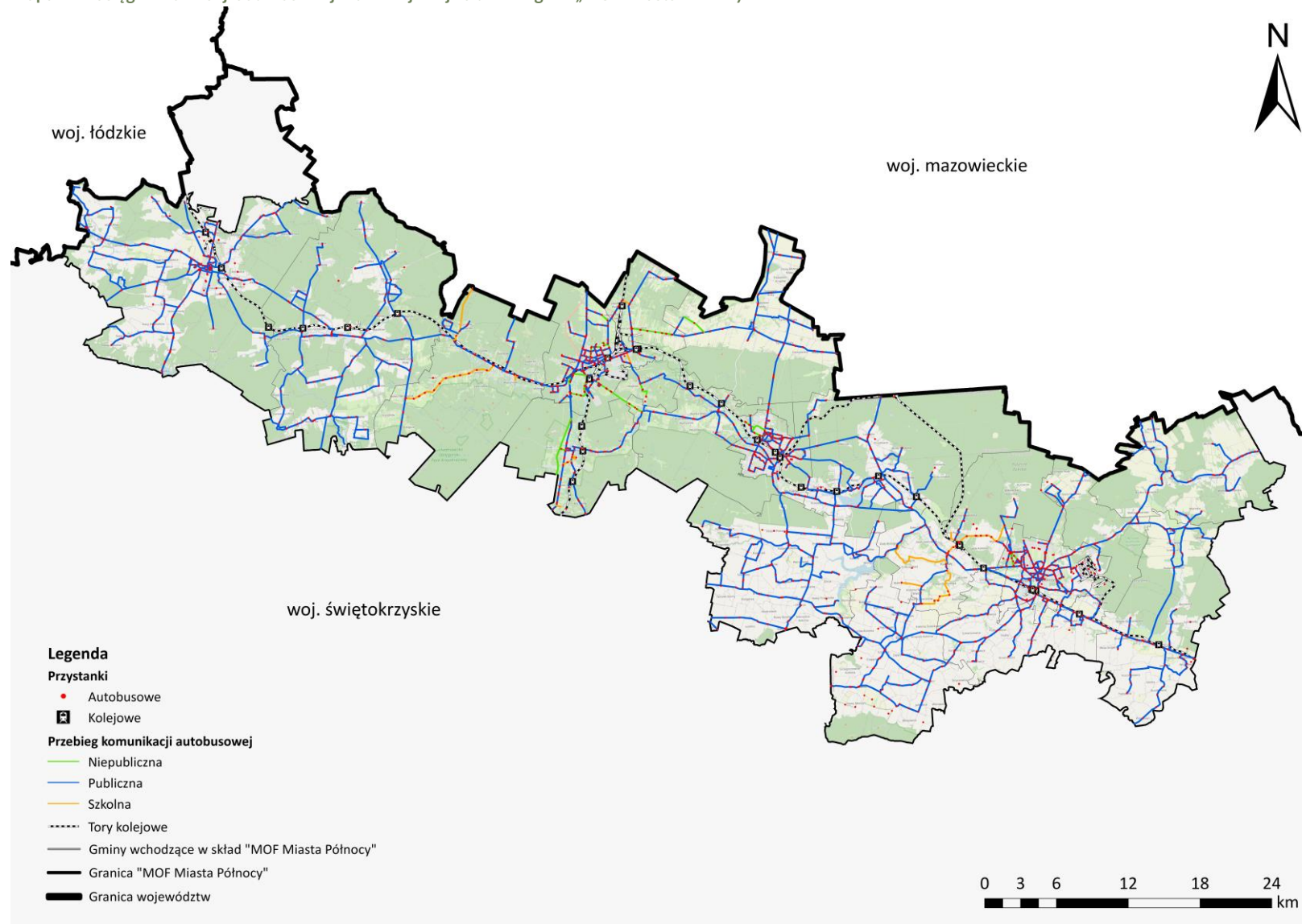
Komunikacja kolejowa, w przeciwieństwie do autobusowej, nie dociera do wszystkich gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego. Gminy Mirzec, Pawłów, Waśniów oraz Bałtów nie posiadają na swoim terenie stacji, ani torowisk kolejowych. Na terenie „MOF Miasta Północy” na wysokości miasta Skarżysko-Kamienna krzyżują się dwie linie kolejowe – prowadząca z północy na południe linia relacji Gdańsk-Warszawa-Kielce-Kraków oraz przebiegająca z północnego-zachodu w kierunku południowo-wschodnim linia Łódź-Rzeszów, dzięki czemu mieszkańcy obszaru funkcjonalnego posiadają połączenia kolejowe prowadzące do większości rejonów Polski. Na dobrą komunikację kolejową ma również wpływ centralne usytuowanie obszaru funkcjonalnego na mapie Polski, w bezpośredniej granicy z województwem łódzkim oraz mazowieckim, a także bliskość Kielc (Mapa 21).

W ramach przeprowadzonego badania CAWI respondenci wskazywali pozytywne i negatywne aspekty związane z komunikacją publiczną na terenie gmin „MOF Miasta Północy”. Do najczęściej wymienianych pozytywów zaliczono dobre skomunikowanie transportem zbiorowym w obrębie niektórych gmin. Jako główne problemy zidentyfikowano:

- Brak komunikacji publicznej pomiędzy członkami „MOF Miasta Północy” oraz niechęć do jej tworzenia ze strony niektórych gmin.
- Malejąca liczba osób korzystających z transportu zbiorowego, co wiąże się ze wzrostem użytkowania indywidualnych środków transportu.
- Brak integracji rozkładów jazdy pomiędzy przewoźnikami (komunikacja miejska, PKS, transport prywatny), co również wpływa na zanik korzystania z transportu zbiorowego.
- Niedoinwestowany tabor autobusowy, często będący w złym stanie technicznym.
- Częsty brak zatok autobusowych, co stanowi zagrożenie dla innych uczestników ruchu drogowego.
- Brak alternatywnych rozwiązań w postaci rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych.

Jako priorytet dla prawidłowego funkcjonowania komunikacji publicznej na terenie całego obszaru funkcjonalnego wskazano na poprawę funkcjonalności i dostępności mieszkańców do komunikacji zbiorowej, co mogłoby mieć pozytywny wpływ na zwiększenie dostępności rynku pracy oraz oferty usługowej. Ponadto należałoby zmodernizować i rozwinąć sieć dróg gminnych oraz powiatowych, a także stworzyć zintegrowane węzły przesiadkowe oraz infrastrukturę przesiadkową w celu powiązania całego obszaru „MOF Miasta Północy” jednolitą komunikacją subregionalną. Jako jedną z szans wskazano również odbudowę linii kolejowej nr 25.

Mapa 21. Zasięg komunikacji autobusowej oraz kolejowej na terenie gmin „MOF Miasta Północy”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k oraz systemu informacji przestrzennej województwa świętokrzyskiego

Wnioski dotyczące podrozdziału: powiązania transportowe – sieć drogową:

- Łączna długość utwardzonych dróg gminnych oraz powiatowych na terenie subregionu rosła w latach 2016-2020, jednak wciąż istnieje dużo dróg gruntowych.
- Obszar funkcjonalny posiada dobre połączenia ponadregionalne ze względu na istnienie sieci dróg krajowych oraz wojewódzkich, jednak połączenia pomiędzy poszczególnymi gminami „MOF Miasta Północy” nie są rozwinięte na wystarczającym poziomie.
- Wiele dróg na terenie „MOF Miasta Północy” charakteryzuje się złym stanem technicznym.
- Na terenie obszaru funkcjonalnego brakuje rozbudowanej sieci ścieżek rowerowych.

Wnioski dotyczące podrozdziału: powiązania transportowe – komunikacja publiczna:

- Liczba przystanków publicznej komunikacji autobusowej rosła na przestrzeni lat, co wskazuje na ciągły rozwój sieci transportu zbiorowego.
- Obszar funkcjonalny jest dobrze skomunikowany ponadregionalnie ze względu na połączenia kolejowe oraz autobusów dalekobieżnych.
- Maleje liczba użytkowników komunikacji miejskiej, co przyczynia się do wzrostu użytkowania indywidualnych środków transportu.
- Transport zbiorowy pomiędzy poszczególnymi gminami nie jest zintegrowany.

15. INFRASTRUKTURA SIECIOWA

15.1. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Gminy zależące do „MOF Miasta Północy” posiadają bardzo dobrze rozwiniętą sieć elektroenergetyczną. Część gmin posiada małe elektrownie wodne, które stanowią dodatkowe źródło energii elektrycznej. W większości gmin sieć elektroenergetyczna wymaga modernizacji ze względu na awaryjność linii napowietrznych. W związku z rozwojem obszarów zabudowy mieszkaniowej planowane są rozbudowy sieci w obszarach niezelektryfikowanych. Rozbudowie podlegać będą sieci średniego napięcia, stacje transformatorowe, jak i sieć niskiego napięcia, która służy do bezpośredniego przyłączania do nowych odbiorców.

W studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, strategiach rozwoju gmin, jak i dokumentach dotyczących gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska i rozwoju sieci infrastrukturalnych można przeczytać, że gminy starają się wprowadzać na swoim obszarze źródła energii pochodzące z odnawialnych źródeł: wiatru i słońca, a także rozwiązanie bardziej ekologiczne od paliw kopalnych, jakim jest biomasa.

15.2. SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Na terenie „MOF Miasta Północy” sieć ciepłowniczą posiada 7 gmin: Końskie, Kunów, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Stąporków oraz Suchedniów (Tabela 127). Wynika to w głównej mierze z charakterystyki gmin i występowania na niej osiedli zabudowy wielorodzinnej, zabudowa jednorodzinna najczęściej jest ocieplana z indywidualnych źródeł. Natomiast większość gmin ma w planach modernizację istniejących sieci ciepłowniczych, w tym zmianę źródła ciepła na bardziej ekologiczny, a także rozszerzenie sieci gazowej i zachęcanie mieszkańców do korzystania z niej, jako źródła ogrzewania. Ważną rolę mają pełnić również źródła odnawialne oraz biomasa.

Tabela 127. Sieć ciepłownicza w poszczególnych gminach "MOF Miasta Północy"

Jednostka	Sieć ciepłownicza
Bałów	Nie
Bliżyn	Nie
Bodzechów	Nie
Brody	Nie
Ćmielów	Nie
Końskie	Tak
Kunów	Tak
Mirzec	Nie
Ostrowiec Świętokrzyski	Tak
Pawłów	Nie
Skarżysko Kościelne	Nie
Skarżysko-Kamienna	Tak
Starachowice	Tak
Stąporków	Tak
Suchedniów	Tak
Waśniów	Nie
Wąchock	Nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych i planistycznych gmin.

15.3. SIEĆ GAZOWA

Długość sieci gazowej w gminach „MOF Miasta Północy” wzrastała w latach 2016-2020 (Tabela 128). Gmina Waśniów w latach 2016-2019 nie posiadała sieci gazowej, w 2020 roku wybudowano natomiast już 561 m. Największy wzrost długości sieci gazowej w latach 2016-2020 nastąpił w gminie Starachowice (+22,12%) oraz w Ostrowcu Świętokrzyskim (+10,96%). W gminie Suchedniów sieci gazowej ubyło (-2,03%). Wzrost dla całego obszaru funkcjonalnego wynosi 5,58%.

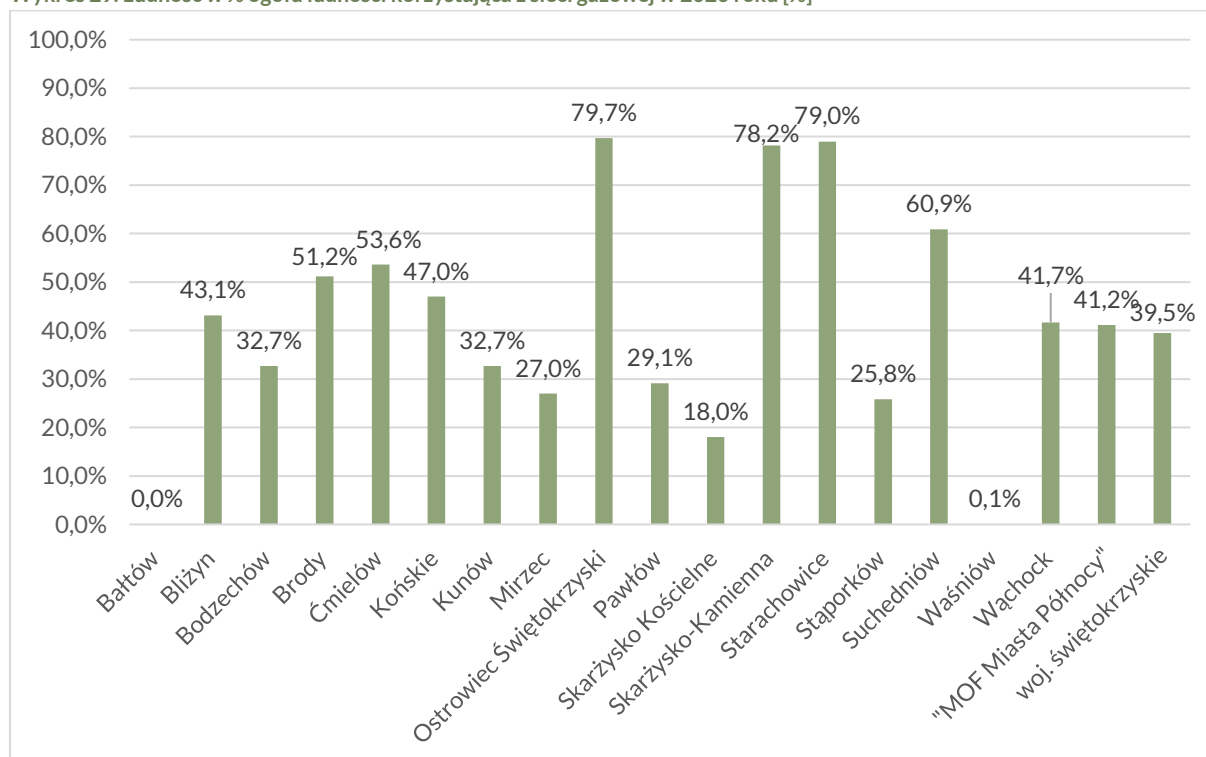
Wykres 29 przedstawia odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2020 roku. W gminie Bałtów jest to 0%, a w gminie Waśniów 0,1%. Natomiast największy odsetek osób korzystających z gazu z sieci występuje w gminie Ostrowiec Świętokrzyski (79,7%), Starachowice (79,0%) oraz Skarżysko-Kamienna (78,2%). Dla całego „MOF Miasta Północy” wartość ta wynosi 41,2%, jest to więcej niż w województwie świętokrzyskim (39,5%). Natomiast w skali kraju osób korzystających z sieci gazowej w 2020 roku było 54,2% ogółu mieszkańców. W badaniu CAWI przeprowadzonym wśród przedstawicieli gmin, brak sieci gazowej w niektórych częściach gmin był jedną z najczęściej pojawiających się odpowiedzi na pytanie o kluczowe problemy i wyzwania na terenie gminy istotne dla rozwoju, integracji i wzmacniania spójności „MOF Miasta Północy” w zakresie optymalizacji i integracji systemów infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej).

Tabela 128. Długość czynnej sieci gazowej [m]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bliżyn	66 445	66 960	66 960	67 808	70 331
Bodzechów	104 450	104 522	105 138	105 193	108 305
Brody	116 598	116 598	117 275	118 139	119 636
Ćmielów	81 012	81 012	81 068	81 142	83 280
Końskie	107 243	108 207	111 072	112 356	114 876
Kunów	38 436	38 436	38 739	39 219	41 231
Mirzec	65 903	65 903	65 903	65 903	69 595
Ostrowiec Świętokrzyski	155 147	155 766	161 832	165 048	172 156
Pawłów	192 338	192 338	192 691	192 822	192 840
Skarżysko Kościelne	10 808	10 808	10 808	10 808	10 808
Skarżysko-Kamienna	137 652	139 026	140 479	143 859	143 590
Starachowice	111 513	113 405	118 312	123 919	136 181
Stąporków	29 122	29 122	29 473	29 473	29 601
Suchedniów	67 261	67 555	67 555	65 730	65 894
Waśniów	0	0	0	0	561
Wąchock	77 829	77 829	77 829	77 829	78 869
„MOF Miasta Północy”	1 361 757	1 367 487	1 385 134	1 399 248	1 437 754

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 29. Ludność w % ogółu ludności korzystająca z sieci gazowej w 2020 roku [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

15.4. SIEĆ WODNO-KANALIZACYJNA

Na terenie „MOF Miasta Północy” w 2020 roku występowało 2 555,4 km sieci wodociągowej (Tabela 129) (czynnej sieci rozdzielczej). Największy odsetek sieci funkcjonował w gminie Końskie (291,5 km, co stanowi 11,41% sieci wodociągowej w MOF). Najmniej, bo 2,11% (53,8 km) znajdowało się w gminie Skarżysko Kościelne. Długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2016-2020 zmieniała się, w niektórych gminach wzrosła (najwięcej w gminie Końskie – o 7,45%). W całym „MOF Miasta Północy” nastąpił wzrost o 1,26%. W gminie Ostrowiec Świętokrzyski długość sieci zmalała o 0,17%. W gminach Bałtów, Ćmielów, Pawłów i Waśniów długość sieci wodociągowej nie ulegała zmianie w latach 2016-2020.

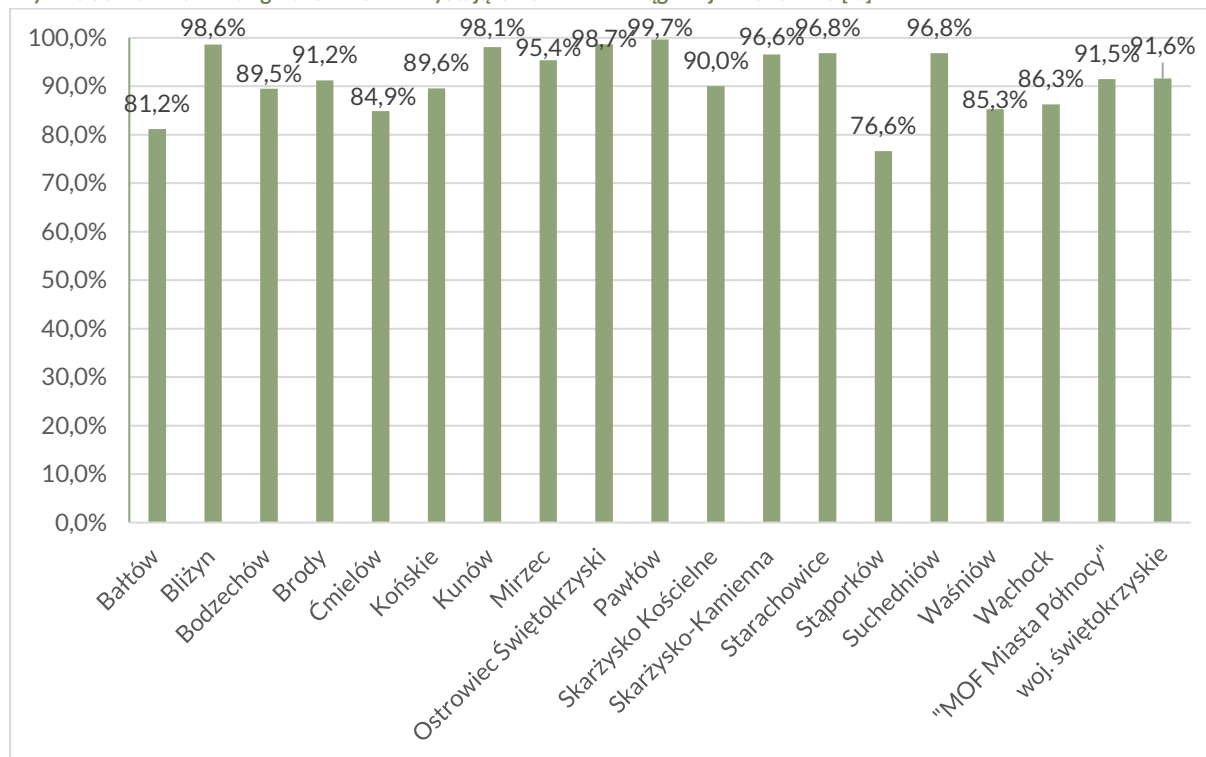
Tabela 129. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej [km]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	78,5	78,5	78,5	78,5	78,5
Bliżyn	127,2	127,9	127,9	127,9	128,2
Bodzechów	195,8	196,3	197,2	198,2	198,6
Brody	124,3	124,0	124,8	124,8	124,6
Ćmielów	111,3	111,3	111,3	111,3	111,3
Końskie	271,3	287,9	289,8	290,5	291,5
Kunów	119,7	119,7	119,7	120,0	120,8
Mirzec	99,1	99,1	99,3	99,3	99,5
Ostrowiec Świętokrzyski	233,7	223,3	228,3	228,3	233,3
Pawłów	201,3	201,3	201,3	201,3	201,3
Skarżysko Kościelne	53,1	53,2	53,2	53,8	53,8
Skarżysko-Kamienna	163,5	155,7	162,4	162,6	164,6
Starachowice	200,9	203,6	204,1	204,1	204,1
Stąporków	207,9	208,8	208,8	208,8	209,1
Suchedniów	91,1	91,2	91,6	91,6	91,2
Waśniów	172,5	172,5	172,5	172,5	172,5
Wąchock	72,4	72,4	72,5	72,5	72,5
„MOF Miasta Północy”	2 523,6	2 526,7	2 543,2	2 546,0	2 555,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W żadnej gminie należącej do „MOF Miasta Północy” odsetek korzystających z sieci wodociągowej nie wynosił 100%. Najwięcej, bo 98,6% ludności korzystało w 2020 roku z sieci wodociągowej w gminie Bliżyn. Z kolei najmniej ludności korzystało z niej w gminie Stąporków (76,6%). Średnia dla „MOF Miasta Północy” (91,5%) jest bardzo zbliżona do średniej dla województwa świętokrzyskiego (91,6%) (Wykres 30). W Polsce osób korzystających z sieci wodociągowej jest 92,2% ogółu mieszkańców. Zużycie wody z wodociągów w latach 2016-2020 dla „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrastało (Tabela 130). Największy wzrost został zaobserwowany w gminie Kunów (+26,67%). Natomiast spadek zużycia nastąpił w Brodach (-18,72%) oraz w Mircu (-4,55%).

Wykres 30. Ludność w % ogółu ludności korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 roku [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 130. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca [m³]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	21,2	21,7	22,3	21,9	23,0
Bliżyn	22,3	25,6	26,4	27,6	26,9
Bodzechów	23,0	23,3	22,8	22,4	23,3
Brody	21,9	21,1	22,8	17,2	17,8
Ćmielów	19,3	18,0	20,7	20,7	21,7
Końskie	24,5	24,2	25,1	25,5	27,8
Kunów	21,0	27,2	27,5	26,6	26,6
Mirzec	22,0	22,0	22,5	22,8	21,0
Ostrowiec Świętokrzyski	28,4	28,5	29,0	29,7	28,4
Pawłów	21,0	22,4	21,7	23,9	23,0
Skarżysko Kościelne	21,1	20,2	21,7	22,3	23,2
Skarżysko-Kamienna	30,9	30,4	31,2	31,6	32,1
Starachowice	29,9	30,2	30,1	31,5	32,3
Stąporków	17,0	17,4	18,0	18,7	19,4
Suchedniów	27,3	27,5	27,3	28,7	29,4
Waśniów	20,6	20,8	21,7	18,6	24,6
Wąchock	19,5	20,9	20,2	21,0	21,3
„MOF Miasta Północy”	23,0	23,6	24,2	24,2	24,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Długość sieci kanalizacyjnej w latach 2016-2020 wzrosła w całym obszarze funkcjonalnym o 100,1 km. Największy wzrost można zaobserwować w gminie Bodzechów (o 69,4%). Duży wzrost występował również w gminie Bałtów (+35,09%) oraz Suchedniów (+20,06%). Na terenie „MOF Miasta Północy” w jednej gminie sieci kanalizacyjnej ubyło, jest to gmina Skarżysko-Kamienna (spadek o -2,51%). Na terenie całego „MOF Miasta Północy” wzrost długości sieci kanalizacyjnej wyniósł 6,39%. (Tabela 131). Mimo to brak sieci kanalizacyjnej w niektórych częściach gmin był jednym z najczęściej wskazywanych problemów w badaniu CAWI wśród przedstawicieli gmin w pytaniu o kluczowe problemy i wyzwania na terenie gminy istotne dla rozwoju, integracji i wzmocnienia spójności w MOF w zakresie optymalizacji i integracji systemów infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej).

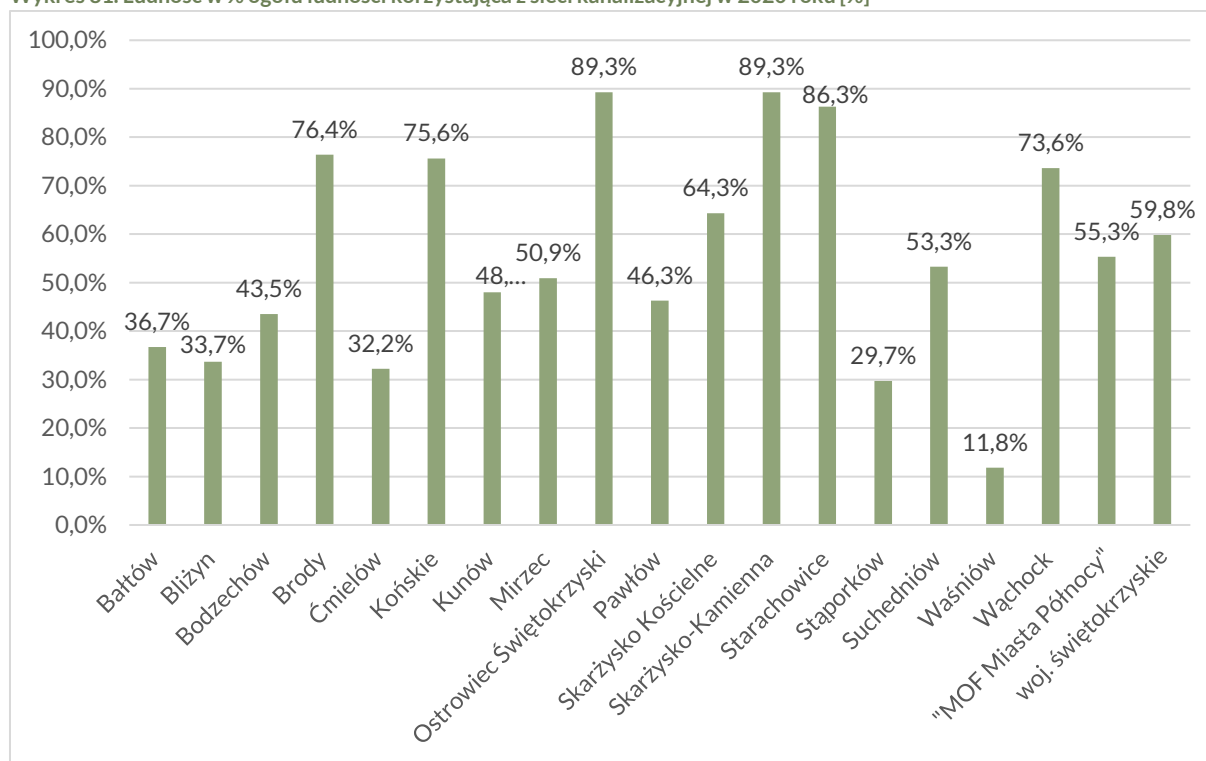
Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej (Wykres 31) dla całego MOF wyniósł w 2020 roku 59,8%. Najwięcej, bo 89,3% mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej w gminach Ostrowiec Świętokrzyski oraz Skarżysko-Kamienna. Również w gminie Starachowice odsetek był duży i wyniósł 86,3%. Natomiast najmniej osób korzysta z kanalizacji w gminie Waśniów (jedynie 11,8%). W Polsce 71,5% mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej, jest to o 16,2 punktów procentowych więcej niż w „MOF Miasta Północy”.

Tabela 131. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]

Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Bałtów	28,5	28,5	29,5	38,5	38,5
Bliżyn	26,7	26,7	26,7	27,0	27,0
Bodzechów	80,4	80,5	86,1	112,3	136,2
Brody	98,3	98,3	98,6	98,6	106,1
Ćmielów	29,4	29,7	29,7	29,7	29,7
Końskie	231,6	233,0	233,9	233,9	234,0
Kunów	63,0	63,0	63,0	63,0	63,0
Mirzec	98,2	98,2	102,2	102,2	102,2
Ostrowiec Świętokrzyski	199,1	185,4	188,0	194,2	199,3
Pawłów	145,0	145,1	145,1	160,6	160,6
Skarżysko Kościelne	59,3	59,3	59,3	59,4	59,4
Skarżysko-Kamienna	171,4	158,5	164,4	164,8	167,1
Starachowice	176,9	176,9	177,1	177,1	177,1
Stąporków	27,1	27,1	27,1	27,1	27,1
Suchedniów	33,4	32,6	40,9	40,9	40,1
Waśniów	16,5	16,5	16,5	17,1	17,1
Wąchock	81,3	81,6	81,7	81,7	81,7
„MOF Miasta Północy”	1 566,1	1 540,9	1 569,8	1 628,1	1 666,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 31. Ludność w % ogółu ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wnioski dotyczące rozdziału: Infrastruktura sieciowa:

- Gminy zależące do „MOF Miasta Północy” korzystają ze zdywersyfikowanych źródeł energii, starają się także zwiększać udział odnawialnych źródeł energii.
- Na terenie „MOF Miasta Północy” sieć ciepłownicza rozwinięta jest przede wszystkim w gminach z zabudową wielorodzinną. Większość gmin ma w planach modernizację sieci ciepłowniczej.
- Długość sieci gazowej wzrasta, jednak nadal nie jest ona wystarczająca, gdyż jej braki w niektórych częściach gmin są wskazywane jako jeden z najczęstszych problemów.
- Długość sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej w gminach MOF wzrasta, jednak braki sieci kanalizacyjnej w niektórych częściach gmin są wskazywane jako jeden z najczęstszych problemów.

16. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to technika analizy informacji porządkująca je w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S – Strengths (Mocne strony) – przewagi i zalety „MOF Miasta Północy”, pozytywne czynniki wewnętrzne stanowiące o sile obszaru. Na podstawie mocnych stron można tworzyć scenariusze rozwoju związane z realizacją celów.
- W – Weaknesses (Słabe strony) – są to wszelkie zidentyfikowane bariery i wady, negatywne czynniki wewnętrzne, które mogą ograniczyć możliwości rozwojowe danego obszaru. Mogą przeszkodzić w realizacji celów.
- O – Opportunities (Szanse) – zdiagnozowane w otoczeniu pozytywne zjawiska, na które „MOF Miasta Północy” nie ma bezpośredniego wpływu, ale ich wykorzystanie może przyczynić się do rozwoju danego obszaru.
- T – Threats (Zagrożenia) – zidentyfikowane w otoczeniu negatywne czynniki zewnętrzne, na które gminy działające w ramach „MOF Miasta Północy” nie mają bezpośredniego wpływu. Ich występowanie może zakłócać planowany rozwój „MOF Miasta Północy”.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stosunkowo dobry w większości gmin dostęp do przedszkoli i innych placówek oświatowych ▪ Znaczący spadek osób korzystających z pomocy społecznej na terenie całego „MOF Miasta Północy” ▪ Wzrost liczby organizacji pozarządowych na przestrzeni ostatnich 5 lat <p>TURYSTYKA, SPORT, REKREACJA, DZIEDZICTWO KULTUROWE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dziedzictwo historyczno-geologiczno-kulturowe, w tym zlokalizowany na terenie gminy Bodzechów „Krzemionkowski region pradziejowego górnictwa krzemienia pasiastego” wpisany na listę UNESCO, dwa pomniki historii -kopalnie krzemienia pasiastego, zespół opactwa cystersów zlokalizowany w gminie Wąchock ▪ Cenne zabytki kultury przemysłowej ▪ Równomierne rozłożenie obiektów sportowych na terenie „MOF Miasta Północy”, w tym wyróżniające się obiekty jak pumptrack i skate park w Skarżysku-Kamiennej (największe w regionie) ▪ Duży potencjał turystyczny związany z walorami naturalnymi i ukształtowaniem geologicznym ▪ Rozpoznawalne produkty lokalne – porcelana z Ćmielowa, JuraPark Bałtów ▪ Rozwijająca się sieć tras/szlaków rowerowych, w tym Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo 	<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Spadek liczby ludności i związany z tym zwiększający się ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji ▪ Starzejące się społeczeństwo ▪ Niewystarczający dostęp do bibliotek w części „MOF Miasta Północy” ▪ Spadek czytelnictwa – osiągnięte wskaźniki niższe niż średnio w woj. świętokrzyskim i całym kraju ▪ Niższe wyniki z egzaminów maturalnych w porównaniu do średniej dla województwa świętokrzyskiego i kraju ▪ Niedopasowanie oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy, mało atrakcyjna oferta w tym zakresie ▪ Niewystarczający potencjał ośrodka akademickiego jako podmiotu mogącego pełnić funkcje jednostki badawczo-rozwojowej <p>TURYSTYKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski wskaźnik dot. liczby obiektów noclegowych na 1000 ludności <p>GOSPODARKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niskie wynagrodzenia w odniesieniu do średniej dla woj. świętokrzyskiego i Polski ▪ Wysoka stopa bezrobocia ▪ Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców ▪ Niska atrakcyjność inwestycyjna – liczba istniejących i nowopowstałych podmiotów gospodarki narodowej wpisanej do rejestru

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Potencjał do rozwoju turystyki aktywnej – szlaki rowerowe, stoki narciarskie ▪ Dobre zaplecze konferencyjne turystycznych obiektów noclegowych ▪ Wzrost wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych <p>GOSPODARKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tradycje przemysłowe wywodzące się ze Staropolskiego Okręgu Przemysłowego ▪ Dobre warunki do upraw zdrowej żywności i prowadzenia gospodarstw ekologicznych ▪ Funkcjonowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice” ▪ Obecność dużych i średnich firm działających w branży przemysłowej, hutniczej, metalurgicznej, spożywczej, usług mechanicznych itp. ▪ Część terenów dobrze przygotowana na przyjęcie inwestorów 	<p>REGON niższa niż w województwie i kraju – największy spadek liczby nowopowstałych podmiotów w miastach powiatowych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom innowacyjności wśród przedsiębiorstw działających na terenie „MOF Miasta Północy” ▪ Niewystarczająca powierzchnia terenów inwestycyjnych. Problem z odralnianiem działek z glebami z I, II i III klasy bonitacyjnej, brak środków na wykup odpowiednich terenów <p>PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak aktualnych SUIKZ dla części gmin „MOF Miasta Północy” ▪ Nierównomierne pokrycie MPZP całego „MOF Miasta Północy” ▪ Zróżnicowanie gmin pod względem dominującej funkcji – część jest typowo rolnicza, w innych dominuje funkcja przemysłowa lub turystyczna, co oznacza różne priorytety odnośnie rozwoju całego „MOF Miasta Północy” ▪ Zły stan techniczny dróg ▪ Zbyt mała liczba wspólnych przedsięwzięć realizowanych w obszarach granicznych gmin ▪ Nierównomierne pokrycie siecią wodno-kanalizacyjną oraz gazową (część gmin nie podłączoną lub w niewielkim stopniu wyposażoną w sieć gazową) ▪ Niewystarczający stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii <p>TRANSPORT</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak komunikacji publicznej pomiędzy wszystkimi członkami „MOF Miasta Północy” oraz niechęć do jej tworzenia ze strony niektórych gmin. ▪ Brak integracji rozkładów jazdy pomiędzy przewoźnikami (komunikacja miejska, PKS, transport prywatny), co również wpływa na zanik korzystania z transportu zbiorowego <p>WSPÓŁPRACA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Duża liczba podmiotów i ich zróżnicowanie, różne potrzeby inwestycyjne w zakresie każdej gminy, inne priorytety oraz różny stopień wdrożeń inwestycji, ▪ Nierównomierny rozwój gospodarczy gmin, ▪ Utrudniony przepływ informacji między jednostkami „MOF Miasta Północy”
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dogodne położenie w centralnej części Polski przy liniach kolejowych prowadzących z północy na południe linia relacji Gdańsk- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niespójny i wydłużający procedury system prawny

<p>Warszawa-Kielce-Kraków oraz z północnego-zachodu w kierunku południowo-wschodnim linia Łódź-Rzeszów</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobre skomunikowanie ponadregionalne dzięki istnieniu trasy szybkiego ruchu S7 biegnącej w osi północ-południe od Gdańska przez Skarżysko-Kamienną do Krakowa i przejścia granicznego w Chyżnem ▪ Możliwość skorzystania ze środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych ▪ Wzrost świadomości społeczeństwa ▪ Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych, rozwój e-usług 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Słaba skuteczność pomocy społecznej – wspieranie biernych postaw na rynku pracy ▪ Wysoka inflacja ▪ Sytuacja geopolityczna wywołana konfliktem zbrojnym w Ukrainie wpływająca m.in. na mniejszą atrakcyjność inwestycyjną kraju ▪ Zmiany klimatyczne ▪ Negatywny wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę ▪ Wzrost cen energii (prądu i gazu) wywołane m.in. odcięciem dostaw gazu z Rosji
--	--

17. WYKAZ SKRÓTÓW

BDL – Bank Danych Lokalnych

BDOT10k – Baza Danych Obiektów Topograficznych w formie wektorowej o szczegółowości mapy topograficznej w skali 1:10 000

GUS – Główny Urząd Statystyczny

MOF – Miejski Obszar Funkcjonalny

MPZP – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

POZ – Podstawowa opieka zdrowotna

PRG – Państwowy Rejestr Granic

SUiKZP – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

18.SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności „MOF Miasta Pódnocy”	9
Wykres 2. Prognoza ludności do 2030 roku dla „MOF Miasta Pódnocy”	10
Wykres 3. Procentowy udział kobiet i mężczyzn w ogóle mieszkańców „MOF Miasta Pódnocy” w 2020 roku	13
Wykres 4. Piramida wieku i płci dla „MOF Miasta Pódnocy” w 2020 roku	14
Wykres 5. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z j. Polskiego w latach 2019-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	20
Wykres 6. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki w latach 2019-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	21
Wykres 7. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty z j. angielskiego w latach 2019-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	22
Wykres 8. Wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego (poziom podstawowy) w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	35
Wykres 9. Wyniki egzaminu maturalnego z matematyki (poziom podstawowy) w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	36
Wykres 10. Wyniki egzaminu maturalnego z języka angielskiego (poziom podstawowy) w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	37
Wykres 11. Liczba uczestników imprez organizowanych w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Pódnocy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	60
Wykres 12. Procentowy udział turystycznych obiektów noclegowych według typu obiektu w „MOF Miasta Pódnocy” w 2016 r.	69
Wykres 13. Procentowy udział turystycznych obiektów noclegowych według typu obiektu w „MOF Miasta Pódnocy” w 2021 r.	69
Wykres 14. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne w 2017 i 2021 r. w „MOF Miasta Pódnocy”	72
Wykres 15. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty wyposażone w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w jednostkach „MOF Miasta Pódnocy” w 2017 r.	75
Wykres 16. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty wyposażone w udogodnienia dla osób niepełnosprawnych ruchowo w jednostkach „MOF Miasta Pódnocy” w 2021 r.	76
Wykres 17. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty z zapleczem konferencyjnym w jednostkach „MOF Miasta Pódnocy” w 2017 r.	77
Wykres 18. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty z zapleczem konferencyjnym (liczba sal konferencyjnych) w jednostkach „MOF Miasta Pódnocy” w 2017 r.	77
Wykres 19. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty z zapleczem konferencyjnym (liczba miejsc w salach konferencyjnych) w jednostkach "MOF Miasta Pódnocy" w 2017 r.	78
Wykres 20. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych w powiatach "MOF Miasta Pódnocy"	79
Wykres 21. Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 000 mieszkańców w powiatach „MOF Miasta Pódnocy”	80
Wykres 22. Stopa bezrobocia rejestrowanego (Polska = 100)	88
Wykres 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON na 10 000 mieszkańców w 2016 r. i 2021 r.	92
Wykres 24. Stężenie średnioroczne PM2.5 na stacji w Starachowicach.....	96
Wykres 25. Stężenie średnioroczne PM10 na stacji w Starachowicach.....	98
Wykres 26. Stężenie średnioroczne B(a)P na stacji w Starachowicach	100
Wykres 27. Obszary chronione w % powierzchni ogółem.....	104
Wykres 28. Procentowy udział poszczególnych form użytkowania terenu w ogólnej powierzchni „MOF Miasta Pódnocy”	108
Wykres 29. Ludność w % ogółu ludności korzystająca z sieci gazowej w 2020 roku [%]	162
Wykres 30. Ludność w % ogółu ludności korzystająca z sieci wodociągowej w 2020 roku [%]	163
Wykres 31. Ludność w % ogółu ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2020 roku [%]	165

19.SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych gminach oraz w „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020	9
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w liczbie ludności przypadającej na 1 km ²	10
Tabela 3. Liczba kobiet oraz mężczyzn w obszarze „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020	13
Tabela 4. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminach „MOF Miasta Północy”, dla „MOF Miasta Północy” oraz dla województwa świętokrzyskiego i Polski w latach 2016-2020.....	14
Tabela 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach „MOF Miasta Północy”, dla „MOF Miasta Północy” oraz dla województwa świętokrzyskiego i Polski.	15
Tabela 6. Saldo migracji na 1000 ludności w gminach „MOF Miasta Północy”, dla „MOF Miasta Północy” oraz w województwie świętokrzyskim i w Polsce	16
Tabela 7. Liczba przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	17
Tabela 8. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno przedszkole w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	17
Tabela 9. Liczba szkół podstawowych w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	18
Tabela 10. Liczba uczniów przypadających na 1 oddział szkoły podstawowej w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	19
Tabela 11. Współczynnik skolaryzacji netto w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”.....	22
Tabela 12. Plan rozwoju szkół w Gminie Bałtów.....	23
Tabela 13. Plan rozwoju szkół w Gminie Bliżyn	23
Tabela 14. Plan rozwoju szkół w Gminie Bodzechów	24
Tabela 15. Plan rozwoju szkół w Gminie Brody	24
Tabela 16. Plan rozwoju szkół w Gminie Ćmielów.....	25
Tabela 17. Plan rozwoju szkół w Gminie Końskie	26
Tabela 18. Plan rozwoju szkół w Gminie Kunów	26
Tabela 19. Plan rozwoju szkół w Gminie Mirzec	27
Tabela 20. Plan rozwoju szkół w gminie Pawłów	28
Tabela 21. Plan rozwoju szkół w gminie Skarżysko-Kamienna.....	28
Tabela 22. Plan rozwoju szkół w gminie Starachowice	29
Tabela 23. Plan rozwoju szkół w gminie Stąporków	30
Tabela 24. Plan rozwoju szkół w gminie Suchedniów	31
Tabela 25. Plan rozwoju szkół w gminie Waśniów	31
Tabela 26. Liczba liceów ogólnokształcących w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	32
Tabela 27. Uczniowie przypadający na 1 oddział liceum ogólnokształcącego w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	33
Tabela 28. Liczba techników w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	33
Tabela 29. Uczniowie przypadający na 1 oddział technikum w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	33
Tabela 30. Liczba szkół branżowych w latach 2017-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	37
Tabela 31. Uczniowie przypadający na 1 oddział szkół branżowych w latach 2017-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	38
Tabela 32. Zawody deficytowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku oraz zawody oferowane przez technika i szkoły branżowe na terenie gmin „MOF Miasta Północy”	38
Tabela 33. Zawody nadwyżkowe w województwie świętokrzyskim w 2022 roku oraz zawody oferowane przez technika i szkoły branżowe na terenie gmin „MOF Miasta Północy”	40
Tabela 34. Uczelnie wyższe, filie, liczba studentów i absolwentów w 2020 roku w Ostrowcu Świętokrzyskim, Starachowicach, województwie świętokrzyskim oraz Polsce.....	41
Tabela 35. Liczba lekarzy (personelu pracującego ogółem) na 10 000 ludności w powiatach jednostek „MOF Miasta Północy”	44
Tabela 36. Pielęgniarki i położne na 10 000 ludności w powiatach jednostek „MOF Miasta Północy”	44
Tabela 37. Liczba przychodni w jednostkach „MOF Miasta Północy”	45

Tabela 38. Liczba przychodni na 10 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”	45
Tabela 39. Liczba przychodni podległa samorządowi terytorialnemu w jednostkach „MOF Miasta Północy”	46
Tabela 40. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w jednostkach „MOF Miasta Północy”	50
Tabela 41. Powody korzystania z pomocy społecznej w roku 2021	52
Tabela 42. Liczba osób z orzeczeniem o niepełnosprawności	53
Tabela 43. Liczba korzystających z zakładów stacjonarnych pomocy społecznej w wieku 60 lat i więcej	54
Tabela 44. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 000 mieszkańców	54
Tabela 45. Udział osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wiek w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	55
Tabela 46. Frekwencja w głosowaniu w budżecie obywatelskim/nad funduszem sołeckim	56
Tabela 47. Wysokość środków przeznaczonych na działania w ramach budżetu obywatelskiego/funduszu sołeckiego [zł]	57
Tabela 48. Wysokość środków przyznanych organizacjom pozarządowym w ramach konkursów ofert na realizację zadań publicznych [zł]	57
Tabela 49. Liczba centrów, domów, ośrodków kultury w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”	59
Tabela 50. Liczba imprez organizowanych w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”	59
Tabela 51. Liczba bibliotek oraz filii w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	61
Tabela 52. Liczba bibliotek w przeliczeniu na 10 000 ludności w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	61
Tabela 53. Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	62
Tabela 54. Liczba muzeów wraz z oddziałami na latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”	63
Tabela 55. Liczba zwiedzających muzea i oddziały w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2016-2021 w gminach „MOF Miasta Północy”, województwie świętokrzyskim oraz Polsce	63
Tabela 56. Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków, ewidencji zabytków, na listę światowego dziedzictwa UNESCO oraz uznanych za pomnik historii w gminach „MOF Miasta Północy” (stan na 2021 rok)	64
Tabela 57. Liczba turystycznych obiektów noclegowych (stan w dn. 31 lipca 2021 r.) w jednostkach „MOF Miasta Północy”	70
Tabela 58. Liczba obiektów noclegowych na 1 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”	70
Tabela 59. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w jednostkach „MOF Miasta Północy”	71
Tabela 60. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (boisko do siatkówki, boisko do piłki, kort tenisowy, basen kryty, siłownia, sauna) w jednostkach „MOF Miasta Północy”	72
Tabela 61. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (solarium, zabiegi SPA, zabiegi rehabilitacyjne, zajęcia prowadzone przez instruktora) w jednostkach „MOF Miasta Północy”	73
Tabela 62. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (kręgle, mini golf, wypożyczalnia sprzętu pływającego, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, pokój zabaw dla dzieci) w jednostkach „MOF Miasta Północy”	73
Tabela 63. Wyposażenie turystycznych obiektów noclegowych. Obiekty posiadające zaplecze sportowo-rekreacyjne (stół do bilardu z wyposażeniem, stół do tenisa stołowego z wyposażeniem, hipodrom/stadnina koni w obiekcie) w jednostkach „MOF Miasta Północy”	74
Tabela 64. Stopień wykorzystania obiektów noclegowych w powiatach „MOF Miasta Północy”	79
Tabela 65. Udzielone noclegi turystom zagranicznym w turystycznych obiektach noclegowych na 10 000 mieszkańców w powiatach „MOF Miasta Północy”	80
Tabela 66. Liczba klubów sportowych na 10 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”	80
Tabela 67. Liczba ćwiczących w klubach sportowych w jednostkach „MOF Miasta Północy”	81

Tabela 68. Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1 000 ludności w jednostkach „MOF Miasta Północy”	81
Tabela 69. Liczba obiektów sportowych w jednostkach „MOF Miasta Północy”	82
Tabela . Pracujący na 1 000 ludności ogółem oraz w wieku produkcyjnym	86
Tabela 71. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	87
Tabela 72. Stopa bezrobocia rejestrowanego	87
Tabela 73. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	88
Tabela 74. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	88
Tabela . Podmioty gospodarki w rejestrze REGON na 10 000 ludności	89
Tabela 76. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w podziale na sekcje w 2016 i 2020 r.	91
Tabela 77. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców.	92
Tabela 78. Instytucje otoczenia biznesu na 10 000 podmiotów gospodarki narodowej.....	93
Tabela 79. Tereny inwestycyjne w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy”	94
Tabela . Wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu [zł]	102
Tabela . Obszary prawnie chronione w podziale na rodzaj w 2021 r. [ha]	104
Tabela . Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem [%].....	105
Tabela . Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%] w jednostkach "MOF Miasta Północy”	107
Tabela . Struktura użytkowania gruntów w gminach „MOF Miasta Północy”	109
Tabela . Powierzchnia terenów przemysłowych oraz mieszkaniowych w gminach „MOF Miasta Północy”	109
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bałtów	112
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bliżyn	112
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Bodzechów	113
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Brody	113
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ćmielów.....	114
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Końskie	114
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Kunów	114
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec	115
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ostrowiec Świętokrzyski	116
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów	116
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Skarżysko Kościelne	117
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Skarżysko-Kamienna.....	117
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Starachowice	118
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Stąporków	120
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Suchedniów	121
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Waśniów.....	122
Tabela . Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wąchock.....	123
Tabela . Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2016-2020 w gminach „MOF Miasta Północy”	126
Tabela . Powierzchnia terenów objętych obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w gminach „MOF Miasta Północy” w latach 2016-2020	126
Tabela . Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach „MOF Miasta Północy”	129
Tabela 106. Program rewitalizacji w gminie Bałtów	131
Tabela 107. Program rewitalizacji w gminie Bliżyn	132
Tabela 108. Program rewitalizacji w gminie Bodzechów	133
Tabela 109. Program rewitalizacji w gminie Brody	134
Tabela 110. Program rewitalizacji w gminie Ćmielów.....	135
Tabela 111. Program rewitalizacji w gminie Końskie	136
Tabela 112. Program rewitalizacji w gminie Kunów	137
Tabela 113. Program rewitalizacji w gminie Mirzec	138
Tabela 114. Program rewitalizacji w gminie Ostrowiec Świętokrzyski	138
Tabela 115. Program rewitalizacji w gminie Pawłów	140
Tabela 116. Program rewitalizacji w gminie Skarżysko-Kamienna	140

Tabela 117. Program rewitalizacji w gminie Starachowice	141
Tabela 118. Program rewitalizacji w gminie Stąporków	143
Tabela 119. Program rewitalizacji w gminie Suchedniów	144
Tabela 120. Program rewitalizacji w gminie Waśniów	144
Tabela 121. Program rewitalizacji w gminie Wąchock	145
Tabela 122. Procent budynków objętych siecią NGA 30 na terenie gmin gminach „MOF Miasta Północy”	146
Tabela 123. Drogi gminne o nawierzchni twardej oraz gruntowe w przeliczeniu na 100km ² w powiatach wchodzących w skład „MOF Miasta Północy”	153
Tabela 127. Drogi powiatowe o nawierzchni twardej oraz gruntowe w przeliczeniu na 100km ² w powiatach wchodzących w skład „MOF Miasta Północy”	153
Tabela 125. Drogi rowerowe w przeliczeniu na 100 km ² w gminach „MOF Miasta Północy”	154
Tabela 126. Liczba przystanków autobusowych na terenie gmin „MOF Miasta Północy”	156
Tabela 127. Sieć ciepłownicza w poszczególnych gminach "MOF Miasta Północy"	160
Tabela 128. Długość czynnej sieci gazowej [m]	161
Tabela 129. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej [km]	162
Tabela 130. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca [m ³]	163
Tabela 131. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	164

20.SPIS MAP

Mapa 1. Lokalizacja MOF Miasta Północy na tle województwa świętokrzyskiego	6
Mapa 2. Gęstość zaludnienia w gminach „MOF Miasta Północy”	12
Mapa 3. Dostęp do placówek oświaty w gminach „MOF Miasta Północy”	43
Mapa 4. Dostęp do placówek podstawowej opieki zdrowotnej i szpitali w jednostkach „MOF Miasta Północy”	49
Mapa 5. Dostęp do instytucji kultury w gminach „MOF Miasta Północy”	66
Mapa 6. Obiekty sportowe na terenie jednostek „MOF Miasta Północy”	84
Mapa 7. Lokalizacja terenów inwestycyjnych na terenie „MOF Miasta Północy”	95
Mapa 8. Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM2.5	97
Mapa . Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia PM10	99
Mapa . Rozkład przestrzenny średniego rocznego stężenia B(a)P	101
Mapa . Formy ochrony przyrody	103
Mapa . Struktura użytkowania gruntów w gminach „MOF Miasta Północy”	111
Mapa . Synteza kierunków SUIKZP jednostek "MOF Miasta Północy"	125
Mapa . Procent pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego w 2020 roku w gminach „MOF Miasta Północy”	128
Mapa 15. Zasięg przestrzenny obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji na terenie „MOF Miasta Północy”	130
Mapa 16. Sieć szerokopasmowa, światłowód oraz skupiska „białych plam” adresów nieposiadających dostępu do internetu w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy”	148
Mapa 17. Długość sieci wodociągowej w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 100 km ²	149
Mapa 18. Długość sieci gazowej w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 100 km ²	150
Mapa 19. Długość sieci kanalizacyjnej w poszczególnych gminach „MOF Miasta Północy” w przeliczeniu na 100 km ²	151
Mapa 20. Sieć drogowa z podziałem na kategorię zarządzania na terenie „MOF Miasta Północy”	155
Mapa 21. Zasięg komunikacji autobusowej oraz kolejowej na terenie gmin „MOF Miasta Północy”	158